

Møte torsdag den 4. oktober 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 3):

1. Hans Majestet Kongens tale til det 157. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring (trontaledebatt)
2. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Hordaland fylke: Torkil *Åmland*For Oslo fylke: Lotte Grepp *Knutsen*

Fra representantene Susanne *Bratli*, Sigvald Oppebøen *Hansen* og Morten *Høglund* foreligger søknad om permisjon i dagene 4. og 5. oktober for å delta i OSSEs parlamentariske forsamlings høstmøte i Tirana i Albania.

Disse søknadene foreslås behandlet straks og innvilges. – Det anses vedtatt.

Fra Kristelig Folkepartis stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Rigmor Andersen *Eide* fra og med 4. oktober og inntil videre.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilges. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Møre og Romsdal fylke, Steinar *Reiten*, foreligger søknad om fritak for å møte i Stortinget under representanten Rigmor Andersen Eides permisjon, av velferdsgrunner.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilges. – Det anses vedtatt.

Følgende vararepresentanter foreslås innkalt i permisjonstiden:

For Akershus fylke: Tone *Liljeroth*

For Møre og Romsdal fylke: Camilla Storøy *Hermansen*

For Telemark fylke: Odin Adelsten *Bohmann*For Nord-Trøndelag fylke: Bård *Langsåvold*

– Det anses vedtatt.

Vararepresentantene Tone *Liljeroth*, Camilla Storøy *Hermansen*, Odin Adelsten *Bohmann* og Bård *Langsåvold* er til stede og vil ta sete.

Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 28. september 2012:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 28. september 2012 kl. 11.00 er bestemt:

Statssekretær Dagfinn Sundsbø gis avskjed i nåde fra sitt embete som statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg.

Statssekretær Erik Lahnstein gis avskjed i sitt embete som statssekretær for statsråd Marit Arnstad og utnevnes på ny til statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg.

Kommunalsjef Nina Tangnæs Grønvold utnevnes som statssekretær for statsråd Jonas Gahr Støre.

Stortingsrepresentant Geir Pollestad utnevnes som statssekretær for statsråd Marit Arnstad.

Statssekretær Eli Blakstad gis avskjed i nåde fra sitt embete som statssekretær for statsråd Ola Borten Moe.

Politisk rådgiver Ane Hansdatter Kismul utnevnes til statssekretær for statsråd Ola Borten Moe.»

Presidenten: Presidenten foreslår at det refererte brevet vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Statsråd Liv Signe Navarsete overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Gunnar Gundersen vil framsette et representantforslag.

Gunnar Gundersen (H) [10:05:17]: Jeg har den glede – på vegne av stortingsrepresentantene Christian Tybring-Gjedde, Line Henriette Hjemdahl, Borghild Tenden og meg selv – å legge fram et forslag om bedring av skatteyters rettssikkerhet.

Presidenten: Representanten Per Roar Bredvold vil framsette et representantforslag.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:05:42]: Det er meg en glede – på vegne av stortingsrepresentantene Torgeir Trældal, Jon Georg Dale, Jan Henrik Fredriksen, Oskar J. Grimstad, Morten Ørsal Johansen og meg selv – å legge fram forslag om nedslakting av tamrein på Finnmarksvidda.

Presidenten: Representanten Elisabeth Aspaker vil framsette et representantforslag.

Elisabeth Aspaker (H) [10:06:12]: Jeg har gleden av – på vegne av representantene Erna Solberg, Svein Harberg, Henning Warloe, Elisabeth Røbakk Nørve og meg selv – å fremme forslag om nye initiativ for å løfte yrkesfagene.

Presidenten: Representanten Svein Harberg vil framsette et representantforslag.

Svein Harberg (H) [10:06:37]: Jeg har gleden av – på vegne av representantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, Henning Warloe, Anne Karin Olli og meg selv – å framsette et forslag om et mer fleksibelt og desentralisert utdanningstilbud.

Presidenten: Representanten Øyvind Halleraker vil framsette et representantforslag.

Øyvind Halleraker (H) [10:07:08]: Jeg har gleden av – på vegne av representantene Ingjerd Schou, Lars Myraune, Bjørn Lødemel, Elisabeth Røbekk Nørve og meg selv – å framsette et forslag om bruk av mer moderne metoder i vei- og jernbaneutbygginger.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten informere om at møtet fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:07:40]

Hans Majestet Kongens tale til det 157. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikets tilstand og styring (trontaledebatt)

Presidenten: Presidenten vil foreslå at debatten ordnes slik:

Debatten går over to dager og starter med innlegg fra parlamentariske ledere på inntil 10 minutter, med etterfølgende replikkrunde på inntil seks replikker.

42 innlegg på inntil 5 minutter fordeles slik mellom partiene: Arbeiderpartiet 15 innlegg, Fremskrittspartiet 10 innlegg, Høyre 7 innlegg, Sosialistisk Venstreparti 3 innlegg, Senterpartiet 3 innlegg, Kristelig Folkeparti 3 innlegg og Venstre 1 innlegg.

Cirka to tredjedeler av innleggene holdes i dag, de resterende i morgen.

Det åpnes for inntil fire replikker på hvert innlegg etter to av innleggene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, og etter ett av innleggene fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Fem statsråder gis en taletid på inntil 5 minutter, med en etterfølgende replikkrunde på inntil fire replikker.

Etter avvikling av fordelt taletid i dagens møte åpnes det for innlegg på inntil 3 minutter.

Møtet avsluttes senest kl. 21.00.

Fredagens møte settes kl. 09.00 og starter med et innlegg fra statsministeren på inntil 15 minutter, med etterfølgende replikkrunde på inntil ti replikker.

Så følger de resterende innleggene på inntil 5 minutter, og deretter eventuelle resterende 3-minutters innlegg fra dagens møte samt de som melder seg under fredagens debatt.

– Det anses vedtatt.

Helga Pedersen (A) [10:09:30]: Sist vi var samlet til trontaledebatt, var bakteppet det mørkest tenkelige: bomben mot Regjeringskvartalet og massakren på Utøya den 22. juli 2011. Tragedien har også fått prege det året som har gått siden da, først gjennom en lang og smertefull rettssak, deretter med 22. juli-kommisjonens grundige og meget kritiske rapport. Det var regjeringen som bestilte rapporten, og som eksplisitt ba om at alt måtte komme på bordet, uansett hvor ubehagelig sannheten måtte være, og uansett hvem som måtte tåle den hardeste kritikken.

22. juli og kommisjonsrapporten vil være ett av de viktigste temaene på Stortinget også i høst, og jeg er sikker på at Stortingets videre behandling av rapporten vil skje med den grundighet, åpenhet og verdighet som saken krever.

Jeg har merket meg at når opposisjonen angriper regjeringen, er gjennomføringsevne blitt et ord som brukes flittig. Uavhengig av hva slags sak, og uavhengig av hvilken høyrepolitiker som snakker, får vi høre at regjeringen mangler gjennomføringsevne. Det blir brukt for å forklare nærmest enhver mangel eller uløst oppgave i det norske samfunnet. Og, ja – vi har fortsatt uløste oppgaver i det norske samfunnet, og heller ikke etter fire nye år med rød-grønn regjering vil Norge være et nirvana, men det vikti-

ge spørsmålet er om vi har tatt Norge videre i den retningen vi sa vi skulle, og som har bred oppslutning i det norske folk: det å skape mer og fordele bedre, sikre arbeid til alle og et godt arbeidsliv, optimisme i hele landet, inkludering, likestilling og toleranse, og framfor alt en bedre skole, bedre helsetjenester og omsorg som ikke er avhengig av den enkeltes lommebok, men betalt i fellesskap over skatteseddelen. På alle disse områdene viser regjeringen gjennomføringsevne, handlekraft og reformvilje.

Mens store deler av Europa er preget av arbeidsledighet, økende forskjeller, kutt i offentlige budsjetter og sosial uro, kan vi i Norge konstatere framgang på område etter område. Folket er i arbeid, og vi bygger ut velferden. Et uttrykk for det er at mens 2003 var det første året etter krigen der antall ansatte i norske kommuner gikk ned, har hver uke med rød-grønn regjering gitt 70 nye årsverk innenfor pleie- og omsorg – hver uke. Dette er resultater som forteller om god gjennomføringsevne og en samfunnsretning som grunnleggende sett handler om folks trygghet i hverdagen.

Så er det noen som mener at regjeringen gjør for mye, og at man burde ha prioritert noe ned. Jeg tenker at det å bli kritisert for at man evner å løse flere oppgaver på en gang, er en kritikk som regjeringen kan leve godt med. Jeg vil minne om at den rød-grønne regjeringen har gjort to grunnleggende økonomiske prioriteringer som har gjort disse resultatene mulig: Det ene er å holde seg til handlingsregelen og ikke bruke mer penger enn det norsk økonomi kan tåle, det andre er å si nei til skattekutt.

Sju år med rød-grønn regjering har så langt vært preget av store løft og reformer. Noen har vært populære, som barnehageutbyggingen, veibyggingen og Kulturløftet, andre har vært krevende, og til dels smertefulle, men nødvendige. Regjeringen har vist styrke. Vi snakker om pensjonsreformen – vi ikke bare snakker om den, men gjennomfører den – og digitalisering av offentlig sektor for å bedre servicen til innbyggerne. Det er gjort strukturendringer i Sykehus-Norge for å gi bedre og mer spesialisert behandling. Samhandlingsreformen er i ferd med å gjennomføres, som handler om å forebygge bedre og gi flere tilbud lokalt, og forsvarsplanen handler om å gi et mer effektivt forsvar. Alt dette er eksempler på store igangsatte og pågående reformer som gjør at vi rustet oss bedre for framtiden, for at verdens beste land å bo i skal bli enda bedre. Det handler om at Norge gjøres stadig mer moderne.

I de gode tidene vi har nå, legger vi grunnlaget for framtidens næringsliv og velferd. Resultatene i skolen er i framgang, forskningsbevilgningene er økt med 25 pst., det investeres tungt i samferdsel, nye leteområder for olje og gass er åpnet opp samtidig som det er satt fart i satsingen på fornybar energi. Revisjonsplikten for småbedriftene er fjernet, og det skal forenkles for ytterligere mange milliarder kroner. Vi har en familierpolitikk som gjør det mulig å tilbringe tid sammen med barn og samtidig delta i arbeidslivet. Sånn er det vi tar Norge videre, og sånn skal vi ta Norge videre.

Så gjør opposisjonen en ivrig innsats for å påpeke feil og mangler underveis. Det er vel og bra, og det er opposisjonens rolle og oppgave. Men det grunnleggende spør-

målet ett år før stortingsvalget er: Hva er opposisjonens alternativ til vår samfunnsretning? Ett år før valget er det i alle fall klart at et alternativ til dagens regjering er en eller annen form for koalisjon mellom Høyre og Fremskrittspartiet, det mest høyreorienterte alternativet som Norge har sett i moderne tid, som støttes av Kristelig Folkeparti og Venstre. Det interessante nå er hva slags politikk dette alternativet står for.

Opposisjonen etterlyser ny politikk, men de tilbyr selv høyrepolitikk som vi kjenner veldig godt igjen fra tidligere tider, og det handler i hovedsak om to ting: Det ene er skatteutt, og det andre er privatisering. Det er de to viktigste grepene for å ta oss bort fra den norske modellen.

Høyre har gjennom sitt programarbeid varslet at de vil kutte skattene med minst 25 mrd. kr. 25 mrd. kr tilsvarer den årlige driften av 27 000 sykehjemsplasser eller nesten et helt samferdselsbudsjett. Og dette er før man har tatt høyde for Fremskrittspartiets krav til skatteutt.

Sist Høyre kuttet skattene med 25 mrd. kr, ga det sulteføring av kommunene, færre lærere i skolen og manglende investeringer på samferdselssektoren. Hvorfor det skal bli annerledes denne gangen, har vi så langt ikke fått noe godt svar på.

Høyre har også veldig kraftig signalisert at de ønsker mer markedenkning og kommersialisering av velferden. Nå handler det ikke bare om å gjeninnføre Kristin Clemets privatskolelov, i Høyres programforslag varsles det i tillegg et frislipp for kommersielle sykehus etter velkjent fremskrittspartimodell. Det pakkes inn som fritt brukervalg, som er et prinsipp det er tverrpolitisk enighet om i Norge, men i realiteten handler det om nærmest fri etableringsrett for private sykehus, som så kan sende regningen til det offentlige. Dette vil dersom det blir gjennomført, ramme helsevesenets evne til å prioritere dem som er sykest, og det vil bli flere institusjoner som skal dele på budsjettkrone og på helsepersonellet. De krevende omstillingene vi nå har i hovedstadsområdet, vil bli blåbær sammenlignet med det som vil skje hvis Høyre skal gjennomføre sin politikk.

Til slutt vil jeg peke på en annen dimensjon ved retningsvalget 2013: Det er familiepolitikken og Høyres nykonservative holdning til abortspørsmålet. Det er mange kvinner i dette landet som med meg trodde at abortkampen var vunnet, som trodde at den ydmykende veien til abortnemnda for kvinner i en fortvilet situasjon var noe som hørte historien til, men den gang ei. Høyre vil ikke bare legge flest mulig hindringer i veien for dem som virkelig ønsker barn, men som sliter med å få det til på naturmåten, de vil også frata kvinner det eneste kriteriet for abort etter tolvte uke, som handler om fosterets tilstand. Hvis eugenisk indikasjon fjernes som selvstendig abortkriterium, kan kvinner bli tvunget til å bære fram foster som f.eks. mangler hjerne, eller som av andre årsaker ikke vil overleve.

Alternativene i norsk politikk er tydelige: Skillene blir mellom velferd og skatteutt, mellom fellesskapsløsninger og privatisering – og ikke minst kvinnekamp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Første replikant er representanten Ketil Solvik-Olsen. Solvik-Olsen har bedt om to replikker, som det er full an-

ledning til og mulighet til fra det elektroniske anlegget. Deretter blir det to replikker fra representanten Jan Tore Sanner.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:19:54]: La meg gi et perspektiv på dette: 25 mrd. kr i skattelettelser ville tilsvart bare 7 pst. av den skatteøkningen som har funnet sted i de rød-grønne partienes regjeringstid, så det vil ikke utgjøre veldig mye penger. Representanten var innom en ansvarlig økonomisk politikk. Der er Fremskrittspartiet helt enig, det må vi føre. Men da må en føre den basert på reelt innhold, ikke bare på overskrifter. I dag fører en ansvarlig økonomisk politikk som ikke skiller mellom forbruk og investeringer i statsbudsjettet, som ikke skiller mellom penger brukt i Norge og penger brukt i utlandet. Den ansvarlige økonomiske politikken er basert på en handlingsregel som sier at om vi gir oljepenger til Statkraft for å bygge vindmøller i Norge, skaper det ikke press i norsk økonomi, men når vi gir de samme pengene for å bygge vindmøller i Afrika, gjennom norsk bistand, skaper det angivelig kjempepress i norsk økonomi. Det viser en handlingsregel som ikke er i pakt med virkeligheten, og som gjør at vi prioriterer pengene våre feil og ikke bygger ut norsk infrastruktur.

Er representanten enig i at det blir press i norsk økonomi om vi bygger ut vindmøller i Afrika istedenfor i Norge?

Helga Pedersen (A) [10:20:59]: Jeg er først og fremst grunnleggende uenig i Fremskrittspartiets skille mellom drift og investeringer. Ja, det er å investere i framtiden å bygge veier, jernbane og havner. Ja, det er å investere i framtiden å bygge nye universitetsbygg. Men det er også å investere i framtiden å bevilge penger til kommunene, sånn at de kan ansette flere lærere, pusse opp skolebygg, bygge ut barnehageplasser og gi våre barn det beste grunnlaget for å møte de utfordringene de skal møte i livet – i arbeidsliv og i næringsliv senere.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:21:38]: Nå var det ikke det jeg spurte om. Jeg spurte om det er fornuftig å bygge vindmøller i Afrika istedenfor i Norge. Dagens regjerings politikk legger jo opp til at du kan bruke så mye oljepenger du vil på å bygge vindmøller i Norge, men du kan ikke bruke oljepenger på å bygge vindmøller i Afrika, for da skaper det press i norsk økonomi. Det er en fundamental logisk brist her, som gjør at det forsøket representanten Pedersen hadde nå, var bare tullprat, for det har ikke noe med realitetene i den økonomiske politikken å gjøre.

Hvis du skal investere i Norge, må du ha en åpning for at du faktisk kan bygge veier i Norge. I dag kan du altså bygge masse vindmøller, for det skjer gjennom et statlig selskap, men skal du bygge veier og jernbane – som er fornuftig, og som reduserer presset i norsk økonomi – så får du ikke lov til det, for da slår handlingsregelen inn. En har altså en helt feil prioritering når det gjelder hva som er investering og forbruk. Så lenge det skjer gjennom et statlig selskap, mener Arbeiderpartiet at dette er en investering. Hvis det skjer gjennom statsbudsjettet, er det per

definisjon ikke en investering. Nå har vi nettopp fått nye beregninger på hvordan en regner samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Vil regjeringen i hvert fall gå igjennom gode veiprosjekter i Norge, vise at de er lønnsomme, og dermed kunne prioritere mer penger til de veiprosjektene?

Helga Pedersen (A) [10:22:46]: Det grunnleggende spørsmålet i den økonomiske politikken er at vi ikke skal bruke mer penger enn det norsk økonomi tåler. Jeg er forundret over Fremskrittspartiets lettvinde holdning til det som skjer rundt oss i Europa på alle kanter – at vi i Norge må forholde oss til at situasjonen der ute kan påvirke også oss, og at vårt førstelinjeforsvar er å ha en ansvarlig oljepengebruk. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet fortsatt er det eneste partiet på Stortinget som har en helt annen definisjon av hva en ansvarlig økonomisk politikk – og handlingsregelen – er. Det varierer jo dessuten fra år til år. Det som er interessant, er om Fremskrittspartiet vil holde seg til sin nye handlingsregel til høsten er over, eller om de vil bøye seg for kravet fra Høyre om at også de må definere handlingsregelen, som alle de andre politiske partiene i Norge, for å komme fram til enighet.

Jan Tore Sanner (H) [10:23:56]: Når man lytter til Helga Pedersen, får man nesten inntrykk av at det er Høyre som sitter i regjering, og Arbeiderpartiet som er i opposisjon. Representanten liker åpenbart dårlig at Høyre pirker borti regjeringens manglende gjennomføringskraft.

Jeg skal gi Pedersen rett i at regjeringen har fått på plass en leksehjelpsordning med ufaglærte, og man har fått på plass frukt og grønt i skolen. Men man har nedprioritert det viktigste, nemlig etter- og videreutdanning for lærerne. Man har gjennomført et hvileskjær innenfor høyere utdanning og forskning. I dag presenteres det en rangering som viser at ingen norske universiteter er blant de 200 beste i verden.

Mitt spørsmål til representanten Helga Pedersen er: Hva er det Arbeiderpartiet mener at man skal kunne få til på tolv år som man ikke har klart å få til på åtte?

Helga Pedersen (A) [10:24:57]: For det første tenker jeg at når man stiller til politisk debatt i Stortinget, må man også tåle å bli utfordret på hva alternativet er.

Jeg er grunnleggende stolt over det den rød-grønne regjeringen har fått til i norsk skole i løpet av sju år. Under Bondevik II-regjeringen ble det flere elever i grunnskolen, men det ble over 1 000 færre lærerårsverk. Med rød-grønn regjering er det ansatt over 8 000 lærere i den norske skolen. Vi har snudd utviklingen. Det er investert tungt i etter- og videreutdanning for lærere. Vi har fått på plass en ny lærerutdanning, og vi ser at mange flere norske ungdommer ønsker å bli lærer. Hva er resultatene av det? Jo, vi ser at innholdet i skolen er blitt bedre og at norsk skole gjør det bedre på de internasjonale undersøkelsene. Det er stikk i strid med det resultatet vi ser i Sverige, der Høyres politikk nå blir gjennomført av Moderaterna, der skolen blir segregert i økende grad, og resultatene går nedover.

Jan Tore Sanner (H) [10:26:03]: Jeg registrerer at representanten Helga Pedersen ikke svarer på mitt spørsmål, nemlig: Hva er det man skal kunne få til på tolv år som man ikke har klart å få til på åtte år?

Når det gjelder lærertettheten i skolen, har jo ikke denne blitt noe bedre i løpet av åtte rød-grønne år i regjering. Det har blitt flere lærere, ja, men det har også blitt flere elever, og det er ikke riktig som representanten Helga Pedersen sier, at det er en storstilt satsing på etter- og videreutdanning. Tvert imot har det vært nedprioritert. Det viktigste man gjør i norsk skole, er blitt nedprioritert – og det gjelder etter- og videreutdanning for lærere. Man har prioritert helt annerledes. Man har prioritert ufaglært leksehjelp, man har prioritert frukt og grønt.

Så jeg må få lov til å gjenta spørsmålet: Hva er det Arbeiderpartiet skal kunne få til på tolv år som man ikke har klart å få til på åtte?

Helga Pedersen (A) [10:26:58]: Vi har gode resultater å vise til gjennom våre sju første år, og vi skal legge grunnlaget for at den utviklingen i den norske skolen skal fortsette. Derfor skal vi prioritere å bruke penger på skolen framfor skattekutt, derfor skal vi prioritere å ansette lærere framfor å gi milde gaver til den delen av befolkningen som har mest fra før.

Hvis representanten Sanner mener at vi trenger flere lærere i den norske skolen, blir mitt spørsmål tilbake: Er det bedre at vi ansetter flere lærere – som vi gjør under den rød-grønne regjeringen – framfor å redusere antallet lærerårsverk, som man gjorde under Bondevik II-regjeringen?

La meg ta spørsmålet om forskning. Det som representanten Sanner omtaler som «et hvileskjær» i forskningen, er en 25 pst. økning av forskningsbevilgningene sammenlignet med det Bondevik II-regjeringen klarte å levere. Igjen: Forskningsbudsjettet er nå på ca. 25 mrd. kr. Det er omtrent det samme som Høyre har lovet i skattekutt. Da velger jeg forskning og kunnskap framfor skattekutt.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:28:22]: No er det ikkje min jobb å forsvare partiet Høgre. Men når representanten Pedersen seier at Høgre nyleg har forandra politikken sin, så er det galt. Partiet Høgre har stått opp i kampen mot sorteringssamfunnet over lang tid. Det har hatt stor betydning for korleis Kristeleg Folkeparti har tenkt i samarbeidsspørsmålet, for Høgre er eit parti som seier at barn ikkje skal bli valde bort ut frå eigenskapar.

Det er, som representanten Pedersen seier, ein mangel på gjennomføringsevne som er noko av den store kritikken mot denne regjeringa. Eitt område som tydeleggjer dette, er leiarlønningane innanfor dei statseigde selskapa – 18 pst. vekst, og dei seks største har i snitt 8,7 mill. kr i leiarlønningar. Statsråd Trond Giske snakkar om moderasjon!

Hadde det vore god gjennomføringsevne å få til moderasjon for denne regjeringa når det gjeld leiarlønningar?

Helga Pedersen (A) [10:29:29]: De eksemplene vi har sett fra Entra og lederlønnsnivået der de siste dagene, er uttrykk for et uakseptabelt høyt lønnsnivå. Nettopp derfor har Arbeiderpartiet og den rød-grønne regjeringen vært

opptatt av å få moderasjon i lederlønningene. Derfor har man strammet inn på bonuser, på opsjoner og på sluttvederlag. Regjeringens politikk er at statlige lederlønninger og lederlønningene i de statlige selskapene skal være konkurransedyktige, men de skal ikke være lønnsledende. Det er beskjeden man har gitt til styrene. Det forutsetter jeg at styrene gjennomfører i praktisk politikk, og dette må også være noe som styrene evalueres på.

Borghild Tenden (V) [10:30:25]: Representanten Pedersen snakket i sitt innlegg om store reformer og bedre tilbud.

For Venstre er fornying av offentlig sektor viktig for å bedre velferden og for å møte de nye utfordringene. En viktig del av dette er mer robuste kommuner, bl.a. fordi man kan delegerer mer makt nedover på kommunenivå. Dette temaet har jeg tatt opp med representanten et par-tre ganger før uten særlig hell, men i sommer merket jeg meg at både medlemmet i programkomiteen, Hadia Tajik, og AUF-lederen var inne på at man i det nye programmet skulle tvangssammenslå kommuner. Så mitt spørsmål til representanten er da: Hvordan er fremdriften i partiet på dette området?

Helga Pedersen (A) [10:31:12]: Arbeiderpartiet mener det er behov for endringer i kommunestrukturen. Hvilke virkemidler vi tar i bruk eller ikke tar i bruk i neste periode, skal vi komme tilbake til i den videre programprosessen og på vårt landsmøte. Men fornyelse og forenkling i offentlig sektor handler også om andre ting, bl.a. handler det om å ta i bruk IKT. Ikke minst i helsevesenet og i samhandlingen mellom kommunal legevakt, fastleger og sykehusene er det viktig å ta i bruk de mulighetene som informasjonsteknologien gir oss. Her vil vi videre. Det er en av de viktige sakene for oss i programarbeidet. Vi vil komme tilbake til det fra regjeringens side når stortingsmeldingen om IKT blir lagt fram.

Men her må jeg jo med beklagelse si at Venstre har vært en bremsekloss fordi man ikke ønsker å ta i bruk ny teknologi for å styrke personvernet, men tvert imot sverger til gammel teknologi. Og det mener jeg er feil.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Siv Jensen (FrP) [10:32:41]: Årets trontale åpnet med budskapet:

«Regjeringens mål er å gi mennesker i Norge frihet og trygghet».

Det er Fremskrittspartiet enig i, men vi er neppe enige om hva det innebærer, eller hvordan det skal oppnås.

Frihet handler om alt fra ytringsfrihet og religionsfrihet til de mer nære ting, som retten til å velge mellom offentlige og private tilbud, eller retten til å velge mellom norsk og spansk ost. Trygghet handler om ikke å være redd for å ferdes utendørs. Det handler om at innbrudd i boligen din blir etterforsket, og at gjerningsmannen straffes, fremfor at saken henlegges på grunn av ressursmangel. Og det handler om å vite at godt utdannet helsepersonell tar deg imot og behandler deg forsvarlig på legevakten,

og at du får operasjon når behovet inntreffer. Det krever handlekraft.

Mandag presenterte NRK Dagsrevyen en undersøkelse blant de tillitsvalgte i politiet. Den viste at på tross av den knusende kritikken fra Gjærv-kommisjonen, har lite skjedd for å bedre beredskapen. En tillitsvalg advarer om at dersom Norge hadde blitt rammet av en ny krise, ville kritikken i dag blitt like ille som den som kom i Gjærv-kommisjonen. Det gjør inntrykk når en politipatrulje først må kjøre 21 mil før den kan gå i gang med et væpnet oppdrag. Kun fem politidistrikt mener at beredskapen har blitt bedre. Alle de andre mener at beredskapen ikke har blitt bedre, eller sågar verre.

I fjorårets trontaledebatt sa statsminister Jens Stoltenberg at vi venter ikke på Gjærv-kommisjonen med å gjøre nødvendige forbedringer. Det harmonerer veldig dårlig med budskapet fra de tillitsvalgte i politiet. Derfor trenger vi handlekraft og ikke handlingslammelse. Fremskrittspartiet mener at vi nå trenger færre politidistrikt. Vi mener det er behov for å legge ned Politidirektoratet. Vi mener at vi med fordel kan få færre, men til gjengjeld langt mer robuste operasjonssentraler. Vi vil ha mer politifolk ut i aktiv tjeneste, og vi vil at det skal gis en jobbgaranti til alle som består Politihøgskolen. Det gir ekte frihet, det gir ekte trygghet til landets innbyggere.

I flere uker – ja, egentlig i flere år – har vi fått en lang rekke skremmende avsløringer i media fra Helse-Norge. Likevel forsikrer regjeringen at de har kontroll – ja, de kjenner seg sågar ikke igjen, hvis vi skal tro landets nye helseminister, Gahr Støre. Men Fremskrittspartiet hører på det de ansatte, de pårørende og pasientene forteller. Det gjør i hvert fall inntrykk på meg når de forteller om møter med helsevesenet som vi ikke bør være bekjent av. Det gjør også inntrykk på meg når tillitsvalgte og ansatte i hele helsesektoren rapporterer om en form for fryktkultur, hvor det å stå frem og fortelle hvordan det faktisk er, er forbundet med risiko i forhold til videre karriere innen sektoren. Ja, det gjør inntrykk, og det vitner om at alt ikke er som det skal være. Det vitner heller ikke om frihet eller trygghet, men det vitner om handlingslammelse.

I går kom den interne revisjonsrapporten fra ti sykehus i Helse Sør-Øst, en knusende rapport – også den. Derfor fremmer Fremskrittspartiet i dag forslag om å få satt ned en uavhengig kommisjon for helsesektoren. Vi vil ha en usminket rapport som snur alle steiner, og som forhåpentligvis gir oss en felles virkelighetsoppfatning som gjør at vi kan få handlet i stedet for bare å prate. Det har vært mange valgkamper hvor helse- og omsorgsspørsmål har stått helt på topp. Det som nå gjenstår, er handlekraft.

Da mener Fremskrittspartiet at det er på tide å få lagt ned de regionale helseforetakene. De fremstår som en mastodont av et byråkrati, og de behandler ikke én eneste pasient til tross for at de legger beslag på store beløp som ellers kunne gått til pasientbehandling. Vi vil investere mer i medisinskteknisk utstyr og IKT. Vi vil ta i bruk ledig privat kapasitet. Det er fristende å vise til Arbeiderpartiets slagord «Alle skal med», men det burde jo egentlig endres til: Alle skal med – også til Volvat, for trygghet og frihet til å velge mellom privat og offentlig helsetjeneste er noe

alle burde ha anledning til, både for seg selv og sine barn, enten de har lommeboken til en statsråd eller til en alenemor. Fremskrittspartiet vil øremerke penger til helse- og omsorgssektoren i kommunene – der folk bor – til eldreomsorgen, til gjennomføring av Samhandlingsreformen og til legevakten, som har fått knusende kritikk de siste to dagene. Det gir ekte frihet og ekte trygghet, og det krever handlekraft.

Men frihet handler også om å kunne leve av egen inntekt. Derfor må det samlede avgiftsnivået ned, fordi høye og mange avgifter først og fremst rammer dem som har minst fra før. Da får man også trygghet – trygghet for egen økonomi, trygghet for egen familie.

Fremskrittspartiet vil føre en ansvarlig økonomisk politikk, vi vil redusere statens omfang, kutte i byråkratiet, øke investeringene og redusere skattenivået for å trygge velferd og arbeidsplasser. Vi vil bruke handlingsrommet i norsk økonomi til å investere mer i infrastruktur, utstyr og forskning. Vi må rett og slett fjerne flaskehalsen i økonomien.

Vi vil øke vekstevnen i økonomien – det skal lønne seg å jobbe, men det skal også lønne seg for næringslivet å investere i Norge. Da må vi slutte å spare oss til fant. Det er helt meningsløst at vi låner ut våre oljepenger til lav rente, mens norske bilister må betale dyrt fordi vi finansierer veibygging med lån fra utlandet, til høy rente. Det er ikke trygghet, det er heller ikke ansvarlig økonomisk politikk, det er sløsing.

Fremskrittspartiet vil ha ekte frihet og ekte trygghet. Da er det på tide – synes jeg – at regjeringspartiene klarer å svare noe bedre og noe mer presist enn det Helga Pedersen nettopp gjorde, i forhold til alle hull handlingsregelen representerer. Det var ikke mulig å få Helga Pedersen til å svare på hvorfor det å bygge vindmøller i Afrika med norske penger, skaper inflasjonspress i Norge hvis man skal tolke budsjettreglene, men å bygge de samme vindmøllene i Norge, det kan man gjøre på utsiden av handlingsregelen. De aller fleste forstår at det er en brist i den logikken, og jeg tror at de aller fleste kunne tenke seg å få et noe bedre svar på hvorfor Arbeiderpartiet holder fast i den regelen – en regel som også sier at det blir inflasjon hvis vi øker takten på veibygging i Norge, men det blir ikke inflasjon hvis vi investerer i vindmøller eller oljeplattformer.

Derfor er Fremskrittspartiet opptatt av å få et klarere skille mellom forbruk og investeringer. Derfor mener vi det er viktig å få et skille på penger brukt i Norge og penger brukt i utlandet. Derfor etterlyser Fremskrittspartiet handlekraft, ikke handlingslammelse.

Jeg tillater meg også å ta opp forslagene fra Fremskrittspartiet som er omdelt i salen.

Presidenten: Representanten Siv Jensen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [10:42:48]: Jeg merket meg det Siv Jensen sa om den økonomiske politikken, og jeg merket meg også at hun ikke kom inn på situasjonen i Europa.

Det synes jeg er oppsiktsvekkende at lederen for det største opposisjonspartiet ikke gjorde.

Fremskrittspartiet har gjennom de siste årene hatt en veldig varierende holdning til handlingsregel og oljepengene. Først skulle man øremerke oljepengene til pensjoner, så begynte man med utenlandsregnskap, så kom finanskrisen, og da ville Fremskrittspartiet bruke mindre oljepenger enn de andre partiene. I budsjettet i fjor gikk Fremskrittspartiet bort fra utenlandsregnskapet, og nå har de to handlingsregler, én for drift og én for investeringer.

Det interessante spørsmålet til Fremskrittspartiet i dag er: Har Fremskrittspartiet ny handlingsregel på trappene, og kommer Fremskrittspartiet til å legge seg på samme oljepengene som det Høyre gjør?

Siv Jensen (FrP) [10:43:52]: Jeg er glad for at Helga Pedersen gir meg anledning til å si litt om utviklingen i Europa, for den bekymringen vi alle burde ha, er det som skjer på lang sikt. Det er klart det er ubehagelig og krevende i nåtid for alle dem som rammes av høy arbeidsledighet og en krevende situasjon ute i Europa. Men i et makroøkonomisk perspektiv kommer dette til å bli en kjempeutfordring for Norge, fordi når alle andre land omkring oss nå slanker seg, slanker økonomien, slanker byråkratiet og forbedrer konkurransekraften sin, gjør Norge det stikk motsatte. Her vokser byråkratiet. Det er ingen tegn til at vi forbereder vårt næringsliv på en skarpere konkurranse med utlandet i fremtiden, og det kommer til å bli et problem. Det burde også bekymre Arbeiderpartiet, fremfor det evige slagordet om at vi er en fredelig øy i et kaos.

Helga Pedersen (A) [10:44:54]: Jeg oppfatter det som at Fremskrittspartiet fortsatt er åpen for økonomiske eksperimenter i en situasjon der det er eurokrise rundt oss i våre naboland og viktige markeder. Jeg merket heller ingen tilnærming til Høyre fra Fremskrittspartiets side i den økonomiske politikken i det svaret som vi fikk fra Siv Jensen her.

Men la meg prøve med et annet forslag. Høyre har nettopp lagt fram sitt programforslag, der de tar til orde for skatteuttak på 25 mrd. kr. Fremskrittsparti-taksameteret står foreløpig på 100 mrd. kr i skatteuttak.

Hvilke skattelovnader vil Fremskrittspartiet legge i skuffen for å få til et samarbeid med Høyre, dersom opposisjonspartiene får flertall ved neste høsts valg?

Siv Jensen (FrP) [10:45:47]: Fremskrittspartiet har ingen varierende holdning til handlingsregelen. Vårt syn på handlingsregelen har ligget fast helt siden den ble innført i 2001. Det handler om at det å føre en ansvarlig økonomisk politikk, handler om å bygge landet. Det å ville bygge landet, det å ville investere i infrastruktur – i en bygningsmasse som er bra for våre barn når de går på skolen, i fornyet vann- og avløpsnett – er altså ikke et økonomisk eksperiment. Det er ansvarlig økonomisk politikk. Det handler om å bygge landet. Det handler om å etterlate seg en arv til sine barn og barnebarn som gjør at ikke regningen for å fornye vedlikeholdet bare blir høyere og høyere og høyere, mens man holder fast på at den beste

måten – som i alle fall Arbeiderpartiet tror – å forvalte formuen på, er å spare den på ulike børser rundt i utlandet.

Vi mener at det vil være klokt å investere mer av det i vårt eget land, og det vil være bra for våre barn og barnebarn også.

Audun Lysbakken (SV) [10:47:05]: Når vi har diskutert integrering, har representanten Siv Jensen ofte understreket at ekteskap bør være et resultat av kjærlighet, og det er jeg hjertens enig i.

På samme måte er det vel sånn at hvis man skal danne regjering, bør det finnes en viss gjensidig tiltrekningskraft mellom partene. Den er det vanskelig å se spor av i forholdet mellom Høyre og Fremskrittspartiet om dagen. Fremskrittspartiet har kalt Høyres avgiftspolitik for «grunnleggende usosial». Høyre og Arbeiderpartiet er like som «to dråper vann».

Nylig var representanten Siv Jensen ute og var skuffet over Høyres lyseblå skattepolitikk, med bare 25 mrd. kr i skattelette.

Det er tydelig at noen har funnet sammen fordi de må, og ikke fordi de har lyst. Vi har med et politisk tvangsekteskap å gjøre.

Hvis 25 mrd. kr er lyseblått og skuffende, hvor mange milliarder kroner mer i skattelette må det til for at Høyre og Fremskrittspartiet skal bli enige om et samarbeid som oppfattes både helblått og oppmuntrende av representanten Siv Jensen?

Siv Jensen (FrP) [10:48:13]: Ja, på seg selv kjenner man andre.

Fremskrittspartiet har helt siden 2005 uttrykt en ekte og reell vilje til samarbeid med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Jeg er veldig glad for at alle partiene nå har et avklart forhold til å ønske et regjeringsskifte hvis det blir et annet flertall i Stortinget etter neste valg.

Så kan vi jo ikke underslå at politikk handler om sak, at det er fire partier som på område etter område viser felles retning og vilje til å finne sammen. Men det å tørre å snakke om nyansene, tørre å snakke om forskjellene, mener jeg er riktig. Det mener jeg er klokt overfor velgerne, fordi det er velgerne som skal gi de politiske partiene muskler når de skal gå inn og forhandle med sine samarbeidspartnere om en regjeringsplattform. Det er den smertefulle erfaringen SV gjør seg hver eneste dag når de i kraft av sin størrelse går på nederlag etter nederlag etter nederlag, og samtidig må stå og forsvare Arbeiderpartiets politikk og late som det er SVs.

Erling Sande (Sp) [10:49:31]: Eit av dei store skilja mellom Senterpartiet og Framstegspartiet er synet på kontrollonar og offentleg eigarskap av naturressursane våre, heilt konkret knytt til vasskraftverka – desse store vasskraftverka våre som har skapt arbeidsplassar og verdiar for landet vårt i meir enn hundre år. Der har Senterpartiet og den raud-grøne regjeringa vore tydelege på at her skal det vere nasjonal kontroll, og det skal vere i fellesskapet sitt eige. Framstegspartiet – og Høgre for så vidt – har stått for ein annan modell der ein har opna for

utsal og privatisering av desse store norske vasskraftverka.

Spørsmålet mitt er ganske enkelt: Dersom vi – mot det ein skulle vente seg – skulle få ei regjering beståande av Framstegspartiet og Høgre, kjem Framstegspartiet til å stå fast på den linja og fortsette å kjempe for å selje ut desse ressursane? Og dersom ja: Kvifor er det så viktig for Framstegspartiet at f.eks. store, internasjonale, private aktørar skal ha tilgang på eigarskap i vasskraftverka våre?

Siv Jensen (FrP) [10:50:32]: Jeg tror jeg kan berolige representanten Sande med at alle elver og fosser som finnes i Norge i dag, også kommer til å finnes i Norge i neste stortingsperiode. Det er altså ikke det diskusjonen om kraftutbygging handler om. Det handler om å finne virkemidler for beskatning som gjør at vi på en raskere og mer effektiv måte øker produksjonen, både til eget bruk og til eksport. Da må vi være villige til å diskutere hvordan vi skal gjøre det.

Men Fremskrittspartiet har ikke ivret etter å selge ut eierskapet til norsk kraft. Vi har snarere tvert imot vært opptatt av å finne en fornuftig måte å beskatte det på – gjennom f. eks. grunnrenten – fordi dette er selvsagt en ressurs som det norske folk eier, som det norske folk kommer til å ha eierskap til i all overskuelig fremtid, som ikke kan flyttes ut av landet ved at en utenlandsk eier tar det med seg, som er vårt, og som vi må finne en best mulig måte å forvalte på. Spørsmålet er når vi kan begynne å utbygge resten av vannkraftressursene våre som ligger urørt.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:51:48]: Eg er forundra over det første forslaget frå Framstegspartiet som ligg på pultane våre i dag, der altså Framstegspartiet ønskjer eit forbod mot særskilte rom for organisert religiøs aktivitet. Eg trudde jo ikkje det var «forbodspartiet» Framstegspartiet vi skulle få sjå først og fremst. Kristeleg Folkeparti ønskjer færre forbod – ikkje fleire forbod – som tydelegvis Framstegspartiet ønskjer. Og dersom vi først skulle kome med forbod, så trudde eg ein skulle gjere det i viktige saker, men her er det altså rom for organisert religiøs aktivitet i skulen.

Ja, eg har sjølv delteke i religiøs aktivitet – det kan vere i ei sofagruppe. Er det den typen rom Framstegspartiet no ønskjer til livs? Religionsfridomen er viktig, og spørsmålet mitt er så enkelt: Veit Siv Jensen at det var Den norske kyrkja som starta med skule i Noreg?

Siv Jensen (FrP) [10:52:55]: Dette er en sak som oppfattes så viktig at den har vært gjenstand for omfattende diskusjon i landets hovedstad, i Oslo bystyre, hvor Høyres skolebyråd i Oslo har gått inn og instruert en av skolene om ikke å gi tillatelse til å bygge et bønnerom; hvor Arbeiderpartiets varaordfører i Oslo, Libe Rieber-Mohn, har gått til angrep – i hvert fall i mediene – på Kristin Halvorsen og sagt at det selvsagt er mulig å gjøre den type forbud nasjonalt. Fremskrittspartiet merker seg den debatten fra landets hovedstad, merker seg at det er et stadig økende press som ikke har vært der tidligere, som ikke har vært der fra andre religiøse grupperinger, men som kommer nå. Det

skaper en utfordring, særlig fordi vi mener at skolen først og fremst skal være en arena for læring. Jeg håper at Kristelig Folkeparti er enig i det. Skolen skal først og fremst være en arena for læring.

Trine Skei Grande (V) [10:54:14]: Det er mulig at representanten Jensen ikke blir veldig forundret over det spørsmålet hun får nå, men representanten Jensen kjenner meg såpass godt at hun vet at jeg ikke gir meg så lett. Finnes det menneskeskapte klimaendringer, Siv Jensen?

Siv Jensen (FrP) [10:54:35]: Jeg hadde en SMS-utveksling med representanten Skei Grande før jeg gikk på talerstolen. Da skrev jeg til henne at jeg var sikker på at hun kom til å understreke i sin replikk til meg at hun var veldig glad i meg, og at hun gledet seg til å samarbeide med meg i fremtiden (munterhet i salen). Det så vi faktisk tilløp til da vi satt og forhandlet om klima.

Det som skuffet meg mest under klimaforhandlingene, var at Venstre valgte å finne en løsning med de rød-grønne partiene fremfor å se om det var mulig å slutføre en forhandling hvor Fremskrittspartiet var med. Særlig viktig fordi: Hvis man tror at det blir et regjeringsskifte etter neste valg, så skal også en ny regjering ha en miljø- og klimapolitikk. Da ville det være klokt – mener jeg – å forhandle frem en ambisiøs, ikke-sosialistisk klima- og miljøpolitikk som hadde hensynet til landets bedrifter sterkt i fokus når man endte med å ta konklusjoner.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Erna Solberg (H) [10:56:06]: Når Stortinget nå tar fatt på denne sesjonens første politiske debatt, skal vi ha med oss at vi er i en privilegert situasjon i verden.

I Europa er flere land i ferd med å gjennomføre kutt i sine velferdsordninger. Vi har arbeidstakere som ikke får utbetalt lønn, og mange mennesker opplever at hus og hjem forsvinner. I sommer har vi sett at også store europeiske land som Tyskland har vært preget av uro. Vi ser ekstremismen vokse i Hellas. Voldspolitikk utføres. Og selv om vi ser noen tegn til bedring i USA, er fortsatt arbeidsledigheten høy, og det er usikkerhet i mange andre land. I tillegg til dette pågår det altså blodige konflikter og kamp for demokratiske rettigheter flere steder i verden. Det bildet må vi ha med oss når vi diskuterer hva utfordringen for det norske samfunnet er til neste år.

Vår hjemlige politiske debatt er fortsatt preget av Gjörv-kommisjonens svært alvorlige rapport. Vi har konstatert at beredskapen sviktet i mange ledd da vi ble rammet av det mest alvorlige anslaget mot Norge siden krigen. Det er fortsatt sånn at det er gjerningsmannen som bærer ansvaret for de livene som gikk tapt, for alle som ble såret, og for dem som sitter igjen i bunnløs sorg. Men Stortinget må også gjøre sin jobb med å analysere hva som gikk galt da beredskapen sviktet, og hva vi skal lære av det vi nå vet. Og noen konklusjoner kan vi altså allerede trekke. Det er ikke nok at ansvarlige myndigheter har planer, intensjoner eller er gode på krisekommunikasjon når krisen først har inntrådt. Det vi må sørge for, er at disse planene

gjennomføres, at sikkerhetstiltakene faktisk blir iverksatt, og at Norge blir tryggere.

Jeg registrerte at Arbeiderpartiets parlamentariske leder, Helga Pedersen, føler seg litt sår over at opposisjonen påpeker ordet gjennomføringskraft. Jeg mener at det er et viktig begrep å diskutere. For jeg tror at vi har skapt et Norge hvor vi lager et skinn av politisk diskusjon. Vi vedtar ting, og debatten dreier seg om historisk høye bevilgninger. Enhver regjering har på et hvilket som helst tidspunkt, så lenge det er vekst i økonomien, i stedet for å se det som er det viktige, kunnet si: Hvilke resultater oppnår vi? Klarer vi å få det vi omsetter her og vedtar i denne sal, til faktisk å bli politikk som folk ute kjenner? Det spørsmålet må vi stille oss, og jeg synes at det spørsmålet må også regjeringen i større grad stille seg selv. For på område etter område ser vi at gjennomføringskraften er lav. Ansvarspulverisering og forvitring fra politiske vedtak til gjennomføring er blitt mer et symbol på hvor Norge står per dags dato.

Så har jeg lyst til å si at det er veldig mye som går bra i Norge, men det er altså en reell fare for at regjeringens nyvunne PR-kampanjer – om hvor godt det går på alle punkt i Norge – tilslører de utfordringer vi faktisk er satt til å løse. Todelingen av norsk økonomi forsterker seg hver dag. Den delen av næringslivet som ikke er relatert til oljeindustrien, sliter hardere enn før. Det er fare for at viktig industrikompetanse kommer til å forvitte i årene som kommer. Og disse bedriftene er vi altså avhengige av når oljeinntektenes effekt ikke bare på budsjetter, men også på økonomien, kommer til å avta i årene som kommer.

Mens våre europeiske naboer gjennomgår tøffe omstillinger som kommer til å gjøre dem sterkere på sikt, kommer altså Norge dårligere ut på en rekke internasjonale rangeringer over innovasjon og forskningsinnsats. Jeg mener det må være et tankekors for vårt samfunn at vi på mange av disse statistikkene står sammen med kriselandene i Europa – og ikke sammen med vekstlandene i Europa – når det gjelder innovasjonskraft fremover.

For det er gammel, god visdom at man høster som man sår. Det er utrolig viktig at vi bruker de gode tidene vi har nå, til å så på en måte som gjør at generasjonene etter oss kan høste, for vi kommer til å få mer krevende tider enn dem vi har i dag. Derfor er et viktig budskap fra Høyre at vi må investere mer for fremtiden ved å styrke vår kunnskap, i form av å styrke bredden av kunnskap i den norske befolkningen, men også styrke kunnskapen på topp. Norge kan ikke være fornøyd med at vi ikke har noen universiteter som er inne blant de 200 beste universitetene i verden. Det er ikke å løfte Norge for fremtiden. Da er det fint at regjeringen varsler at den skal komme med en stortingsmelding, som alle har gjort hvert fjerde år. Men det viktigste er faktisk hva vi gjør, at vi løfter forskningsinnsatsen i årene som kommer, ikke bare til å være middelmådig i Europa, men på topp. Derfor er det behov for å ha både nye ideer og bedre løsninger, som kan løfte oss fremover.

Etter vår mening må Norge bli en kunnskapsnasjon, og vi må starte i grunnskolen. For hvert enkelt menneske vil muligheten til å velge vei i livet rett og slett i fremtiden være avhengig av hvilken kunnskap man har fått gjennom

skolegangen. Da er det sterkt å lese historier om barn som opplever nederlag i skolen i år etter år, og hvordan det kommer til å prege dem for resten av livet. Jeg tror vi har et felles mål om at skolen skal gi alle barn like gode muligheter i livet. Det må være et nederlag for oss når samfunnet forsterker sosiale skiller i stedet for å utjevne dem. Men da må vi også tørre å stille spørsmålet: Har vi de rette virkemidlene i dag? Der opplever jeg en regjering som etter snart åtte år er selvtilfreds, og ikke har nye ideer eller bedre løsninger.

For oss er en viktig løsning å investere mer i lærerne, slik at de kan lære barna enda mer. En god lærer kan nemlig utjevne sosiale forskjeller, slik at barn fra ulike familier kan lære like mye. Men det er også viktig at vi har nye løsninger som løfter yrkesfagene. Skal vi ha kompetanse i bredden, må vi også ha mer satsing på yrkesfagene. Derfor har vi i dag foreslått nye løsninger for det.

Vi må se at voksne mennesker trenger mer utdanning i livet sitt. Derfor må vi ha et mer desentralisert tilbud. Derfor har vi i dag også fremmet forslag som ivaretar og setter fokus på at voksne skal lære mer i løpet av livet.

Våre bedrifter kjemper i en stadig hardere internasjonal konkurranse. Det er én ting vi som politikere kunne gjort, og det er å gjøre byrden når det gjelder særnorske skatter og avgifter og byråkrati mindre for dem. Vi er et av verdens dyreste land, og vi kommer til å være et av verdens dyreste land i fremtiden også, fordi vi skal ha god velferd. Men da må vi sørge for at resten av ryggsekken blir lettere å bære. Derfor må vi trappe ned og fjerne formuesskatten, derfor må vi sørge for at det blir mer innovasjon og nyskaping, og derfor må vi sørge for at vi kan skape nye, trygge og spennende arbeidsplasser, som trygger velferden i årene fremover. Da må vi sørge for at vi bygger ut en bedre vei- og infrastruktur i Norge, for at bedriftene skal kunne nå ut til markedene sine uten å ha særnorske høye transportutgifter, og ansatte skal kunne komme seg på jobb uten å stå fast i endeløse køer rundt de store byene. Jeg er glad for at statsministeren har kommet med en selverkjennelse med hensyn til at veibyggingen går for sakte i Norge. Men dessverre står det igjen å se at denne regjeringen har nye løsninger på dette området. Vi har det, bl.a. med det vi har foreslått i dag om å bruke OPS bedre.

Et annet område vi trenger nye løsninger på, er hvordan vi gjør planarbeidet lettere, slik at vi klarer å bygge ut kollektiv- og boligområder rundt de store byene raske. Hvis dagens vekst fortsetter i befolkningen, vil vi om 16 år være en million mennesker mer i Norge. Det har vi ikke beslutningsstrukturer for i Norge til å hankses med, verken når det gjelder boligbygging eller når det gjelder å bygge ut infrastruktur og kollektivtilbud. Derfor er vi nødt til å jobbe på andre måter fremover. Vi må ha nye metoder og mer effektive metoder for utbygging, og det må være en del av den fremtidige planen for hvordan vi skal bygge et mer robust samfunn.

Men det er ikke bare i konkurransespørsmål, om det å skape trygghet for arbeidsplassene, at det er viktig med nye løsninger. Vi trenger også nye løsninger for å få ned helsekostene, for å få ned ventetidene. Vi trenger å samarbeide mer med private og organisere de offentlige sykehuse-

ne på en bedre måte. For oss i Høyre er det viktig at det er et offentlig finansiert helsevesen. For oss er det viktig at vi ikke får det klassesdelte helsevesenet hvor folk betaler seg ut av køen, som vi ser konturene av under den rød-grønne regjeringen. Men da må vi altså tørre å bruke den kapasiteten som vi har hos de private, gjennom offentlige midler. Og det er ikke fordi folk skal få et tilbud de ikke har krav på eller rett til – det er pasientrettighetene som fortsatt bestemmer hvem som skal få behandling over offentlige budsjetter.

Vi må også gjøre noe med det å få slutt på svartepersillet og ansvarspulverisingen. Det er en parallell mellom det som Gjerv-kommisjonen har påpekt innenfor hele beredskapsområdet, og det vi ser innenfor sykehusdebatten om ansvarspulverisering. Vi kommer ikke vekk fra at det er vanskelig å finne ut hvem det egentlig er som skal stå ansvarlig for den situasjonen vi har.

Det valget vi skal stå overfor det neste året, er faktisk om vi skal legge grunnlaget for tolv år med rød-grønn regjering, eller om vi skal skaffe oss en ny borgerlig regjering, som både har nye ideer og bedre løsninger.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [11:06:36]: Representanten Solberg sa i sitt innlegg at enhver regjering har alltid mer penger til disposisjon. Men det er veldig store forskjeller på hvordan en rød-grønn regjering og en høyreorientert regjering vil bruke pengene. Høyre-lederen etterlyser «nye løsninger», men hun presenterer ingen nye virkemidler, kun gammel, velutprøvd Høyre-politikk som handler om skattekutt.

Så har jeg registrert at i Høyres programforslag går man inn for å kutte skattene like mye som sist Høyre satt i regjering. Da ble det ordføreropprør, man reduserte antall lærerårsverk i skolen, og det var ingen satsing på samferdsel. Vi ser også bilder fra Bergen, der høyrebyrådet har feiret kutt i eiendomsskatt med fyrverkeri, mens skoleelevene ikke hadde tak over hodet da det nye skoleåret begynte. Da er mitt spørsmål: Hvor vil Høyre kutte denne gangen i velferden for å gjøre plass for sine skattekutt?

Erna Solberg (H) [11:07:44]: Handlingsrommet – med forbehold, jeg tar det fra hodet nå – har i løpet av de siste syv årene på budsjettet økt med 270 mrd. kr i reelle penger. Skattelettelsene våre utgjør ca. 8 pst. av det. Jeg tror at det er fullt mulig både å satse betydelig på velferd og samtidig ha skattelettelser.

Så må jeg si at jeg presenterte jo i mitt innlegg nye løsninger som ikke dreide seg om skatt. Jeg presenterte det for yrkesfag, for desentralisert utdanning, for offentlig-privat samarbeid – vi har mange løsninger som ikke dreier seg om skatt. Historiefortellingen til Arbeiderpartiet må man kanskje justere i forhold til virkeligheten. Jeg tror at politikk som dreier seg om virkelighet, er bedre enn politikk som dreier seg bare om retorikk, og det vil jeg anbefale Arbeiderpartiet å starte med. Våre løsninger dreier seg om å bygge bedre velferd fremover, men samtidig om å bygge tryggere jobber. Det å fjerne formuesskatten

betyr bl.a. å bygge tryggere jobber. Formuesskatten tapper i dag bedriftenes evne til å skape videreutvikling av sine arbeidsplasser.

Helga Pedersen (A) [11:08:50]: Jeg registrerer at representanten Solberg ikke vil svare på spørsmålet, men lover i både pose og sekk. La meg da stille et annet spørsmål. Jeg tror mange har registrert at Høyre kopierer Moderaterna i Sverige både i retorikk og i politikk, og Erna Solberg har selv pekt på Sverige som en inspirasjon for egen politikk. Der har den borgerlige regjeringen gjort nettopp det Høyre ønsker å gjøre i Norge, kutte i skatter og privatisere offentlig velferd. Der har de høy arbeidsledighet, særlig blant ungdom. Den svenske skolen er i stor grad kommersialisert. Det har ført til økte forskjeller, og det har ført til dårlige resultater i den svenske skolen, samtidig som det har vært framgang i resultatene i den norske skolen.

Er det en slik samfunnsutvikling Høyre-lederen ønsker seg, eller mener hun at Høyre-politikken vil virke på en helt annen måte i Norge enn i Sverige?

Erna Solberg (H) [11:09:51]: For det første har jeg lyst til å si at vi har aldri sett på Sverige som et foregangsland innen skolepolitikk. Derimot har svenskene vært hos oss og sett på hva vi gjør – altså hva Høyre gjør, ikke hva dere gjør, men hva Høyre gjør – innen skolepolitikken for å løfte kunnskapen. De så på vårt opplegg rundt Kunnskapsløftet, som har bidratt til at vi nå får bedre resultater. Vårt fokus er på at vi hele tiden må jobbe med å gjøre det som skjer i klasserommet, bedre. Vi kommer til å satse på vår egen skolepolitikk. Den dreier seg om å sørge for at barn lærer mer. De møter mer kvalifiserte lærere i klasserommet. Det er derfor vi mer enn doubler innsatsen på etter- og videreutdanning i våre alternative budsjetter. For hver elev skal møte en kvalifisert lærer, en lærer som faktisk kan gjøre noe med de sosiale forskjellene, en lærer som kan hjelpe dem til å knekke lese- og skrivekoden. Det er viktig.

Så må jeg si til «nedrakkingen» av svenske resultater: Vel, de har altså snudd økonomien, de får flere i arbeid, men de har alltid hatt høyere arbeidsledighet under sosialdemokratiske regjeringer og konservative regjeringer enn vi har hatt i Norge, bl.a. fordi de ikke har den oljeøkonomien som vi har.

Martin Kolberg (A) [11:11:07]: Høyres leder pekte klokkelig – vil jeg si – på den store utfordringen vi har i Europa når det gjelder økonomisk utvikling og arbeidsledighet. Jeg skulle imidlertid ønske at vi fra høyresiden i Norge hadde fått presentert noe mer ydmykhet i deres analyse av at deres politikk også på sikt vil kunne bringe Norge inn i den samme leia. Det er jo en av de store skillelinjene i denne debatten og i tiden fram til valget, hvor vi må velge en hovedlinje.

Det finnes veldig få samfunn der vi kan si at denne liberalistiske og markedsstyrte økonomien har vært vellykket i stort – men den er heller ikke vellykket i smått. Ett eksempel er fra Solbergs egen by, Bergen: De har fjernet eiendomsskatten, de har feiret den med champagne, men

så ser vi en stor rapport som sier at skolene i Bergen nesten faller fra hverandre.

Er det en slik utvikling vi vil få hvis Høyre skal styre i Norge?

Erna Solberg (H) [11:12:15]: Jeg har stor ydmykhet overfor det som skjer i Europa, for jeg mener at vi må se på det som er en utfordring for hele vår verdensdels fremtidige utvikling. Jeg har stor ydmykhet også overfor de resultatene som vil komme ut av at våre konkurrentland i Europa vil å komme ut på det som kalles «leaner & meaner», altså at de kommer til å være tøffere i konkurransenivåene fremover og være en større utfordring også for norske bedrifter.

Men jeg skulle ønske at vi hadde hørt litt ydmykhet fra norsk venstreside, rundt det faktum at oljeøkonomien først og fremst er det som drar utviklingen, og se de folkene i øynene som nå sliter med konkurranseevnen sin, og som mister jobben også i vårt land, fordi vi faktisk har noen underliggende økonomiske problemer.

Så til situasjonen i Bergen: I fjor kåret dagens regjering – ved Kristin Halvorsen – Bergen kommune som nummer to på listen over beste skoleeier i landet. Det kan altså ikke være slik at alt står så forferdelig til med skolen i Bergen når denne regjeringen sier at Bergen kommune var den nest beste skoleeieren i fjor, og de har de beste skole-resultatene av alle storbyene når det gjelder grunnskoleopeng. Det er faktisk veldig god kvalitet i Bergen-skolen!

Audun Lysbakken (SV) [11:13:41]: Ydmykhet i møte med utfordringen i Europa er bra, men jeg vil også anbefale ydmykhet i møte med utfordringen i Bergen, for det er også et viktig sted. I går kom nyheten om at elever på Natland skole ikke kan få undervisning i skolebygg denne vinteren, men må få det i en lavvo. Det er resultatet av ni års Høyre-styre.

Jeg ønsker å spørre Erna Solberg om en annen ting som har med kunnskap å gjøre: Da den rød-rønne regjeringen tok over høsten 2005, lå det 22 000 privatskoleplasser klare til godkjenning i Kunnskapsdepartementet. Det ville ført til større forskjeller mellom skole og elever, og økt sentralisering i Skole-Norge.

Jeg har også tidligere utfordret Høyres leder til å svare på om Høyre også nå ønsker å gjennomføre en slik stortilt privatisering av skolen, men hun har vært uvillig til å snakke om det. Mitt inntrykk er at Høyre har skiftet retorikk, men ikke politikk, og en som vil bli statsminister, må kunne avklare dette. Vil representanten Solberg åpne for tusenvis av nye privatskoleplasser i Norge?

Erna Solberg (H) [11:14:45]: Hvis representanten Lysbakken hadde lest fjorårets trontaledebatt, ville han sett at jeg klart og tydelig har svart på akkurat det spørsmålet, på samme måten som jeg gjør nå. Siden rød-grønne politikere har brukt det siste året til å henvise til det svaret, burde man kanskje ikke si at jeg ikke svarer på det spørsmålet.

Ja, vi ønsker å ha fri etableringsrett for privatskoler i Norge så lenge de følger kravene som fastsettes i lovverket. Men vi har også sagt i det programutkastet som foreligger,

at vi ønsker å ha en mulighet for lokale kommuner til å si at hvis dette påvirker skoletilbudet så sterkt at det ikke blir mer valgfrihet, så skal det være en mulighet for å kunne stoppe det. Det står i det programutkastet som foreligger, og det synes vi er en grei løsning.

Jeg tror nemlig at norsk skole skal vinne på å være best i den offentlige skolen og ikke på å forhindre at andre tilbud kommer inn. Jeg tror at norsk skole kan konkurrere ut private tilbud hvis vi fører Høyres politikk i den offentlige skolen.

Lars Peder Brekk (Sp) [11:15:57]: Representanten Erna Solberg har i den siste tiden vært svært bekymret for at vi støter fra oss våre støttespillere i EU, som hun har antydnet i enkelte avisoppslag. Det utsagnet kom jo selvsagt i diskusjonen rundt lekkasjen om at regjeringen ville innføre endringer i tollvernet for enkelte landbruksprodukter. Hun frykter altså at vi skal støte fra oss støttespillere til EU.

I denne anledningen, hvor vi har behov for å bruke EØS-avtalens handlingsrom for å sikre norsk landbruk og norsk matindustri, må jeg bare spørre: Hva om man trenger støttespillere hvis det går på bekostning av milliarder i norsk verdiskaping, tusenvis av norske arbeidsplasser, bosetting og aktivitet i hele landet? Ønsker Høyre å selge norsk matproduksjon, norsk matindustri, til fordel for et ubekymret forhold til EU?

Erna Solberg (H) [11:17:02]: Jeg mener at regjeringens forslag om å øke tollene er feil svar. Det er et feil svar i en verden i krise at det landet som går best, går i front for mer proteksjonisme. Det synes jeg er usolidarisk, og det skaper en feil spiral, og det synes jeg faktisk at regjeringen burde tenkt mer over. Det er også interessant å se at regjeringer før faktisk har uttalt at det er viktig å forhindre mer proteksjonisme. Nå gjør altså regjeringen det fortrinnet.

Jeg er opptatt av at vi i viktigere saker har behov for tidlig å påvirke andre land for å få til løsninger. Vi har f.eks. et spørsmål om innskytergarantien, som vi jobber hardt med, for å kunne ha bedre sikring for norske bankkunder. Da er vi nødt til å ha støttespillere, vi er nødt til å ha folk som er villige til å være med på den måten vi tenker på. Jeg har jobbet hardt for å få gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift. I tre år reiste jeg, møtte jeg, deltok jeg og snakket med europeiske politikere om norsk distriktspolitikk. Jeg var nødt til å ha kontakter og ha folk som var venner med oss for at vi skulle få igjennom vårt viktigste distriktspolitiske virkemiddel den gangen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:18:22]: Høyres økonomiske politikk er forankret i næringsnøytralitet. Leve- og næringsindustrien til olje og gass og treforedlingsindustrien skal altså arbeide under tilnærmet samme politiske rammevilkår. Lønnsomheten er imidlertid svært ulik. Treforedlingsindustrien er i store problemer og taper stort. To store bedrifter er nedlagt, Follum og Peterson, og Folla i Nord-Trøndelag står for nedleggelse dersom ikke noe spesielt skjer. Store mengder sliptømmer sendes nå som råstoff til europeisk industri. Dette er et tap for Norge og

et tap for dyktig ungdom. Det går på Høyres allsidige næringsliv, som representanten Solberg sa.

Senterpartiet er tuftet på vilje til å korrigere markeds-kreftene, fordi markedet alene aldri har stått for god ressursforvaltning. Når vil Høyre følge Senterpartiet og bryte med næringsnøytraliteten i næringspolitikken, og dermed gjøre det foretaksøkonomisk mulig å omstille treforedling til biokjemibedrifter med produkter med godt framtids-marked?

Erna Solberg (H) [11:19:25]: Sist begrepet «næringsnøytralitet» ble brukt av en regjering var – tror jeg – under Stoltenberg I-regjeringen, og det var daværende finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen som brukte begrepet.

Vi er opptatt av at det skal være like felles rammebetingelser for næringslivet, at man ikke skal plukke ut enkelte deler av næringslivet. Det er ikke næringsnøytralitet, men at det faktisk skal være like muligheter og konkurransevilkår. Men: Vi er opptatt av at vi skal jobbe sammen med næringslivet, f.eks. innen forskning og utvikling. Der har vi på mange områder vært med på programmer som bidrar til å løfte norsk næringsliv. Hele Norwegian Centre of Expertise er jo f.eks. et program for forskningsbaserte løsninger, et program for å løfte konkurranseevnen med bransjespesifikke virkemidler.

Derfor er vi opptatt av å bidra til at også hele trevirke-industrien, alt som går på det, skal kunne få muligheter til forskning og utvikling og ha programmer for det. Det kommer Høyre til å støtte opp under. Men vi kommer ikke til å lage egne skatteregler for det, for da får vi et skattehull i et system.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Audun Lysbakken (SV) [11:20:48]: Syv år med rød-grønt styre og SV i regjering har forandret Norge. Forskjellene har gått ned, sysselsettingen har gått opp, ambisjonene i klimapolitikken er økt betydelig, jernbaneinvesteringene er historisk høye, og det investeres i og forskes på ny miljøteknologi og mer miljøvennlig industri. Privatisering og skatteletter er erstattet av utbygging av velferden og en mer rettferdig skattepolitikk. Vi har bygget titusener av barnehageplasser, og vi har redusert prisene i barnehagene med en tredjedel. Foreldrepermisjonen og fedrekvoten er økt vesentlig. SVs gamle forslag om tredeling er vedtatt, og kontantstøtten for toåringer fjernet. De rikeste har fått økt skatt, mens minstepensjonistene har fått økt pensjon. Det kommunale barnevernet har fått det største løftet på 20 år. Norge har fått verdens mest radikale utviklingspolitikk, slettet ulandsgjeld og nådd målet om 1 pst. av BNI til bistand. I skolen har vi fått flere timer og flere lærere. Skolemateriellet er blitt gratis, og leksehjelp er innført for å redusere de sosiale forskjellene i læringsutbyttet. Realveksten i forskningen siden 2005 er på ca. 27 pst.

Det er denne kursen vi vil videreføre i det stortingsåret vi nå begynner på. Det er en rød og grønn politikk for miljøet og rettferdighet vi vil gå til valg på neste år, for utfordringene i Norge er fortsatt store. Vi ønsker å forandre mer. Vi vil gjøre Norge rødere og grønnere.

Nesten uansett hva slags spørsmål du stiller, er kunnskap en del av svaret. Det er ny kunnskap som skal løse vår tids store utfordringer, som klimakrisen. Det er ny kunnskap som skal sikre grunnlaget for velferd og velstand i framtidens Norge. Resultatene fra norsk skole viser at vi er på riktig vei. Leseferdighetene er på vei opp – det motsatte av det som skjer i Sverige, der høyresiden styrer. Der går resultatene ned.

En politikk for kunnskap må også være en politikk for sosial utjevning. Barnehageplass til alle og leksehjelp i skolen handler om å gi alle barn muligheten til å ta del i kunnskapssamfunnet. Bare en god, offentlig fellesskole kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller og legge til rette for læring for alle barn, uavhengig av klassebakgrunn. Derfor bør veivalget mellom videre satsing på den offentlige skolen og privatiseringen som høyresiden ønsker seg, bli et sentralt tema i den politiske debatten framover.

Den gang den rød-grønne regjeringen overtok i 2005, lå det søknader om 22 000 privatskoleplasser og ventet på godkjenning. Flere privatskoler vil bety økte forskjeller. Det vil bety en stor fare for A- og B-skoler og derved større fare for A- og B-elever. Og privatisering betyr sentralisering. Også det har vi sett i Sverige, der de ideene den norske høyresiden vil innføre i Norge, allerede er utprøvd i praksis.

En slik utvikling er vi imot, fordi vi vil at ulike mennesker skal ha like muligheter. Derfor stanset vi privatskoleveksten i 2005. I stedet har vi de siste syv årene forbedret den offentlige fellesskolen.

Jeg må litt tilbake til Bergen – ikke bare fordi Bergen er en viktig by, men også fordi Bergen kan gi oss noen viktige lærdommer om hva høyresiden mener når de sier de skal satse på skolen. Jeg tillater meg å tvile på at den politikken vi vil få nasjonalt hvis høyresiden tar over, er så veldig ulik den satsingen på kunnskap vi har sett i min hjemby.

Den ene grunnen til at jeg tillater meg å tvile på høyresidens satsing på skolen, er at de fortsatt ønsker å bruke de store pengene på å redusere skattene, sånn som byrådet i Bergen har gjort med eiendomsskatten. I motsetning til representanten Siv Jensen synes jeg 25 mrd. kr er fryktelig mye penger. Det er fryktelig mye penger som kunne ha vært brukt på å forbedre velferden og sørget for at barna våre lærer mer.

Men så ser vi også at høyresiden har fått prøve seg mange steder i landet. I Bergen har byrådet i årevis neglisjert vedlikehold av skolebyggene. Jeg besøkte tidligere i høst Nattland skole til en engasjert og hyggelig prat med lærerne der. Nå må de samme lærerne undervise elevene sine i lavvo gjennom vinteren fordi skolens bygninger har forfalt til det ubrukelige. Sånt er ikke å satse på kunnskap.

I landene rundt oss øker de sosiale forskjellene. I Norge gikk forskjellene ned etter 2005. Det er et markant brudd med en lang trend i vårt land og med utviklingen i landene rundt oss. Det skyldes politikk. Det skyldes omfordeling gjennom skattesystemet, og det skyldes lav arbeidsløshet.

Vi må ha som mål å redusere forskjellene i Norge mer i årene som kommer, fordi lave forskjeller gir et godt og trygt samfunn. Da må vi bruke skattepolitikken til å fordele enda bedre, ikke gi skattelette til dem med mest fra

før. Men vi må hindre at arbeidslivet skaper større sosiale forskjeller. Det at faste og hele stillinger er det normale i norsk arbeidsliv, skaper en tryggere hverdag for vanlige mennesker. Det gir arbeidstakerne større muligheter til å påvirke egen arbeidsplass og til å ha innflytelse over samfunnet rundt seg, og det er med på å holde forskjellene nede. Derfor trenger vi en fortsatt sterk innsats mot sosial dumping og mot økt midlertidighet i arbeidslivet. Det bekymrer meg at et av de områdene der opposisjonspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, finner sammen, nettopp er i ønsket om det motsatte – om mindre reguleringer til beste for arbeidsfolk i norsk arbeidsliv.

Høyre har endret sin retorikk, men ikke sin politikk. I offentlig sektor ser vi det samme. I Oslo og i Tromsø gjennomføres det nå storstilt privatisering og konkurranseutsetting. Vi vet hvem som betaler prisen for det. Mange av de damene som daglig tar de tyngste løftene i velferdsstaten, får sine arbeidsforhold og sine pensjonsbetingelser rammet av privatiseringspolitikken.

I stedet for mer privatisering, i stedet for mer konkurranse må vi jobbe for å ta alles krefter i bruk. Bare i sykehussektoren jobber 30 000 sykepleiere deltid. Derfor er jeg glad for at regjeringen legger så stor vekt på målet om økt heltid og større stillinger til disse kvinnene og mennene, som gjør en så viktig jobb for oss.

De siste årene har jeg flere ganger besøkt klimaforskere ved Bjerknessenteret, som også ligger i Bergen. Jeg var der sist nå på mandag. Det er inspirerende, for det viser at vi har noen av verdens ledende forskere i vårt land. Det er et eksempel på at et lite land kan være en ledende kunnskapsnasjon. Men det er også skremmende å besøke klimaforskerne, fordi resultatene av forskningen viser at klimaendringene utgjør en reell, overhengende trussel mot framtiden vår. Forskerne i Bergen jobber nå med den neste hovedrapporten til FNs klimapanel. Noen av konklusjonene der er allerede klare: Det er enda sterkere grunn til å slå fast at klimaendringene er menneskeskapte, og vi kan nå slå fast at det er en sammenheng mellom menneskers utslipp av klimagasser og økt temperatur, mer regn og minkende isbreer. Vi ser at tempoet i avisingen øker. I september nådde ismengden i Arktis et nytt bunnivå. Isen er i ferd med å forsvinne. Det betyr at noe stort er i ferd med å endres, med dramatiske effekter for mat, vannforsyning og hele menneskesamfunnet.

Det er i løpet av de aller nærmeste årene vi kan sette i verk tiltakene som gjør at vi når togradersmålet og hindrer den utviklingen. Klimameldingen og klimaforliket er en god plattform for den norske innsatsen. Vi har lagt til grunn ambisiøse mål, vi har lagt til grunn konkrete tiltak, og vi har vist at vi forstår at det ikke nytter å være verdensmester i klimapolitikk hvis man ikke samtidig er norgesmester. Vi må også kutte i norske utslipp. Rike land må gå foran og investere i den teknologiske utviklingen som gjør at vi kan få de globale utslippene ned. Å redusere utslippene her hjemme handler ikke om alt det vi ikke kan gjøre. Det handler ikke om færre arbeidsplasser eller mindre industri. I virkeligheten er det motsatt. Å bygge lavutslipps-samfunnet handler om å modernisere Norge – om nye og mer energieffektive hus, nye biler, nye energikilder,

nye miljøvennlige industriarbeidsplasser. Det handler om å binde landet sammen med jernbane og byene sammen med gode kollektivløsninger – om å gjøre hverdagen lettere, mulighetene for næringslivet flere og framkommeligheten bedre. Lavutslippssamfunnet kan bli fantastisk, det, hvis vi kommer tidlig nok i gang med å bygge det.

Jeg avslutter der – med det som er vår tids viktigste spørsmål. Det er mitt håp at både denne debatten, dette stortingsåret og den kommende valgkampen vil reflektere det. For det er bare hvis vi løfter klimasaken til den plassen den fortjener – sak nummer én, prioritering nummer én – at vår generasjon folkevalgte tar ansvaret vårt på alvor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders Anundsen (FrP) [11:31:08]: Jeg synes det er interessant at representanten Lysbakken nå hamrer løs på et eksempel på en kommunal skolebygning, mens han selv kanskje burde ta seg en tur rundt på landets sykehus og se hvordan den bygningstekniske tilstanden i helsevesenet er, som på mange områder er ganske nær den beskrivelsen han kritiserer Bergen kommune for. Det er et ansvar som ligger hos denne regjeringen representanten Lysbakken står bak.

Jeg registrerte at han ikke var så opptatt av helse i sitt innlegg. Det er kanskje fordi SV ikke synes at det de har oppnådd i helsepolitikken, er så mye å skryte av. Lysbakken skal jo være opptatt av å få et mer ideologisk SV. Etter syv år med SV i regjering ser vi det største klaseskillet i norsk helsevesen noen gang. Aldri før har så mange hatt privat forsikring. Aldri før har det vært sånn at de rike, eller de som har nok penger, kan kjøpe seg forbi alle helsekøer, mens de som ikke har det, må stå og vente på et offentlig tilbud. Er Lysbakken stolt over dette resultatet etter syv år i regjering?

Audun Lysbakken (SV) [11:32:12]: Den største trussel mot vår velferdsstat er hvis vi får et klassesdelt helsevesen, der stadig flere velger private løsninger. Det er nettopp den utviklingen høyresiden vil åpne for når de ønsker en videre utbygging av den private kommersielle kapasiteten. I virkeligheten er det jo sånn at vi bare har et gitt antall leger, sykepleiere og helsepersonell i Norge. Vi bør bruke de kreftene og ressursene til å forbedre det offentlige systemet mest mulig. Jeg misliker utviklingen med flere private helseforsikringer. Jeg mener at den langt på vei er unødvendig. Vi ser at det i stor grad er arbeidsgivere og ikke enkeltpersoner som tegner de forsikringene. Det er en langt mer rettferdig måte å få ned køene på å sørge for at vi fortsetter forbedringen av det offentlige helsevesenet. Det er også bare på den måten vi kan hindre at vi får parallellsystemer, som jeg dessverre tror både Fremskrittspartiets og Høyres politikk i langt større grad vil stimulere til.

Anders Anundsen (FrP) [11:33:16]: Her var det en del merkelige resonnementer. Vi har et klassesdelt samfunn i dag, fordi vi ikke har full kapasitetsutnyttelse gjennom bruk av private løsninger, som er offentlig finansiert. Verken Fremskrittspartiet eller andre ikke-sosialistiske partier åpner for at man skal ha et helsesystem som gjør at man

må betale av egen lommebok. Poenget er at det skal bli offentlig finansiert. Men av ideologiske årsaker nekter Lysbakken å benytte seg av den kapasiteten som er der. Hvis dette er et ideologisk spørsmål, må man velge å forby private tilbud – er det det SV og Lysbakken vil? Eller vil de det samme som Fremskrittspartiet, nemlig å ha et likeverdig, skikkelig helsetilbud til alle borgere, uavhengig av egen lommebok, slik at man kan velge mellom offentlige og private løsninger? Hvorfor er det sånn at for SV og Lysbakken er det viktigere med ideologiske markeringer enn borgernes helse?

Audun Lysbakken (SV) [11:34:09]: Jeg er glad for at representanten erkjenner at vi har et klassesdelt samfunn – det er det sjelden Fremskrittspartiet gjør. Et klassesdelt helsevesen har vi heldigvis i langt mindre grad enn de fleste andre land. Mitt mål er at det skal fortsette å være sånn. Da må vi sørge for at vi får økt bemanningen i det offentlige. Både på sykehusene og innen eldreomsorgen kan vi spare ressurser og få til en bedre helsetjeneste hvis vi øker grunnbemanningen, får ned vikarbruken, får flere hele stillinger og satser på de ansatte. Både på sykehuse- ne og innenfor eldreomsorgen kan vi oppnå bedre resultater hvis vi slipper de ansatte til i større grad med sin kreativitet for å finne løsninger på problemer som de kanskje kjenner bedre enn noen andre. Å bygge ut den private kapasiteten vil bety det motsatte. Det vil bety at vi går steg for steg mot et samfunn der det nettopp er lommeboken og ikke behov som avgjør hva slags tilbud vi får. Det er ideologi fra høyresiden som vil føre til et dårligere helsevesen i Norge.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [11:35:26]: Det har de siste dagene vært en diskusjon om lederlønninger i det offentlige, som jo er høye, særlig i et konkret offentlig eid eidendomsselskap. Jeg så at lederen i Sosialistisk Ungdom, hvor jo representanten Lysbakken trådte sine politiske barnesko, sa på godt venstreradikalt vis: Hoder må rulle. Det var litt andre toner fra representanten Aksel Hagen som i Klassekampen i dag under overskriften «Det skjer jo ingenting!» sa følgende:

«Men det er som med lederlønnsdebatten: Vi kritiserer og kritiserer, men kommer ikke over til konkrete løsninger og endringer.»

Når det ikke skjer noe, skyldes det at det ikke er gjennomføringskraft i regjeringen, eller skyldes det rett og slett løftebrudd?

Audun Lysbakken (SV) [11:36:21]: Nå er vel lave lederlønninger ikke blant de sakene som historisk sett har vært en fanesak for Høyre. Så jeg setter pris på at høyresiden har begynt å bry seg om det spørsmålet.

Det er av stor betydning at forskjellene mellom de som har ledende posisjoner i vårt samfunn og vanlige folk, ikke blir for store. Symbolkraften i det er stor. Den praktiske betydningen for tilliten folk imellom i Norge, knyttet til det at forskjellene er små, er stor. Derfor er det et viktig mål for oss å bremse veksten i lederlønningene.

Regjeringen har hatt dette som mål i lang tid, og har

prøvd ulike virkemidler for å få det til. Hvis det ikke lykkes, må man prøve flere og bedre virkemidler. Jeg er helt sikker på at det er en rød-grønn regjering som må finne svarene på det. Jeg har ingen tro på at høyresiden, når det kommer til stykket, vil være opptatt av å redusere forskjellene i Norge. Man har i stedet et program for å øke dem.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [11:37:25]: Nå er jo dette en replikk til representanten Lysbakken. Jeg syntes ikke det var et særlig godt svar på spørsmålet. Det var et overordnet resonnement, men representanten Lysbakken svarte ikke på spørsmålet i det hele tatt. Altså: Under overskriften «Det skjer jo ingenting!» sier representanten Aksel Hagen i dagens Klassekampen:

«Vi kritiserer og kritiserer, men kommer ikke over til konkrete løsninger og endringer.»

Kanskje representanten Lysbakken kunne dele med Stortinget hvilke konkrete løsninger og endringer han ser for seg?

Audun Lysbakken (SV) [11:37:57]: Det representanten Hagen tar opp i Klassekampen i dag, er en utrolig viktig problemstilling knyttet til byråkrati i offentlig sektor. Siden sykehusreformen ble innført, har en altfor stor andel av de nye stillingene som har kommet i sykehusvesenet, vært knyttet til administrasjon. Vi ser at en for stor del av helsepersonellens hverdag går til administrative oppgaver. Det trenger vi å gjøre noe med. Det handler bl.a. om å ta et oppgjør med for mye markedenkning i offentlig sektor. På en del områder har den rød-grønne regjeringen kommet godt i gang med det. Jeg mener det er feil at det ikke skjer noe på det området. Det skjer mange viktige ting. Blant annet ser vi at i deler av helsevesenet slippes de ansatte til i større grad når det gjelder å utvikle nye løsninger, som bl.a. reduserer ventelister og øker effektiviteten. Det er et stort potensial for effektivisering av offentlig sektor, men det må komme innenfra og gjennom de ansattes evner og ressurser, i stedet for høyresidens tradisjonelle oppskrift med mer konkurranse.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:39:11]: Trontalen er ein tale der regjeringa kan snakke om sine visjonar, mål og ikkje minst sine prioriteringar. Det me ser regjeringa seier om asyl- og innvandringsfeltet, er følgjande:

«På utlendingsområdet vektlegger Regjeringen en effektiv og rettssikker returpraksis. Det er et mål for Regjeringen at personer som ikke oppfyller vilkårene for opphold i landet skal returneres raskt, helst frivillig, men om nødvendig med tvang.»

No er alle partia enige om at me skal ha ein rettssikker retur. Men er dette alt regjeringa har å melde om heile asyl- og innvandringsfeltet?

Mine spørsmål til representanten Lysbakken er: Er han fornøgd med regjeringa sin politikk på asyl- og innvandringsfeltet? Har ikkje SV nettopp eit breiare perspektiv på dette enn det trontalen viser?

Audun Lysbakken (SV) [11:40:19]: Du kan finne mange problemstillinger som med fordel kunne vært utbrodert bredere enn det man kan i en trontale. Jeg mener at det som står om asylpolitikken, er klokt. I tillegg er det viktig å løfte fram det regjeringen gjør når det gjelder barn. Der har regjeringen sagt at man nå skal gi asylbarn muligheten til å få prøvd sine saker opp mot nye retningslinjer. Jeg imøteser med spenning hvilke resultater det gir, for det er viktig at vi har en behandling av asylbarn i Norge som er raus og god.

På samme måte har vi sett viktige positive vendinger i asylpolitikken i de rød-grønne årene. Det er f.eks. flere enn før som får asyl. Det er viktig at vi legger til rette for at det skal være mulig for mennesker med reelt beskyttelsesbehov å få asyl, ikke bare opphold på humanitært grunnlag. Jeg husker at jeg jobbet med disse sakene bl.a. på slutten av 1990-tallet da Kristelig Folkeparti satt med justisministeren. Det var et år det kun var én person som fikk asyl i Norge. Så det går framover.

Trine Skei Grande (V) [11:41:38]: Nå har vi hørt hvordan SV definerer dette framover. Hvis man legger trontalene ved siden av hverandre og ser både på den første trontalen til regjeringa og den siste, har det alltid vært en setning om innvandring. Forskjellen er bare at den første trontalen brukte ordet «human», og den siste brukte ordet «tvang». Det er den utviklinga som har vært under denne regjeringa.

Jeg skjønner at SV har kapitulert når det gjelder hele asylfeltet. Vi ser daglig hva som skjer med våre asylbarn. Om man har laget en stortingsmelding, fører det i hvert fall ikke til noen endring i praksis, det har vi sett daglig.

Så til det området som egentlig ikke handler så mye om humanitet eller menneskerettigheter, men som handler litt om velferden i Norge, nemlig arbeidsinnvandring. Vi trenger arbeidsinnvandring for å kunne bygge norsk velferd. Det tror jeg alle bør være enige om. Men her ser vi at det byråkratiet som lages for å stoppe asylanter, også lages for å stoppe dem som kommer hit for å bygge velferd sammen med oss. Vi har lagt fram et forslag i dag – hvorfor kan ikke SV støtte det?

Audun Lysbakken (SV) [11:42:46]: I og med at forslaget er lagt fram i dag, må jeg få lese det før jeg svarer på akkurat det spørsmålet.

Når det gjelder asylpolitikken, er realiteten at det finnes noen spørsmål der skillelinjene går på tvers av blokkene i norsk politikk. Jeg tror representanten Trine Skei Grande og vi i SV kunne blitt enige om mye i asylpolitikken ganske raskt, samtidig er det sånn at det er et flertall i norsk politikk som i mange spørsmål knyttet til asyl har trukket i en annen retning.

Jeg mener det er viktig og riktig at SV bl.a. har sørget for en bedre behandling av asylbarn gjennom vår regjeringsdeltakelse. Jeg synes representanten Trine Skei Grande er dristig som allerede nå vil oppsummere resultatene av det. Jeg synes det er et tankekors at denne kritikken kommer fra en som ønsker å gi Fremskrittspartiet makt over norsk politikk, og dermed også over norsk asylpolitikk

framover. Realismen i å få til en bedre asylpolitikk – sett med våre felles øyne – sammen med Fremskrittspartiet, tror jeg er lik null.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Lars Peder Brekk (Sp) [11:44:21]: Skal vi tro meningsmålinger og enkelte kommentatorer, går den rød-grønne regjeringen inn i et skjebneår. Etter sju år med politikk for likeverdige levekår over hele landet er det noen som likevel mener at nok er nok, at alt har sin tid, og at det er på tide å slippe andre til.

Fra denne trontaledebatten og fram til den neste blir det norske folk utfordret til å velge hvilken vei samfunnsutviklingen skal ta.

Fasiten har vi om ett år, men jeg kan love at dette skjebneåret skal fylles med all den kraft og tyngde som gras-rot i de tre rød-grønne partiene kan mobilisere, slik at hele Norge fortsatt skal tas i bruk, og slik at alle i Norge skal få det enda litt bedre, men uten at man setter tryggheten på spill.

Hvem og hva er egentlig det rød-grønne prosjektet? Ja, etter sju år vet vel de fleste svaret på det, men jeg tror det er sunt å minne om det likevel. Jeg er stolt av å si at vi er et snitt av folk flest – arbeidsfolk, bønder, lærere, regnskapsførere, snekkere osv. – som kjenner den norske arbeidsdagen og den norske hverdagen, som vet at endringer skjer gradvis, og at oppsparte midler skal brukes med omhu.

Noen vil raljere over at politikken vår både er traust og kjedelig. Da kan jeg forsikre om at det er den ikke. Vi har fått til mye, men alt er ikke bra. Samfunnet forandrer seg, og da må vi også løse oppgavene på nye måter.

Men det er likevel et faktum at de siste årene har vært preget av store og dels omfattende reformer og fornyingsprosjekter i det norske samfunnet, endringer som etter hvert gjør hverdagen bedre for folk flest. Jeg er stolt over at vi har satt Samhandlingsreformen ut i livet, en reform som skal snu folkehelsen fra å reparere til å forebygge. Jeg mener at Forsvaret går gjennom en kraftfull modernisering, og at landbruket og matnæringen nå står bedre rustet til å møte framtidens utfordringer. Vi har Nasjonal transportplan som sikrer en historisk økt utbygging av vei og jernbane, vi har Kulturløftet, vi har barnehagesatsingen – blant mange saker.

Balansen mellom å bygge landet og ivareta trygghet og forutsigbarhet er krevende og iblant en ganske kompromissløs øvelse. Det er fristende å la alle gode formål bli tilgodesett med mer penger. Men selv ved inngangen til et krevende valgår slår vi ikke strek over den ansvarligheten vårt rød-grønne prosjekt bygger på. Vi er gitt tillit til å styre landet, men vi strør ikke om oss med billige poenger og dyre prosjekter hvis det går ut over folks trygghet for jobb og egen økonomi. Vi pumper ikke ut penger gjennom statsbudsjettet for å stjele en stemme til valget i 2013. Vi holder på den langsiktigheten og stabiliteten som ligger til grunn for vår politikk. Vi skal ikke forbruke mer, men forvalte bedre. Rokker vi ved folks trygghet, kan vi heller ikke med hånden på hjertet si at vi jobber til beste for det norske folket.

Tryggheten her hjemme står i skarp kontrast til et Europa som opplever en gjennomgående krise. Fortsatt vet vi lite om konsekvensene av denne krisen. Unionskonstruksjonen blir stadig mer kompleks – og valutaunionen. Ingen kan vel hevde at situasjonen her er stabil? Da er det avgjørende at Norge er bevisst sitt forhold til resten av Europa, at vi evner å beskytte våre nasjonale interesser, men samtidig bidrar, f.eks. slik vi har gjort med mange titalls milliarder til IMF.

Jeg tror det norske folk merker seg Høyres servile holdning til EU, at man står med lua i hånda og nærmest ukritisk svelger alt som kommer fra Brussel.

I Dagens Næringsliv i går eksemplifiserer Erna Solberg denne serviliteten med ramsalt kritikk av statsministeren for å ha vært «for svak i møtet med en aktiv nei-side, neglisjert EU-debatten og blitt tvunget til å bruke opp Norges politiske goodwill i Europa» på det representanten Solberg kaller «uviktige og feil saker».

Jeg må si at statsministeren og regjeringen ikke gjør noe annet enn å forsvare Norges interesser overfor EU. Og det skulle bare mangle! Det er regjeringens plikt å benytte seg av det handlingsrommet, den dynamikken, som f.eks. EØS-avtalen innebærer. Denne muligheten har vi i Norge fordi vi har sagt nei til å bli medlem i EU – og heldigvis: Det er fortsatt et soleklart flertall i folket for at vi skal stå utenfor.

En konsekvens av vårt utenforskap er nettopp mulighet til debatt om det jeg vil kalle viktige og riktige saker. En slik sak er toll på landbruksprodukter – innenfor WTO-avtalens rammer. Det paradoksale er at her heier Høyre og også Fremskrittspartiet på EU – lavere tollvern, mer frihandel. Hvor ligger egentlig disse partienes lojalitet? EU har et klart mål om å øke eksporten av landbruksvarer til Norge, som allerede er flere titalls milliarder per år, og som har økt voldsomt de siste årene.

Det er norske interesser og verdier som blir skadelidende om norsk matproduksjon erstattes av økt import fra EU. Høyre og Fremskrittspartiet setter norske næringer, landbruk og fisk, opp mot hverandre, og nikker samtykkende til EUs trusler om motreaksjoner. La meg få si at på den måten skader de to partiene våre nasjonale interesser og framstiller Norge som et annerledesland med særinteresser. Hadde Norge, som Høyre ønsker, vært medlem av EU, ville vi ikke hatt en åpen debatt om hvordan utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen, eller om muligheten for å sikre norsk matproduksjon gjennom høyere tollsatser, eller endog om i hvilken grad arbeidsliv skal være en del av EØS-avtalen. Da hadde vi i enda større grad vært prisgitt Brussel og den politiske dragkampen mellom medlemsstatene. Vi ser stadig klarere EUs appetitt på og forsøk på å legge rammer for forvaltningen av Norges naturressurser.

I disse dager er jeg takknemlig for at vi fortsatt kan ta både debattene og avgjørelsene selv i Norge.

I mitt hjerte handler vårt politiske samfunnsoppdrag om å bygge landet nedenfra og oppover. Jeg får – la meg si det sånn – dårlige vibrasjoner av høyresiden som hele tiden minner oss om at landet skal styres ovenfra og ned. Det norske folk har sagt rungende nei til EU, og det betyr at vi må passe oss for å «snik-EUalisere» norsk politikk.

Det er faktisk vi nordmenn som bestemmer i dette landet, og sånn må det fortsatt være.

Når vi følger debatten i media og her i salen, er det interessant å høre høyresidens beskrivelse av det norske samfunnet og lovnader om «total endring» på en rekke områder. Jeg tror ikke folk flest ønsker totale endringer i et land vi selv beskriver som verdens beste land å bo i. Det er de små endringene som påvirker folks hverdag. Det handler om enkle verdier som sunn og trygg mat på bordet, trygge veier i lokalsamfunnet, en verdig og god eldreomsorg, en framtidsrettet skole for ungene våre og et miljø vi kan være stolte av.

Når vi stikker fingeren i jorden og ser rundt oss, er det ikke dramatiske endringer vi trenger. Vi trenger en gradvis forbedring av det vi allerede har, f.eks. innenfor eldreomsorgen. Ingen var uberørt av NRK Puls på mandag denne uken, der Jannicke Kristoffersen fra Heimdal ga oss et tankevekkende bilde av utilstrekkelighet og knapphet på ressurser. Vi ble alle berørt av den reportasjen, men vi bør ikke bli resignert, og jeg skal fortelle hvorfor: Bare i kommunehelsetjenesten har det blitt 22 000 nye ansatte siden 2005; selvsagt fordi det har vært bruk for nye og flere hender. Det presset som hjemmetjenesten fortsatt opplever, vitner om at samfunnet er i stadig utvikling, og vi kommer ikke til veis ende, for å si det sånn. Flere kommunemilliarder må på plass hvis Jannicke skal få muligheten til å yte en mer verdig omsorg til brukerne på Heimdal.

Senterpartiet er en sterk politisk grasrotbevegelse som vil bidra til at vanlige folk i grender og i småbyer sitter ved bordet når godene fordeles. Vi er garantister for sunne, norske verdier, sterke og levedyktige lokalsamfunn og bærekraftig norsk matproduksjon. Vi vil være vanlige folks nærmeste ombudsmenn i den krevende jungelen som kalles staten, og denne grasrotbevegelsen har ingen planer om å slippe taket.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [11:53:55]: La meg først få oppklare noen misforståelser. Fremskrittspartiet er ikke opptatt av EU i den forstand når det gjelder økte tollbarrierer. Det som bekymrer oss, er at resultatet sannsynligvis vil ramme norske forbrukere. Grasrotbevegelsen til Senterpartiet vil bli rammet gjennom mindre mangfold, valgfrihet og høyere priser – det blir resultatet.

Jeg hører representanten Brekk skryte uhemmet av den utviklingen som har vært under denne regjeringen, særlig ute i distriktene. Mitt inntrykk er det motsatte. Jeg synes vi fikk et godt signal i vår da regjeringen skulle hale i land landbruksoppgjøret, der det var et stort opprør mot Senterpartiet bl.a.

Mitt enkle spørsmål til representanten Brekk er: Står norsk landbruk sterkere i dag enn for syv år siden – både når det gjelder konkurranse med EU, og også når det gjelder den enkelte bonde selv?

Lars Peder Brekk (Sp) [11:55:04]: Ja, norsk landbruk står sterkere i dag. Det står sterkere fordi vi har måttet tilpasse oss en ny virkelighet, vi har videreutviklet mange av

de rammevilkårene og den politikken som legger føringer for hvordan utviklingen skal være. Det er ikke dermed sagt at alt er bra nok, at ikke ting kan bli bedre – la det også være sagt fra min posisjon her – men det er en bedre situasjon enn før.

Ambisjonene videre må selvsagt være å sikre rammevilkårene for landbruket slik at vi har mulighet også i framtiden til å produsere mat i hele landet, slik som denne regjeringen går inn for – og som Fremskrittspartiets politikk ikke vil føre til. Da er tollendringene innenfor WTO-avtalens handlingsrom et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. Det vil bidra til at vi sikrer både norsk matproduksjon, norsk matindustri og norske forbrukere god, norsk mat.

Per Sandberg (FrP) [11:56:06]: Da skjønner jeg budskapet. Det at Senterpartiet har fått gjennomslag i denne regjeringen for økte tollsatser, for at bonden skal få større inntekter, skyldes at Senterpartiet tapte kampen knyttet til landbruksoppgjøret. Nå skal norske forbrukere betale for at Senterpartiet skal øke og få ny respekt i landbruket.

Sannheten er at alltid når Senterpartiet sitter i regjering, bygges landbruket ned. Situasjonen i landbruket er faktisk sånn i dag – hvis jeg får lov å si det på denne måten, for Brekk var vel inne på skjebeåret 2013, og det hørtes jo interessant ut – at hvis slaget på Stiklestad hadde stått i dag, hadde det vært tynt under merket til Brekk. Han hadde ikke klart å stille en bondehær overhodet. Og det er jo det som er resultatet uansett når Senterpartiet sitter i regjering. Ser ikke Senterpartiet snart at man gjør landbruket en bjørnetjeneste hver eneste dag ved å videreføre denne museumspolitikken, og at det sannsynligvis blir ragnarok den dagen WTO kommer med nye krav overfor norsk landbruk?

Lars Peder Brekk (Sp) [11:57:14]: La meg understreke på nytt: De endringene i tollsatsene som er foreslått, er innenfor det handlingsrommet som WTO-avtalen har lagt til grunn gjennom vedtaket fra 1995. Jeg tror også at Fremskrittspartiet antakelig stemte for det vedtaket i 1995. Så er spørsmålet hvordan vi utnytter det handlingsrommet. Da er Senterpartiet og jeg veldig opptatt av at vi skal sikre norsk matproduksjon i hele landet. Det er regjeringens politikk også. Vi har sørget for det gjennom de siste sju årene gjennom jordbruksoppgjør.

Så er det slik, som også representanten Sandberg understreker, at alt er ikke bra nok. Vi kunne ha ønsket oss mer, vi kunne ha ønsket oss å ha kommet lenger. Men samtidig er det helt åpenbart at det Fremskrittspartiet har foreslått gjennom hvert eneste år i sine budsjetter, ville ha rasert norsk landbruksproduksjon, det ville ha rasert den matproduksjonen vi har i mange deler av landet. Dét er da utfordringen Fremskrittspartiet må svare for, det kan ikke jeg svare for.

Anders B. Werp (H) [11:58:26]: Vi hørte tidligere denne uken Kongen holde den siste trontalen i denne perioden, dvs. før neste stortingsvalg. Da vil det være naturlig å ha en tverrpolitisk forventning om at regjeringspartiene hadde synliggjort sine respektive bumerker i trontalen når

det gjelder hva man har fått til i de tilbakelagte årene under rød-grønn flertallsregjering.

Det står i Senterpartiets program at eiendomsretten er «grunnleggende for en fornuftig ressursforvaltning og en sunn samfunnsutvikling». Det er Høyre enig i. Men når vi ser på de tilbakelagte trontalene under den rød-grønne regjeringen, er ikke eiendomsretten nevnt med et eneste ord i en eneste trontale, heller ikke denne gangen. Det eneste som er nevnt, er statlig eierskap. Mitt spørsmål til Senterpartiets parlamentariske leder er om han kan peke på hva den rød-grønne regjeringen har gjort for å styrke eiendomsretten.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Lars Peder Brekk (Sp) [11:59:38]: Det er vel ikke slik, tror jeg, at trontalen brukes til å legge fram et politisk regnskap. Trontalen sier noe om hva vi skal gjøre framover, i det året vi nå går inn i.

Eiendomsretten har blitt diskutert i mange situasjoner i denne regjeringen. Og jeg vil minne Werp om at vi nettopp har behandlet en landbruksmelding der eiendomsretten er grundig omfattet og diskutert, og der man under behandlingen fattet vedtak om bl.a. endringer i delingspraksis og i jordskiftelovgivning mv. Så det er ikke riktig at man i denne regjeringen ikke har jobbet med eiendomsrett.

Anders B. Werp (H) [12:00:32]: Jeg minnes vel også et par tusen bønder som protesterte mot den nevnte meldingen.

Jeg betviler ikke representantens ærlige og inderlige ønske om å styrke eiendomsretten. Jeg vil også berømme representanten for den jobben han gjorde i egenskap av statsråd. Men det er resultatene som teller.

I representantens eget fylke er 65 pst. av den hogstmodne skogen i såkalte inngrepsfrie naturområder. Dette er områder som er underlagt strenge restriksjoner uten at det er lovfestet, og uten at grunneier får erstatning, samtidig som skogindustrien i Nord-Trøndelag roper etter mer råstoff til å drive sin produksjon. Nå må de importere fra Sverige. Så jeg gjentar mitt spørsmål: Er representanten fornøyd med resultatet av Senterpartiets arbeid for å styrke eiendomsretten under den rød-grønne flertallsregjeringen?

Lars Peder Brekk (Sp) [12:01:39]: Jeg er fornøyd med vårt arbeid når det gjelder eiendomsretten, men jeg er ikke fornøyd – la meg si det – når det gjelder arbeidet med å finne løsninger på de utfordringene INON-bestemmelsene gir norsk skogbruk.

Det er derimot slik at i Nord-Trøndelag har man hatt et felles arbeid mellom næring og statlig og kommunal forvaltning for å gå igjennom de ressurser som finnes, og også finne ut hvordan en skal kunne nyttiggjøre seg dem bedre, for på det viset tilføre industrien mer lokalt råstoff. Jeg ser fram til resultatet av dette arbeidet.

Jeg ser også fram til at Miljøverndepartementet leverer den betenkningen om INON-regelverket som er lovet, og som ikke er kommet ennå.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:02:33]: Er det noko Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti er einige om, er det at me må ta heile landet i bruk. Det viste me i Kristeleg Folkeparti da me sat i regjering. Saman med Høyre og Venstre greidde me å flytte ut over 800 statlege arbeidsplassar til ulike delar av landet. Det var sju statlege tilsyn. Etter 2005 har me opplevd full stopp.

Da er spørsmålet: Er det fordi regjeringa opplever at det er for lite press i Oslo-området? Er det dette at maktspreiing ikkje er eit godt prinsipp å følgje opp? Med dei habilitetsproblema regjeringa har, burde dette ha vore eit svært godt verkemiddel for den regjeringa som sit. Partileiar Liv Signe Navarsete har karakterisert denne regjeringas innsats på dette området som pinleg. Er representanten einig i det?

Lars Peder Brekk (Sp) [12:03:36]: Det er riktig, som representanten Hareide sier, at vi er enig i at vi skal ta hele landet i bruk. Det å sørge for at vi har spredning av arbeidsplasser, både private og offentlige, er ikke minst viktig. Vi ser i dag – la meg si – skumle tendenser av sentraliseringen, spesielt i østlandsområdet rundt Oslo og også i de store byene ellers. Jeg og Senterpartiet mener at vi bør bruke muligheten til å flytte ut arbeidsplasser, også statlige.

Det er riktig at vi i denne regjeringsperioden ikke har kommet så langt på dette området som vi har ønsket. Det er en ambisjon vi må jobbe videre med framover.

Borghild Tenden (V) [12:04:25]: Næringspolitikk, verdiskaping og gründerpolitikk er viktig for Venstre. Det tror jeg det også er for Senterpartiet.

Vi har kommet litt på vei ved at revisjonsplikten for små bedrifter, små selskaper, er borte, og at det er redusert krav til aksjekapital. Det er bra og noe som Venstre har jobbet for lenge. Men det gjenstår en del tiltak som også er viktig for Venstre. Det er f.eks. bedre tilgang til oppstartskapital og risikovillig kapital og, ikke minst, bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende. Er dette noe Senterpartiet vil jobbe for i den rød-grønne regjeringen?

Lars Peder Brekk (Sp) [12:05:06]: Det er – som representanten Tenden har sagt – i løpet av de sju årene vi har vært i regjering, gjort vesentlige ting med hensyn til å forbedre politikken når det gjelder små og mellomstore bedrifter. Revisjonsplikten og redusert krav til aksjekapital er nevnt her, noe som vi er enige om er bra.

Jeg vil også understreke at det er satt av betydelige ressurser for å sikre tilgang til risikovillig kapital gjennom det virkemiddelapparatet vi har. Vi har Innovasjon Norge, SIVA og en del fondskonstruksjoner som bidrar til dette. Vi er opptatt av å jobbe videre med å bidra til at det blir sikret slik tilgang der det er behov for det.

Når det gjelder sosiale rettigheter, er det også en ambisjon hos oss å forbedre disse. Det er gjort ting på dette området, spesielt for kvinner som har behov for det. Men man er ennå ikke kommet langt nok, synes vi i Senterpartiet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:06:25]: Gjeldfrie land med budsjettoverskot og låg arbeidsløyse er sjeldan i dagens Europa. Noreg er eit sjeldan land.

Eg har nyleg vore på komitéreise i Spania og Portugal. Der møtte eg den langt meir vanlege verkelegheita i Europa, den med høg arbeidsløyse, økonomisk tilbakegang og mykje gjeld. Dette er bakteppet både regjeringa og me i opposisjonen må ha med oss inn i vår politiske debatt.

Statsbudsjettet som kjem på måndag, vil på ny vere historia om det største statsbudsjettet i Noreg nokon gong, med fleire ressursar til rådighet enn sist. I 2012 blei for første gong 1 000 mrd. kr passerte.

Eg har nyleg sett filmen Oljeberget, ein god film – kan-skje ikkje nokon Oscar-film, men ei nyttig påminning. Her kunne me sjå statsministerkandidat Stoltenberg i avslutninga av valkampen 2005. Han får spørsmål om kvifor Bondevik-regjeringa må skiftast ut. Han seier da at aldri har me hatt ei regjering med større inntekter enn Bondevik-regjeringa, aldri har ei regjering brukt meir pengar enn Bondevik-regjeringa, at forskjellane likevel har auka, og at talet på fattige har auka. Det er ein god nok grunn til å skifte regjering 12. september, sa Stoltenberg i 2005.

Så fekk han sjølv ta over. I 2006 hadde den raud-grøne regjeringa 680 mrd. kr til rådighet på statsbudsjettet. No har dei godt over 1 000 mrd. kr. Den raud-grøne regjeringa er historias heldigaste regjering når det gjeld økonomisk handlefridom.

Det er fleire fattige barn i dag enn da dei raud-grøne tiltredde. Over 70 000 barn veks i dag opp i familiar med vedvarande låg inntekt. Mens sysselsetjinga har gått opp, har sysselsetjinga blant folk med nedsett funksjonsevne gått ned. Tusenar står framleis i kø for å få rusbehandling, og regjeringa er med på å leggje ned rusbehandlingsplassar drivne av ideelle.

Det er bra at regjeringa i trontalen varslar iverksetjing av eit forsøk med tilskot til arbeidsgivarar som tilset personar med nedsett funksjonsevne. Men det kjem først no, i den raud-grøne regjeringas åttande år. Dette er ei ordning som berre gjeld for 300 personar, og som berre skal vare til 2015. Det er det einaste konkrete nasjonale fattigdoms-tiltaket som blir nemnt.

Kva med vårt internasjonale fattigdomsansvar – som det stadig sjeldnare eksempelet på land me er, med ein vedvarande og stadig aukande velstand? I kvart budsjett Kristeleg Folkeparti har kunna påverke, har me prioritert verdas fattige. Sånn har det vore, og sånn skal det vere dersom Kristeleg Folkeparti får innverknad. Og me ønskjer å få innverknad. Derfor er det lett for oss å takke nei til dei raud-grønes tilbod om tribuneplass til fire nye raud-grøne år. Derfor seier Kristeleg Folkeparti at det er behov for eit skifte. Derfor seier Kristeleg Folkeparti at me vil vere ei løysing for eit skifte.

For det første ønskjer me eit skifte på grunn av eit ord som er viktig for Kristeleg Folkeparti, eit ord som er viktig for folk flest i Noreg, eit ord som ikkje blei nytta ein einaste gong i regjeringas trontale: familie.

Kristeleg Folkeparti vil leggje til rette for familiane behov. Det er fint at regjeringa varslar ei melding om fram-

tidas barnehage. Det er behov for det, for dei mange barnehagane er der for barna. Det er derfor god kvalitet på barnehagane er viktig.

Men regjeringa kan tidvis bli mistenkt for å lovprise barnehagane først og fremst fordi det kan gjere at foreldra kan jobbe meir. Viss barna er i barnehagen, kan foreldra bidra til høgare sysselsetjing og vekst. Kristeleg Folkeparti tenkjer annleis: Me vil ha fleksibilitet. Me vil ha valfridom. Me vil at familiane skal få bestemme sjølv. Derfor vil me at familiar som ønskjer barnehageplass når barna er eitt år, skal få tilbod om det, uavhengig av når barnet blei født. Men det er òg derfor me vil at familiar som ønskjer seg meir heimetid med barnet sitt, skal få valet og moglegheita til det. Familielivets og arbeidslivets interesser må kunne kombinerast. Vårt utgangspunkt for det er ikkje arbeidslivet. Vårt utgangspunkt er at foreldre er erstattelege på jobb, men uerstattelege heime.

For det andre ønskjer Kristeleg Folkeparti eit skifte fordi etikk må gå føre teknikk. Arbeidarpartiets og SVs ønske om tidleg ultralyd til alle gravide er truleg det mest alvorlege eksempelet av ei lang rekke med forslag kor Kristeleg Folkeparti meiner regjeringa ikkje set omsynet til barna og deira rettar først.

Det er ikkje dokumentert helsegevinst ved tidleg ultralyd, men det er dokumentert at det vil føre til færre fødte barn med Downs eller andre funksjonshemmingar. I ei tid med press på helsetenestens økonomiske og personalmessige ressursar ønskjer altså regjeringspartia å prioritere å screene alle gravide, utan at det gir helsegevinst, men med det resultat at fleire barn blir valt bort basert på eigenskapar. Kristeleg Folkeparti ønskjer at reisa mot sorterings-samfunnet skal stoppast. Kristeleg Folkeparti vil at alle skal med.

For det tredje ønskjer me eit skifte fordi me vil sleppe frivilligheita laus frå statleg styring. Kristeleg Folkeparti seier at frivilligheita lever av lyst og døyr under tvang. Derfor vil me at frivilligheita skal sleppe skatt på si frivilligheit gjennom fullt momsfritak. Me treng rett og slett ei regjering som støttar frivilligheita, ikkje prøver å styre ho.

For det fjerde: Barn og unge har i dag enormt mange valmoglegheiter. Dei treng identitet og tilhørsle. Dei treng kompass og forankring.

SV kan notere seg denne sigeren i regjering: Dei fekk gjort om KRL-faget til RLE-faget, og fjerna punktet om at kristendomen skal utgjere 55 pst. av undervisinga. Det er ein stusseleg og historielaus siger. Kristendomen utgjør i dag berre ein tredjedel av faget, og regjeringa har òg valt å gjere RLE valfritt i lærarutdanninga.

Veldig mange fleire enn tradisjonelle kyrkjegjengarar er opptekne av at kjennskapen til det kristne kulturgrunnlaget ikkje må gå tapt. Dei forstår at dette ikkje handlar om å skulle forkynne, men dei ser at dette handlar om at kunnskap om kristendomen er ein nøkkel til å forstå norsk og europeisk kultur og tradisjon i dag, og å orientere seg i det norske samfunnet. Slik er det òg ein viktig del av integreringspolitikken. Kristeleg Folkeparti vil derfor at kristendomen igjen skal få ein større plass i RLE-faget. Det trengst ei auka forståing for kristendomens betydning for enkeltmenneske og samfunn.

For det femte ønskjer me eit skifte for at den enkeltes behov skal varetakast i eldreomsorga. Kristeleg Folkeparti lyfter fram eldreomsorga på mange måtar. Me har kjempa for verdigheitsgarantien i to tidlegare valkampar.

Eg håpar verkeleg ikkje regjeringa synest det er ein god idé at Kristeleg Folkeparti òg i valkampen 2013 skal måtte snakke om verdigheitsgarantien i eldreomsorga, noko som blei forskriftsfesta i 2010, men som enno ikkje er godt nok på plass. Me måtte minne regjeringa om løfta i 2011. Det held ikkje å seie verdigheitsgaranti, det må òg følgjast opp.

Kristeleg Folkeparti ønskjer ei ny regjering som på felt etter felt er meir lydhør og open for å gi gjennomslag for verdiforankra sentrumpolitiske og kristendemokratiske løysingar. Kristeleg Folkeparti vil vere ei løysing for eit skifte:

- for ein ny, visjonær og framtidsretta politikk for eit moderne og fleirkulturelt Noreg
- for ein familiepolitikk som legg til rette for familiane behov, ikkje prøver å styre dei
- for enkeltmenneskets behov, ikkje berre systemets krav
- for auka forståing for kristendomens betydning for enkeltmennesket og for samfunnet
- for stopp i reisa mot sorteringssamfunnet
- for kampen mot fattigdom heime og ute
- for menneskeverdet i sentrum

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jette F. Christensen (A) [12:16:46]: Det dukka opp ein del spørsmål hos meg under representanten Hareide sitt innlegg. Kristeleg Folkeparti har alltid vore ein god samarbeidspartnar for oss i det store fridomsprosjektet som heiter barnehageutbygginga, som me har sett i gang for å gje ungane ein god kvardag, ein plass dei kan lære, ein plass dei kan utvikle seg, ein plass der dei kan bli kjend med seg sjølv og andre. Derfor må eg spørje representanten Hareide: Korleis ser du for deg at de kan gje foreldra og ungane den fridomen og tryggleiken når de vil inngå samarbeid med Framstegspartiet, som går inn for eit velferdskutt som ein kunne fått 702 576 barnehageplassar eller 100 600 lærarar for?

Knut Arild Hareide (KrF) [12:17:38]: I mitt innlegg gav eg honnør til regjeringa for den satsinga som har vore på barnehage. Men utgangspunktet for Kristeleg Folkeparti er at me ønskjer at familiane skal få lov til å velje. Me ønskjer at dei som ønskjer å bruke dei gode barnehagane, skal få den moglegheita. Slik sett er det eit paradoks at når det gjeld dei barna som blir fødde etter 1. september, så kan ein risikere at mange av dei må vente til dei er to år før dei får ein barnehageplass i dag. Det tok eg opp i mitt innlegg.

Nettopp valfridomen er det me opplever at regjeringa har nedprioritert. Ved å kutte i kontantstønaden blir det mindre valfridom. Kristeleg Folkeparti har aldri sagt at alle skal velje kontantstønad, men me har vore opptekne av at familien skal få velje sjølv kva som er best for dei. Familiar er forskjellige, og derfor vil det, viss Kristeleg Folkeparti kjem til å få makt og innflytelse, vere valfridom

for familiane som vil vere vår prioritering i familiepolitikken.

Jette F. Christensen (A) [12:18:42]: Det er ikkje så lett å velje å ha ungane sine i barnehage når det ikkje er nokon barnehage å sende dei i.

Eg har alltid oppfatta Kristeleg Folkeparti som eit parti som har lyst til å bli oppfatta som eit parti som står på dei minste si side. Representanten Hareide har sagt at dei no er på lag med Høgre, eit parti som, viss ein legg saman deira føreslegne velferdskutt, prisjustering på barnetrygd, auka barnehagepris og auka moms, vil la familiar med to barnehageungar betale for skatteutt som kjem dei rikaste til gode. Då må eg berre spørje representanten Hareide: Kva var det som skjedde? Når skifta dykk lag? Når gjekk Kristeleg Folkeparti over frå å vise solidaritet med dei som sit nedst ved bordet, til å vise solidaritet med dei som sit øvst?

Presidenten: Presidenten vil gjøre representanten Christensen oppmerksom på at all tale skal rettes til presidenten.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:19:38]: Eg er einig i den oppfatninga som representanten Christensen har av Kristeleg Folkeparti: Me er eit parti som kjempar for dei som treng det mest, og det kjem Kristeleg Folkeparti til å gjere når det gjeld ulike politiske posisjonar og innverknad som eg trur me kan få. Men me skal òg vere klar over kva alternativet er for Kristeleg Folkeparti. Me har jo vore veldig tydelege på kva den raud-grøne regjeringa har sagt. Dei har sagt at dei har ein einaste plan, og sjølvaste Martin Kolberg har sagt at å tenkje på noko anna er berre tull. Da må jo Kristeleg Folkeparti stille seg spørsmålet: Korleis skal me få innverknad? Kva skal me gjere for å få mest mogleg gjennomslag for politikken til Kristeleg Folkeparti. Da trur me at får me til eit skifte, får me gjort meir når det gjeld kampen mot fattigdom i Noreg.

Da me sat saman med Høgre i regjering, greidde me å få til historiske lyft på bistand. Kva ser me at den konservative regjeringa i Storbritannia gjer? Jo, dei kuttar på nesten alle område, men ikkje når det gjeld kampen mot fattigdom internasjonalt. Det er modig og bra.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:20:51]: Jeg skal følge opp: Kristelig Folkeparti har altså bestemt seg for å gå til valg neste år på å bringe Fremskrittspartiet inn i regjeringskontorene.

En Høyre- og Fremskrittsparti-dominert regjering vil prioritere skattelette, skal vi tro partienes program – skattelette til de rikeste. Formuesskatten skal bort, og milliardærene skal igjen bli nullskattytere slik de var før den rød-grønne regjeringen tiltrådte. Dette betyr en skatte- og avgiftslette i størrelsesorden 25 til 100 mrd. kr. Slik skal framtidens utfordring innen skole- og helsesektoren møtes.

Mitt spørsmål til Kristelig Folkeparti og Hareide er: Hvor har Kristelig Folkeparti tenkt å kutte i budsjettene i årene som kommer for å finansiere disse skattelettene?

Knut Arild Hareide (KrF) [12:21:41]: Eg trur eg skal starte med å seie kva Kristeleg Folkeparti eigentleg har sagt. Det me har sagt, er at me ønskjer å vere ei løysing på eit skifte. For å få til eit skifte er me villige til å snakke med alle partia på den ikkje-sosialistiske sida.

Dei raud-grøne har sagt at deira einaste plan er å gå til val for å få eit nytt fleirtal. Det respekterer eg. Da ønskjer me å få til eit skifte. Da ønskjer me å snakke med alle partia.

Vårt føretrekte alternativ er ei regjering med Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti. Nettopp skattelettepolitikken har vore framme i debatten tidlegare i denne salen. Da har det vore kritikk til Høgre for at dei dempa sine skattelettar, og eg har med glede registrert at eg ser eit Høgre i dag som er nærare sentrum på mange politiske område, og slik sett trur eg at nettopp ei relansering av Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti kan vere enklare enn under Bondevik II.

Lars Peder Brekk (Sp) [12:23:05]: Jeg hører parlamentarisk leder Hareide si i sitt innlegg at han ønsker en ny regjering orientert mot og verdiforankret i sentrum. Det var i hvert fall slik jeg oppfattet det.

Tidligere statsminister Bondevik kaller regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet for usannsynlig, og han mener at det er partiets verdisyn som må ligge til grunn om Kristelig Folkeparti skal finne sin plass i det politiske landskapet. Verdispørsmålene, jeg kan nevne fattigdom og bistand, ruspolitikk, innvandrings- og asylpolitikk, viser i hvert fall slik jeg ser det, at det kan være lysår mellom Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

For oss som betrakter opposisjonspartiene på en viss avstand, er det vanskelig å se hvordan de skal komme til enighet om en helhetlig politikk. Så er det slik at Kristelig Folkeparti nå sier at de har et prioritert ønske om løsning. Samarbeid i enkeltsaker kan alle partier lykkes med, men hvordan kan verdisynet til Kristelig Folkeparti forenes med Fremskrittspartiets?

Knut Arild Hareide (KrF) [12:24:11]: Representanten Brekk er godt kjent med at Kjell Magne Bondevik er ein klok mann. Han har sjølv hatt han som regjeringssjef i ein kortare periode.

Dette har Kristeleg Folkeparti kommunisert veldig ærleg om. Me har sagt at det er lite sannsynleg med ei regjering der både Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet inngår, nettopp fordi me meiner at den politiske forskjellen mellom Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet er så stor at det vil vere vanskeleg eksempelvis i sakene som Brekk her nemner. Men det er òg eit paradoks at på viktige område for Kristeleg Folkeparti har òg denne regjeringa gått tvert imot Kristeleg Folkeparti. Det gjeld på familieområdet, og det gjeld i kampen mot sorteringssamfunnet, der regjeringa har endra bioteknologilova. Det gjorde dei allereie i den første stortingsperioden. Der kjem det no nye forslag som vil føre til ei liberalisering som står tvert imot det Kristeleg Folkeparti står for.

Truls Wickholm (A) [12:25:27]: Hareide prøver etter beste evne å svare på spørsmålene om hvorfor Kristelig Folkeparti nå plutselig er mer komfortable med å samarbeide med partier på den mer usosiale delen av den politiske skalaen. Hareide må jo se her i Oslo hvordan det er kommersialisering, og hvordan Fremskrittspartiets negative holdninger til enkelte grupper får lov til å dominere. Våre eldre er blitt handelsvare, og de som jobber hardt med å ta vare på dem, blir frarøvet lønn og pensjon. Ideelle sykehjem har fått det tøft i konkurranse med de kommersielle.

Nå vil også Fremskrittspartiet, senest her i Stortinget, forby en stille bønn før eksamen. Det sier litt om holdningene. Også de fattigste menneskene i verden har Fremskrittspartiet garantert at skal få det vanskeligere med dem i regjering. Kristelig Folkeparti har sagt at de synes at det er ålreit hvis Fremskrittspartiet kommer i regjering.

Hvis Siv Jensen får makt, venter Kristelig Folkeparti at de skal få mer makt enn Fremskrittspartiet? Hva er det som gjør at denne politikken og disse holdningene nå plutselig appellerer til Kristelig Folkeparti?

Knut Arild Hareide (KrF) [12:26:34]: Eg er glad for støtta frå Arbeidarpartiet når det gjeld ei stille bønn. Men eg synest det er eit paradoks i det representanten Wickholm her tek opp. Han tek opp bl.a. dei ideelle institusjonane. Ja, kva er det me har opplevd under den raud-grøne regjeringa? I 2010 opplevde me at 17 ideelle institusjonar blei lagde ned. HSH – Virke som dei no heiter – sa at dersom den utviklinga fortset, vil me kunne risikere at alle dei ideelle institusjonane i Noreg er lagde ned innan fem til ti år.

Så veit me at i går underskreiv regjeringa og dei ideelle institusjonane ein avtale. Men det er i regjeringas åttande år at dei har gripe fatt i utfordringa knytt til dei ideelle institusjonane. Eg er einig i at det ikkje er noko svar å gå til høgresidas løysingar og la marknadsmekanismen styre fullt og heilt. Det vil òg kunne vere ei utfordring for dei ideelle institusjonane. Derfor er det løysingar i sentrum som må veljast på dette området.

Alf Egil Holmelid (SV) [12:27:52]: Det var jo hyggjelig å høyre at Hareide hadde motførestillingar mot marknadskreftene. Eg trur han skal få kjempe hardt om desse motførestillingane med sine nye sengekameratar i ei eventuell regjering. Men det eg har tenkt til å ta opp, er landbrukspolitikken.

Då vi hadde jordbruksoppgjeret i vår, gjekk Kristeleg Folkeparti hardt ut mot regjeringa fordi dei hadde for dårlig oppgjer for bøndene, bl.a. for svakt tollvern. No har regjeringa ordna det sånn at det blir eit betre tollvern, og då går dei nye sengekameratane til Kristeleg Folkeparti hardt ut mot regjeringa, og Kristeleg Folkeparti går og gøymer seg. Det eg lurar på, er: Ønskjer Kristeleg Folkeparti den landbrukspolitikken som Høgre og Framstegspartiet står for, eller den som den raud-grøne regjeringa står for?

Knut Arild Hareide (KrF) [12:28:43]: Kristeleg Folkeparti går ikkje og gøymer seg. Me er til stades i debat-

tane. Det er ikkje så mange som har spurt oss om tollvern, men me har òg vore i NRK knytt til desse debattane. Det me har sagt, er at det er vanskeleg å ta stilling til dette før me har sett det, for det er jo ein lekkasje frå regjeringa si side og ikkje ei sak som har komme til Stortinget. Kanskje burde me ha venta til me får saka hit før me tek endelig stilling. Men Kristeleg Folkeparti er i utgangspunktet positive.

Det må òg vere eit paradoks for den raud-grøne regjeringa at mens Kristeleg Folkeparti sat i regjering med Høgre og Venstre, greidde me å få landbruksoppgjera til i einighet med Bondelaget i alle år. Det greidde altså ikkje den raud-grøne regjeringa å få til i år. Da blei det altså brot i landbruksforhandlingane. Det skjedde aldri da Kristeleg Folkeparti sat i regjering med Høgre og Venstre og forhandla om landbrukspolitikken.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Trine Skei Grande (V) [12:30:09]: Europa sliter. De omstillingene som skjer i landene rundt oss, er enorme. Europa kommer til å se annerledes ut om noen år. Utfordringa for Norge er da at vi må omstille oss og forberede oss, satse på forskning, satse på kunnskap og satse på den miljømessige omstillinga som må til, for at vi skal være klare når Europa er klar igjen, fordi vi skal ha en kraft inn i framtida for å kunne ha en velferd og et Norge som skaper arbeidsplasser og nye, gode løsninger for framtida. Det er derfor Venstre ønsker et skifte.

Vi ønsker å gjøre en borgerlig regjering mer grønn og mer varm. Da må vi velge liberale løsninger. Landet trenger vilje til fornyelse og evne til ledelse. Det virker som om vi har en regjering som nærmest er fanget av systemet, uten evne til å bygge visjoner for de fellesskapene vi faktisk har, uten evne til å fornye velferdsstaten, stoppe veksten i byråkratiet og bygge framtidens velferdsstat gjennom å fornye den velferdsstaten vi har. Man møtes ofte med arroganse, med lukkethet, med ansvarsfraskrivelse, og det virker som om stolteken er den fremste strategiske ledelsen.

Hva får man med Venstre? Jo, man får en satsing på kunnskap, fordi det er det vi skal skape arbeidsplasser og velferd med framover. Vi må ha flere gode lærere som føler at de har god faglig backing i klasserommet. Da trenger vi ikke bare å ha søkertall til lærerskolene. Vi må faktisk ha lærere som kommer ut i den andre enden også, når vi ser alle de plassene i lærerutdanninga som står ledige. Ja, vi må øke statusen til yrket, og da må vi gjøre utdanninga femårig. Vi må slutte å ha et hvileskjær innenfor forskinga og bygge ned basisbevilgninger til universitet og høyskoler. Det vi ser nå i dag, er at norske institusjoner raser nedover på rangeringa, og det er fordi at følgene av hvileskjær og kutt i basisbevilgningene nå begynner å virke.

Innenfor miljøet må vi tenke nytt, lage prosjekter og bygge de miljøløsningene vi trenger for framtida. Miljøutfordringene er kjempestore, men det handler ikke om å gjøre livene våre verre, det handler om å gjøre livene våre bedre. Det gjelder gode kollektivløsninger i byene, bygge tog på ambisiøs vis, lage skattefradrag f.eks. når det gjelder miljøtiltak i privathusholdninger, slik at det ikke bare

er de med god råd som har råd til å være miljøvennlige – slik som Venstre foreslår her i dag – og skape et næringsliv som har både en skattepolitikk og sosiale rettigheter som gjør det mulig å skape arbeidsplasser og innovasjon også framover i tida. Og vi må fornye velferdsstaten vår. Vi foreslår i dag at man innfører en minstenorm i forhold til sosialhjelp, men at man også fokuserer på dem som faktisk trenger det aller mest i velferdsstaten vår, slik som de barna som i dag opplever å møte et barnevern som ikke har ressurser til å se dem, og som er organisert bort i et byråkrati som gjør at de forsvinner.

Jeg tror at vi trenger en ny type solidaritet. Vi trenger en solidaritet som ikke bare handler om konservativt å holde på det vi har, men om å være villig til å snu hver stein for å skape noe nytt – en ny type solidaritet som handler om at når Europa sliter, når europeiske bønder sliter med å få hverdagen til å holde sammen, er ikke svaret vi kommer med, å heve tollene på mat. Hva slags solidaritet er det? Når vi ser at vi får et stadig mer internasjonalt arbeidsmarked der folk beveger seg over grensene, der norsk velferd er avhengig av at vi har god tilgang på arbeidskraft også fra andre land, er ikke den store debatten her om hvordan vi skal få det til å gå enkelt og greit, hvordan vi skal sørge for at det skal være like sosiale rettigheter eller at det skal være sånn at de som jobber i Norge, betaler skatt og bidrar i Norge – nei, da er den store debatten om hvordan vi skal klare å kneppe sosiale ytelser bort fra dem som bidrar til å bygge velferden i Norge.

Det er det jeg mener med en ny type solidaritet, eller når vi opplever – som vi leste i Dagsavisen for en tid tilbake – at en liten jente født i Norge, med mor fra Tanzania, blir utvist fra Norge i en alder av elleve måneder. Vi har historier om fedre som blir utvist sammen med barn på bare noen få måneder, mens mor er norsk statsborger. Er det det som er solidaritet? Nei, jeg mener at vi skal ha en ny form for solidaritet som faktisk handler om å bygge velferdsstaten rundt de enkelte individene, og rundt de nye utfordringene som vi står overfor.

Vi trenger å fornye offentlig sektor. Representanten fra Arbeiderpartiet hadde i dag verdens underligste uttalelse, nemlig at Venstre har vært imot bruk av IKT i fornyelsen av offentlig sektor. Det peneste jeg kan si om det, er at det er ganske historieløst og feil. Vi har stått for store IKT-satsinger både innenfor Nav og innenfor sykehus. Vi tror at ny teknologi kan være med på å revolusjonere offentlig sektor, men da må man være villig til å investere for å gjøre de grepene. Vi må være villig til å tenke nytt for å fornye offentlig sektor for at offentlig sektor skal kunne klare å overleve i framtida. Da trenger vi ikke en konservativ regjering som bare er opptatt av å holde alt akkurat som det er i dag og bygge flere byråkratier og gjøre ting mer ineffektivt. Skal vi klare å fornye denne velferdsstaten, må vi være villige til å tenke nytt, være villige til å legge inn nye satsinger i forhold til ny teknologi, men også være villige til å kutte byråkrati for å ha fokus på de tingene en skal gjøre.

Venstre vil faktisk være med på å skape denne velferdsstaten, være med på å definere den nye solidariteten som handler om ikke å skape byråkrati, men om å fornye, som handler om å satse på de tingene som vi faktisk skal leve

av i framtida gjennom kunnskap og forskning, satse på de gode miljøløsningene, slik at vi er klare når Europa er klar igjen – og slik at når Europa roper etter nye energiløsninger, så skal vi ha utviklet dem slik at vi kan selge dem og skape norsk velferd basert på norske ideer, norsk forskning og ny kunnskap.

Det mener jeg har vært utfordringa for en ny borgerlig regjering. Det mener jeg er en ny regjering som faktisk blir farget grønn, og som faktisk klarer å skape de framtidige utfordringene som vi står overfor. Det å sitte i regjering handler ikke bare om å administrere hverdagen, det handler også om å administrere framtida. Det handler om å se at vi felles skal ha noen store løft fordi vi skal klare oss i framtida.

Venstre har siden sin stiftelse for snart 130 år siden vært helt i front når det gjelder å satse på kunnskap på tidspunkt der all argumentasjon talte imot det. Da Johannes Steen innførte den norske folkeskolen som sa at alle barn skulle lære seg å lese og skrive, i en arbeidshverdag der de aller fleste ikke kom til å møte et papir og en blyant noen gang i sin yrkeshverdag, var det veldig radikalt, men det la grunnlaget for velferd. Det var veldig modige vedtak som ble gjort, men det la grunnlaget for velferd. Dagens modige vedtak handler om at vi faktisk skal satse på forskning og kunnskap for å skape den velferden som vi skal leve av en gang i framtida. Da går det ikke an å lene seg tilbake og konservativt holde på velferdsstaten akkurat som den er i dag. Da må vi fornye den, og da må vi satse på de ungene som skal være med oss på velferden i framtida.

Så tar jeg opp de forslagene som Venstre har lagt fram i salen.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [12:39:24]: Jeg har brukt et kvarters tid på å gå igjennom noen av de siste forslagene som Fremskrittspartiet har fremmet i denne salen. Der er det mye interessant lesning. Vi har f.eks. et forslag om innstramminger i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent oppholdstillatelse i Norge. Vi har forslag om å begrense mulighetene for gjenopptakelse av utlendingssaker, tiltak for lavere priser på drivstoff, redusert merverdiavgift på strøm, redusert elavgift, endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk, ikke gi oppholds- og arbeidstillatelse til imamer med tilknytning til totalitære islamistiske regimer, og ett fra Per-Willy Amundsen og Siv Jensen om ikke å tillate bruk av burka, niqab eller andre heldekkende plagg i det offentlige rom.

Det er synd jeg ikke rekker å lese opp flere, men jeg lurer ganske enkelt på: Hva synes Venstre-lederen om disse forslagene?

Trine Skei Grande (V) [12:40:23]: Noen av disse forslagene er jeg imot, like mye som jeg er imot mye av den asylpolitikken som Arbeiderpartiet står for, like mye som jeg syns det er viktig faktisk å kjempe for å få et annet flertall når det gjelder asyl- og flyktningpolitikken, i denne

salen, like mye som at jeg husker at sist vi satt i regjering med Høyre og Kristelig Folkeparti, klarte vi å få til ganske mye sammen med SV – ikke så mye sammen med Arbeiderpartiet – på akkurat det feltet.

Jeg tror at grunnen til at asyl- og flyktningfeltet ikke har vært noen stor debatt i det siste i denne salen, er at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet er veldig enige og har vært veldig enige på veldig mange fronter. Jeg tror at det kanskje er det flertallet som bør brytes skal vi klare å få til noen endringer på dette feltet.

Marianne Marthinsen (A) [12:41:06]: Nå er det jo kjent for de fleste at dette er forslag som Venstre har stemt mot eller ytret seg mot – et par av dem har ikke vært til behandling ennå. Men i lys av at Venstre nå har blitt en garantist for Fremskrittspartiet i regjering dersom det blir nytt flertall, mener jeg faktisk at det er interessant for velgerne å få vite noe om Venstres prioriteringer i forhandlinger med de andre borgerlige. Dette er forslag som Fremskrittspartiet har fremmet i denne salen, og det er nødt til å bety at de er viktige for Fremskrittspartiet. Med all mulig respekt må man vel anta at Venstre ikke blir store nok til å vinne absolutt alle slag. Så jeg vil gjerne høre representanten Skei Grande si noen ting om hvilke av de forslagene som jeg nettopp refererte, som hun kan være med på å diskutere med Fremskrittspartiet. Hvilke av disse forslagene kan partiet Venstre leve med?

Trine Skei Grande (V) [12:41:59]: Det er mulig det kommer som en stor overraskelse for Marianne Marthinsen, men jeg må fortelle at Venstre faktisk går til valg på Venstres politikk. Det er derfor vi går til valg. Vi kommer til å stille til valg på vårt program, og det er det vi ber om tillit fra velgerne på.

Jeg kommer ikke til å forhandle med Marianne Marthinsen om dette, men jeg har forhandlet med Marianne Marthinsen om klima og miljø. Min store oppdagelse da var at det å få regjeringa på glid på klima var ganske vanskelig – det var ekstremt vanskelig å få til det forliket. Jeg så at jeg kom utrolig mye lenger på klima med Høyre, ja, på mange områder også lenger med Fremskrittspartiet, enn jeg gjorde med regjeringa. Det var en liten vekker for oss. Det var en vekker for oss å se at vi faktisk klarte på borgerlig side bli enige om veldig mye på klima som regjeringa strittet imot. Det er en god grunn til å skifte regjering.

Rannveig Kvifte Andresen (SV) [12:43:01]: Jeg følger opp der Marthinsen slapp. I fjorårets trontaledebatt viser representanten Skei Grande til at Venstres søsterparti i Danmark, Radikale Venstre, i regjeringsplattform med de rød-grønne har «fått til kjempestore grep innafor klima» og «store grep innafor familierpolitikken når det gjelder asyl». Hun peker på at hun avviser samarbeid med de rød-grønne i Norge fordi de er bremseklosser på disse områdene, og jeg spør: I motsetning til Høyre og Fremskrittspartiet? Jeg finner også at Venstre-lederen mener at det er naivt å tro at likestilling vil gå sin gang uten kvotering og statlig regulering, videre at hvis mannfolkene skal ha en sjanse, må de ha en egen pappakvote. På alle disse om-

rådene står så vidt jeg klarer å se, Venstre mye nærmere de rød-grønne enn høyresida, så også mye av det jeg hørte som lå i «ny solidaritet». Jeg kan vise til forslaget om tiggeforbud og Fremskrittspartiets forslag om å forby muslimske klesplagg.

Mange med meg finner det paradoksalt med dette utgangspunktet at Venstre sier klart at de ønsker et samarbeid med høyresida. Tror representanten Skei Grande at hun får gjennomslag for disse sakene i et samarbeid med høyresida?

Trine Skei Grande (V) [12:44:07]: Arbeiderpartiet i Danmark er ganske annerledes enn Arbeiderpartiet i Norge. Det som Radikale Venstre har fått til f.eks. på klima i Danmark, ser vi at vi kunne ha fått til med Høyre her, men som ikke SV har sjanse til å få til med Arbeiderpartiet. Det vi f.eks. ser når det gjelder kvotering, er at da vi satt i regjering, fikk vi til sammen med Høyre kvotering innenfor næringslivet. Det har ikke Arbeiderpartiet klart å få til når de har sittet i regjering. Vi har sett at vi får til radikale grep på disse områdene ved å samarbeide på borgerlig side, og det tror jeg at vi skal klare igjen.

Erling Sande (Sp) [12:44:54]: Eg har gleda av å kjenne ein del Venstre-folk. Sjølv om det er ulike syn innanfor Venstre, som det er i andre parti, har dei det til felles at dei er opptekne av kultur, dei ynskjer ein svært liberal innvandringspolitikk, dei er brennande opptekne av klima – som vi deler, Senterpartiet og Venstre – og forvaltartanken og å overlevere jordkloden til neste generasjon i minst like god stand som det vi sjølve overtok den i.

Så seier Venstre-leiaren at Venstre går til val på Venstre sine saker. Men ho peiker på at vegen for å få gjennomslag på desse områda er i samarbeid med Framstegspartiet, Framstegspartiet som er motsatsen til Venstre i veldig mange av desse sentrale spørsmåla. Vi fekk inntrykk av tidlegare i dag at det føregår ein SMS-dialog mellom Framstegsparti-leiaren og Venstre-leiaren. No skal eg teste litt kor godt dei kjenner kvarandre: Kjenner Trine Skei Grande seg trygg på at Framstegspartiet er villig til å leggje til side sine primærstandpunkt når det gjeld innvandringspolitikk, klimapolitikk og kulturpolitikk, for å imøtekomme Venstre?

Trine Skei Grande (V) [12:45:59]: Venstre går til valg på at vi ønsker en regjering med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Der tror jeg at vi får mye gjennomslag for vår politikk, det har vi vist tidligere.

Jeg kjenner også mange senterpartifolk. Jeg er vokst opp i en kommune der Senterpartiet hadde 11 av 21 kommunestyrerepresentanter. At det Senterpartiet jeg er vokst opp med, skulle sitte i regjering med SV, er for meg så fjernt og så underlig – det viser at på nasjonalt plan kan man få til samarbeid på mange ulike fronter.

Jeg har tro på at vi skal få gjennomslag for klimapolitikken vår – klimaforliket viste at vi kom langt på borgerlig side. Vi skal også få gjennomslag for mye av den politikken vi står for på de andre feltene som Sande viste til. Jeg vet at det å få til en ambisiøs klimapolitikk krever at du har noen som faktisk skjønner at du må ha en fornyelse på

veldig mange felter i samfunnet. Den fornyelsen står disse partiene for.

Vi har fremmet tusenvis av forslag de siste åra. Regjeringspartiene har stemt imot alle. Tror vi at vi får gjennomslag sammen med dem?

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [12:47:13]: Sist Venstre satt i regjering, skjedde det fint lite på samferdsel, sjøl om de hadde samferdselsministeren. En konkurranseutsatte Gjøvikbanen, og en sa opp rundt 1 000 ansatte i Jernbaneverket. Nå skal Venstre blir mer grønt og mer varmt, har vi hørt. Nedbemanninga i Jernbaneverket, altså byråkratiet, skjedde på tross av advarsler om at det ville bli krevende å gjennomføre gode konkurranser og gode kontrakter uten å styrke kompetansen på kontraktssida. Det ble advart om at nedbemanninga ikke måtte gå ut over driftssikkerhet, og leverandørmarkedet var lite utviklet på jernbaneteknisk side. Det nedbemanningskalaset kostet 142 mill. kr. Gevinsten har vi ikke hørt mye til. I 2005 nådde en et så kritisk nivå at det førte til at nedbemanninga måtte stoppe opp.

Siden Venstre nå har så ambisiøse mål for utviklinga på jernbane som vi har hørt i dag, er det interessant å få vite om Venstre nå mener at leverandørmarkedet og kontraktskompetansen har blitt så god at det blir uproblematisk å fortsette med omorganisering og konkurranseutsetting av Jernbaneverket, sånn som Venstre fortsatt har som mål i sitt distriktpolitiske program fra 2010.

Trine Skei Grande (V) [12:48:17]: Vi er stolt over det vi gjorde i Samferdselsdepartementet. Vi fikk til en satsing når det gjaldt kollektivtransport i de store byene, mens vi nå opplever å ha en regjering som direkte motarbeider de store byene for å få til gode kollektivløsninger. Vi sto for en stor omstilling i Jernbaneverket, og la meg bare si at de omstillingsprosessene vi satte i gang, var viktige og nødvendige. Det eneste jeg beklager, er at vi ikke kom lenger. Det hadde trengtes enda større omstillinger på dette feltet for å klare å få til gode løsninger. Jernbaneverkets forhold de siste åra har ikke akkurat talt for at Venstre kom for langt – vi kom for kort.

Jeg vil heller ikke si at det å konkurranseutsette Gjøvikbanen var noe dårlig grep. Det er faktisk et grep vi er ganske stolt over.

Eva Kristin Hansen (A) [12:49:13]: Jeg merker meg at representanten Skei Grande ikke er så veldig ivrig etter å kommentere forslag fra Fremskrittspartiet, men jeg skal gi henne en ny sjanse. I finanskomiteen nå ligger det et forslag fra Fremskrittspartiet som heter «om et nytt ankerfeste for den økonomiske politikken», som handler om handlingsregelen, som vi har hørt Fremskrittspartiets leder redegjøre for i dag. Det er ikke noe sjokk at Arbeiderpartiet er imot dette forslaget, men jeg er interessert i å vite hva Venstre mener om dette forslaget, og hvor langt Venstre er villig til å gå i å endre handlingsregelen ved et eventuelt samarbeid med Fremskrittspartiet i regjering.

Trine Skei Grande (V) [12:49:51]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet. Venstre ønsker ikke å endre handlings-

regelen. Men replikkvekslinga her i dag viser at høyresida og venstresida egentlig har et helt likt syn på skatt, hvordan du bruker skattesystem og offentlig sektor, og hvordan du bruker de offentlige grepene.

For oss i Venstre er det ikke nivået som er viktig, men hvordan du bruker det, hvordan du innretter det, om du klarer å skape flere arbeidsplasser, om du klarer å bekjempe fattigdom. Det er hvilke grep du tar og hvilken innretning du har innenfor skattesystemet, som er viktig. Arbeiderpartiet snakker som om dette bare handler om pluss eller minus. Nei, det handler om innretninga, og det handler om de grepene du tar, og det viser at skattesystemet kan du faktisk aktivt bruke for å skape flere arbeidsplasser. Skattesystemet kan du aktivt bruke for å bekjempe fattigdom, og det gjør Venstre alltid i sine alternative budsjetter. For oss handler det ikke om du akkurat har pluss eller minus med én milliard eller to milliarder. Det handler om innretninga, og det er en sentrumsposisjon og ikke en ytterkantposisjon.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Torgeir Micaelsen (A) [12:51:11]: Gjennom første del av denne debatten har vi fått bekreftet de avklaringene som norsk politikk nå ser: Et tydelig rød-grønt alternativ på den ene siden og en samlet opposisjon mot denne regjeringen. Det er helt greit, det er en bra avklaring, og det tyder på at folk ved neste valg vil få et grunnleggende verdivalg og et valg som er retningsgivende.

Spørsmålet er ikke da om landet er perfekt. Er det noen som påstår det? Det er det selvsagt ikke. Spørsmålet er ikke da om regjeringen eller Arbeiderpartiet ikke har gjort feil. Selvfølgelig har vi det. Men som min utmerkede kollega Martin Kolberg pleier å si: I Arbeiderpartiet forlot vi idéen om at samfunnet var bygget ferdig én gang for alle i 1927. Selvsagt er ikke alt perfekt, selv etter at Jens Stoltenberg har vært statsminister i åtte år i det fantastiske landet Norge. Men vi kommer likevel ikke unna at resultatene taler for seg.

Jeg hadde ikke tenkt å bruke så mye tid på dette, men jeg må si at jeg blir relativt skremt når Høyres leder bruker en god del av sin taletid på å omtale de skattekuttene som høyrepartiene nå foreslår – Høyre på ca. 25 mrd., litt avhengig av hvordan du regner, og Fremskrittspartiet på 100 mrd. Det sies at det er nærmest småpenger i den store sammenhengen og at det nesten ikke har noe å si om du velger dét eller dét, fordi handlingsrommet har økt så kraftig, sier de.

For det første er de tallene Høyres leder bruker, feil. Selv med det Høyre omtaler som nye idéer og bedre løsninger, kommer du ikke utenom prisstigningen i samfunnet. Du må ta høyde for det. Da er det reelle handlingsrommet til dagens regjering – målt i disse årene regjeringene Stoltenberg har styrt – ca. 140 mrd. kr.

Så antar jeg at også høyrepartiene mener at vi skal dekke folketrygdens økte utgifter. De har i samme periode økt med ca. 50 mrd. kr. Da er vi nede på under 100 mrd. Og da er det store spørsmålet: Mener ikke høyrepartiene at det er relevant å spørre om det er en sammenheng mellom å bruke f.eks. Høyres opplegg, med 25 pst., en fjerdedel,

av det reelle handlingsrommet på skattekutt – mest til dem som har mest fra før – og Fremskrittspartiets opplegg, der hele handlingsrommet er gått med i dragsuget i skattekuttene and før man har begynt å tenke på å satse på ny og bedre velferd. Hvis ikke dette er et grunnleggende skille i norsk politikk, hvor folk kan stille seg på den ene eller den andre siden og si at i landet mitt synes jeg det er viktigst at vi satser på fellesoppdragene i samfunnet, fellesinvesteringer og ikke mer privat velstand til hver og en av oss, så forstår ikke jeg noe. Det er den ene veldig grunnleggende ting.

Det andre dette valget vil handle om, er trygg økonomisk styring eller mer hjemmesnekrede alternativer eller økonomiske eksperimenter. Jeg er gjerne med på å diskutere både innholdet i handlingsregelen og andre ting, men det er ikke det som er saken. Saken er at det er viktig at man har en regel og at et flertall i Stortinget over lang tid har tort å stå ved den. Det har gitt tillit til alle som sitter på utsiden av dette landet – og i landet vårt – og titter inn på Det norske stortinget: Hva har de tenkt å gjøre med alle disse pengene? Jo, de har faktisk en plan, de har en regel. Det har skapt tillit, og det har skapt grunnlaget for å kunne styre i den økonomiske politikken. Her er altså skillene fortsatt helt fundamentale mellom alle dagens regjeringspartier, men også langt inn i det alternative, men problemet er at f.eks. Høyre har Fremskrittspartiet på slep i den økonomiske politikken, og da blir det krevende. Her er det et grunnleggende retningsvalg. Skal vi stå på den kursen som regjeringen har styrt etter i syv år: Trygg økonomisk styring og forventninger om at det er tillit til det systemet man har laget? Eller skal vi prøve noe nytt fordi det er så spennende i et rikt land å gjøre det? Jeg synes ikke det. Dette er et tydelig verdi- og retningsvalg.

Skal vi i næringspolitikken fortsette å videreutvikle det aktive eierskapet og eie en del av de viktige, nasjonale bedriftene og interessene i fellesskap, eller skal vi selge? Vi mener det første. Høyrepartiene mener at vi skal selge – selge ut i en skala som Norge aldri vel har sett tidligere. Vi snakker om opp mot 70 mrd. kr i statlig nedsalg. Det finnes ikke den type kapital i landet. Jeg vet hvem som kommer til å kjøpe det. Det er utlendinger og andre med store eierinteresser som vil inn i disse selskapene som skaffer staten store inntekter, og som er viktige for et nasjonalt eierskap. Det er også et veldig viktig skille. Så til dem som nå prøver å late som om denne debatten ikke teller, at det er nesten litt hipp som happ nå hvem man velger, vil jeg si at det er ikke sant. Jeg er helt sikker på at vi i løpet av det neste året vil få fram dette på en grundig måte, og jeg er glad for at dette kan være startskuddet på et slikt viktig retnings- og verdimesig valg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:56:33]: Det er interessant å høre på regnestykkene til lederen i finanskomiteen. For mens det er et utvilsomt faktum at nominelt har inntektene til staten økt med 300 mrd. kr mer i 2012 enn i 2005, så inflasjonsjusterer han det ned til det blir knapt 100 mrd. kr til slutt. Mens når Høyre foreslår skattelett-

ser på 25 mrd. kr, så inflasjonsjusterer han ikke det i forhold – det er altså 25 mrd. kr mot 100 mrd. Men det skjer jo i det samme året, og da er det faktisk 20 pst. og ikke 25 pst. Den form for triksing med tall bedriver Arbeiderpartiet for å framstille seg som ansvarlige i den økonomiske politikken. Vi vet at det har gått titalls milliarder oljekroner på utsiden av handlingsregelen til å bygge vindmøller og oljeplattformer og alt mulig sånt, men når vi i Fremskrittspartiet ønsker å bygge mer veier, så skaper den asfalten veldig mye inflasjon. Og da spør jeg: Hvordan kan det ha seg at når du pumper opp olja så er det inflasjonsfritt, men hvis du bruker olja til å legge asfalt så er det plutselig inflasjonsdrivende? Hvor kommer den logikken på plass i økonomisk teori?

Torgeir Micaelsen (A) [12:57:35]: Jeg vet ikke hva som er grunnen til at representanten Solvik-Olsen gjentatte ganger må ha dette forklart. Men det er altså ikke noe jeg har funnet på, det er ikke noe Arbeiderpartiet har funnet på, det er ikke noe regjeringen har funnet på, men det er altså de fleste fagøkonomiske miljøer i Norge. Også utlendinger kommer til Norge for å studere hvordan Norge har innrettet denne fantastiske rikdommen sin. Da får vi skryt, i likhet med paritetet Høyre – som Solvik-Olsen nå vil samarbeide med – når vi nå står ved denne regelen som har tjent Norge godt i ti år. Da er det ikke riktig at oljeinvesteringer og andre store investeringer i Norge ikke blir tatt hensyn til når det gjelder bruken av oljepenger i Norge. Selvfølgelig blir det det. Handlingsregelen legger til rette for en gradvis, forsvarlig innfasing av oljepenger, men den aktivitetsjusteres i form av at man tar hensyn til hva som skjer, på samme måte som det tas hensyn til at det i fjor ble gjort investeringer i Fastlands-Norge som var mye høyere enn oljeinvesteringene. De var jo på nesten 500 mrd. kr. Skal vi putte dem også inn i handlingsregelen, Solvik-Olsen?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:58:46]: Grunnen til at vi stiller spørsmålet er at vi ikke får svar som henger sammen. Vi har stilt dette spørsmålet til finansministeren: Hvor mye ville oljepegebruken i statsbudsjettet måtte bli justert ned hvis oljeinvesteringene på norsk sokkel hadde blitt oppjustert med 50 mrd. kr? Svaret vi får, er at vi får ikke et tall. Nå har nettopp SSB varslet, etter at budsjettprosessen var ferdig i regjeringen, at oljeinvesteringene neste år blir 10 mrd. kr høyere enn det vi trodde. Så må jeg spørre: Hvor mye må det da kuttes i statsbudsjettets oljepegebruk for at aktivitetsnivået skal være på det nivået som man forutsatte da man planla oljepegebruken i utgangspunktet?

Da er mitt spørsmål til representanten Micaelsen, hvis han mener at han har klarhet i det som finansministeren ikke klarer å svare på: Hvor mye kommer Stortinget til å nedjustere oljepegebruken med i statsbudsjettet, når vi vet at oljeinvesteringene på norsk sokkel utenfor handlingsregelen er 10 mrd. kr høyere enn det som lå til grunn da regjeringen utarbeidet sitt budsjett som fremmes på mandag? Jeg tror ikke du har svar, men du kan dikte opp noe.

Torgeir Micaelsen (A) [12:59:46]: Skal jeg dikte opp noe?

For det første er det slik: Nei, oljeinvesteringene er ikke en del av statsbudsjettet, på samme måte som at jeg og representanten Solvik-Olsen, eller resten av norsk næringsliv i Fastlands-Norge, heller ikke er en del av handlingsregelen. Derfor mener jeg at det er riktig å holde fast ved det vi har blitt enige om, og så kan man diskutere om det er enkelte ting som burde vært gjort annerledes. Det er ikke det som er poenget. Poenget er at Solvik-Olsen og resten av Fremskrittspartiet burde vært litt mer ærlige på hvorfor de angriper handlingsregelen. Det er jo ikke for at man skal bruke mindre oljepenger, eller fordi man ønsker å putte oljeinvesteringene inn på statsbudsjettet. Nei, det er et fordekt ønske om å bruke mer oljepenger, som jeg mener ville satt norske arbeidsplasser i spill, som er en gambling som jeg ikke har lyst til å være med på, og som jeg også registrerer at Høyre er veldig imot. Derfor burde representanten bruke mer tid på å overbevise Jan Tore Sanner og Erna Solberg, enn på å hakke løs på regjeringens økonomiske politikk, som har svært gode resultater.

Arve Kambe (H) [13:00:55]: Høyre har betydelig flere nye ideer og bedre løsninger for å skape trygge arbeidsplasser enn regjeringen. Siden regjeringen tiltrådte i 2005, har man klart å doble den arbeidende kapitalformuesskatten – de som faktisk skaper flest bedrifter, er de som betaler mest formuesskatt. Vi vet i tillegg i dag at 21 000 bedrifter i Norge betaler mer i formuesskatt enn de har i overskudd. Dette er en særnorsk skatt på arbeidsplasser i Norge som rammer bedrifter i vekst, bedrifter under oppstart, bedrifter i utvikling, og det hemmer innovasjonen fordi det blir formuesskatt på å utvikle bedriften.

Tror Arbeiderparti at det er enklere for bedrifter å trygge nettopp slike arbeidsplasser, når de nå betaler mer formuesskatt enn de tjener?

Torgeir Micaelsen (A) [13:01:54]: Når Høyre, og Arve Kambe i dette tilfellet, bruker eksempler på at man har tredoblet skatten på det han kaller arbeidende kapital, skal jeg forklare helt kort hva det betyr: Jo, det det betyr, er at den rød-grønne regjeringen har fjernet en rekke av de rabattene som de som eier mest i norsk næringsliv, og derfor er de rikeste menneskene i Norge, hadde med Høyre i regjeringskontorene. De betaler ikke mer, men de betaler det samme som alle andre betaler i formuesskatt.

Er formuesskatten perfekt? Selvsagt er den ikke det. Jeg er den første til å innrømme at den har både klare styrker og klare svakheter. Men jeg vil altså ikke være med på at man svartmaler situasjonen for norske bedriftsledere og bedriftseiere – i en situasjon hvor vi skaper flere arbeidsplasser, hvor det er flere bedrifter som starter enn noen gang før. Det er veldig krevende å sammenlikne skattesystemer, i Sverige har de f.eks. dobbelt så høy arbeidsgiveravgift som i Norge. Jeg antar det ikke er noe norsk næringsliv har lyst til å bytte med.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:03:08]: Det virker som om kroner og øre er det eneste språket som represen-

tantan Micaelsen skjønner. Derfor vil jeg minne ham om det viktigste tiltaket han kan gjøre for å få bedre handlingsrom, og det er å få flere mennesker i arbeid. Ikke minst vil det være viktig for de menneskene som blir presset ut. I en tid der vi har flere sysselsatte enn noen gang, er det stadig flere som blir skjøvet ut av arbeidslivet. I en tid der arbeidsledigheten er lav, er det rekordmange som er på vei til å bli uføretrygdet, og dessverre mange unge. Vi vet at tidlig innsats og tett oppfølging er noen av de viktigste grepene man kan gjøre. Likevel er det over 200 000 mennesker i dette landet som er på arbeidsavklaringspenger, og mange av dem er på vei til å bli uføre.

Derfor er mitt spørsmål til representanten Micaelsen: Hvorfor har det vært viktig for regjeringen å senke andelen mennesker som får arbeidstiltak – hjelp til å komme tilbake igjen til arbeid – fra 40 pst. fikk det i 2005, til at bare 25 pst. får den hjelpen de trenger for å komme tilbake i arbeid i dag?

Torgeir Micaelsen (A) [13:04:13]: Jeg er glad for å få den typen spørsmål som gjør at vi kan snakke om de viktigste tingene i livet, som jeg mener er arbeid, verdien av å kjenne at man betyr noe, får delta – men også beskjeden jeg vil tippe er fra et samlet storting: Vet du, det betyr faktisk noe at du bidrar, og vi forventer at du skal bidra med det du kan.

Jeg må bare si at en av de store utfordringene, eller paradoksene, vi opplever i Norge, er jo nettopp det representanten beskriver, at på tross av at vi har høyere og høyere sysselsetting, flere og flere som deltar, kommer mye av den fra utlandet i form av arbeidsinnvandring. Det gjør det mer krevende å inkludere folk som er litt syke, eller har litt vondt, og som ikke kan delta 100 pst.

Er dette noe vi bør løse? Ja, men jeg vet ikke helt om jeg har svaret over bordet på hvordan vi skal løse det. Det jeg vet, er at vi nå har rekordhøy sysselsetting og lav arbeidsledighet. Sammen med en bråte tiltak som regjeringen og Stortinget har vedtatt, tror jeg det bør være større rom i framtiden for å inkludere flere enn det vi gjør i dag.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Per Sandberg (FrP) [13:05:32]: Mye av denne debatten har vi hørt før – i trontaledebatter, budsjettdebatter osv. Igjen preges debatten av at Arbeiderpartiet i panikk prøver å omskrive historien, at Arbeiderpartiet i panikk prøver å gjemme sin politikk ved å hakke løs på partier som ikke har vært i posisjon.

Det var litt morsomt å høre på representanten Micaelsen i replikkordskiftet. Han ble litt fortvilet over at noen hakket løs på Arbeiderpartiet. Så brukte han fem minutter fra talerstolen til å hakke løs på Høyre og Fremskrittspartiet. Det Micaelsen egentlig gjør, er i panikk å prøve å tegne en forskjell: Når Arbeiderpartiet investerer, eksisterer ikke inflasjonsspøkelset, men når Fremskrittspartiet ønsker å investere i fornuftig infrastruktur, veier, jernbane, informasjonsteknologi, kommer inflasjonsspøkelset med en gang. Det skaper utrygghet, ikke trygghet.

Jeg må si det er alvorlig historieomskrivning fra repre-

sentanten Jette F. Christensen, som til og med tillater seg å si at Arbeiderpartiet på en måte er ansvarlig, eller har æren, for barnehageforliket. Barnehageforliket kom på plass takket være Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet, takket være Øystein Djupedal og Siv Jensen. Arbeiderpartiet var imot på det tidspunktet.

Så får vi representanten Marthinsen som mener at Fremskrittspartiet skal kutte i velferden. Resten av debatten handler jo om at Fremskrittspartiet vil bruke for mye penger på velferd. Ja, det handler om å tegne opp noen forskjeller.

Jeg hører at mye av debatten handler om trygghet, frihet og handlekraft. Ja, det er akkurat det det handler om. Fremskrittspartiet mener at det skaper utrygghet når man bygger ned Heimevernet, når man bygger ned Sivilforsvaret, når man setter politireserven på vent, når man nedbemannet politiet. Mens denne regjeringen har sittet med makt, har man redusert politidekningen fra 1,8 per tusen innbyggere til 1,45 per tusen innbyggere. Det skaper utrygghet. Forfall av infrastruktur og kommunikasjon under denne regjeringen skaper utrygghet, ikke trygghet. At frivilligheten får reduserte rammer, også innenfor beredskap og sikkerhet, skaper utrygghet, ikke trygghet. At denne regjeringen har sørget for at 280 000 mennesker står i sykehuskø, skaper utrygghet, og det skaper mindre frihet. At denne regjeringen har gjort det slik at eldre må stå på vent, skaper utrygghet, ikke trygghet. At rusmisbrukerne har mistet sine tilbud fordi denne regjeringen er opptatt av ideologi og ikke skal bruke de kapasitetene og kvalitetene som finnes i privat sektor, skaper utrygghet, ikke trygghet. Det skaper mindre frihet at denne regjeringen har sørget for at bolig-situasjonen i dette landet er så alvorlig at folk må bo i telt. Det skaper utrygghet, ikke trygghet.

Fremskrittspartiets politikk vil sørge for å snu denne trenden fordi vi er opptatt av reell trygghet, reell frihet og reell omsorg. Det handler om et parti som ønsker å komme i posisjon for å vise en gang for alle at det finnes politisk vilje, at det finnes et parti i dette landet som ønsker å vise handlekraft og ikke bare drive og administrere og bruke Stortinget som et ekspedisjonskontor.

Det skaper utrygghet når man i stedet for å sette kriminelle på cella slipper dem ut med 700 års strafferabatt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Da er første replikant representanten Eva Kristin Hansen, som ikke har tegnet seg i utgangspunktet. Men nå har hun tegnet seg, i hvert fall, ved å rekke opp hånden.

Eva Kristin Hansen (A) [13:11:00]: Takk. Det er litt krevende med ny teknologi.

Først har jeg bare lyst til å si til representanten Sandberg at jeg synes han tok opp veldig mange gode ting i innlegget sitt. Han er jo alltid en god retoriker, og det var han også i dag. Jeg er enig med representanten Sandberg i mange av de områdene han tok opp: Det er viktig med heimevern, det er viktig med sykehus, det er viktig med eldre, og det er viktig med politi. Det er mange områder han snakker om, som jeg mener er veldig viktige.

Siden han snakket så mye om veldig mange forskjelli-

ge saker, antar jeg jo at Fremskrittspartiet og Sandberg har lyst til å bruke penger på disse områdene, helt åpenbart, og at man også har lyst til å satse på det både i alternative budsjett og hvis de nå engang – jeg skulle til å si Gud forby – skulle havne i regjering.

Men hvis vi ser på Fremskrittspartiets skattelovnader og skatteutt, som ligger rundt 100 mrd. kr nå, er det interessant å høre hvor det er Fremskrittspartiet vil prioritere ned saker. For nå snakker han om mange fine, viktige saker. Hvor er det Fremskrittspartiet vil sette inn støtet og kuttene? Det er det ene spørsmålet.

Det andre spørsmålet som jeg også synes er interessant, er: Høyre har jo lagt seg på rundt 25 mrd. kr i skatteutt. Fremskrittspartiet ligger på 100 mrd. kr. Hvor tror Sandberg det nivået vil legges i et eventuelt samarbeid, og hvor langt er Sandberg villig til å gå?

Per Sandberg (FrP) [13:12:10]: Jeg synes det er litt oppsiktsvekkende at representanten ønsker et svar på disse hundre milliardene, for det hørtes jo ut på representanten Micaelsen som om han hadde studert dette i flere år – så kanskje visste Arbeiderpartiet det svaret fra tidligere.

Nå er jeg så heldig å være leder i programkomiteen i Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet har så langt slått fast at i hvert fall to skatter og avgifter skal fjernes i løpet av fire år. Det er formuesskatten, og det er arveavgiften, som er direkte usolidarisk og et overgrep mot dem som har spart og vært beskjedne i sitt liv, mens de som har sløst bort alle pengene, slipper unna. Det skaper mindre arbeidsplasser og straffer dem som har skaffet arbeidsplasser og formue osv. Det skal bort.

Men Fremskrittspartiet er ikke i mål med det. I Fremskrittspartiet tar vi flere runder på programarbeid. Det er flere skatter og avgifter – særlig avgifter – som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har innført, som Fremskrittspartiet ønsker å reversere. Det er det ingen tvil om, for det skaper også mindre frihet. Det skaper heller ikke trygghet at Arbeiderpartiet skal rane det norske folk og næringslivet med skatter og avgifter. Det skaper mindre frihet og mindre handlingsrom. Men det er jo det som er ønsket fra denne rød-grønne regjeringen: å styre folket fra vugge til grav.

Truls Wickholm (A) [13:13:42]: Fremskrittspartiet pleier jo, i hvert fall i denne salen, ikke å være sjenerte for å komme med forslag til skatteutt eller velferdsutt. Det er kanskje noe av det som gjør at vi blir litt forvirret. Er det skattene som skal kuttes, eller er det velferden som skal kuttes? Det synes på en måte ikke å være et enhetlig svar på dette.

Det litt triste for Sandberg og Fremskrittspartiet er at alle de gøye tingene de har vært opptatt av, jo har skjedd under denne regjeringen: mer penger til barnehage, mer penger til vei, mer penger til politiet – mens deres tidligere kamerater ikke ville prioritere dette i samme grad som oss. Det jeg håper Sandberg forstår at vi prøver å komme til bunns i her, handler om at utgiftene må matche inntektene. Dette prøver de stadig vekk å forklare folk på Luksusfellen på TV, så vi må i det minste kunne forvente at også Fremskrittspartiet og Sandberg kan gi en forklaring på dette.

Per Sandberg (FrP) [13:14:41]: For det første har ikke den sittende regjeringen gitt noe mer penger til vei. Denne regjeringen har tvunget norske bilister til å betale mer for å bruke bilen sin gjennom bomavgifter, og andre restriksjoner på bil. Så Arbeiderpartiet prøver å framstille det som om de bygger veier – jeg registrerte at den nye samferdselsministeren nå var i Nord-Trøndelag og skrøt av at denne regjeringen skal bruke 23 mrd. kr på vei i Nord-Trøndelag. Og så viser det seg i ettertid at nei, det var ikke regjeringen som skulle bruke penger – det skulle være bompenger, det også. Så der måtte samferdselsministeren trekke tilbake løftene.

Fremskrittspartiet ønsker å investere på vei, på jernbane og på infrastruktur fordi vi tror at det er investeringer som vil gi oss inntekter i ettertid, i motsetning til det som Arbeiderpartiet tror. Det er sikkert også feil i forhold til tankegangen om økonomisk politikk, men Fremskrittspartiet tror på det. En krone til infrastruktur er to kroner tilbake.

Og så er det direkte feil – jeg kan ikke se noe sted at Fremskrittspartiet ønsker å kutte i velferd. Vi får jo omfattende kritikk for at vi vil bruke for mye penger på velferd. Vi ønsker å fjerne sykehuskøene som Arbeiderpartiet har bygd opp. Vi ønsker å fjerne alle køene som denne regjeringen har bygd opp, både på velferd og på andre områder.

Truls Wickholm (A) [13:15:57]: Per Sandberg anklager regjeringen og Arbeiderpartiet for å drive historiefalskning. Nå driver Sandberg historiefalskning på det groveste selv.

I forrige stortingsperiode var i hvert fall Fremskrittspartiet enig med regjeringspartiene i at vi skulle bruke 2,2 mrd. kr mer på vei og bane hvert eneste år, og 22 mrd. kr i tiårsperioden. I denne stortingsperioden har regjeringen høynet løftene ytterligere, til at vi skulle bruke 10 mrd. kr på vei og bane, noe jeg også oppfattet at Fremskrittspartiet tidligere har sagt har vært en solid satsing.

Nå må Sandberg snart bestemme seg – satser denne regjeringen på vei, eller gjør den det ikke? Og skal man være edruelig med tanke på hvem som driver historiefalskning, må man i hvert fall kunne forholde seg til sannheten også i salen. Jeg håper at representanten kan utdype litt nærmere hva han mente med det.

Per Sandberg (FrP) [13:17:01]: Jeg var leder i transportkomiteen i forrige periode, og jeg kjenner meget godt til Fremskrittspartiets ambisjoner når det gjelder å bygge infrastruktur. Denne regjeringen har ikke vært i nærheten av det heller – de er langt unna Fremskrittspartiets ambisjonsnivå på det. Ambisjonsnivået til denne regjeringen, både i denne perioden og i forrige periode, var å overlate enda mer av finansieringen av infrastrukturen til den enkelte bruker gjennom bompenger og andre typer restriksjoner på bilistene. Nå skal bilistene også betale for all mulig annen type infrastruktur etter hvert. Det er det jeg mener med det. Denne regjeringen bygger ikke noe mer vei med statens midler i dag enn man gjorde for sju-åtte år siden. Man har overlatt mer til bilisten i så måte.

Så handler det også, hvis jeg får lov til å si det, om at

man skal se helheten i Fremskrittspartiets politikk. For det handler også om noen strukturer og systemer. Denne regjeringen framstår som museumsvoktere på alle mulige områder. Det er milliarder å hente på å modernisere dette landet, på å bygge dette landet på en helt annen måte.

Erling Sande (Sp) [13:18:17]: La meg fyrst få seie: Det er heldigvis ikkje riktig det representanten Sandberg seier om at denne regjeringa ikkje satsar på veg. Det har vore ei markant satsing på veg i dei åra denne regjeringa har sete, og det burde Framstegspartiet juble over i staden for å kritisere.

Så til saka: Det er sånn at mange av dei verdiane som Framstegspartiet er ivrig etter å fordele, kjem frå dei rike naturressursane våre. I behandlinga av naturressursane går det ein meir eller mindre rufsete tråd gjennom Framstegspartiet si historie. Ikkje berre prøvde ein å selje ut Statfjord-feltet tidleg på 1970-talet, noko som ville ført til langt mindre pengar å fordele i dag, men også når det gjeld vasskrafta, som eg konfronterte partileiaren med, ynskjer ein altså eit system som opnar for liberalisering og utsal av dei store norske vasskraftverka. Representanten Jensen avfeia det med at så lenge vatnet renn i elvene, så er ikkje det noko problem. Men vi veit jo at det er verdiane som desse kraftverka skaper, som er interessante, og som i dag blir brukte til viktig velferd.

Så spørsmålet til Sandberg er: Kjem Framstegspartiet til å halde fram med denne lemfeldige omgangen med naturressursane dersom dei skulle oppnå regjeringsmakt?

Per Sandberg (FrP) [13:19:24]: Jeg skulle også gjerne ha tatt en historiebeskrivelse av Senterpartiet, eventuelt helt tilbake til Bondepartiet – for det er jo det representanten her prøver seg på. Men det skal jeg ikke gjøre. Jeg skal prøve å svare på spørsmålene. Og så skal jeg svare på én ting: Ja, regjeringen har satset markant på vei. Men den markante satsingen har bestått i at man har belastet bilistene. Man har hatt en enorm historisk satsing på bompenger og restriksjoner. Det er det denne regjeringen har hatt. Og så er det enda større behov der ute for å bygge enda mer vei.

Så viser jeg bare til svaret fra parlamentarisk leder Siv Jensen. Det handler ikke om å flytte noe fossefall ut av landet. Fremskrittspartiet vil være med og sikre norsk eierskap, men vi vil bygge ut mer av norsk vannkraft. Det er jo det det handler om. Da vil det også bli mer avkastning til lokalsamfunnene, mer eierskap til lokalsamfunnene, i forhold til det som er i dag.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Bent Høie (H) [13:20:38]: Norge har et godt helsevesen for mange. Samtidig er det også mange av dem som har størst behov for hjelp, som ikke får det de har krav på. Dette er alvorlig.

Det er over 300 000 personer som nå har tegnet private helseforsikringer, og stadig flere betaler direkte selv for private helsetjenester. Dette er et tegn på at tilliten til den norske modellen svekkes. Klassedelingen av det norske

helsevesenet har slått rot på rød-grønn vakt. Ved inngangen til 2012 sto over 280 000 personer i helsekø. Det er 80 000 flere enn da regjeringen overtok. Sist Høyre var i regjering reduserte vi helsekøene med 70 000 pasienter på fire år.

Rusavhengige og psykisk syke får ikke god nok hjelp. Helsevesenet redder mange liv, men svikter ofte når det er behov for rehabilitering og habilitering for å få livet tilbake. Kreftpasienter opplever at det tar for lang tid å få diagnose og mangler tilgang på nye behandlingsmetoder. Mange venter lenge på enkle inngrep, selv om det er ledig kapasitet hos private. Altfor mange blir skadet og dør som følge av feil og mangler i helsevesenet. Det er behov for nye ideer og bedre løsninger for å gi pasientene et bedre tilbud. Den viktigste ideen er ideen om mangfold som en sterk kraft for endring.

For en liten stund siden ringte en fortvilet bestemor meg fra Sørlandet. Hennes barnebarn er 15 år, og foreldrene og legen tror at han har Asbergers syndrom. Dette er en tilstand som man kan få god hjelp for, men det krever en diagnose. De ble henvist til utredning – ventetiden var halvannet år. Når man er 15 år, snart skal begynne på videregående skole og står på terskelen til voksenlivet, er halvannet år ikke ventetid – det er faktisk resten av livet. De fikk informasjon om at det fantes et privat tilbud i Stavanger. Der kunne de komme inn umiddelbart, men da måtte de betale 20 000 kr selv.

Hadde vi hatt et åpent helsevesen i Norge, hvor det var mangfold, hvor private og ideelle kunne sagt at her har vi et tilbud, pasientene kan få lov til å velge oss, så hadde denne familien ikke måttet betale for å få en rask diagnose – det offentlige hadde tatt regningen.

Men jeg er også overbevist om at det ikke hadde vært halvannet års ventetid i det offentlige hvis de visste at de risikerte å miste pasienten til et privat eller et ideelt sykehus.

Pasientene må tas mer på alvor. Det første brevet pasienten får fra sykehuset, må inneholde både dato og klokkeslett for når behandling eller utredning skal starte, og ikke som i dag, bare en antydning om når neste brev kommer. Kan ikke det lokale sykehuset innfri fristen, skal det være deres ansvar å gi beskjed til Helfo, slik at de kan finne ledig kapasitet – offentlig eller privat – i Norge eller i utlandet. Nå er det pasienten selv som må finne fram i helsebyråkratiet. Derfor er det heller nesten ingen pasienter som benytter seg av de rettighetene de har etter dagens lov.

Vi foreslår en opptrappingsplan for rus og rehabilitering, utbygging av et allmennpsykologtilbud i kommunene, diagnosesenter for kreft og en egen havarikommisjon for helsevesenet.

Det viktigste er uansett fritt behandlingsvalg. Fritt behandlingsvalg betyr at vi setter pasienten foran systemet. Da vil vi få et mangfold av behandlingstilbud som tar i bruk innovative behandlingsmetoder, organiserer arbeidet på nye måter, og som vet at pasienten kan velge dem bort hvis de ikke er gode nok. Mangfold har derfor kraft til å endre livet for en 15-åring som venter på en diagnose og på hjelp for Asbergers syndrom, men det har også kraft til å endre det offentlige helsevesenet.

Denne regjeringen har vært opptatt av å øke bevilgnin-

gene, men den har også levert økte helsekøer. Spørsmålet blir: Hva skal den klare å levere i løpet av de neste fire årene som den ikke har klart i løpet av de første åtte årene – i en tid hvor helsekøene har økt med 80 000 pasienter?

Dette valget handler om hvorvidt vi skal ha tolv år med fortsatt rød-grønn regjering, eller om vi skal få en ny regjering med nye ideer og bedre løsninger, som setter pasienten foran systemet.

Arbeiderpartiets parlamentariske leder sa i sitt innlegg i dag at fritt behandlingsvalg vil kunne ødelegge helsevesenet. Ja, hvis man tar som utgangspunkt at man skal forsvare systemet, så bør man være imot fritt behandlingsvalg, fordi fritt behandlingsvalg setter pasienten i sentrum, foran systemet. Det vil gi mange raskere og bedre behandling, men det vil også utvikle det offentlige helsevesenet. Det blir et bedre helsevesen, fordi pasienten kommer i sentrum.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torgeir Micaelsen (A) [13:25:43]: Høyre har funnet opp et nytt ord, og det ordet heter «gjennomføringskraft». Grunnen til at de har funnet opp det ordet, må de nesten forklare selv, men jeg synes det er grunn til å peke på at jeg ikke helt forstår hva de sikter til når det gjelder regjeringen. Er det omorganiseringen av Forsvaret? Er det uføreforformen? Er det pensjonsreformen? Er det digitaliseringen av offentlig sektor? Er det Nav? Mange av disse er store og omfattende endringer i offentlig sektor på strukturer og andre ting. Eller er det Samhandlingsreformen, eller spesialiseringen innen sykehusvesenet – ja, kanskje først og fremst prosessen som foregår her i Oslo?

Så fort det begynner å bli vondt og vanskelig, løper Høyre fra. Den største og kanskje viktigste omorganiseringsprosessen som foregår i sykehusvesenet per dags dato, foregår her i Oslo. Den vil Høyre sette på vent. Hva er det i dette ordet – bortsett fra å sende regningen til det offentlige og slippe til flere private i sykehusvesenet – som Høyre peker på?

Bent Høie (H) [13:26:52]: Gjennomføringskraft handler om at man ikke bare tar ansvaret for at man gjør vedtak i Stortinget eller i regjering, men at man faktisk også følger opp at vedtakene blir gjennomført på en forsvarlig måte.

Høyre støttet de endringene som har skjedd i hovedstadsprosessen, både sammenslåingen med Oslo universitetssykehus og overflyttingen av pasienter til Ahus. Men det som var et viktig premiss for oss, var at dette skulle skje på en måte som var forsvarlig for pasientene. I motsetning til regjeringen lyttet Høyre gjennom hele prosessen til pasientene, til dem som jobber på sykehuse- ne, til dem som skal følge med sykehusene, pasientombudene, og hørte deres signaler da prosessen var i ferd med å gå av skinnene. Regjeringen hadde bare ett syn på dette: Den lyttet til helsebyråkratenes skjønnmåling av situasjonen, med det resultat at Ahus ble drevet med altfor høy risiko de første månedene i 2011, noe som kan ha hatt fatale konsekvenser for flere pasienter.

Torgeir Micaelsen (A) [13:27:56]: Igjen – man kan ikke finne opp nye ord så fort det blir vondt og vanskelig, som det ofte blir i store omstillingsprosesser. Omstilling er krevende, men det er mulig og viktig å gjøre det. Da kan man ikke samtidig bare løpe ifra og si at dette vil vi ikke være med på lenger, og samtidig kritisere de samme for å ta de tøffe støyene når det begynner å dra seg til. Det holder ikke mål, så det ordet foreslår jeg at Bent Høie og resten av Høyre legger til side – i hvert fall når de skal kritisere regjeringen.

Jeg vil ta opp et lite, annet poeng: Jeg hørte Bent Høie legge fram det nye utkastet til partiprogram, hvor han nå sier at det ikke blir mer enn 25 mrd. kr i skatteuttak de neste årene, hvis Høyre vinner valget. Nå har jeg summert dette, og jeg har kommet til at hvis du kombinerer de største skatteuttakene i Høyres program med dem som de har foreslått her i Stortinget det siste året, så er allerede 25 mrd. kr brukt opp. Er det slik at vi nå kan forvente at hver gang det kommer nye skatteforslag fra Høyre, så skal de erstatte gamle forslag, eller er det de forslagene som jeg nå har summert til ca. 25 mrd. kr, som gjelder, hvis Høyre vinner valget?

Bent Høie (H) [13:29:05]: Jeg har den utrolig kjekke jobben det er å lede arbeidet med Høyres programarbeid, fordi det er det programmet som skal lansere de nye ideene og de bedre løsningene, som blir det viktigste grunnlaget for den regjeringen som skal regjere etter neste valg.

En av de oppgavene vi gjør da, er å gå igjennom og se på hvilke skatter og avgifter vi mener bør endres, reduseres eller fjernes i neste periode. Vårt utgangspunkt er at dette er skatter som rammer verdiskapningen i Norge, som rammer norsk eierskap, som rammer lokale bedriftseiere som sitter og spiser i samme kantine som sine ansatte, og som strekker seg ekstra langt for å holde arbeidsplassene i Norge. Det som rammer dem hardest, er formuesskatten og arveavgiften. Dessuten er arveavgiften blodig urettferdig i mange familier hvor man i én generasjon gjerne har bygd opp et hus eller en fritidsbolig, og så må man betale store summer til staten for at neste generasjon skal få beholde disse verdiene.

Vi mener også at det er urettferdig at folk med vanlig inntekt skal betale toppskatt, og at folk med lav inntekt betaler altfor høy skatt i Norge.

Presidenten: Presidenten vil gi Micaelsen en tredje replikk; det er plass til det.

Torgeir Micaelsen (A) [13:30:16]: Jeg har registrert, det har vært litt summing her i salen, at det er enkelte som påstår at Arbeiderpartiet ikke svarer på spørsmålene man blir stilt i replikkordskifter. Jeg beklager, men Bent Høie, Høyres nestleder, svarte ikke på det jeg spurte om. Det er riktig alt det representanten sa, men når jeg summerer dette, blir de forslagene som Bent Høie nå har fremmet, ca. 25 mrd. kr.

Da er spørsmålet igjen: Er det disse forslagene som nå gjelder? Er det slik at hver gang det kommer nye skatteforslag, som jeg av og til har inntrykk av kommer, spesielt

når det er sommer og ferie og rolige tider, så skal de erstatte andre skatteforslag fra Høyre? Eller blir det slik jeg tror det blir, at de vil komme i tillegg, og at 25 mrd. kr er et altfor lavt anslag, spesielt når man skal samarbeide med Fremskrittspartiet – i den blåeste og mest ytterliggående regjeringen som Norge noen gang har hatt – som har lovet seg fullstendig bort i skattepolitikken og lovet skatteutt på nærmere 100 mrd. kr? Hva blir fasiten her, Bent Høie?

Bent Høie (H) [13:31:20]: Jeg er glad for at representanten Micaelsen deler det samme regnestykket som jeg, nemlig at de skatteforslag som Høyres programkomité har foreslått for Høyres landsmøte å vedta, beløper seg til om lag i underkant av 25 mrd. kr, det samme som Høyre gjennomførte i skattereduksjoner sist vi satt i regjering. Så gjenstår det å se i mai neste år om dette er de skatteforslagene Høyres landsmøte vedtar, men om det er det, er det det Høyre går til valg på neste gang og kommer til å få gjennomført i regjering. Så det kan representanten Micaelsen føle seg helt trygg på.

Vi gjennomførte tilsvarende skattereduksjoner sist vi satt i regjering. Samtidig reduserte vi helsekøene med 70 000 pasienter, vi reduserte ventetiden fra 243 dager til 83 dager i løpet av fire år, vi hadde en formidabel satsing på forskning og utvikling, vi investerte betydelig i velferd gjennom at vi var den første regjeringen som løftet ruspasientene i Norge vekk fra sosialloven og inn i pasientloven og ga dem pasientrettigheter på lik linje med andre pasienter. Det er fullt mulig å gjennomføre den type skattelettelser og samtidig satse på velferd.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:32:37]: Et godt helsevesen er avgjørende for folks trygghet, og for Senterpartiet og regjeringen betyr det bl.a. at det skal være like muligheter uavhengig om du deltar i arbeidslivet eller ikke. Nå har vi representanten Høie som begynner å snakke om den klassesdelinga som har slått rot under denne regjeringa – som om Høyre er imot en klassesdeling! Det er frekhetens nådegåve fra Høyre, som er det partiet som ønsker å tilrettelegge for mer skattesubsidierte helseforsikringer for arbeidsgivere, og dermed svekke den likeverdige behandlingen uavhengig av økonomisk evne. Partiet Høyre kommer med nye ideer, bedre løsninger, mangfold. Dette er nytale, ikke noe annet.

Den rød-grønne regjeringa satser på det offentliges og de ideelle organisasjonenes behandling i helsetilbudet, og jeg forventer at den nye helseministeren tar fatt i de ideelle organisasjonene og gir dem en større plass i dette arbeidet i det året som vi har igjen.

Høyres linje er marked for private sjukehus eid av store helsekonsern, som er en trussel mot jambyrdigheten i helsevesenet i Norge.

Bent Høie (H) [13:33:52]: Jeg registrerer at representanten Lundteigen håper at den nye helseministeren representerer en ny helsepolitikk. Det tror ikke undertegnede. Jeg tror at den nye helseministeren kommer til å representere akkurat den samme helsepolitikken som de fire fore-

gående helseministrene fra denne regjeringen. Det som har skjedd med de ideelle aktørene på helseområdet under denne regjeringen, er at de forsvinner i rekordfart. Fortsetter den farten framover, med fjerning av ideelle aktører på helseområdet, og får denne regjeringen fornyet tillit, noe som forhåpentligvis aldri skjer, vil vi altså i løpet av disse tolv år sannsynligvis ikke ha igjen ideelle aktører på helseområdet.

Forskjellen mellom Høyre og den nåværende regjeringen når det gjelder helse, er at innenfor vårt system vil alle kunne velge også å bruke de private løsningene i helsevesenet, men det er det offentlige som betaler. Konsekvensen av denne regjeringens politikk, motstanden og privat allergi, har ført til det mest klassesdelte helsevesenet vi har hatt i nyere tid i Norge. 300 000 har helseforsikringer. Aldri før har så mange betalt av egen lomme for livsviktig helsehjelp som kreftdiagnose og kreftbehandling i Norge. Jeg hadde aldri trodd det kom til å skje i dette landet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Neste taler er statsråd Heikki Eidsvoll Holmås. Presidenten vil gratulere, både med nytt navn og med giftermålet!

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:35:19]: Tusen takk, president!

Den 16. august i år ble 34 gruvearbeidere skutt og drept fordi de streiket for bedre lønnsvilkår. Massakren av streikende arbeidere ved Marikana-gruvene i Sør-Afrika viser hvor galt det kan gå i samfunn med sosial og økonomisk ulikhet. De fattigste 40 pst. av befolkningen innehar bare 6 pst. av den samlede inntekten i Sør-Afrika.

Sør-Afrika har vært det økonomiske lokomotivet i Afrika, og i gruveindustrien finner man store verdier. Denne industrien utgjør hele 60 pst. av Sør-Afrikas eksportinntekter. Den britisk eide Lonmin-gruven, der de drepte streikende arbeidet, utvinner platina og gull. Mens vi i Norge har vår olje, kan vi la akkurat det stå som symbol på at det finnes store verdier i naturressurser også i land med mange fattige. Det finnes ikke fattigdom i Sør-Afrika på grunn av mangel på rikdom, men på grunn av mangel på rettferdig fordeling, og sånn er det i de fleste land der det er mange fattige.

I løpet av de siste 50 årene er verdens befolkning mer enn doblet. I den samme perioden er verdensøkonomien mer enn femdoblet. Likevel er det fortsatt mer enn 1 mrd. mennesker som lever i dyp fattigdom, altså at de må klare seg på under 7–8 kr om dagen.

Mange utviklingsland har opplevd sterk økonomisk vekst de siste 10–15 årene, og veksten har vært så stor at Verdensbanken har oppgradert 23 land fra lavinntektsland til mellominntektsland bare de siste ti årene. Før bodde fattige folk i fattige land, nå bor 70 pst. av verdens lutfattige i mellominntektsland, dvs. i land som også har stor rikdom. Den globale veksten har med andre ord ikke vært en bølge som har løftet alle båter. Økonomisk vekst avskaffer ikke fattigdom av seg selv.

Drapene på streikende arbeidere i Sør-Afrika bør være en vekker for alle som tror at økonomisk vekst er hele løs-

ningen i kampen mot global fattigdom. Det er naivt å tro. Dette har overbevist meg om hvorfor det er viktig å vektlegge sterkere omfordeling og rettferdig fordeling i norsk utviklingspolitikk, og det er bakgrunnen for at regjeringen i trontalen varslet mer Robin Hood-politikk i utviklingspolitikken i året som kommer.

Rettferdighet handler mye om fordeling. Det er nærmest apolitisk og opplest og vedtatt at vi er imot fattigdom, men rettferdig fordeling handler om mer. Det handler om å sørge for at inntektene som skapes i et samfunn, kommer alle til gode. Det handler om å skape for å dele, og det handler om å dele for å skape videre. Det er nemlig sånn at land som har god fordeling, også er de landene der veksten holder seg over tid.

Her har vi ligget i forkant i norsk utviklingspolitikk. Vi har i flere år vært opptatt av å bruke offentlige bistandsmidler til å påvirke de store pengestrømmene i verden. Det er riktig å sørge for at akkurat det skjer. Vi har jobbet internasjonalt for å hindre illegale kapitalstrømmer ut av utviklingsland som følge av skatteunndragelse og annen kriminell virksomhet. Vi har backet opp lands bygging av skattesystemer, vi har backet opp at land skal få en god naturressursforvaltning der pengene kommer folket til gode og ikke går direkte til overføringer til rike selskaper eller til en elite i landet.

Arbeiderne ved Marikana-gruven kan fortelle om et sørafrikansk samfunn preget av økende fattigdom og økende arbeidsløshet, et arbeidsliv preget av bemanningsbyråer, midlertidige arbeidskontrakter og uanstendige arbeidsbetingelser. De forteller om arbeidere med elendige lønns- og arbeidsvilkår, og har underdirektører som tjener 152 ganger mer enn dem selv.

Anstendig arbeid med respekt for grunnleggende rettigheter og anstendig lønnsvekst, jobbdrevet vekst, kan fremmes av gode fagforeninger, og det er interessant å merke seg at lønnsveksten som arbeiderne fikk i etterkant av drapene, var på 22 pst.

Rettferdig fordeling skaper vekst. Når millioner av mennesker løftes ut av fattigdom, bidrar de langt mer til økonomisk vekst enn om en liten elite blir sittende med hele overskuddet. Det er vårt eget land, Norge, et godt eksempel på. Jo bedre fordeling, jo større intern etterspørsel, jo større aktivitet, jo flere jobber og færre fattige.

Hva bør vi gjøre med bistandspengene våre? Vi kan støtte fattige land med å skaffe egne inntekter, vi kan støtte fattige land med å lage politikk og iverksette tiltak for å nå de fattigste, og vi kan vise solidaritet med de organisasjonene som jobber for en bedre fordeling i landet sitt. Vi har én ting klokkeklart for oss, og det er at høyresiden finnes, ikke bare i Norge, men også i andre land. Hvis vi snakker om rettferdig fordeling, så møter vi høyresiden, for de snakker aldri om rettferdig fordeling, verken i Norge eller i resten av verden.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torkil Åmland (FrP) [13:40:44]: Jeg vil også begynne med å gratulere med giftermål og et mellomnavn med historisk sus. Det kan vi misunne deg!

Så litt til det som er saken her i dag. I Klassekampen sier utviklingsministeren i et intervju for et par dager siden at skal vi nå bruke norsk bistand til å

«eksportera norsk vesntresidepolitikk.»

Så en får på en måte inntrykk av at her er det SV-politikk – nå er det venstresidens politikk som skal eksporteres til disse landene. Det skal faktisk stilles krav om at de fører denne politikken for å motta bistand.

Da er mitt spørsmål til utviklingsministeren: Står en ikke her overfor en slags ny form for venstreimperialisme, som man nå skal utføre overfor den tredje verden ved hjelp av norsk bistandspolitik?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:41:38]: Du kan si det sånn at er det én ting nyere forskning og nyere samarbeid og diskusjon om utviklingspolitikk viser, så er det at du klarer ikke å gjennomføre en politikk i et land hvis det ikke er lokalt forankret og du har et lokalt eierskap.

Jeg merker én ting når jeg er ute i verden og diskuterer med andre lands ministre, frivillige organisasjoner og sivile samfunn. Det er at ønsket om, troen på – suget etter – rettferdig fordeling, er helt avgjørende. Jeg tror det er umulig å gjennomføre utviklingspolitikk hvis du ikke har folk på lag. Det å samarbeide mer med de organisasjonene og de landene som selv har en ambisjon om å bringe hele befolkningen sin ut av fattigdom og sørge for å skape rettferdig fordeling i landet, er det jeg tror på som en utviklingspolitikk for framtiden. Det er ikke bare SV-politikk, men det er god rød-grønn politikk.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [13:42:52]: Jeg vil også få gratulere utviklingsministeren.

I juni presenterte Utviklingsdepartementet en ny strategi for landbruksutvikling i Afrika. Der skulle alle gode krefter med, både store landbrukskooperasjoner og små bønder. Som utviklingsministeren sa under presentasjonen:

«Verdens raskt voksende og mer velstående befolkning fører med seg stor og økende etterspørsel etter mat og andre landbruksprodukter, så markedet finnes.»

Går vi tilbake til 2010, ser vi at regjeringen satte bom stopp for import av sauekjøtt fra Botswana, Swaziland og Namibia fordi det begynte å true norsk saueproduksjon. Så i det øyeblikket landene i Afrika faktisk kan produsere og eksportere noe som gir avkastning, når de gjør det vi nå bruker penger på og har strategier for å få dem til å gjøre, så smeller vi igjen døra til et av verdens rikeste land, et av verdens potensielt sett mest lukrative markeder og sier at hit skal de i hvert fall ikke få eksportere det de har klart å produsere med norsk støtte.

Hvilken solidaritet er dette?

Presidenten: Da er det statsråd Holmås Eidsvoll – vær så god.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:44:02]: Nesten, president, neste gang blir det riktig. Da blir det Eidsvoll Holmås, og da blir det rett. Vi har prøvd på likestilling i familien min – for å si det sånn – sånn at vi har prøvd at vi begge bytter navn. Men jeg skjønner godt at det er forvirrende for omverdenen, og det er helt sikkert forvirrende for oss også en liten periode.

Til Ine M. Eriksen Søreide: Jeg vil si at solidaritet handler om å sørge for å åpne grensene for å gi forrang for utviklingslandene når de har noe å eksportere. Jeg merker meg at mesteparten av det vi importerer av mat, kommer fra EU-landene. Jeg ønsker at vi fra regjeringens side – og det tror jeg vi vil se i statsbudsjettet som legges fram på mandag – legger til rette for at en større andel av den maten som kommer, skal importeres fra utviklingsland. Ellers er det sånn at vi i løpet av denne regjeringssperioden har lagt klart til rette for å innføre nulltollsatsar og utvide antallet land som har nulltollsatsar, legge til rette for lavere tollsatsar for flere land, gjennom den såkalt GSP-ordningen. Det er en politikk som jeg er trygg på at regjeringen vil fortsette å føre i årene som kommer, og, som sagt, president, hun får vente og se til mandag.

Presidenten: Da er tillegg gitt for navneoppklaringen, og da gir jeg ordet til Kjell Ingolf Ropstad – vær så god.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:45:24]: Jeg vil snakke om det som utviklingsministeren – så langt jeg hørte – ikke nevnte, men som var jobb nr. 1 for Kristelig Folkeparti, nemlig utdanning.

Vi vet at utdanning er nøkkelen til utvikling, og vi vet at bistand til utdanning nytter. Det er det mange her som har sagt gjennom å nevne Plans kampanje for at flere jenter skal få adgang til å gå på skole, og at utdanningsbiten i bistandsbudsjettet skal økes.

Men selv om regjeringen fra 2005 og fram til i dag har gitt 10 mrd. kr mer til bistand – som er kjempeflott – har altså andelen gått ned. Også kronebeløpet til utdanning har gått ned. En har ikke engang prisjustert budsjettet, eller pengene til utdanning.

Nå kommer jo statsbudsjettet på mandag. Jeg har lagt merke til at det har kommet lekkasjer der. Nå skal en jo ikke alltid stole på dem, men selv om en plusser på de 75 mill. kr som jeg ser der, vil en likevel ikke komme opp på et like stort kronebeløp som vi hadde i 2005.

Da er mitt spørsmål: Kan vi gjenta suksessen fra i fjor, der Kristelig Folkeparti klarte å inngå et forlik med regjeringspartiene for å flytte mer penger til utdanning?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:46:30]: Jeg hadde tenkt å komme Kristelig Folkeparti i forkjøpet denne gangen og sørge for å prioritere mer penger til utdanning. Jeg varslet egentlig i en tidligere muntlig spørretime at vi kom til å vurdere det, og det kommer vi til å gjøre. Vi kommer til å prioritere å komme opp på det nivået som regjeringen selv i sine egne meldinger har varslet tidligere, nemlig på 1,6 mrd. kr. Det er en økning fra i år.

Hvis vi skal si én ting, så tenker jeg som så: Vi må bruke våre utdanningspenger i land der det er størst mangel på

egen evne til å levere. Det er i sårbare stater, og det gjelder målsettingen om at flere jenter skal få muligheten til å få utdanning. Derfor prioriterer vi penger inn mot akkurat det.

Det vi ser som er generelt positivt, er at det er stadig flere ungdommer, stadig flere unger, som får begynne på skole, og jeg mener jo at utdanning til et lands egen befolkning, er landets eget ansvar. Der ser vi en gledelig utvikling, nemlig at i hele Afrika sør for Sahara – i hvert fall i nesten alle land, bortsett fra dem der det er krig og konflikt – klarer landene å sette av mer penger selv. Det mener jeg er en bærekraftig utvikling.

Trine Skei Grande (V) [13:47:50]: Changemaker har hatt en kampanje som går på etikken knyttet til oljefondet vårt. Hva slags holdning vi har til oljefondet, påvirker store deler av bistandsministerens politikk, pluss at bistandsministeren også forvalter store summer innenfor skogforvaltning og skogvern og regnskogvern. I dag konkluderte Changemaker med at det under denne finansministeren har vært en veldig stor svekkelse av etikkarbeidet når det gjelder oljefondet.

Er bistandsministeren enig i det, og hvordan påvirker det bistandsministerens arbeid at den svekkelsen har skjedd?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [13:48:36]: Jeg oppfatter ikke at det har vært en svekkelse av arbeidet med etikk. Men det er klart at oljefondet og forvaltningen av Etikkrådet er det finansministeren som må svare på. Men la meg ta to poenger i den anledning: En av de tingene som vi er opptatt av, er å bevare regnskog, og jeg mener at vi hele tiden må jobbe for at vårt etiske regelverk er oppe og står for å sørge for at det vi ønsker med bistandspenger, også henger sammen med det vi gjør på alle mulige andre områder, enten det gjelder handelspolitikk, investeringspolitikk eller andre ting. Derfor leverer vi hvert år i forbindelse med budsjettet en samstemthetsrapport til Stortinget, som ser på hvordan politikken henger sammen. Det finnes helt klare eksempler på at det etiske regelverket har funket, på den måten at det norske pensjonsfondet har trukket seg ut av selskaper som har drevet med omfattende regnskognedhugging i forbindelse med gruvevirksomhet og andre ting – nettopp av den grunn. Så sånn sett ser vi at arbeidet som vi gjorde for å få på plass et etisk regelverk, faktisk har funket i virkeligheten.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Erling Sande (Sp) [13:49:55]: Ein berebjelke i Senterpartiet sin ideologi er forvaltartanken – altså tanken om at vi skal overlevere denne jordkloden, som vi har arva, i minst like god stand til komande generasjonar. I lag med forvaltartanken er målet om desentralisering av makt og det at det er kort avstand mellom dei som bestemmer og dei som må halde seg til avgjerslene, og ynsket om eit likeverdig tenestetilbod i heile landet, sjølv fundamentet i Senterpartiet sin politikk. Desse måla held vi høgt inn i det raud-grøne sam-

arbeidet, og det visast igjen i den politikken regjeringa fører.

På området forvalting av naturressursar er det klare ideologiske politiske skilnader mellom partia i denne salen. Ein stor del av denne debatten har jo handla om kven som er villig til å bruke kor mykje pengar på kva. Men når det gjeld forvaltinga av naturressursane, er det politiske forskjellar. Det er forskjell på den politikken som den raud-grøne regjeringa står for, og den politikken som Høgre og Framstegspartiet har varsla at dei vil føre dersom dei får moglegheita – og som dei også har programfesta.

Eg har tidlegare nemnt heimfallssaka – eit klassiske eksempel, der den raud-grøne regjeringa står fast på at dette er ressursar som skal kontrollerast og eigast av fellesskapen, mens svaret frå Framstegspartiet og Høgre er å opne for liberalisering og utsal av dei store kraftverka våre.

Det som er interessant med debatten, er jo det at når dei blir konfronterte med det, responderer ikkje Høgre og Framstegspartiet – Framstegspartiet då, i dette tilfellet – med å forklare at dette er deira ideologi. Ein argumenterer ikkje prinsipielt for det, men prøver å snakke seg vekk og rundt det – ein seier at fossane blir jo liggjande i Noreg likevel, og vatnet kjem til å renne her.

Det er veldig interessant, for ein skulle jo forvente at dei hadde ei meir prinsipiell tilnærming der ein sa at det er ikkje noko mål at fellesskapen skal eige desse ressursane. Vi trur ikkje på det, kunne ein ha svart, og vore meir ærleg i forhold til eigen politikk.

Så ser vi det òg i forvaltinga av verneområda våre. Der har den raud-grøne regjeringa innført lokal forvalting av verneområda, mens Høgre i si regjeringstid hadde statleg byråkratistyrte forvalting som svar på korleis verneområda skulle forvaltast.

Eg er overtydd om at ei god naturressursforvalting fordrar at dei som bur i områda med ressursar, anten det er i sjø eller på land, opplever at noko av verdiskapinga blir igjen lokalt, og at kontrollen med desse ressursane òg har ei lokal forankring.

Ei god forvalting av verdifull natur fordrar det same – at ein tek på alvor den erfaringsbaserte kunnskapen som folk som lever i område med store naturverdiar har, og at dei får delta i forvaltinga av desse verdiane.

Altfor ofte har vi sett eksempel på at ei forvalting som sit langt unna, legg einsidig vekt på den teoretiske kunnskapen, og overser innspela til dei som i generasjonar har levd i og forvalta dei same områda. Stivbeinte reglar har hindra lokale og fornuftige løysingar, sjølv om tiltaka ikkje truar verneformålet. Vi har sett det gjennom vern som blir pressa ned over ei motvillig befolkning.

Eg er glad for at Senterpartiet og den raud-grøne regjeringa har vridt denne politikken. I stadig større grad er det no snakk om frivillig vern, i den grad det blir verna nye område. Det ser vi er gode løysingar som har legitimitet blant dei som lever i områda som får vern, og som faktisk skapar engasjement kring dei verdiane. Det er også ressursparande for samfunnet. Det er ein viktig siger for oss i Senterpartiet.

Og så må vi vidare. Vi kjem frå Senterpartiet si side til å arbeide for ein endå større lokal innverknad over forval-

tinga av dei lokale ressursane, ganske enkelt fordi vi trur det er den beste forvaltinga.

Politikarar og byråkratar her i hovudstaden har ikkje monopol på det sunne folkevettet. Eg hadde nær sagt, tvert om – vettet er likt fordelt utover landet. Svært ofte er det dei som sit nærast problemstillingane, som er best på å finne dei gode løysingane for sitt område. Ingen er meir glad i naturen og i miljøet i sitt nærområde enn dei som bur der. Og ingen er meir avhengig av ei god forvalting av dei områda.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:54:45]: Jeg blir litt overrasket over representanten Sandes veldige engasjement i saken om eierskap til vannkraft. For Fremskrittspartiet har det hele veien vært viktig at norsk industri skal kunne benytte norske naturressurser for å sikre sin konkurranseevne basert på at de er i Norge. Den muligheten har dagens regjering fratatt industrien ved å si at vi skal heller la statlige selskaper, f.eks. Statkraft, få lov til å eie vannkraft i framtiden og spille med den vannkraften på markedene i Europa, framfor at norsk industri kan få lov til å investere i og eie norske naturressurser, bruke det i sin produksjon, sikre sin konkurranseevne og dermed sikre arbeidsplasser i Norge.

Nå, under den rød-grønne regjeringen, er den kraftfordelende industri tvunget ut i et marked og må kjøpe til markedspris. Det synes ikke Fremskrittspartiet er god industripolitikk. Men på grunn av Senterpartiets ideologi skal heller staten eie og tjene penger på dette, framfor at industrien skal skape verdier og arbeidsplasser.

Er det faktisk god distriktpolitikk at staten overtar kraften, og industrien må ut i markedet og kjøpe kraft?

Erling Sande (Sp) [13:55:49]: Det er heldigvis ikkje riktig som Solvik-Olsen seier. Det som regjeringa og Senterpartiet har vore opptekne av, er at vi nettopp brukar av vasskraftressursane til industriproduksjon. Kva må til? Jo, då må vi ha energiproduksjon – sjølv sagt – god tilgang på kraft, men vi kan ikkje gjere det slik at industrien vår må konkurrere om å kjøpe desse enorme verdiane mot store investorar i utlandet som ynskjer å selje dei til andre formål. Det vil ikkje vår industri makte.

Og så har vi avgrensingar i forhold til eigarskapen og den moglegheita vi har til å tildele kraftkontraktar til industrien, sånn som vi gjorde tidlegare. Dei avgrensingane har vi gjennom internasjonalt konkurranseregelverk, som Framstegspartiet har vore ivrigare på enn Senterpartiet. EØS-avtalen er eit eksempel på det.

Presidenten: Replik nr. to til Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:56:46]: Ja, dette var jo ikke et svar på utfordringen. Hydro og Elkem hadde kraftkontrakter som det ikke var snakk om å selge til utlendingene – før regjeringen endret sin politikk. Da solgte Elkem sine kraftkontrakter. Men fram til regjeringen endret sin politikk på hjemfallssaken ønsket Elkem og Hydro å beholde sin kraft, for de brukte den i sin industriproduksjon.

Så har altså denne regjeringen vært så ideologisk opp-tatt av at vannkraften skal eies av statlige selskaper istedenfor av privat og offentlig industri, at de har endret politikken. Men da er jo problemstillingen her ikke at dette havner hos utlendingene, for Fremskrittspartiet sa da vi behandlet denne saken, at her kan jo staten ha forkjøpsrett, hvis Hydro og Elkem frivillig ønsker å selge dette. Da sikrer en den nasjonale kontrollen. Det som den rød-grønne regjeringen har gjort, er jo å tvinge industrien til å miste disse kontraktene, og da svekker en konkurransekraften til industrien, en øker den ikke. Da er det få selskaper som har benyttet seg av de statlige kraftkontrakter som en har gjort tilgjengelige, rett og slett fordi ordningen var for smal.

Da er spørsmålet nok en gang: Tror en at en har styrket norsk industri ved at staten skal overta vannkraftverkene og selge kraften til utlandet?

Erling Sande (Sp) [13:57:57]: Dette understrekar det poenget eg hadde frå talarstolen. Ein prøver å snakke seg rundt det standpunktet ein hadde då saka om heimfall var oppe. Det var eit tydeleg skilje der regjeringa, med Senterpartiet, sa at når det gjeld vassdragsressursane, tilhører dei den norske fellesskapen. Men det systemet og den resepten som Høgre og Framstegspartiet skreiv ut i denne sal, var ei oppskrift på utsal og privatisering. Det er ikkje sikkert det hadde skjedd, men det var alle moglegheiter til, og ei teoretisk moglegheit til, at dei samla norske vasskraftverka kunne vore eigde av internasjonale investorar. Det var ikkje vi med på. Og det er ein politisk skilnad.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:58:40]: Men det er feil, det du beskriver.

Erling Sande (Sp) [13:58:42]: Det er det ikkje.

Presidenten: Presidenten ber om at man respekterer forretningsordenen.

Gunnar Gundersen (H) [13:58:55]: Det ville være veldig hyggelig om man kunne ha bekreftet at Senterpartiet er medlem av en regjering som lever som den prediker. Men det gjør man ikke. Jeg har et ferskt eksempel lokalt, hvor man siden 2007 har jobbet med Regional plan for Rondane – Sølknletten. Det er to fylkeskommuner og samtlige kommuner rundt hele Rondane som er blitt enige om en forvaltningsplan. Den overstyres nå av Miljøvern-departementet.

Vi ser i sak etter sak rundt omkring i landet at det planlegges, kartlegges, diskuteres og konkluderes ute i det lokale folkestyret, bare for å oppleve at saken blir anket til Miljøverndepartementet, og der blir den liggende i en lang kø før den blir tilbakevist og eventuelt overstyrt.

Det svekker eiendomsretten til den enkelte, og det svekker og demoraliserer det lokale folkestyret. Så jeg vil igjen spørre representanten Sande: Er han virkelig fornøyd med situasjonen sånn som den er, på dette området?

Erling Sande (Sp) [13:59:57]: Saka som Gunnar Gundersen tek opp, som gjeld forvaltningsplanen som Hedmark

og Oppland fylkeskommune har vore inne i arbeidet med, er ei viktig sak, og det er viktig for meg å få seie at der har regjeringa ikkje konkludert. Eg og Senterpartiet kjem til å arbeide for at dei lokale og regionale innspela blir tekne til følge og komme til møtes i den saka – lat meg vere heilt tydeleg på det.

Så skal eg ikkje seie meir om den konkrete saka, men eg vil seie at det er eit godt eksempel på korleis ein bør jobbe med planarbeid, altså at kommunar og fylkeskommunar deltek, at fylkesmannen faktisk deltek – det har ikkje vore berre bra i det konkrete tilfellet som her blir nemnt – og at innspela og det arbeidet som blir lagt ned, blir tekne på alvor. Det skal vi frå Senterpartiet si side jobbe for at det blir.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [14:00:54]: Nå er jeg ny i energi- og miljøkomiteen, derfor har jeg prøvd å lese meg litt opp på feltet. Det er en ting jeg merker meg, og det er at når jeg leser komitélederens uttalelse og kommentarer, kjenner jeg meg veldig godt igjen i det. Det er god sentrumpolitikk, det er snakk om forvalteransvar, det er snakk om bærekraftig utvikling, og når han er inne på f.eks. oljepolitikk, er han veldig tydelig på at det skal være en forutsigbarhet for bransjen, det skal være utvinning av eksisterende felt, haleutvinning, det skal stilles strenge krav, det skal være miljøvennlig, og så skal han verne sårbare områder. Det er en politikk som jeg kjenner meg godt igjen i.

Men så registrerer jeg også, når jeg leser hva statsråden – og Borten Moe er jo fra Senterpartiet – sier, at jeg ikke kjenner jeg meg like godt igjen. Det gjelder også hva han ønsker med nytt program, uttalelser om å gå mot Nordpolen, osv.

Derfor er jeg spent på hva som egentlig er Senterpartiets politikk. Er det Borten Moes versjon, eller er det komitéleder og senterpartist Erling Sandes?

Erling Sande (Sp) [14:02:01]: Representanten Ropstad er i alle fall hjarteleg velkommen i energi- og miljøkomiteen, og eg ser fram til å samarbeide med representanten der.

Så må eg takke for mange gode ord. Senterpartiet sin politikk står seg, det er eg heilt einig i.

Så er det slik at vi har ulike roller. Ein statsråd for-svarer og uttaler det som er regjeringa sin politikk, eg har vist til det som er Senterpartiet sitt program, og det som er Senterpartiet sin politikk. Kristeleg Folkeparti veit godt at det kan vera nyansar her – kva som er partia sine primærstandpunkt, og kva som blir det endelege resultatet.

Eg er oppteken av nettopp det som Ropstad seier, at vi har ei forvaltning av petroleumsressursane som utnyttar dei opne felte best mogleg, fordi vi veit at ressursar kan bli liggjande igjen dersom ein ikkje tek dei ut når det er aktivitet på feltet. Dette veit eg òg eit samla storting var opptekne av då komiteen og Stortinget behandla petroleumsmeldinga.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:03:24]: Det å våkne om morgenen og grue seg til dagen som ligger foran, eller for den sakens skyld å gå natten i møte med denne følelsen, når usikkerheten rett og slett skyldes redselen for ikke å få den pleie og omsorg som du trenger, eller som noen av dine nærmeste trenger – ja, det må være jobb nr. 1 å fjerne denne uroen.

Vi har ressursene og mulighetene til å lage en god helsetjeneste. Heldigvis er det mye som fungerer bra. Det skal vi være glade for. Vi er privilegerte i Norge.

Men vi har en regjering som svikter på ett avgjørende område når det gjelder eldreomsorgen. Hvordan vi tar vare på våre eldre, er selve testen på hvordan vi lykkes som samfunn. En god eldreomsorg som gir en verdig alderdom, må være jobb nr. 1. Derfor kjempet Kristelig Folkeparti igjennom verdighetsgarantien.

Verdighetsgarantien er ikke noen store svulstige ord eller reformer. Verdighetsgarantien tar opp i seg helt selvsagte ting: forsvarlig boform, sykehjemsplass når en trenger det, at våre eldre skal få stå opp og legge seg når de selv ønsker det, god og næringsrik mat, hjelp til å spise hvis de trenger det, riktig medisiner og oppfølging av lege, og at en skal få en hverdag med innhold og mening. Dette er oppgaver og områder som vi alle i denne sal tar som selvfølgeligheter. Da skulle det bare mangle om dette ikke også skulle gjelde våre eldre.

Verdighetsgarantien har blitt en del av norsk lovgivning. Men det er bare halve jobben som er gjort.

Penger til kommunene, våre tjenesteytere, var og er en forutsetning for at garantien skulle oppfylles. Det er her regjeringen svikter. Det er ikke kommet nok penger til kommunene til å dekke en verdig eldreomsorg.

Derfor trenger vi et skifte, derfor trenger vi en ny regjering som kan gjennomføre verdighetsgarantien i praksis – ikke bare på papiret.

Jeg har en visjon: «Aldri et skråblikk» er min visjon. Aldri skal en mamma og en pappa på sin første trilletur få et skråblikk, et skråblikk som forteller at dette barnet kunne du ha fjernet. Aldri et skråblikk.

Den teknologiske utviklingen går raskt, og den medisinske forskningen gir nye muligheter. Det er bra, og vi skal utnytte de mulighetene som bioteknologien gir oss, bl.a. til bedre behandlingsmetoder for sykdom og skade. Dette må skje innenfor etisk forsvarlig forskning, utvikling og behandling.

Men i årene som kommer, vil vi bli stilt overfor mange etiske dilemmaer. Kunnskap er viktig, men det er hva vi bruker kunnskapen til, som er det avgjørende.

Arbeiderpartiet og SV går inn for tidlig ultralyd til alle gravide kvinner ut fra en rettferdighetshetstankengang: Om noen kjøper seg en slik tjeneste, så må alle kvinner få dette tilbudet – til tross for at det ikke er dokumentert helsegevinst ved tidlig ultralyd. Men det som er dokumentert, er at det vil føre til færre fødte barn med Downs syndrom.

Kristelig Folkeparti ønsker en helsetjeneste som brukes til å fremme et samfunn der det er plass for oss alle.

Nå er vår nye helseminister til stede i salen, og jeg håper at vår nye helseminister vil dele min visjon om aldri et

skråblikk. Skal det bli virkelighet, trenger vi politikere som setter etikk før teknikk.

Jeg tror klokken har gitt meg ...

Presidenten: Har representanten mer å si, så er det ...

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:08:44]: Nei, jeg vet at jeg har brukt mine 5 minutter.

Presidenten: Da er vi enige om det. Anlegget har klikket litt, men synes nå å være på plass igjen.

Det blir replikkordskifte.

Martin Kolberg (A) [14:09:13]: Da representanten Hareide holdt sitt innlegg, la han veldig vekt på ordet «familien», og det er god grunn til å forstå hvorfor han som representant for Kristelig Folkeparti gjør det, men jeg føler at det trengs en oppklaring.

Min påstand er at familien aldri har stått sterkere i det norske samfunn enn den gjør nå. Hovedgrunnen til det er at vi med politisk styring har styrket familiens posisjon i det norske samfunnet. Det handler om barnehagene, det handler om foreldrepermisjonen, det handler om SFO, det handler om den økonomiske utviklingen i det norske samfunnet som skaper trygghet. Det skaper grunnlag for utdanning av barna og trygg helse gjennom et helt liv.

Hva er det som får Kristelig Folkeparti til å mene at det å gå inn i en Høyre-dominert regjering skal gjøre denne situasjonen bedre for familiene?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:10:25]: Jeg takker for spørsmålet fra Kolberg.

Ja, min partileder i Kristelig Folkeparti, Hareide, var opptatt av familien fordi familien er jobb nr. 1. Men i vår familiepolitikk har vi ett enkelt utgangspunkt, og det er at vi tror på familiene. Vi tror at det er mamma og pappa som vet hva som er best for deres familie, eller mamma som vet hva som er best – om det er slik det er hjemme hos dem. Den valgfriheten har de rød-grønne tatt bort ved å kutte ned på kontantstøtten til de eldste barna. For vi tror at det valget er et godt valg som skjer rundt kjøkkenbordet, og ikke rundt på Youngstorget.

Eva Kristin Hansen (A) [14:11:29]: Jeg merker meg at i innlegget var de eldre jobb nr. 1, og nå er barn jobb nr. 1, og da lurer jeg på om også verdens fattige er jobb nr. 1, for det har jeg nemlig et spørsmål om.

Jeg har jo i flere år jobbet sammen med Kristelig Folkeparti i utviklingspolitikken og hatt et veldig flott samarbeid, bl.a. ved statsbudsjettet i fjor, hvor vi omprioriterte 100 mill. kr., bl.a. til utdanning, kvinner og landbruk. Jeg har hørt Kristelig Folkepartis leder i dag være veldig tydelig med tanke på at man har valgt side, man ønsker en ny regjering, Kristelig Folkeparti vil inn og er åpen for samarbeid med Fremskrittspartiet.

Hvert eneste år kutter Fremskrittspartiet kraftig i bistanden. I fjor kuttet de 7 mrd. kr. – bl.a. til FN – det var på flere områder, ikke minst i regionbevilgningene til Afrika.

Det jeg lurer på når det gjelder Kristelig Folkeparti,

er: Hva tenker man om et framtidig samarbeid med Fremskrittspartiet når man legger til grunn at Fremskrittspartiet vil kutte kraftig i bistanden – og også Høyre vil det samme? Hvor er det da Kristelig Folkeparti er villig til å kutte? Er det på helse, er det på utdanning, er det FN, er det i regionbevilgningene til Afrika? Jeg har veldig lyst til å høre hvordan Kristelig Folkeparti tenker om dette, fordi det bekymrer meg stort.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:12:37]: Takk for et godt spørsmål.

Ja, Kristelig Folkeparti har, de gangene vi har sittet i regjering, og også gjennom alle våre år i Stortinget, jobbet for verdens fattige. Vi har valgt side, vi, med dem, og står skulder ved skulder. Det har vi vist gjennom våre budsjetter her i Stortinget som opposisjonsparti. Vi har klart å flytte noen få midler under den rød-grønne regjeringen. Det er ikke på tross av dette, men det er på grunn av vårt engasjement at vi har klart å flytte noen få midler. Det er bra, for det dreier seg om en internasjonal solidaritet, det dreier seg om menneskeverd. Den kampen står Kristelig Folkeparti godt i, og den har vi tenkt å stå godt i også hvis velgerne gir oss et mandat som gir et flertall på ikke-sosialistisk side etter valget.

Eva Kristin Hansen (A) [14:13:39]: Dette var et interessant svar, fordi representanten forholder seg ikke til virkeligheten. For hvis man skal inn i et samarbeid med Fremskrittspartiet og Høyre, da må man ta utgangspunkt i at man skal kutte i bistanden. Jeg har satt stor pris på Kristelig Folkepartis engasjement når det gjelder bistand, og som jeg nevnte innledningsvis: Jeg samarbeider godt med bl.a. Dagfinn Høybråten. Vi har sammen satt oss ned og styrket flere områder i bistandspolitikken, noe som har vært veldig bra.

Men jeg ber representanten om faktisk å svare på spørsmålet mitt: Hvor er det Kristelig Folkeparti er villig til å kutte? For man må ta utgangspunkt i at det kanskje blir rundt 5 mrd. kr. som skal kuttes i et eventuelt statsbudsjett som skal legges fram – og hvor skal de kuttene skje? Det vil jeg gjerne ha et svar på.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:14:27]: Jeg hører at representanten Hansen vil ha et svar, og i svaret kan jeg vise til Storbritannia, som har en regjering som består av konservative partier som kutter på alle områder med unntak av ett, og det er til verdens fattige. Det dreier seg om en retning for det landet, det dreier seg om at noen politikere viser lederskap. Det lederskapet har Kristelig Folkeparti vist gjennom våre bistandsministre, fra Reidun Brusletten og oppover. Jeg kan forsikre representanten Hansen om at det lederskapet skal Kristelig Folkeparti vise overfor verdens fattige hvis velgerne gir oss den tillit det er å bekle de vervene.

Irene Lange Nordahl (Sp) [14:15:30]: I Nationen 21. august sa Kristelig Folkepartis næringspolitiske talsperson at Kristelig Folkeparti støtter opp om kravet om et økt importvern – slik som regjeringen nå har gått inn

for. Kristelig Folkeparti hadde også en fellesmerknad med regjeringspartiene i forbindelse med jordbruksoppgjøret i vår, der det slås fast at handlingsrommet må utnyttes for å sikre et velfungerende importvern, også i framtiden – dvs. adgang til enten kronetoll eller prosenttoll for de viktigste landbruksvarene. Høyre og Fremskrittspartiet, som Kristelig Folkeparti nå vil samarbeide med, vil svekke importvernet.

Hvordan skal Kristelig Folkeparti forklare sine velgere at de nå tenker seg inn i et samarbeid som vil svekke importvernet, og som dermed vil svekke norsk landbruk?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:16:19]: Som representanten fra Senterpartiet vet, er Kristelig Folkepartis visjon at vi skal ta hele landet i bruk. Derfor er landbruket viktig. Derfor er det viktig å ha bønder som ønsker å stå opp i dag og gjøre et stykke arbeid, men det er like viktig at vi får noen nye og unge bønder som orker å stå opp i morgen og bli med på denne fellesdugnaden. De trenger én innsatsfaktor, og det er jorden. Derfor har vi et sterkt engasjement når det gjelder å ta vare på matjorden vår. Men vi har tro på bondene. I går da jeg gikk forbi Grand og leste menyen, så kunne jeg lese om et smørbrød med blåmuggost fra Tingvoll. Jeg har tro på de produksjonslinjene, på det som lages av norske råvarer. Det skal Kristelig Folkeparti stå opp og hegne om. Det er vår politikk.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Jette F. Christensen (A) [14:17:41]: Eg skal vere einig med representanten Siv Jensen i ein einaste ting av det ho har sagt i dag, nemleg at Noreg ikkje slankar seg.

Det lille landet vårt veks. Noreg er eit vekstland utan sidestykke. Me blir stadig fleire, og heldigvis er me lenger til stades i livet. Men det er jo ikkje berre talet på menneske som aukar, det er òg talet på moglegheiter og bedrifter i dette landet. Vårt mål for Noreg er at alle skal få lov til å kunne skape dei liva dei ynskjer seg; at alle skal få lov til å kunne nå så langt dei vil utan å bli stoppa av noko anna enn taket i deira eigne draumar. Fridom lever av – og veks på – tryggleik. Og frie menneske, dei tør å satse. Det er derfor me skaper meir. Det er fordi me fordeler moglegheitene, fridomen og tryggleiken betre.

Landet vårt står og lener seg på menneska. Fordi det er me, ikkje olja, som ber framtida. Vekst, framgang, næringsliv og økonomi – dette er avhengig av at menneska har moglegheit til å satse og mot til å gjere det. Fridom er å vere trygg.

Det er den tanken som er grunnlaget for politikken vår; den politikken som har ført til at me, saman med dyktige og engasjerte grunderar, sidan me overtok i 2005 har skapt over 300 000 nye arbeidsplassar. Det betyr at det kvar einaste dag har kome 125 nye arbeidsplassar, 125 nye moglegheiter, 125 nye måtar å leve eit liv på. Ein tredjedel av desse arbeider med å lage tryggleiken vår. Dei lagar velferda vår, kvar einaste dag. Dei underviser oss, dei tek vare på oss, dei pleier oss, og dei lagar gode dagar for ungane våre. Det er òg dei som har gjort mogleg det største fridomsprosjektet i nyare historie: at kvinner kan få lov til å bestemme

over eige liv, at me har moglegheita til, hvis familieane vil, å kunne sende ungane våre til ein trygg plass der dei kan lære og leike mens me får byggje og delta i det yrkeslivet me ynskjer oss.

Difor blir eg mørkredd når eg les og høyrer om velferdskutta til Høgre og Framstegspartiet. Med verkelegheita som bakteppe er det utruleg at nokre vil foreslå å gjere barnehagane dyrare – mangfaldige tusen kroner dyrare. Då hjelper det veldig lite med den valfridomen som Kristeleg Folkeparti snakkar om, når det ikkje finst barnehagar å velje seg til eller frå. Det er tvang, ikkje val.

Når eg bruker ordet «uheldig» om det forslaget, treng me ein ny definisjon av underdriving. Det går ikkje berre ut over det enkelte barnet eller familien, det går ut over folks fridom, folks mot, og næringslivet si moglegheit til å blomstre enda meir. Landet vårt får mindre å lene seg på. Det er ein fridomstrussel mot oss alle.

Det er nemleg mine venninner si deltaking som er Noregs gullgruve. Fellesskapet tener dobbelt så mykje på at jenter som Anna, Guro, Åshild, Margrethe og Monica står i arbeid, som på oljen. Det er det me lener oss på.

Likevel er økonomien i dette sekundært. Det viktigaste er at fellesskapsløysingane gjer oss trygge til å tore. At nokre tør å foreslå å kutte i det, er for meg heilt ufatteleg. Då kan ein ikkje vere mykje oppteken av verken menneske eller næringsliv. Det er nemleg jobben som bl.a. dei barnehagetilsette gjer, som legg grunnlaget for dei andre to tredjedelar av arbeidsplassane som er blitt skapte – dei mangfaldige tusen arbeidsplassane som har kome til i det private næringslivet. Berre i 2012 har det nemleg blitt født 16 000 nye bedrifter i dette landet.

Det er på sin plass no å spørje seg korleis det er mogleg i vår samtid, i vårt Europa, der det verkar som om det einaste som veks for tida, er gjeld og arbeidsløyse. Kva er det som gjer at folk tør å satse i Noreg? Det er at det finst kunnskap og moglegheiter, at me har gjort det enklare, bl.a. ved å senke kravet til aksjekapital, og at det finst så mange dyktige fagfolk, som er aktive og nyskapande innafor dei områda me har spesielle føresetnader for å lukkast på. Men kanskje viktigast av alt: Noreg består av trygge folk, som veit at når dei er på jobb, er det nokre der for dei dei er glade i. Det er derfor dei har moglegheit og fridom til å satse. Så veit dei òg at det er nokre der for dei sjølve, om noko skulle gå gale. Og kven er dei «nokre»? «Nokre» er Ingrid, Maria, Rikke, Arnhild og alle Ragnhild-ene, det er Marta i kantina. «Nokre», det er oss, det. Og me går ingen plass, me held stigen, me tek imot.

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:22:54]: Eg har fått kommentarar på at eg var så blid då kulturminister Tajik ved Stortingets opning tysdag framførte meldinga om rikets tilstand. Dagbladet valde å ta fram gleda eg følte over den vakkert klingande nynorsken. Det var éin god grunn til å vere i godt humør.

Men like viktig var det store biletet som vart teikna, eit bilete som eg òg tykkjer landet si nasjonalforsamling bør dvide litt ved no ved inngangen til ein ny stortingssesjon. Nok ein gong held me trontaledebatten i ein situasjon der Noreg skil seg ut frå nesten alle andre land. Me ser nes-

ten dagleg hjarteskjerande reportasjar om korleis vanlege arbeidsfolk i Europa er ramma av økonomisk krise. Yngre generasjonar står ansikt til ansikt med håpløysa, utan fast arbeid og utan fast inntekt. Det vert kutta i velferdsordningar. Uroa stig. Stadig færre trur på eit lys i enden av tunnelen. Alt dette ser vi, dag etter dag, samstundes som me her i Noreg til samanlikning lever det me nesten kunne kalle herrens glade dagar.

Eg meiner at alle i denne sal bør vise takksemd over dei rike moglegheitene som landet vårt har gitt oss. Så vil eg samstundes kome med ei åtvaring. Eg meiner å sjå ein gryande tendens til at ein trur det ikkje er så nøye kven som styrer landet vårt – at pilene vil peike rett veg uansett kven som sit ved roret. Men det er når stormen herjar som verst rundt deg, at det er viktig kva for kaptein du har på skuta, og kva for mannskap du har om bord. Den som står ved roret, stakar ut kursen, og det betyr noko kva retning landet går i. Det ser me godt på eit av områda eg som statsråd har ansvar for, nemleg regionalpolitikken. Også her skil me oss ut frå mange andre land. I Noreg kan me faktisk velje eit liv i livskraftige, små lokalsamfunn i heile landet, om me ynskjer det. Det er mogleg fordi me har ført ein aktiv distriktspolitikk som motverkar den sterke tyngdekrafta i sentraliseringa.

Me bur og haustar av ressursane i alle delar av landet vårt. Det er fantastisk. Men nettopp det at me brukar heile landet, og det at me er velsigna med høge fjell og djupe dalar, gjer at nokre opplever avstandsulemp. Samferdselspolitikken er eit av verkemidla regjeringa brukar når me skapar like moglegheiter i heile landet. Slik reduserer me avstandsulempene, aukar verdiskapinga og konkurransekrafta og utvidar arbeidsmarknadene for å sikre vekstkraftige arbeidsregionar.

For regjeringa er dette eit verdival. Me vel å investere i framtida i heile landet, ikkje berre i dei mest sentrale stroka. Det er eit viktig val, for me veit at andre politiske krefter ynskjer å gå i ei anna retning.

Som kommunalminister har eg vore oppteken av at me må sjå med nye auge på eldreomsorga. Besteforeldre er ikkje slik dei ein gong var. Dei er friskare, meir aktive og lever lenger enn nokon gong tidlegare. Våre eldre har vorte yngre, både i kropp og til sinns. Men samfunnet og politikken heng ikkje med. Mange politikarar snakkar framleis om dei eldre som ei einsarta, ressurs svak gruppe. Einsemd, dårleg helse og eit passivt tilvere er bilete som vert klistra på seniorar i landet vårt òg i dag, og sjølv sagt finst dei som har det slik.

Men gode helsetilbod og ein aktiv velferdsstat gjer at me lever lenger. Dag for dag vert me mange fleire eldre i landet vårt. Kallar me det ein siger? Nei. Samfunnet har døypt det «eldrebølga». Altfor mange ser det berre som ei utfordring, som auka kostnader i eit offentleg budsjett. Eg meiner me heller skal sjå moglegheitene. Med ein ny eldrepolitikk kan seniorane vere friske lenger og ha ein gladare og meir meningsfylt alderdom. Politikken til no har vore ein konkurranse i kven som kan byggje flest sjukeheimsplassar. Det er sjølv sagt viktig, men eg vil heller konkurrere om kven som har dei beste tiltaka for å utsetje den dagen du faktisk må på institusjon.

Alle har ei fortid. Men i samfunnsdebatten er det éi gruppe som ikkje vert levna ei framtid. Dei eldre har livet bak seg. Slik kan me ikkje ha det! Våre eldre skal òg sjølv-sagt ha ei framtid, og dei skal kunne gle seg til kvar einaste dag. Det vert det viktig å fokusere på i tida framover.

Bustaddebatten har gått høgt nokre månader no. Regjer-
ringa skal bidra med våre verkemiddel til å auke bustad-
bygginga. Men me må ikkje gjenta tabbane frå 1950- og
1960-talet, då alt fokus var på å byggje mange bustader
fort, med dårleg kvalitet. Det er viktig for dei familieane
som gjer si største investering i livet, at det vert bygd fram-
tidsretta bustader som gir tryggleik for helse, som brukar
lite energi, og som er tilgjengelege for alle. Det er viktig
for meg i tida framover, og det kjem eg til å arbeide mykje
med. Eg gler meg til å leggje fram ei stortingsmelding over
nyttår om det temaet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [14:28:22]: Kommune-
Noreg har som kjent hatt ein veldig sterk befolkningsvekst
den siste tida. Befolkningsveksten no er ca. 70 000 per år.
Det gjer sjølv sagt at det blir vesentleg dyrare å drive nors-
ke kommunar og yte tenester i norske kommunar. Men det
som er eit problem her, er at når kommunalministeren og
regjeringa legg fram budsjettet, legg ein ikkje fram det re-
elle befolkningstalet i budsjettåret, men ein legg fram be-
folkningstalet året før budsjettåret, og sidan veksten altså
er 70 000 i året, er det 70 000 personar som kommunane
ikkje får noka inntektsoverføring for.

Mitt spørsmål er: Korleis skal kommunane greie å yte
tenester til desse, når ikkje staten ønskjer å bidra med å
overføre pengar tilsvarende denne befolkningsveksten?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:29:20]: Dette var ei
ny problemstilling. Eg er einig i at me har høg folkevekst,
men me har òg eit velutvikla system der kommunane – ved
KS – og staten sit saman i Det tekniske berekningsutvalet
og bereknar demografi, altså folkevekst, korleis det vil ut-
vikle seg, kor mange eldre me får, og kor mange ungar me
får. Det er stort sett dei gruppene kommunane har utgif-
ter på – dei som er i arbeidsfør alder, bidreg kanskje andre
vegen med inntekter til kommunane over skattesetelen. Så
det er jo ikkje slik at me lagar eit budsjett utan å ha rimeleg
god forstand på kor folkeveksten vil kome, og kva midlar
kommunane då treng. Det gjer me i god forståing med KS.
Me har eit veldig godt og konstruktivt samarbeid med dei.

Trond Helleland (H) [14:30:28]: Jeg er enig med
statsråd Navarsete i én ting: Det var godt å høre litt ordent-
lig vestlandsnynorsk i beretningen om rikets tilstand og
ikke den trønder-nynorsken som vi har hørt nå i mange år.
Så det var en god forandring.

Statsråd Navarsete var opptatt av at hun hadde merket
en tendens til at velgerne ikke syntes det var så nøye hvem
som styrte landet. Der må jeg si jeg er uenig. Hvis en ser på
utviklingen på meningsmålingene, ser det ut som om vel-
gerne er veldig opptatt av det, men at de vil ha et skifte til
nye løsninger og til bedre ideer.

I fjor presenterte statsråd Navarsete en stortingsmel-
ding om forholdet mellom stat og kommune. Rett før
statsråden holdt sitt innlegg, var hennes fylkeskollega Er-
ling Sande her oppe og snakket om at nå måtte vi få mer
makt ut til lokale folkevalgte og mindre makt til Oslo-eli-
ten, eller byråkratiet. Er statsråd Navarsete fornøyd med at
det fortsatt er 22 statlige instanser som kan komme med
innsigelser og overprøve lokale folkevalgte vedtak? Synes
statsråden hun har oppnådd mye på sju år?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:31:35]: Ja, statsrå-
den meiner ho har oppnådd særdeles mykje på sju år. For
det første har me gitt økonomisk handlefridom til kommu-
nane, slik at dei sjølve kan prioritere. Me har ei historisk
låg øyemerking, som gir handlefridom til lokale priori-
teringar. Me lyttar til kommunane, ved KS, på konstell-
sjonsmøte. Me tek opp og vert einige om saker, som inn-
fasinga av den nye Samhandlingsreforma, som me har eit
kjempegodt samarbeid med kommunane om. Ja, eg synest
me har fått til veldig mykje på det området og på mange,
mange andre område. Så det er eg stolt over.

No arbeider me med oppfølginga av stortingsmeldin-
ga om forholdet mellom stat og kommune. Seinast i dag
har eg hatt eit konstruktivt og godt møte med min kollega
i Miljøverndepartementet, der me nettopp diskuterer det
som eg varsla i meldinga – korleis me skal samordne det
statlege «innsigelsesinstituttet», eller motsegnsinstituttet,
som eg vil seie på nynorsk. Det arbeider me med, og det
skal me kome tilbake med på eit gitt tidspunkt.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:32:49]: Jeg har et
spørsmål til boligministeren. Kristelig Folkeparti vil løse
boligprisen og skape byer med høy livskvalitet. Hvis vi
ønsker flere boliger, flere syklistar og fotgjengere, færre
bilkøer og pendlerturer, kort avstand til marka, mindre
nedbygging av matjord og press på markagrensen, mer liv
i sentrum med parker og grønne gater, så er svaret høye-
re bygninger. Derfor vil Kristelig Folkeparti stille krav
om at det bygges høyere, særlig rundt sentrale kollektiv-
knutepunkt. Et eksempel til etterfølgelse er jo Bjørvika-
utbyggingen, drevet fram bl.a. av Kristelig Folkeparti.

Er statsråden enig i at det bør sørges for at det bygges
mer i høyden i pressområder?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:33:36]: Ja, det er
eg. Eg er einig med Kristelig Folkeparti i heile den rekkja
med gode formål som vart nemnd – det kunne ha vore Sen-
terpartiet sitt program for utvikling av gode byar – og eg
er einig i at me må byggje både høgare og tettare. Me må
òg byggje rundt knutepunkt, og me må samordne areal- og
transportpolitikken for å oppnå dette.

Difor er det viktig at eg og Bård Vegar Solhjell, miljø-
vernministeren, har eit tett og godt samarbeid. Eg veit at
ein del område er godt i gang, f.eks i Sandnes, der ein har
fått til ei god samordna utbygging av areal og transport, der
ein byggjer rundt knutepunkt, og der ein sjølv sagt òg vur-
derer kor høgt ein skal byggje – det har eg ikkje heilt over-
sikt over. Men eg meiner at skal me lukkast med å gi gode
buforhold til den store folkeveksten som kjem spesielt i

pressområda, er me òg nøydd til å byggje høgare. Så ja, eg er samd i det.

Borghild Tenden (V) [14:34:44]: Statsråd Navarsete har lenge varslet en stortingsmelding om boligpolitikk, så også i dag, og det er ingen tvil om at det er behov for en bred tilnærming for å løse utfordringene i de store byene. Venstre mener bl.a. at det er helt nødvendig å gjennomgå dagens forskrift i plan- og bygningsloven. Det tar tid med tanke på å gjøre det både enklere og billigere å bygge – selvsagt så lenge alle sikkerhetskrav er ivarettatt.

Så merker vi oss at statsråden nå varsler i møte med byggenæringen – kanskje i dag – at hun vil vurdere å endre boligkrav. Så mitt spørsmål er da: Hvilke konkrete krav er det statsråden vil vurdere å fjerne?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:35:32]: Det eg har sagt i invitasjonen til aktørar i næringa – som eg ikkje skal ha møte med i dag, men ganske snart – er at eg skal lytte til deira forslag, at me skal ha ein konstruktiv debatt. På same måte som då me hadde ein «workshop» i førre veke, med aktørar både frå det offentlege og det private, frå byggenæring osv., med mange gode forslag, kjem eg til å ta med meg dei forslaga dei kjem med. For det er dei som jobbar med dette til dagleg, som ser kvar skoen trykkjer, og som òg ser kva kreative forslag me kan få på bordet.

Så eg står ikkje i dag med svaret på kva eg skal gjere, for det håpar eg å få gode innspel til, men eg har ein klar ambisjon om at me skal få til forenklingstiltak som gjer at byggeprosessane skal gå endå greiare enn i dag. Eg veit at òg miljøvernministeren, som har ansvar for planstyresmakter, har same ambisjon. Det er éin bit av det å leggje til rette for at me får ei raskare utbygging av fleire – og gode – bustader med høg kvalitet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:36:57]: Dette er en viktig debatt. Dessverre er det en debatt der regjeringspartiene presenterer få visjoner, men bruker mye tid på å lage kunstige skiller mellom hva denne regjeringen får til, og hva opposisjonen fikk til i 2005. En sammenligner altså budsjettallene fra nå med budsjettall fra seks–sju–åtte år siden, og det er en helt meningsløs sammenligning når budsjettet røk med 350 mrd. kr – altså over 50 pst. Det vitner om manglende tillit til egne mål og resultater når en ikke klarer å sammenligne med sammenlignbare år.

I lys av dette blir også kritikken mot at noen partier på borgerlig side ønsker skattelettelse, ganske meningsløs. Når Fremskrittspartiet ønsker skattelettelse på mer enn 25 mrd. kr, betyr ikke det at staten netto taper penger sammenlignet med f.eks. i 2005. Det ville bare betydd at skatteinntekten ikke hadde vært 350 mrd. kr høyere, men bare 325 mrd. kr høyere.

Vi vet at det er et betydelig potensial for å effektivisere offentlig sektor. Når til og med SVs Audun Lysbakken går ut og beklager at det nå er for mange byråkrater, da er det kjøtt som kan skjæres vekk, og det er ikke kjøtt, det er flesk.

Når Menon lager en rapport for Akademikerne om at en kan spare opptil 45 mrd. kr på å bedre innkjøpsordningene til stat og kommune, da er det mulig å gi skattelettelse uten at en skal legge ned sykehjemsplasser, som Arbeiderpartiet alltid prioriterer når de skal kutte.

Fremskrittspartiet ønsker en ansvarlig økonomisk politikk, men det må være med reelt innhold, ikke bare med banner og slagord. Det er fornuftig å kutte skatter for å stimulere til positive resultater. Hvis vi kutter på minstefradrag på inntektsskatten, kan vi stimulere noen av de mange hundre tusen menneskene som i arbeidsfør alder likevel står utenfor arbeidsmarkedet i dag. Vi kan få flere av dem som jobber deltid, til å bidra i den økonomien vi har. Hvis vi gir lettelser til næringslivet, f.eks. bedre avskrivningsregler, kan det hende at litt flere av vindkraftprosjektene investerer i Norge i stedet for i Sverige. Vi har et grønt sertifikat som gjelder for begge land, men Sverige har bedre skattebetingelser, og da går investeringene i for stor grad dit. Vi kan få folk til å kjøre kollektivt, stimulere dem ved å gi dem skattefritt kollektivkort fra arbeidsgiver. Regjeringen har selv sagt at de anslår at 175 000 biler da vil kjøre buss og tog istedenfor bil, og inntektene til kollektivselskapene vil øke mye mer enn det skattelettelsen koster staten. Allikevel er regjeringen imot, på ideologisk grunnlag.

Vi må bruke skatte- og avgiftspolitikken fornuftig og ikke si at nivået en hadde i 2004, er hellig. Vi må også investere mer i bygningsmasse, infrastruktur og produktivtetsfremmende utstyr. Det er meningsløst når helsevesenet i dag går til innkjøp av faksmaskiner for å kommunisere med hverandre. Det er meningsløst når politiet i Asker og Bærum står og griner fordi de ser at Polen får kjøpt IKT-utstyr som er tilgjengelig i markedet, men som vi ikke tar oss råd til i Norge.

Dessverre: Når statsbudsjettet ikke skiller mellom forbruk og investeringer, og når en har lagt til grunn en handlingsregel som forskjellsbehandler oljepenger, så går det som det går. Vi har altså rapporter som viser at hvis vi utbedrer hovedveinettet i Norge, får vi tilbake tre og en halv krone for hver krone vi investerer, sammenlignet med en finansieringsmodell i dag som går stykkevis og delt.

Vi hadde en debatt i sommer om de positive effekter av intercitytriangelet rundt Oslo jernbane. Men dagens regjering legger opp til en 30-årstakt. Det burde bygges ut over ti år. Det koster ikke mer totalt, men nytteverdien kommer raskere på plass. Du får gjort noe med boligtilbudet i denne regionen og arbeidskraften. Akkurat nå er det kjøpers marked. Det er arbeidskraft og entreprenørselskap ledig i EU. Når vi snakker med bransjen, sier de: Gi oss et halvt års letetid, så skal vi gi dere akkurat det dere trenger. Fordelen med å få utenlandske entreprenører er at de ikke skal snakke med pasienter eller elever. De skal snakke med en arbeidsleder, som må snakke samme språk. Men hva de snakker om seg imellom, ordner de selv.

Vi har istedenfor sagt at vi skal føre en økonomisk politikk – nå snakker vi om regjeringen. Der låner en ut oljepengeoverskuddet billig, og så veifinansierer vi med bompenger. Å låne penger i utlandet er dyrt. Dette er ikke fornuftig økonomisk politikk, og det er ikke ansvarlig.

Vi har altså en handlingsregel som styrer vår økonomi i dag, der vei per definisjon gir inflasjon fordi der skjer investeringene innenfor statsbudsjettet, mens oljeinvesteringen Petoro, som også er statlig, skjer utenfor, og det gir ikke inflasjon. Hvis du bygger jernbane, gir det inflasjon, men bygger du vindmøller gjennom Statkraft, gjør det ikke. Ja, man har faktisk den ulogiske tilnærmingen at hvis Statkraft får ekstra penger til å bygge vindmøller i Norge, skaper det ikke inflasjon, men hvis de samme pengene gis gjennom Utenriksdepartementet til å bygge vindmøller i Afrika, skaper det press i norsk økonomi. Det tilsier at alle i denne sal bør ønske å endre den handlingsregelen slik at vi skiller mellom forbruk og investeringer, sørger for at penger brukt i Norge telles med, og at penger brukt i utlandet ikke telles med på den samme måten. Da kan vi bygge landet på en skikkelig måte. Nå ødslider vi vekk formuen. Så vi kunne bygd landet med realkapital og heller spare finanskapitalen. Det er for så vidt viktig, men vi skal leve av vår arbeidskraft i framtiden, ikke bare av renteinntekter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [14:42:16]: La meg bare starte med å si at jeg synes at det er hyggelig at representanten Solvik-Olsen finner debatten interessant nok til å delta i.

Så er det jo ikke noe nytt at Fremskrittspartiet har mer penger enn alle andre partier. Det har vært situasjonen siden oljefondet ble etablert. Det som er nytt her, er at man prøver å gi det et snev av seriositet gjennom denne såkalte alternative handlingsregelen. Så kan det selvfølgelig diskuteres hvorvidt det kan kalles en handlingsregel all den tid den er innrettet sånn at alt man måtte velge å definere som investeringer, går utenfor.

Legg de tekniske diskusjonene litt til side. Jeg har lyst til å stille representanten Ketil Solvik-Olsen det helt grunnleggende spørsmålet: Anerkjenner han at det faktisk er en sammenheng mellom hvor raskt man faser inn bruken av oljepenger i norsk økonomi, og den opphetingen han ser som et resultat i den andre enden? Eller har representanten et alternativt syn også på det?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:43:19]: Det er veldig bra at du avslører at du ikke har forstått hva Fremskrittspartiet har argumentert for i 20 år, for da kan jeg få oppklart det.

Fremskrittspartiet har hele veien lagt til grunn at selv sagt er det kapasitetsbegrensninger i norsk økonomi. Men du kan ikke se norsk økonomi isolert fra import/eksportmuligheter. Vi har tjent grovt på at kineserne har levert oss billige varer. Det har gjort at inflasjonen i Norge har vært lav. Nå er det også mulig å importere arbeidskraft for å bygge ut konkrete prosjekt. Da burde vi benytte oss av det.

Vi har sagt at man skal skille forbruk og investeringer. Vi har sagt at vi inkluderer alt. De som driver med juks her, er jo nettopp dagens regjering, som later som om hvis du lar et statlig selskap få lov til å bruke penger, har det ingen påvirkning i norsk økonomi. Altså: Et styre i et statlig selskap får ansvar til å kunne forvalte oljepenger uten-

for budsjettet, men Stortinget får ikke den muligheten til å bruke de samme pengene, for da skaper det plutselig inflasjon. Det er å lure den norske befolkning. Dagens regjering har altså en handlingsregel som omfatter statsbudsjettet, men alt det som defineres som såkalt formueomplasing – egenkapital, børshandel – telles ikke med. Da er det regjeringen som jukser.

Presidenten: Jeg tror det er viktig at man holder taletiden og kikker på klokken underveis.

Marianne Marthinsen (A) [14:44:32]: Det er åpenbart at representanten Solvik-Olsen ikke fulgte helt med da representanten Micaelsen ga sin lille leksjon om aktivitetsjustering av oljepengebruken tidligere. Han kan jo gå tilbake i referatet og lese.

Jeg registrerer bare at mens alle andre partier har konsensus om den viktigste rammen for oljepengebruken, en konsensus som også har bred støtte i fagøkonomiske miljøer, vil Fremskrittspartiet uthule det. Det kommer til å føre til økt oljepengebruk. Det er et faktum.

Men legg diskusjonen forbruk og investeringer litt til side: Handlingsregelen har en annen viktig funksjon utover å sørge for at du unngår overoppheting og press i økonomien. Den er en veldig effektiv regel som sørger for omfordeling av velferd og ressurser mellom generasjoner. Kan Solvik-Olsen i det minste anerkjenne og innrømme at den pengebruken som han står for, vil være en omfordeling av velferd i favor av oss som står her, på bekostning av dem som kommer etter oss?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:45:32]: La meg først oppklare: Du later som om jeg ikke har forstått sammenhengen i økonomien, men det har jeg faktisk. Så det at du ikke har fått med deg at jeg har forstått de sammenhengene, er mer ditt problem, ikke mitt problem. Men la meg påpeke: Jeg fulgte godt med da representanten Micaelsen hadde sine kommentarer. Det jeg argumenterer mot fortsatt, er at når SSB oppjusterer oljeinvesteringene etter at regjeringen har blitt ferdig med sin budsjettprosess, reduserer ikke denne regjeringen sin oljepengebruk i statsbudsjettet. Ergo er det sånn at oljeinvesteringene på norsk sokkel ikke telles med når en vurderer hvilket press det er i norsk økonomi. Ikke kom og gi inntrykk av at det blir større press i norsk økonomi ved å bygge vei enn om du hadde brukt de samme pengene til prosjekt for å utvinne olje.

Når det gjelder det andre, om generasjoner: Sett at vi hadde brukt 70 mill. kr på å bygge 1 km vei i 1998. Hadde vi i stedet spart de pengene og tatt dem ut i dag, hadde du ikke fått 1 km vei. Du hadde fått 0,74 km vei. Ergo: Det å utsette lønnsomme investeringer fordi du heller skal gi pengene til framtidige generasjoner, gjør at de får mindre vei for pengene istedenfor mer. Det er ikke god generasjonspolitik.

Presidenten: Presidenten vil innskjerpe at all tale skal rettes til presidenten. Det betyr at formen «du» ikke er vanlig å bruke fra Stortingets talerstol.

Frøydis Elisabeth Sund (SV) [14:47:01]: I forrige uke la Likestillingsutvalget, ledet av professor Hege Scheie, fram NOU 2012: 15 Politikk for likestilling. Utvalget er bredt sammensatt. Det er et forskerutvalg og baserer hele framlegget på grundige undersøkelser, forskning og dokumenterte fakta.

Utvalget slo fast at vi ikke har kommet for langt med likestillingen her i Norge. Vi har kommet for kort. Vi trenger fortsatt innsats for frihet og valgfrihet, for rettferdig fordeling av makt og økonomi også mellom kvinner og menn.

Så er mitt spørsmål til Fremskrittspartiet: Deler Fremskrittspartiet denne kunnskapsbaserte virkelighetsbeskrivelsen?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:47:42]: Fremskrittspartiet, med partileder Siv Jensen, fremmet i denne sal for ca. to-tre år siden et forslag om at Stortinget burde ha en sak om å bedre lønns situasjonen for kvinnedominerede lavlønnsyrker. Det forslaget fikk ikke flertall i denne sal.

Fremskrittspartiet har altså tatt flere initiativ for å prøve å bedre nettopp den problemstillingen du reiser. Så er det åpenbart at vi har litt ulike virkemidler, men det betyr ikke at Fremskrittspartiet er uinteressert i temaet.

Hvis vi hadde gjort noe med måten vi organiserer norsk helsevesen på, og sørget for at flere sykepleiere kunne jobbet heltid istedenfor deltid, sørget for at folk kan jobbe seg opp i lønshierarkiet istedenfor å ha et regelverk som gjør at du ikke får fulltidsstillinger, kunne man ha gjort veldig mye med den problemstillingen du reiser.

Det er et paradoks at mens denne regjeringen er kjempeopptatt av at du skal ha et ryddig arbeidsliv i privat sektor, har vi et helsevesen der de fleste leger går på seks måneders kontrakter. Det er ikke verdig norsk helsevesen.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [14:48:52]: Det er alltid interessant å høre på hvor elegant representanten Ketil Solvik-Olsen påstår at de andre tar feil. Det synes jeg er litt artig å ha med seg.

Det jeg har tenkt å komme inn på, er at skattelette har vært et gjennomgangstema. Man har snakket om det, man har snakket om at man skal ha mer penger til det meste. Det er tydelig at regjeringslysten er stor i Fremskrittspartiet. Jeg har lyst til å utfordre Solvik-Olsen på hvor stor den egentlig er.

Det er mange saker der vi opplever at det er uenighet mellom høyrepartiene. Et av temaene er bompenger, der representanten og jeg sist vår debatterte Ryfast, der det er uenighet internt i hans hjemfylke og i Fremskrittspartiet. Da har jeg lyst til å utfordre representanten: Hva skal tilsi at de andre høyrepartiene snur og støtter Fremskrittspartiet hvis iveren etter å komme i et samarbeid er så stor? Er det sånn at Fremskrittspartiet må snu?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:49:58]: Jeg mener jeg med autoritet kan påpeke når andre tar feil om hvilket standpunkt jeg har. Det betyr ikke at jeg dermed kan påstå at jeg objektivt sett har rett i mine standpunkter. Men jeg må kunne påpeke når andre tillegger meg standpunk-

ter jeg ikke har. Det er noe annet enn det representanten insinuerer.

Når det gjelder bompenger, mener Fremskrittspartiet at bompenger med dagens avgiftsnivå på bil er en dårlig måte å finansiere ytterligere veibygging på. Det er fordi vi har et overskudd i statsfinansene som vi låner ut til Tyskland til f.eks. 1,8 pst rente. Istedenfor å finansiere nye veier i Norge med oljepenger skal vi lånefinansiere dem. Kommunalbanken har finansiert 21 bompengeprojekt i Norge. 97 pst. av den kapitalen kommer fra utlandet. Gjennomsnittrenten til norske bompengeprojekter er på 2,9 pst., som er 1,1 pst. høyere enn det vi får når vi låner ut oljepenger. Det er meningsløs politikk. Om det kamufleres som OPS-prosjekter eller som statlig veibygging, som denne regjeringen holder på med, er det uansett en dårlig måte å finansiere veiene på. Jeg er sikker på at den blå regjeringen skal bygge flere veier enn dagens regjering.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Jonas Gahr Støre [14:51:21]: Jeg vil begynne med å berømme de tusener som hver dag går på jobb i Helse-Norge. Midt i en travel hverdag gjør de sitt aller beste for pasienter og brukere. Det er disse menneskene som fortjener den største anerkjennelsen når Norge kåres til verdens beste omsorgsland av OECD.

Regjeringen arbeider for god kvalitet i alle ledd, trygge tjenester, korte ventetider og lik tilgjengelighet til helse- og omsorgstjenester for alle. Vårt mål er å videreutvikle et sterkt offentlig helsevesen som har befolkningens tillit. Å ivareta sin egen helse er et stort personlig ansvar. Å ivareta befolkningens helse er et ansvar for fellesskapet. Den oppgaven bør ikke privatiseres eller kommersialiseres. Men vi inviterer til et bredt samarbeid om å løse oppgaver og utfordringer. Det gjelder frivillige, ideelle og private aktører. Samarbeidsavtalen mellom regjeringen og Frivillighet Norge, som ble undertegnet i går, åpner nye muligheter.

Vi prioriterer sykehusene, og nå ser vi resultater. Ventetider og antall fristbrudd er på vei ned. Antall utredninger og behandlinger har økt med 1,4 millioner siden 2005. Vi behandler flere, og vi behandler bedre. To tredjedeler av innleggelsene er øyeblikkelig hjelp, og mange pasienter er i behandling som en del av et planlagt forløp. Disse pasientene står ikke på venteliste.

Men det er utfordringer. Det må vi ikke vike unna. Min forgjenger innførte en tydelig åpenhetskultur. Vi skal lære av feil som er skjedd, slik at pasientene kan føle seg trygge. Stortingsmeldingen om pasientsikkerhet vil peke fremover og komme med nye initiativ. Vi jobber hele tiden for å bedre kvaliteten i helsetjenesten. Det handler om personell, organisering, kvalitet og ressurser. Vi er på god vei. Vi har nå god kontroll på sykehusenes økonomi. I tre av fire regioner går økonomien i balanse. Dette åpner for nye satsinger og nye investeringer som kommer store pasientgrupper til gode. Sykehusene gjennomfører store omstillinger. Spesielt er det krevende i hovedstadsområdet. Jeg vil anerkjenne alle dem som har stått i disse omstillingene og tatt ansvar.

Det var riktig å bygge nye Ahus, og det var nødvendig

å samordne fagmiljøene i Oslo. Det går ingen vei tilbake for det. Nå må vi videre. Ennå gjenstår det store oppgaver. Derfor går det nå ut et klart budskap til ledelse og ansatte om at oppgaven nå er å skape samling om medisinsk-faglige mål, skape gode arbeidsmiljøer og å bruke kreftene på det viktigste – pasientene. Helse- og omsorgsdepartementet følger prosessen tett og har klare forventninger som en aktiv eier.

Jeg mener at modellen som Stortinget har vedtatt med statlig eierskap og regional og lokal forankring, er riktig. Vi skal videreutvikle, justere og forbedre denne modellen, og den blir løpende evaluert. Men det er en klok innretning at de vet best i vest om lokale forhold og rom for samhandling i vest – som de vet best i Midt-Norge om Midt-Norge, i nord om Nord-Norge og i sør-øst om sør-øst. Så skal vi ha en nasjonal overordnet styring, forankret i planer i denne sal.

Trekvart år inn i Samhandlingsreformen ser vi gode resultater og stort engasjement. Langt flere av dem som er ferdigbehandlet på sykehus, kommer nå raskere tilbake til kommunen og får den oppfølgingen de trenger der. Det etableres lokallmedisinske sentre, og det er frisklivssentre i 145 kommuner allerede. Jeg merker meg at det også er utfordringer. Dem må vi løse gjennom læring, kontakt og dialog. Men vi må holde fast ved målene, for dette er riktig kurs.

Vi har god folkehelse i Norge. Men det er store sosiale forskjeller. Livsstilssykdommer skader den enkelte og legger stort press på helsevesenet. Dette strekker seg ut over helsesektoren og handler om hvordan vi deler velferden i samfunnet. En god fordelingspolitikk er god folkehelsepolitikk. Velferdsstaten og et rettferdig skattesystem bidrar til bedre folkehelse. Et friskere folk er også samfunnsøkonomisk lønnsomt. Men aller viktigst: Det er godt for menneskene som bor i landet. Derfor er folkehelsearbeid så viktig. Vi er godt i gang med en nasjonal folkehelsestrategi på tvers av departementene. Det er viktig å understreke at dette er målet med Samhandlingsreformen: At vi kan løse folks helseutfordringer, nær der de bor, tett på de utfordringer de møter, best for folk og til lavest mulig kostnad.

Så er det slik at vi får flere eldre i årene som kommer. Det er velferdssamfunnets bonus. De fleste er friske og en viktig ressurs for samfunnet. Det skal inspirere oss til å tenke nytt om fremtidens helse- og omsorgstjeneste. Det kartet vi skal tegne for fremtidens Helse-Norge, må vi tegne nå. Da må vi forstå terrenget. I et land hvor sykdomsbildet og befolkningen endrer seg, må også krav til nytenkning rundt løsninger endre seg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [14:56:35]: De siste dagene har TV2 avdekket store svakheter med den offentlige legevaktstjenesten, og helseministeren avfeier dette med at han selv har hatt en god opplevelse på Oslo legevakt. Hvis den opplevelsen var så god, kan man spørre seg om hvorfor helseministeren selv har valgt å bruke den private legevakten gjentatte ganger.

Det alvorlige i denne situasjonen er at helseministeren ikke vil lytte til fagfolk, pasienter og pårørende som så tydelig roper et varsko, som vi har sett på tv. Er det slik at helseministeren stoler mer på en enkelt egen erfaring fra legevakten framfor å lytte til legers, pårørendes og pasienters beretninger om de uholdbare tilstander de opplever hver eneste dag?

Statsråd Jonas Gahr Støre [14:57:15]: Det er ikke slik. Jeg tar denne saken på det største alvor. Jeg skal få understreke det veldig tydelig, og jeg håper det blir riktig gjengitt når jeg understreker det.

Det som er kommet fram i TV2s reportasje, tar jeg på alvor. Det som blir utredet av Kunnskapssenteret om legevakten, tar jeg på største alvor. Jeg er i dialog med legerne og kommunene. Dette er kommunenes ansvar. Det må organiseres tett på. Det er ikke riktig av meg å konkludere med at legevaktstjenesten i hele Norge er i krise og dårlig – jeg vil ikke svartmale det. Men det er utfordringer i dette leddet av vår helsetjeneste. Det handler bl.a. om forskrifter og kompetansekrav til legevakten. Det handler om muligheten for bakvakt for dem som er på jobb. Det er mange spørsmål vi må ta tak i.

Jeg kan bekrefte overfor representanten at jeg tar det på største alvor. Jeg har selv i dag ringt til en av dem som har opplevd å miste sin nærmeste i noe som kan ha vært feilbehandling ved legevakten, for å uttrykke min medfølelse med vedkommende og for å understreke at det inntrykket som kan ha vært skapt av at jeg ikke tar dette på alvor, er feil. Jeg tar det på alvor og kommer til å ta tak i det.

Bent Høie (H) [14:58:23]: Legevaktordningen omfatter 1,3 millioner konsultasjoner. Det er en veldig viktig del av helsetjenesten, men det har over lang tid vært dokumentert at det også er en akuttmedisintjeneste i bakleksa når det gjelder det faglige nivået. Dette er ikke nye opplysninger. Dette fikk Helsedepartementet vel dokumentert fra Kompetansenteret i 2008. Likevel valgte regjeringen ikke å behandle dette i forbindelse med Samhandlingsreformen, noe Stortingets helse- og omsorgskomite grep tak i. En enstemmig komité påla regjeringen å følge opp dette i Nasjonal helseplan. I Nasjonal helseplan sa regjeringen at dette skulle den komme tilbake til når den fremmet forskrifter i samband med Samhandlingsreformen. Forskriftene som omhandler Samhandlingsreformen, er nå ferdig på høring. Legevakten er ikke nevnt med ett eneste ord. Helseministeren kan ikke skyve dette ansvaret over på kommunene. Det er regjeringens ansvar å utarbeide nye forskrifter for legevaktordningen som stiller kompetansekrav og innholds krav til legevakten, slik at folk kan oppsøke legevakten i trygghet for at de vil få en medisinsk-faglig forsvarlig behandling.

Statsråd Jonas Gahr Støre [14:59:31]: Jeg føler fortsatt at det er mitt ansvar å si at det er mye godt arbeid som gjøres ved legevakten. Mange får god hjelp på legevakten rundt om i landet. Men det er utfordringer. Jeg kan understreke at vi kommer til å se på forskriften for kompetansekrav.

Men la oss gå til kjernen av hva som er legevakttjenesten. Det er allmennlegene. Det er i stor grad fastlegene. Det at det blir flere fastleger og en større gruppe fastleger, gir bedre grunnlag for å rekruttere til legevakten. Det at fastlegen holder mer åpent, at vi får åpningstider utover arbeidstid, løser akuttmedisinske behov. Jeg mener det er viktig, også her, å se hen til kommunenes forskjeller. Jeg har kontrollert, hos noen av de kommunene som tv-oppslagene har vist at har hatt store problemer med legevakten, om også kommunene oppfatter det slik – det er et blandet bilde. Det understreker at det ikke nødvendigvis er de som rapporterer om problemer, som tar feil, men vi må inn og se hvordan den enkelte kommune planlegger sine primærhelsetilbud, sine akuttfunksjoner. Det kan gjøres på forskjellige måter. Men jeg bekrefter igjen: Jeg tar dette på alvor, og vi kommer til å se på forskriftene også når det gjelder kompetanse.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:00:41]: Det er flott at statsråden snakker pent om ideell sektor og den samarbeidsavtalen som ble inngått i går mellom Virke og regjeringen. Nå er det viktig at den blir brukt til beste for pasientene, om det er pasienter som trenger ideell sektor med tanke på rusbehandling eller rehabilitering.

Statsråden er opptatt av pasienten. En av de største flaskehalsene vi har innen helsetjenesten, er kommunikasjon – eller mangel på kommunikasjon – og krevende kommunikasjonslinjer. Vi vet at fakser blir kjøpt inn, taxi blir brukt.

Her i Oslo har vi vært gjennom en av de største omorganiseringssprosessene, som statsråden selv var inne på, uten at det var lagt på plass et IKT-system. Opposisjonen fremmet forslag om dette, men ble stemt ned.

Regjeringen varsler i trontalen at man skal komme med en IKT-melding. Mitt spørsmål er da om denne meldingen virkelig blir det krafttaket som trengs for en bedre pasientbehandling.

Statsråd Jonas Gahr Støre [15:01:47]: Jeg håper den meldingen blir positiv. Det er helt klart at i vårt samfunn ønsker vi elektroniske løsninger som gjør alle transportetapper så minimale som mulig, som gjør at representanten og jeg kanskje kan ha vår pasientjournal – en eller annen gang – samlet på ett sted, i et dokument, som kan transporteres rundt til dem som trenger å se den, på en sikker måte. Dette bør ikke være en fjerntliggende visjon, det er allerede mulig. Men jeg har respekt for at det å rulle ut en slik reform i hele Helse-Norge tar tid. Det er det denne stortingsmeldingen skal se på.

Så vil jeg understreke at de som skal løse oppgaver i dag, inntil vi har et slikt system, må improvisere og også ta i bruk en telefaks – jeg forstår at det ser utilfredsstillende ut. Men jeg vil berømme alle dem som får disse systemene til å fungere bedre – på vei mot et slikt mål.

Så er det slik at stortingsmeldingen kan trekke opp linjer, men allerede i dag vil sykehusene investere mye i ny teknologi. Representanten og jeg var til stede da et nytt sykehus fikk grunnsteinen lagt ned i går. Det blir et hypermoderne sykehus som antageligvis er i front når det står klart.

Så ja, dette er en satsing, og vi kommer til å tydeliggjøre det også i statsbudsjettet som kommer til uken.

Trine Skei Grande (V) [15:03:05]: I går kunne vi lese i Aftenposten at det ifølge en revisjonsrapport er vesentlige og gjennomgående mangler og svakheter knyttet til intern styring og kontroll av hele Helse Sør-Øst. Det føyer seg inn i rekken av varsku vi har fått.

Er statsråden enig i at Helse Sør-Øst har et ledelsesproblem, og hva er statsrådens begrunnelse for at denne ledelsen skal sitte?

Statsråd Jonas Gahr Støre [15:03:35]: Som jeg sa i mitt innlegg, har hovedstadsregionen utfordringer som ennå ikke er løst. Jeg har i møte med de regionale helseforetakene understreket mine klare forventninger.

Nå er det slik at jeg har tillit til dem som har lederansvar, inntil jeg ikke har tillit, og jeg vil ikke så noen halvveis tvil om det. Det forventes at de som i dag har lederansvar, tar tak i dette.

Det som er blitt kjent med disse rapportene, er forhold som har eksistert i denne regionen lenge, lenge før det var snakk om å bruke ressursene og å se sammenhengene bedre i hovedstadsregionen. Så på et vis er det jo brutalt, men bra at disse forholdene kommer fram – om pasientjournaler, om byråkrati, om mangelfull ledelse. Jeg tror at hele helse- og omsorgssektoren har en stor ledelsesutfordring, for det er en veldig komplisert sektor, ikke bare i hovedstadsregionen. Men jeg vil understreke at det har skjedd skifter i ledelsesfunksjoner i denne hovedstadsregionen. Det er nå viktig at de som har ansvar, tar ansvar, og at de leverer på det jeg sa, og har fokus på det medisinsk-faglige, på arbeidsmiljø – til pasientens beste.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

André Oktay Dahl (H) [15:05:00]: Flere rød-grønne representanter har nærmest gjort et ironisk poeng av at Høyre er opptatt av gjennomføringsevne. Ja, Høyre er det. Vi er opptatt av hvilke resultater og hvilken trygghet og velferd vi får ut av alle de pengene en regjering har til fordeling, ikke bare fortelle om at en regjering brukte mer i fjor enn i forfjor.

Vi vet nå at 77 menneskeliv kunne vært spart hvis samfunnet hadde vært bedre forberedt. Det er en bestillingsordre til hele det politiske system.

Stortingets kontrollkomité skal nå klargjøre nærmere hva som sviktet, og hvem som sviktet 22. juli, før 22. juli, og hva konsekvensene av det eventuelt skal bli. Regjering og opposisjon vil spille ulike roller, men vi må også spille sammen, da det er helt nødvendig for å gjenskape tillit til styringssystemene våre.

Men parallelt med kontrollkomiteens arbeid må vi også se fremover og gjøre ting nå. Nærmest klok av skade må vi i forbindelse med budsjettet – i hvert fall på justisområdet – bore om mulig enda mer og dypere enn noen gang før, for i det hele tatt vite hva vi faktisk får av trygghet, for regjeringens beskrivelse så langt har vi tidligere erfart at ikke er dekkende. Det trengs nye ideer, nye løsninger og

ikke minst gjennomføringsevne fremfor salg i media for å skape et tryggere samfunn. Det ser jo ikke ut til at det har skjedd, når flere politidistrikter melder at beredskapen er lavere nå enn den var før 22. juli i fjor.

Et eksempel på informasjon som Stortinget har fått: I 2008 stilte jeg den forrige justisministeren et spørsmål om antallet samtaler og nødanrop som ikke ble besvart av operasjonssentralen i Oslo, hvor mange og hvilke oppdrag som ikke ble tatt i på grunn av manglende kapasitet, og hva som var antallet biler og mannskap på patrulje. Svaret lød som så:

«Selv om oppmerksomheten i stor grad rettes mot politiets ressurs- og bemanningssituasjon, viser flere oppslag de siste døgn at politiet har nødvendig kapasitet og tar hånd om alvorlige hendelser på en svært betryggende måte.»

Oppslag i media var altså svaret – og vi ser hvor godt svaret var.

PSTs situasjon har lekket ut i media. Den er ifølge lekasjene kritisk. Den beskrivelse står – for å si det litt forsiktig – ikke helt i samsvar med den informasjonen som Stortinget har fått i og utenfor media. Dette går inn i kjernen av det også statsministeren har pekt på, nemlig at alt ikke nødvendigvis handler om penger, men om kulturer, gjennomføringsevne og ikke minst åpenhet om den reelle situasjonen. Vi må stille oss spørsmålet om hvorfor disse kulturene er blitt slik, og hvorfor man ikke har evnet å bruke bitre erfaringer andre land har gjort før oss. En grunn kan være at ganske mange politifolk melder om trusler og påtrykk når de har prøvd å peke på svakheter i egen organisasjon. Det kan være en viktig årsak til – og gjøre at vi kan forstå – mangelen på kultur, ledelse og gjennomføringsevne, at det har fått lov til å spre seg. Da kan vi stille spørsmål om hvor, når og hvordan informasjonen har stoppet opp.

Forsvaret ble ikke stilt på en reell prøve 22. juli. Hva hvis det f.eks. gikk av en eller flere skitne bomber i tillegg? En ganske så begrenset soloterrorist greide altså å lamme store deler av vårt statsapparat og ble historien om ressurser som ikke fant hverandre. Vi må, parallelt med å evaluere hva som faktisk skjedde, greie å ta høyde for at menneskeliv kunne ha gått tapt, eller vil kunne gå tapt, på andre måter enn det vi så i fjor. Det kunne ha gått mye, mye verre, og det kan også gå mye, mye verre hvis vi ikke erkjenner hvor sårbare vi er. Det verste som kan skje fremover, er at vi alle sier at vi vil ha en styrket beredskap, uten å ta inn over oss hva det faktisk betyr.

Høyre er av den oppfatning at politiet må få færre mål å styre etter, man bør åpne opp for mer bruk av andre yrkesgrupper i politiet, og at politiet kanskje kunne få en god del færre ansvarsoppgaver og langt bedre organisering, så man kan konsentrere seg om det vi mener vi trenger et politi til.

På hele justisfeltet er det godt rom for nye ideer og nye løsninger, f.eks. at man avviker DNA-analysemonopolet, som har bestått under rød-grønt styre, til skade for f.eks. landets voldtekts ofre, en skikkelig strategi for økt og bedre bruk av andre yrkesgrupper i politiet, og at man inkluderer den private sikkerhetsbransjen også i beredskapsarbeidet.

Åtte år – syv så langt – er nok. Det trengs nye ideer,

nye løsninger og langt bedre gjennomføringsevne. Det er Høyre villig til og klar for å gjøre.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [15:10:16]: Årets trontale inviterte til frihet og trygghet. Denne invitasjonen tar Fremskrittspartiet imot. Men – når Fremskrittspartiet snakker om trygghet og frihet, mener vi dette for alle, også for dem som sliter i hverdagen.

Vi vet at mange barn vokser opp under utrygge forhold, noe som gir disse barna svært redusert frihet og svært lite trygghet. Vi vet også at mange ungdommer og voksne sliter – sliter med å finne sin plass i samfunnet, sliter med angst, depresjoner eller annen sykdom. Mangel på tilbud tar fra dem muligheten til å føle trygghet og frihet – frihet til å forme sitt eget liv.

Også eldre pleietrengende føler på dette. Deres reduserte helse har først tatt fra dem friheten. Etter hvert som årene går, forsvinner også tryggheten for en verdig omsorg ved livets slutt.

Norge har veldig mange gode sosiale ordninger og et godt helsevesen. Mange møter bare velvilje og god behandling, og disse er også svært takknemlige for det. De er takknemlige fordi de vet at det ikke er en selvfølge at systemet virket akkurat for dem. Det er en utfordring for samfunnet at det er de ressurssterke, de rike eller de med stort nettverk rundt seg som kommer lettest til riktig hjelp til riktig tid.

Media har vært flink til å peke på det som svikter – enkelthistorier som opprører oss, og som gir oss en påminnelse om et system som ikke fungerer for alle. Fremskrittspartiet mener det må være vår plikt som politikere å ta tak i det som ikke virker, uten at det handler om å svartmale. Regjeringen må også være seg sitt ansvar bevisst og ta debatten om det som ikke er bra. Når regjeringen konsekvent bare vil snakke om det som er bra, og samtidig møter enhver kritikk med påstander om svartmaling og overdrivelser, blir man sittende igjen med en følelse av å ha en regjering som ikke tar enkeltmennesker på alvor.

Jeg har møtt mange av disse. Det er ingen god følelse. Jeg ser og vet at samfunnet har sviktet dem, men jeg kan intet gjøre, bortsett fra å trøste, fremme forslag og løfte debatten.

En kort gjennomgang av tidligere trontaledebatter viser at representanter fra regjeringspartiene alltid bruker denne anledningen til å skjønnmale, skryte av egen fortrefelighet og kritisere enhver som måtte prøve å løfte opp problemstillinger rundt feil og mangler.

Psykiatrien er et slikt eksempel, men ble ikke engang nevnt i trontalen eller av helseministeren. Vi vet at psykiske lidelser står for store deler av utbetalingen av uføretrygd og sykepenges, vi vet at psykiske lidelser ofte ender i rus eller – enda verre – i selvmord, og vi vet at det er svært krevende for den som blir rammet, for vedkommandes barn, foreldre, søsken og venner. Alle lider de, fordi hjelpen kommer for sent, ikke er tilpasset eller varer for kort tid.

Det er derfor vondt å være vitne til den nedbyggingen av psykiatrien som nå skjer, og som har skjedd de siste årene. Opptrappingsplanen for psykisk helse som et samlet storting støttet opp om, ga psykiatrien et viktig, riktig og velfortjent løft. Dessverre ble vi fort vitner til en forvitring av resultatet, da regjeringen fjernet de øremerkede midlene.

Tryggheten og friheten har for mange smuldret bort de siste årene. Det er uakseptabelt å være vitne til desperate ungdommer som står fram i tv-ruten og forteller om mangel på hjelp, mangel på oppfølging, når de sliter med å orke livet sitt. Fremskrittspartiet vil derfor gi også dem som sliter psykisk, tryggheten og friheten tilbake – ved å vise handlekraft.

Øremerkede midler til psykisk helse i alle ledd må på plass. Da handler det om lavterskeltilbud i kommunene, som er avgjørende for den forebyggende delen. Da handler det om at når den syke står der med en rekvisisjon til psykolog i hånden, kan han velge den som er ledig, og ikke måtte velge enten å vente seks måneder eller å gå til privatpsykolog og betale selv. Da handler det om å bruke alle de ledige plassene som finnes rundt omkring i landet. Vi vet det er ledig kapasitet, men denne benyttes ikke på grunn av manglende bevilgninger og ideologi.

Jeg tror alle er enige om at det å få riktig hjelp til riktig tid gjør en forskjell med hensyn til å bli frisk eller å bli enda sykere. Jeg tror også alle dermed ser at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å bruke den ledige kapasiteten og den kunnskapen vi tross alt besitter. Men da betyr det at vi må prioritere det, vi må ønske det.

Fremskrittspartiet er et parti med handlekraft. Det er derfor vi stadig fremmer forslag i denne salen som kan løse dagens utfordringer – nå. Når Fremskrittspartiet snakker om trygghet og frihet, mener vi det for alle, og vi mener det nå. Vi mener det ikke til neste år eller om to år eller om ti år – vi mener det nå.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [15:15:36]: Det er interessant å følge debatten i dag. Den bølger fra et inntrykk av at det sannelig ikke er lett å være borger i Norge, til at det sannelig har blitt svært mye lettere å være borger i Norge. Sannheten for de fleste ligger vel et sted midt imellom. Det er ganske greit å være borger i Norge, men vi har områder vi ønsker å forbedre.

En kan få inntrykk av at opposisjonen vil raskere og vil mer av det den rød-grønne regjeringa gjennomfører. Men det er jo ikke riktig. Den store forskjellen ligger i hvordan opposisjonen og posisjonen ønsker å finansiere tiltak, og hvordan vi tenker om fordeling.

«The devil is in the details». De kommer ikke så tydelig fram i en retorikk om å bli varmere og grønnere eller mer solidarisk – eller «ny solidaritet», som Venstres parlamentariske leder uttrykte det. Hva og hvordan er viktig. Det er vanskelig å se detaljene, men de er viktige for resultatet.

Det går stort sett så det suser i næringslivet her på berget. Vår forvaltning av våre naturressurser og de verdier vi henter ut av disse, har gitt oss fortrinn i en svært krevende situasjon for øvrig i verden – ikke bare i EU, som er vår største handelspartner.

Det er mange av oss som er glad for at vi vant retten til sjølstendighet, men vi er slett ikke glad for å få rett i at etableringa av en felles valuta på de premisser som lå til grunn, kunne by på problemer. Norge er et lite land i verden og har dermed et begrenset marked. Sjøl om Senterpartiet er mot EU-medlemskap, er vi ikke mot samhandling med omverdenen. Det er nødvendig for oss for å skape videre vekst og utvikling.

Skal vi skape videre vekst og utvikling, må noen forutsetninger ligge til grunn. Den viktigste forutsetninga handler om oss – vi som mennesker – og samhandlinga mellom oss og en fortsatt rød-grønn regjering, sjølsagt. Skal vi skape videre vekst og utvikling, er vi helt avhengige av god kunnskap. Vi må kunne det vi skal, best mulig.

Vi har i dag fått høre at norske universitet ikke når opp på rangeringslista over de beste universitetene i verden. Jeg skal ikke gå nærmere inn på årsakene til det nå, for det skal jeg komme tilbake til ved en seinere anledning. Men mitt poeng i dag er å prate opp og fram kunnskap i brei forstand og dermed ikke bare akademisk kunnskap.

Jeg gleder meg til regjeringa skal legge fram en stortingsmelding som skal evaluere Kunnskapsløftet. Det har slettes ikke gått knirkefritt på alle områder. Ja, vi har fått mer fokus, og vi har rettet opp igjen den nedgangstrenden i karakterer som vi tidligere så, men det er flere mål vi ennå ikke har nådd.

Senterpartiet har alltid pratet om teori og praksis hånd i hånd. Skal vi nå noen veg og lykkes i framtida, er vi nødt til å ta på alvor at god kunnskap ikke bare handler om god akademisk kunnskap. Skal vi nå alle ungdommer og ta i bruk alle gode hoder for å skape vekst og utvikling, er vi nødt til å få flest mulig til å gjennomføre grunnopplæring. Da er vi nødt til å nå flest mulig, sånn at alle kan kjenne at de kan lykkes i skolen. Det betyr bl.a. mer fleksibilitet.

Før 2009 sa Senterpartiet at vi ville jobbe for å innføre valgfag i ungdomsskolen. Det har vi klart, vi er nå i gang med å innføre valgfag. Valgfagene skal kunne gi fordypning i både praktiske fag og teorifag – som en smak, eller som et kontinuerlig fag gjennom tre år.

Før det ble innført valgfag, ble det igangsatt forsøk med arbeidslivsfag, som er en forsmak på yrkesfagene. Dette har vist seg å være et svært populært fag. Det blir spennende å se om det fører til at gjennomføringsevnen i videregående yrkesfag øker seinere. Jeg ser fram til å diskutere yrkesfag i året som kommer, fram til stortingsmeldinga legges fram. Jeg håper vi får en god og saklig diskusjon, som vil tjene elevene og Skole-Norge.

«Alt henger sammen med alt», sa en tidligere statsminister. Det betyr at når vi prater om kunnskap, må vi prate om både teori og praksis. Det gjelder ikke bare yrkesfag, det handler om at vi må få til bedre sammenheng mellom teori og praksis også i høyere utdanning.

Det hjelper ikke bare med kunnskap dersom vi ikke greier å anvende den til noe produktivt, noe som skal føre til videre vekst og utvikling. Derfor er vi nødt til å videreutvikle et bredt samarbeid med næringslivet.

For noen dager siden kunne vi lese at det var ikke nødvendigvis de med lengst utdanning som startet egen bedrift. Det er egentlig et lite paradoks. De som har gått lenge

på skolen, skulle ha alle forutsetninger for å gjøre nettopp dette. Spørsmålet er om vi tidsnok eksponerer ungdom som skal gå en akademisk veg, for næringslivet.

Jeg tror vi fortsatt har en utfordring med å tenke samhandling på tvers, på tvers i form av teori og praksis, men også i form av samarbeid på tvers av fagområder. Det handler om mennesker og menneskelige ressurser brukt på beste måte.

Senterpartiet skal fortsatt arbeide for at teori og praksis skal gå hånd i hånd gjennom hele utdanningsløpet.

Bjørn Lødemel (H) [15:21:05]: Denne trontaledebatten har vore prega av at vi har ei regjering som går på tomgang når det gjeld nytenking og visjonar. Det er ikkje så rart. Sju år i regjeringskontora og årevis med indre splid tærer på evna til nyskaping. Det er tydeleg at regjeringspartia har mistet trua på å leggje til rette for nye idear og betre løysingar.

For Høgre er det stikk motsett. Vi er heile tida på jakt etter nettopp nye idear og betre løysingar. Vi følgjer med på det som skjer i forskingsmiljøa, i næringslivet – ja, i den verkelege verda. Det viser ikkje minst det breie og offensive arbeidet som har vore gjort med nytt stortingsvalprogram, og alle dei offensive sakene som har vore fremja i denne salen dei siste sju åra.

Noreg er eit land med store og uante moglegheiter. Ikkje minst har vi store naturressursar som vi etter tverrpolitisk semje har forvalta på ein god måte i fleire tiår. Vi har eit grunnlag for vidare vekst og framgang som kanskje ingen andre land har, fordi nordmenn er eit aktivt folkeferd med skapartronge og arbeidslyste.

Nettopp på bakgrunn av at vi har så store moglegheiter, blir det heilt avgjerande at desse moglegheitene blir forvalta på ein framtidsretta og berekraftig måte. Høgre har nye idear og betre løysingar for å lyfte fram Noregs moglegheiter.

Skal Noreg utvikle og vidareføre eit velferdssamfunn for alle, blir verdiskaping og betre infrastruktur viktige nøkkelord. Handlingsregelen slår fast at oljepengane skal brukast til forskning, utdanning, vekstfremjande skattelette og investeringar i infrastruktur. Under Bondevik II-regjeringa gjekk ni av ti kroner til desse føremåla. Under denne regjeringa går knappe to av ti kroner til same føremål.

Høgre vil vri bruken av oljepengar tilbake til samferdsle, kunnskap, forskning og vekstfremjande skattelette. Vi vil skape tryggleik gjennom kunnskap og konkurransekraft, og vi vil leggje til rette for kreativitet gjennom nye idear og betre løysingar.

Det blir skapt store verdier i heile Noreg. Mykje av dette skjer i distrikta. Vestlandskysten blir med rette kalla Gullkysten. I nord skjer det spennande ting innan olje og gass. Fiskeri og landbruk er også viktige næringar i Distrikts-Noreg.

Høgre ønskjer å leggje til rette for ei større verdiskaping i alle delane av landet, og investeringar innanfor samferdsle er eit av dei aller viktigaste verktya vi som politikarar har for å nå dette viktige målet.

Høgre ønskjer å bruke nye idear og betre løysingar for å få til ei raskare utbygging av vegar og jernbane enn det som

er tilfellet i dag. Høgre vil også ha ein betydeleg auke i løyvingane til nye bane- og bussløysingar i og rundt dei store byane og prioritere utbygging av interciti- og pendlartog til storbyane.

For å få til dette må det skje ein kraftig auke i løyvingane til samferdsle, det må etablerast eit infrastrukturfond for vegar og jernbane som kan stanse det store vedlikehaldsetterslepet, og, ikkje minst, det må skje gjennom eit samarbeid med private utbyggjarar gjennom Offentleg Privat Samarbeid.

Høgre ser på OPS som eit svært viktig verkemiddel for å nå målsetjingane om ei kraftig satsing på utbygging av samferdsleinfrastruktur. Dei mange fordelane veg opp for dei få ulempene. Dei viktigaste argumenta for OPS er:

- OPS gjev ei vesentleg kortare utbyggingstid, ofte nesten halvert.
- Det gjev optimal prosjektframdrift og tilpassing av prosjektet til eit livsløpsperspektiv. Det gjev ei samanhengande utbygging av lange strekningar.
- OPS gjev ferdigstilling av prosjekt til rett tid og til avtalt pris. Utbyggingskostnadene er garanterte, det blir ingen budsjettsprikk for staten og skattebetalarane.
- OPS premierer private utbyggjarars kompetanse og fleksibilitet.
- Ein kan ta større omsyn og tilpasse seg krav frå brukarane.
- OPS gjev incentiv til innovasjon, smart vegbygging og verdibevarande vedlikehald.
- Drift og vedlikehald av vegkapitalen er inkluderte i kontrakten. Årlege utbetalingar til utbyggjar i 25 år gjer at vegen blir av høg kvalitet i heile perioden. Når staten mot slutten av OPS-perioden skal ta over vegen, veit vi at han vil vere i god stand.

Dette er ei framtidsretta løysing.

Det er vanleg å seie at når ein sosialdemokrat går tom for pengar, går ein sosialdemokrat også tom for nye idear. Vi veit at Noreg aldri har vore rikare. Statsbudsjettet i fjor var på over 1 000 mrd. kr. Likevel kan vi sjå at sosialdemokratane og heile regjeringa manglar gjennomføringskraft og visjonar.

Eg har stilt til val for Høgre fordi vi har nye idear og betre løysingar på mange område i samfunnet – også når det gjeld verdiskaping, distriktspolitikk og samferdsle.

Lars Egeland (SV) [15:26:19]: Representanten Lødemel etterlyste visjoner, mens representanten Siv Jensen snakket om frihet. Frihet er å kunne velge spansk ost, sa hun. Slik kan vi ha ulike visjoner for vårt politiske virke, for hun snakket ikke i det hele tatt om det jeg tenker på som det viktigste, nemlig frihet til å kunne leve i et trygt samfunn som ikke ødelegges av klimaendringer, et samfunn der vi fortsatt kan oppleve uberørt natur, der vi kan høste av naturen, ha frihet til å kunne la ungene gå til skolen uten redsel for å bli påkjørt av biler, kunne puste i ren luft og ikke få livet forkortet av utslipp fra biler.

Vi skal nå starte arbeidet med å gjennomføre klimameldinga. Mange gode politiske vedtak er på plass, men jobben er ikke gjort. Norge skal starte på veien mot det

karbonnøytrale samfunnet, og vi skal kutte klimagassutslippene med 30 pst. innen åtte år.

Transportsektoren er den største kilden til utslipp. Skal vi få redusert disse, må vi ha en størstilt overgang fra biler med fossilt drivstoff til mer drivstoffgjerrige biler, til nullutslippsbiler som elbiler, men først og fremst en størstilt overgang fra bil til kollektivtrafikk, særlig i byområdene.

Vi har sagt det før, men nå er det helt sant: Salget av elbiler tar helt av. Nå tar de opp konkurransen med fossilbilmodellene. Norge er verdens fremste elbilland takket være avgiftsfordeler og andre fordeler som var en viktig del av klimaforliket. Nå ser folk at elbil lønner seg, men det er dessverre ikke nok hvis du er redd for å stå på landeveien med tomt batteri. Det som nå mangler, er en infrastruktur for lading, sånn at elbilen kan bli et fullverdig alternativ også for lengre turer. Vi trenger en nasjonal ladeplan for å ta bort rekkeviddeangsten hos elbilførerne og hos alle de potensielle elbilkjøperne.

Stortinget skal i løpet av sesjonen behandle Nasjonal transportplan. Etter å ha blitt oversett og sviktet av varierende regjeringer gjennom flere år er jernbanen nå kommet på dagsordenen, og jernbanesatsinga er blitt mer enn doblet. Det er noe SV er stolt av. Men det er ikke nok om vi skal klare å gjøre jernbanen til det foretrukne alternativet. En ting er å bygge ut kapasitet for befolkningsveksten på Østlandet, men som klimatiltak har jernbanen bare effekt om den også tar andeler fra dem som i dag reiser med bil. Det er nødvendig å få til en rask utbygging av intercitytriangelet på Østlandet som et første ledd i en satsing på lyntog mellom regionene. Skal vi få til det, må vi ikke bare prioritere jernbane, men vi må prioritere jernbane på bekostning av dyre motorveier på det sentrale Østlandet.

Petroleumssektoren er den nest største utslippssektoren. I framtida må vi bruke mindre fossilt brennstoff. Det betyr at vi må belage oss på en framtid der vi er mindre avhengig av oljeboring enn i dag. Boomen som vi i dag ser i oljeinvesteringene, må styres og dempes, og vekstkraften må rettes mot bærekraftige næringer.

Oljedirektoratet la i august i år fram rapporten Elektrifiseringsvurderinger for midtre nordsjø. Rapportens konklusjon er at bruk av ren strøm fra land lønner seg med den CO₂-kostnaden som ble vedtatt i Klimameldinga. Oljedirektoratet forutsetter at elektrisk kraft er tilgjengelig for Utsirahøyden fra 2017, som igjen forutsetter investeringsbeslutning i 2013. Dette er vedtak for framtida, fordi oljefeltet Johan Sverdrup vil ha produksjon fram til 2060.

Likevel står arbeidet med elektrifisering i stampe. Rettingstiltakene Lundin, Det norske og Statoil skulle levere en studie om områdeerlektrifisering, men arbeidet er stanset. Selskapene tenker seg at feltene Dagny og Ivar Aasen godkjennes utbygd med gassturbiner, og at en studie av kraft fra land først kommer i forbindelse med oljefeltet Johan Sverdrup. Vi i SV forutsetter at arbeidet med disse PUD-ene legger opp til elektrisk kraft fra oppstart.

Situasjonen krever politisk lederskap. Oljeselskapene må få klar beskjed om at løsninga på Utsirahøyden er ren strøm fra land. Dette er tiltak som kan bidra til å kutte Norges klimautslipp med opp mot 2 pst.

Vi hørte på radioen i dag at livsstilssjukdommer er den

største årsaken til dødsfall. Vi blir syke av et samfunn med store forskjeller, der penger teller mer enn ren natur. Når vi legger til rette for sykling og gåing, er det godt for folkehelsen. Lavutslippssamfunnet er et godt samfunn for folk.

Anette Trettebergstuen (A) [15:31:42]: I talepunktene til Høyre i dag står det at regjeringen ikke har gjennomføringsevne, sist gjentatt av representantene Dahl og Lødemel. Selv om det gjentas i hvert eneste innlegg fra representanter fra Høyre resten av dagen og morgendagen, blir det ikke mer sant av den grunn.

Denne regjeringen har reformert og forbedret Norge til det bedre for vanlige folk hver eneste dag siden vi tok over. Det handler ikke om – som representanten Dahl påsto – at vi bare har brukt mer penger på gode formål enn det Bondevik-regjeringen gjorde. Det handler ikke bare om at det aldri før er blitt brukt så mye penger på vei og bane, til kultur eller til kommunene. Det handler ikke bare om det. Det handler om store samfunnsreformer, det handler om Nav-reformen, pensjonsreformen, uføreforhøringen, Samhandlingsreformen, ny og forsterket IA-avtale og forenklinger for næringslivet. Er ikke det å evne å gjennomføre?

Aldri før har så mange vært i arbeid i Norge. Det er vårt viktigste resultat. Etter snart åtte år med bevisst politisk og økonomisk styring, aktiv arbeidsmarkedspolitikk og reformer for styrking av arbeidslinjen er rekordmange i arbeid. Flere går på jobb i Norge enn noe annet sted, og den jobben vi går til, er gjennomgående et godt sted å være, for denne regjeringen har også – ved siden av at vi har fått flere i jobb – styrket folks faglige rettigheter og arbeidsmiljø. Det er den humlen som høyresiden mener ikke kan fly, men som vi beviser flyr bedre enn noen gang.

Trygghet for arbeidet og trygghet i arbeidet skaper frihet. Trygge og frie folk er nøkkelen som gir verdiskaping og vekst, og som skaper enda mer arbeid til flere. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Å forvalte den klokt er regjeringens viktigste oppgave. Derfor vil vi også videre, for det er store ting å ta tak i i det norske arbeidslivet fortsatt – åpenbart. Men vi er på god vei. De store reformene for å få flere med begynner å virke. Sykefraværet er det laveste nå siden vi begynte å måle det. Vi vil ha fire nye år for å fortsette å få flere med.

Det at vi lykkes så godt i Norge, er ingen selvfølge, og det er heller ikke, som representanten Solberg sa tidligere i dag, resultatet av en heldig situasjon. Nei, det er et resultat av bevisste politiske valg og en lang politisk kamp, og det skyldes den norske samfunnsmodellen mer enn det skyldes oljen.

Den norske modellen er ikke – som det høres ut på høyresiden – en meny der du bare kan plukke de rettene du ønsker. Nei, det er sammensetningen som utgjør kaken, og tar du bort en eller flere av ingrediensene i den norske modellen, smaker ikke den kaken like godt, og resultatet blir et annet. Arbeidslivet vårt, f.eks., er preget av samarbeid og gjensidig respekt. Sterk arbeidsmiljølov, fagforeninger og et godt trepartssamarbeid er en forutsetning for det. Det er ingredienser som Høyre vil svekke. Vi hadde aldri hatt rekordhøy sysselsetting dersom vi ikke bevisst hadde brukt

velferdsordningene finansiert gjennom skatt, som barnehager, pappakvoter og andre tiltak for å få damene ut i arbeidslivet. Det er ingredienser som Høyre vil svekke. Alt dette som utgjør den norske modellen, har vært bevisste og kontroversielle politiske valg. Det har vært valg som høyresiden har strittet imot og fortsatt går til angrep på, noe mer subtilt den siste tiden, men bak retorikken er politikken den samme, og de kommer til å plukke elementene fra hverandre.

Det er ikke gitt for all framtid at en av bunnplankene i den norske modellen, kvaliteten i det norske arbeidslivet, vil bevares. Nei, det krever fortsatt politisk kamp og valg, ikke bare for å bevare det vi har oppnådd, men for å kunne forbedre arbeidslivet i møte med nye utfordringer. Arbeiderpartiet ser framover, og vi vil videre for å få flere med av de som i dag står utenfor, og for at de som vil og kan, skal bidra lenger. Vi vil gjøre mer av det vi ser fungerer.

Vi er opptatt av å sikre fleksibilitet på premissene til vanlige folk, ikke bare for arbeidsgiverne, men slik at barnefamiliene, som har helt vanlige jobber, og som sliter med å få kabalen med hus og hjem og jobb og barn og fritidsaktiviteter til å gå i hop, skal kunne ha fleksibilitet kombinert med trygghet. De ber ikke om høyresidens løsninger, de ber ikke om flere midlertidige ansettelser, mer makt på arbeidsgivers hender, en svekket fagbevegelse og å måtte forhandle lønn alene. De ber ikke om færre virkemidler mot sosial dumping, de ber ikke om dårligere sykelønn. En arbeidslivspolitik i skjæringspunktet Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre er dårlig nytt for folk flest. Det er ikke framtidsrettet, det er tilbakeskuende. Arbeiderpartiet vil videre. Vi er garantisten for en arbeidslivspolitik som kombinerer fleksibilitet med trygghet, og som folk kan kjenne seg igjen i.

Tord Lien (FrP) [15:37:02]: Det har i den senere tid versert en debatt om etablering av bønnenrom i Osloskolen. I den anledning har Fremskrittspartiet i dag fremmet et forslag som inviterer Stortinget til å ta stilling til denne problemstillingen, ved å si at det ikke skal etableres egne rom for utøvelse av organisert religiøs aktivitet i den offentlige skolen.

Jeg er noe overrasket over den motstanden det har møtt, når man vet at da Fremskrittspartiet tok opp akkurat den samme problemstillingen i Oslo, fikk det bred støtte fra Kristelig Folkeparti, fra Venstre, fra Høyre og ikke minst fra Arbeiderpartiet. Det er slik at skolen først og fremst skal være en arena for læring og kunnskapsformidling, men skolen er også den suverent viktigste integreringsarenaen i Norge. Da tror jeg og Fremskrittspartiet at det er lite gunstig å etablere egne rom for oss og andre rom for de andre. Det bidrar ikke til integrering, samhold og oppbygging om de universelle rettighetene i samfunnet. Det må være et mål at alle, uansett sosial og religiøs bakgrunn, skal trives og oppleve trygghet og frihet fra religiøst press når man går i den offentlige skolen. Det er slik at de miljøene som forventer bønnenrom, eller som organiserer bønn på skolens område, kan være preget av mangel på respekt for noen av de frihetsverdiene som skolen har som samfunnsmandat å bygge opp under. Dermed vil de også kunne øve

press på sine medelever, medelever som kanskje er identitetssøkende og sårbare i jakten på å finne sin rolle i det norske samfunnet. Hvis Stortinget tok stilling, ville man også frigjøre den enkelte skoleledelse mot press fra elever og foreldre om å etablere egne rom til den ene eller den andre religionen.

Arbeiderpartiets varaordfører Libe Rieber-Mohn er herlig prinsipiell når hun bl.a. til VG sier at Kristin Halvorsen har en prinsippløs holdning til bønnenrom i skolen som kan føre til økte forskjeller blant norske elever. «Det virker lite gjennomtenkt av Kristin Halvorsen å si at det er rektorene som skal sitte med ansvaret for å avgjøre om det skal være bønnenrom på skolene eller ikke», sier Arbeiderpartiets varaordfører, og jeg er helt enig.

Men det er ikke bare politikere som har tatt til orde for et nasjonalt forbud. Det har også flere moderate muslimer gjort, heriblant Tina Shagufta Kornmo i Nettverk for likestilling, integrering og mangfold. Til Dagsavisen 28. september sier hun:

«Det er et paradoks om vi, etter å ha jobbet 20–30 år for å få kristendommen ut av klasserommet, skulle begynne å lage spesialordninger for religiøse grupper.» Videre sier hun:

«De miljøene som forventer stille- eller bønnenrom, er de samme som har et sterkt press innad. Det kan gjøre det ekstra vanskelig for barn i disse miljøene å velge annerledes enn det ledere i disse gruppene forventer. Jeg synes dette er noe man bør være tydeligere på nasjonalt.»

Da tenker jeg at når moderate muslimer ber oss innstendig om å gjøre dette, burde nasjonale myndigheter levere i forhold til det.

Så har det kommet mange morsomme budsjettlekksjer. En av dem er at den store satsingen på skole som kommer i budsjettet, er satsing på kulturskole. Én av fem gutter som går ut av tiende klasse, leser ikke godt nok til å klare seg i videregående – til å tilegne seg kunnskap på egen hånd etter ti år på skolen.

Så er svaret fra Arbeiderpartiet og den rød-grønne regjeringen at ja, flere skal lære seg å spille fiolin. Jeg skulle ønske at flest mulig barn spilte fiolin. Men det er et større samfunnsproblem når én av fem gutter går ut av skolen uten å kunne lese. Jeg håper at vi prioriterer etter- og videreutdanning av lærere og rektorer heller enn kulturskole når vi skal satse på skolen det neste året.

Avslutningsvis vil jeg peke på at det nettopp er blitt offentliggjort at det beste norske universitetet er på 202. plass internasjonalt. Det har gått én vei etter at de rød-grønne overtok – nedoverbakke. Pressemeldingen fra Kristin Halvorsen og Kunnskapsdepartementet er at nå går det veldig bra. Jeg kan garantere at en blå regjering i oktober 2013 vil ha høyere ambisjoner for høyere utdanning og forskning enn å komme på 202. plass, slått av Finland, Danmark og Sverige.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:42:20]: Til foregående taler kan jeg si at det er stor avstand mellom Kristelig Folkepartis forståelse av troens plass i samfunnet, også inkludert Oslo Kristelig Folkeparti, og den holdningen som kom

til uttrykk i hans innlegg. Det skal jeg komme tilbake til i et senere innlegg.

Det er mange temaer som er berørt i dagens debatt så langt. Det er på tide å stille spørsmålet: Hvem trenger vår oppmerksomhet aller mest? De aller fleste i Norge klarer seg bra. Politikken viktigste oppgave er å sikre interessene til dem som trenger det mest. Å sikre ungenes interesse og rettigheter og muligheter for en trygg oppvekst er derfor en av våre hovedoppgaver.

En lenke er ikke sterkere enn sitt svakeste ledd. Det som er bra for ungene, er bra for samfunnet. Vi har helsestasjoner, skoler og barnehager. Vi har barnevern, politi og rettsstat. Likevel: Ingen unger klarer seg med bare offentlige instanser og tjenester. Uten foreldrene som tar ansvar og gir omsorg, får unger faktisk varige skader og kan ikke leve et trygt og godt liv.

Derfor er det å legge til rette for at foreldre kan gjøre jobben sin som foreldre, en hjørnestein i byggingen av et varmere samfunn.

Jeg vil benytte anledningen til å gi en hyllest til norske foreldre. De gjør en fantastisk jobb i en travel hverdag, medfølging og henting i barnehage, oppfølging av lekser og foreldremøter, frivillig innsats som ledere og trenere i idrett, kor og andre tilbud for ungene. Vi har en regjering som stadig ytrer mistillit til foreldrene, og som strammer inn på foreldrenes vilkår. Vi trenger en regjering som gir foreldrene mer tillit, mer valgfrihet og mer tid til å gjøre den viktigste jobben som finnes.

Noen ganger makter ikke foreldrene oppgaven, og ungene lider under omsorgssvikt. En god familiepolitikk betyr et godt barnevern der unger som trenger et nytt hjem, ikke må stilles i kø.

Moderne familieliv leves på mange måter. Noen par makter ikke å leve sammen, og mange lever også i en hverdag med mine, dine og våre unger. Jeg vil benytte anledningen til å gi en hyllest til alle de tusenvis av foreldre som i nye familiemønstre gjør sitt beste for å gi ungene en god og trygg hverdag.

Ett av de viktigste utviklingstrekkene i den moderne familien og ett av de viktigste bidragene til et varmere samfunn er at menn i økende grad stiller opp for ungene sine, enten de bor sammen med ungene eller ikke. Før var det gjerne sånn at hvis mor og far skilte lag, forsvant far ut av bildet. I dag tar vi uansett ansvar, i samliv og utenfor samliv. Ansvar følger oss uansett. De som setter unger til verden, har ansvaret. I det moderne familielivet har altså biologien større betydning for foreldreskap. Ansvar følger eggcellen og sædcellen. Det er nettopp derfor det heter mine, dine og våre unger. Dette er den moderne familien, og det er bra for ungene. Det gir trygghet og forutsigbarhet i en av og til ustabil hverdag.

Derfor er det ikke sant når Arbeiderpartiet hevder at det biologiske foreldreskapet betyr mindre enn før. Derfor er det å skru klokken tilbake – en gammeldags tenkning – når Arbeiderpartiets stortingsgruppe råder regjeringen til å innføre assistert befruktning for enslige, for i 2012 vet vi at ungene trenger pappa. Derfor er det et bedrag å hevde at ungene ikke trenger å kjenne, og da mener jeg kjenne, sitt biologiske opphav, og derfor er det et uttrykk for kampen

for den sterkeste rett når man hevder at eggdonasjon, og dermed et flertydig morsbegrep, er et spørsmål om likebehandling av voksne og ikke utfordrer ungers interesser og behov.

Disse forslagene er i noen utvalgte voksnes interesse, ikke for ungenes beste. De er i strid med de nye familiemønstrene og den måten foreldre tenker på i 2012. Det betyr å skru klokken tiår tilbake i synet på menn og farsansvar. Det er umoderne, og det er et skritt mot et kaldere samfunn.

En lenke er ikke sterkere enn sitt svakeste ledd. De fleste av oss klarer oss selv. Politikken er til for å sikre disse svakeste leddene. Det er å sette ungene først, og det er å sette fellesskapet i sentrum.

Ingalill Olsen (A) [15:47:35]: Arbeiderpartiet kan med tilfredshet se tilbake på resultatene som er oppnådd i kommunesektoren gjennom de siste sju årene. Sektoren er tilført om lag 60 mrd. kr. Det er en utrolig stor sum.

Denne summen har gitt mange nye barnehageplasser, mange nye sykehjems- eller omsorgsplasser, flere lærere, sykepleiere og førskolelærere, for å nevne noe. Den rød-grønne regjeringen har sørget for en formidabel selssettingsvekst i kommunesektoren fra 2005 til 2011 på 14,3 pst. – fra 446 000 til 510 000 personer. Dette betyr at det produseres stadig mer velferd ute i norske kommuner. Det har vært mulig nettopp fordi regjeringen har prioritert kommuneøkonomien.

Arbeiderpartiets mål for kommunesektoren er at alle kommuner skal kunne tilby moderne og trygge velferdstjenester av god kvalitet til sine innbyggere og et mest mulig likeverdig tilbud over hele landet, både i store og i små kommuner. Det vil skape trygghet og frihet, og det vil gi alle kommuner videre utviklingsmuligheter.

Vi har gjennomført store reformer gjennom disse sju årene. Full barnehagedekning og Samhandlingsreformen er eksempler på de store og viktige grepene som er tatt. Ingen må påstå at ikke denne regjeringen har hatt visjoner og gjennomført endringer.

Men vi har også mål for framtiden. Gode kommunale tjenester skal sikres gjennom en forsvarlig og trygg kommuneøkonomi. Det er behov for flere sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsplasser i kommunene for å møte den eldre delen av befolkningens behov. De eldre skal i størst mulig grad få den hjelpen de trenger nærmest mulig der de bor. Vi har vedtatt en verdighetsgaranti for eldre, men gjennomføring av den krever tilgjengelige plasser og gode tilbud. Dette er kommunenes oppgaver, men de må i tett samarbeid med regjering og storting få til en trygg og forutsigbar finansiering av dette viktige tilbudet.

Kommune-Norge skal gi bedre service til sine innbyggere ved å være enda mer tilgjengelig på nett. Regjeringen vil satse på å utbygge digitale tjenester, slik at eksempelvis søknader kan sendes inn på nett og undergis rask saksbehandling. Vi skal forbedre, forsterke og fornye offentlig forvaltning – dette for at tilbudene til innbyggerne i landet skal bli bedre, oppgavene skal utføres enda bedre, og kvaliteten på tjenestene skal øke.

Det er relativt bred politisk enighet om pengebruken

innen kommunal sektor. Høyres rammer for kommuneøkonomien er de samme som regjeringspartienes og regjeringens. Det er allikevel stor forskjell på hvordan Høyre og regjeringspartiene ønsker å fordele midlene. Høyre vil omfordele skatteinntektene til kommuner med høy skatteinngang. Det betyr at de som har lite, får enda mindre, og de som har mye, får beholde mer av egne skatteinntekter. Ni av ti kommuner i landet vil tape på det forslaget som Høyre har gjentatt ved behandling av tre kommuneproposisjoner. I mitt eget fylke Finnmark vil 19 av 19 kommuner tape. Det vil neppe være kjekt å være Høyre-ordfører i Finnmark og forsvare bortfall av 62 mill. kr til kommunal velferd i fylket.

En av de sikre framtidsutsiktene er at Norge vil vokse målt i antall innbyggere. Det er udelt positivt, men det betyr at vi må ta høyde for vekst, spesielt i de største byene. Arbeiderpartiet vil fokusere på å følge veksten med midler, slik at vi kan opprettholde kvalitative gode tjenester. Vi vil fortsette å øke sysselsettingen, både i offentlig og i privat sektor. Vi vil føre en rød-grønn politikk som skaper aktivitet og nye årsverk innenfor skoler, barnehager, eldreomsorg og andre velferdsområder. Vi ønsker et mest mulig likeverdig samfunn hvor forskjeller utjevnes, ikke øker. Det betyr at vi må se på offentlige tilbud. Vi må integrere nye landsmenn, og vi må ta i bruk hele landets ressurser. Sånn skal vi bygge landet.

Honnørordet i dag har vært gjennomføringskraft. Vi har gjennomført, vi skal fortsette å gjennomføre – med kraft.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:52:57]: I 2005 kom ifølge Arne Strand de rød-grønne «til dekket bord». Siden den gang har regjeringen hatt 257 mrd. kr mer å rutte med. Fortsatt har vi store uløste problemer, med lange helsekøer, middelmådige skoleresultater og for lite veibygging.

I debatten i dag har jeg prøvd å få svar på hvordan disse problemene skal løses fra den sittende regjeringen, men jeg hører ingen av Arbeiderpartiets representanter som engang forsøker på å svare.

Vi må ta Norge bort fra de problemene vi har visst om så altfor lenge. Derfor tror vi i Høyre på en maktspredning. Makt skal flyttes fra direktorater og fylkeskommuner ut til kommunene der folk bor. Familien og den enkelte skal få mer makt og møte et åpnere og enklere samfunn. Høyre vil skape trygge arbeidsplasser ved å lette ryggsekken for bedrifter som drives fra Norge, bedre veier, lavere skatter og mindre byråkrati, mer forskning og nyskaping. Høyre ønsker kvalitet og mangfold i helsevesenet. For oss er det viktigere at pasientene får et godt tilbud raskt, enn at kun offentlig ansatte skal gjøre jobben, og at lommeboken skal avgjøre når og hvor du får hjelp.

Når Arbeiderpartiet sier at skolepolitikken vil avgjøre valget i 2013, er det gode nyheter for oss i Høyre, for velgerne måler ikke politikerne på det vi snakker om i en valgkamp, men det vi gjør imellom valg. Høyre har i mange år systematisk prioritert satsing på skolen, fordi vi vet at kunnskap er en forutsetning for å løse de oppgavene Norge står overfor. For min 6-åring og alle de andre 60 000 for-

ventningsfulle ungene som i høst begynte på skolen, skal ikke tilfeldighetene avgjøre om de får en god eller dårlig lærer. Heldigvis har vi mange fantastiske lærere, men vi trenger enda flere. De beste lærerne skal tilbake til klasserommet, for vi vet hva som er viktigst for å skape en skole med muligheter for alle: Det er læreren. Skal alle elever bli møtt av en faglig sterk lærer, må vi styrke kompetansen til lærerne.

Høyre er bekymret for de aller mest utsatte ungene i samfunnet vårt – ungene som ingen går i fakkeltog for, ungene som utsettes for vold og overgrep. Alle unger har rett til en trygg og god oppvekst. Dessverre har sikkerhetsnettet vårt fremdeles altfor mange og altfor store hull. Høyre vil styrke ungenes rettssikkerhet. Derfor foreslår vi å styrke kompetansen bl.a. hos barnehageansatte, slik at utsatte barn blir fanget opp tidligere.

I barnevernet må ideologi legges til side, slik at man stanser nedleggelse av institusjonsplasser når fosterhjemstilbudet ikke er tilstrekkelig, og at hjelpen til de ungene som trenger det mest, baserer seg på kvalitet og kompetanse og ikke på ideologi, slik som det er i dag.

Etter snart åtte år med rød-grønt styre ligger Norge på topp i utenforskap. 600 000 mottar helserelaterte ytelser og står utenfor arbeidslivet i Norge. Vi ser en sterk økning i unge uføre. Bare på ett år, fra mars i fjor til mars i år, økte antall uføre under 30 år med hele 10 pst. Fra en regjering som sier at den vil beskytte de mest utsatte blant oss, er ikke dette noe den kan være særlig stolt av.

Det er langt mellom liv og lære i Arbeiderpartiet i disse dager. Mens regjeringen og Trond Giske gjentatte ganger har gått hardt ut med at topplederlønninger i statlige selskaper skal ned, gjør de altså det motsatte i det virkelige liv. For når næringsministerens mangeårige, nære venn og nyansatte Entra-direktør får omkring 4 mill. kr i lønn – 4 mill. kr betalt av skattebetalerne – klinger ikke begrepene om fellesskap og solidaritet like godt. Arbeiderpartiet er seg selv lik. Private aktører skal tas og mistenkeliggjøres, mens nære venner i statsselskaper skal skjermes.

Jeg skulle ønske at regjeringen brukte tid på å snakke om hvorfor folk skal gi dem ny tillit i fire nye år, framfor dobbeltkommunikasjon og forutsigbare angrep på opposisjonen. I Høyre har vi nye ideer, og vi har bedre løsninger på fremtiden. Vi har en politikk som vil endre Norge og gjøre hverdagen enklere for de fleste.

Statsråd Grete Faremo [15:58:20]: Kjernen i regjeringens politiske prosjekt er å understøtte et samfunn med små forskjeller, der folk opplever trygghet, deltakelse og tilhørighet i små og store fellesskap. Dette krever en vel fungerende justispolitikk.

Enkeltmennesker, næringsliv, frivilligheten og det offentlige er avhengige av gode, rettslige rammevilkår. Rettsikkerheten er en avgjørende forutsetning for trygghet.

Et tilgjengelig og synlig politi som jobber målrettet og strategisk for å forebygge kriminalitet, og som samarbeider godt med andre relevante aktører, bidrar til å øke tryggheten i samfunnet.

God etterforskning og straffesaksbehandling kjenner tegner vår rettsstat. En straffegjennomføring som både

vektlegger samfunnsvernet og etterstreber å få domfelte over i en kriminalitetsfri tilværelse, bidrar også til økt trygghet.

Også denne stortingssesjonen vil være preget av terrorhandlingene 22. juli 2011. Regjeringen fortsetter arbeidet med å styrke samfunnssikkerheten og beredskapen, med utgangspunkt i risiko- og trusselbildet samfunnet står overfor. Vi vil styrke analysearbeidet for å ha et best mulig grunnlag for innsats. Vi vil forsterke samarbeid på tvers av sektorer. Forbedret planverk, mer øving og økt tilsyn og kontroll vil gjøre oss i stand til å forebygge bedre og forsterke vår krisehåndteringsevne. For å nå målet om et tryggere samfunn for alle må hensynet til samfunnssikkerhet integreres i alle deler av samfunnet.

Vi vil følge opp rapporten fra 22. juli-kommisjonen ved å legge fram en melding for Stortinget. Etter planen skal den fremmes i løpet av 1. kvartal 2013. Meldingen vil gi en gjennomgang og vurdering av alle anbefalingene fra kommisjonen. Den skal også ses i sammenheng med kontroll- og konstitusjonskomiteens arbeid med redegjørelsene holdt i Stortinget 28. august, og bygge videre på innstillingen fra Den særskilte komité, vedtatt i Stortinget 8. mars.

Samfunnssikkerhetsmeldingen framlagt i juni i år er også sentral i arbeidet med å styrke samfunnssikkerheten og beredskapen.

Regjeringen satser målrettet og langsiktig på nye kapasiteter. Det er allerede etablert et døgnbemannet situasjonssenter i Justis- og beredskapsdepartementet som skal bidra til å styrke regjeringens krisehåndteringsevne. Nye redningshelikoptre skal etter planen bestilles neste år. Vi utvikler nytt beredskapssenter for politiet i Oslo. Etableringen av nytt nødnett følger planen Stortinget har lagt, fram til landet er dekket i 2015. Regjeringen vil fornye straffesakssystemene, og investerer løpende i ny IKT.

Som 22. juli-kommisjonen påpeker, kan vi likevel ikke bevilge oss ut av alle utfordringer deres rapport avdekket. Lærdommen – slik kommisjonen ser det – handler «i større grad om ledelse, samhandling, kultur og holdninger». Derfor har vi igangsatt et endringsprogram i Justis- og beredskapsdepartementet for å styrke vår kompetanse og funksjonsmåte og dermed vår krisehåndteringsevne og pådriverrolle. Derfor har også politiets ledelse etablert et bredt anlagt endringsprogram. Politidirektøren har forsterket sin ledergruppe. Det er etablert en ny beredskapsavdeling, og han har også besluttet å etablere en egen IKT-avdeling. Endringsprogrammet vil bli fulgt tett opp av departementet.

Etatsstyringen av Politidirektoratet vil bli lagt på et strategisk og overordnet nivå, med vekt på tydelige mål og krav til resultater. En god styringsdialog betinger gode styringsdata og analyser. Vi vil ha fokus på effektiv ressursbruk, avviksrapportering og korrigerende tiltak.

God beredskap krever god kommunikasjon. Det krever nye IKT-løsninger og bedre utnyttelse av de investeringene som alt er gjort i ny teknologi. Vi forsterker derfor kompetansebyggingen i politiet. Det er ikke IKT i seg selv om vil gi et bedre politi. Det er viljen og evnen til å ta i bruk IKT for å bli bedre som er avgjørende.

Regjeringen vil bedre kunnskapsgrunnlaget om samfunnstrusler og sårbarhet. God ledelse og klare styrings signaler er viktige stikkord for økt risikobevissthet. Med erfaringsbaserte planer for bedre beredskap vil Justis- og beredskapsdepartementet svare bredt på utfordringene vi er stilt overfor.

Presidenten: Da blir det åpnet for replikkordskifte.

Per Sandberg (FrP) [16:03:12]: Disse ord har vi hørt fra justisministeren i en rekke sammenhenger, og det er ikke noe problem å slutte seg til de målsettingene som ligger i ordene. Men spørsmålet er hvordan man skal komme dit man gir uttrykk for at man ønsker seg å komme. Det virker på meg som om denne regjeringen er veldig opptatt av å bevare, at alt er smått og pulverisert. Det virker nærmest som om denne regjeringen mener at vi har så god råd at vi ikke trenger å være rasjonelle og nytenkende. Da tenker jeg ikke minst på at vi har 69 alarmsentraler. Så peker justisministeren på at kommunikasjon og samarbeid er viktig. Da er mitt spørsmål: Hvordan har denne regjeringen tenkt å få en bedre kommunikasjon gjennom 69 etater – 19 på helse, 23 på brann og 27 på politi? Det er betimelig at man snakker struktur etter hvert, og det forventer jeg skal gjøres.

Statsråd Grete Faremo [16:04:30]: Vi skal tidsnok snakke struktur, men fokus på ledelse og kommunikasjon, slik 22. juli-kommisjonen peker på, er viktig også for denne regjering. Derfor har vi iverksatt tydelige endringsledelsesprogrammer for å sikre at vi både bedrer beredskapen og også får en god helhetlig, framtidsrettet løsning for politiet på plass.

Når det gjelder kommunikasjon, er det helt sentralt selv sagt ikke bare for godt politiarbeid, men for godt arbeid i hele justissektoren, og det legger vi også en langsiktig plan for, samtidig som vi legger en god kommunikasjons- og kompetanseutviklingsplan for å sikre at vi også utnytter dagens systemer på en best mulig måte. Godt politi så nært sitt publikum som mulig vil være målsettingen for det arbeid vi gjør, samtidig som vi også skal kunne effektivt adressere former for mer alvorlig organisert kriminalitet.

André Oktay Dahl (H) [16:05:43]: Fra flere politidistrikter får jeg meldinger om at satsingen på beredskap, litt kort, fortsatt består av to ting: at det sendes beskjed fra POD og departementet om at rammene er som de er, og det er opp til hver enkelt politimester å finne ut selv hva slags beredskap man skal ha. Det etterlyses rett og slett klare føringer på hvor man vil, og hva man vil, og man ønsker ikke at man nærmest skal sitte alene og tenke på hva en styrket beredskap betyr. Jeg skal ta et eksempel på dette.

I går besøkte justiskomiteen Vestfold. Der får man nå utdelt iPad-er som skal brukes til å overføre bilder og tekst, og det er bra. For tre uker siden var jeg i et annet politidistrikt. Der har man avviklet ordningen med bruk av iPad fordi det ikke var sikkert nok. Da er spørsmålet mitt: Hva kan grunnen være til at man har to vidt forskjellige person-

vern betraktninger i to forskjellige politidistrikt som er i det samme landet? Har statsråden noen oppfatning av om det er tilfredsstillende?

Statsråd Grete Faremo [16:06:38]: Det er slett ikke tilfredsstillende at vi ikke har en langsiktig, god plan for satsing på IKT i politiet. Det er heller ikke tilfredsstillende at vi i dag må konstatere at vi ikke har kompetanse til å bruke det utstyret vi har, på en god nok måte. Hensynet til personvernet må stå helt sentralt, men vi må bli bedre på bruk av teknologi med tanke på effektive arbeidsprosesser og dermed bedre ressursutnyttelse av de ressursene vi allerede i dag har bevilget til denne sektoren. Samtidig er det viktig for regjeringen også å investere i nye kapasiteter som skal sikre bedre beredskap, og jeg konstaterer at dagens politiledelse understreker både at beredskapen er blitt bedret, og at de tok omgående aksjon da rapporten fra 22. juli-kommisjonen lå på bordet. Det er mange tiltak som derfor allerede er iverksatt også lokalt for å bedre den lokale beredskapen.

Knut Arild Hareide (KrF) [16:07:52]: Den 28. august i denne salen heldt justisminister Grete Faremo ei veldig god utgreiing i etterkant av 22. juli-kommisjonens rapport. Der sa bl.a. statsråden at dei vil følge opp kommisjonens rapport, og at ho ville sjå til at alle relevante departement ville følge opp med klare prioriteringar og klare målsetjingar i eigen rapport som skulle vere klar 1. oktober. No er me over 1. oktober, og spørsmålet mitt er: Er desse rapportane frå dei ulike departementa på plass? Og korleis vurderer statsråden dei ulike oppfølgingane frå dei ulike departementa? Det me har sett, er at regjeringa har vist evne til å sjå alvoret i situasjonen, men evnar dei òg å følge opp med eigne handlingar, som er heilt nødvendig på dette området?

Statsråd Grete Faremo [16:08:58]: Det er helt riktig som representanten Hareide peker på, at hvert departement hadde en plikt på seg, også etter instruks fra statsministeren, til å rapportere til Justis- og beredskapsdepartementet innen denne fristen, og derfor er det viktig at vi nå bearbeider de rapportene som er kommet inn. Vi tok som del av vår pådriverrolle også et eget møte for å sikre et godt grunnlag for disse rapportene, og vi skal følge opp med både å beskrive hvordan totaliteten ser ut, og tiltak det utløser behov for, i den kommende meldingen som skal legges fram for Stortinget.

Trine Skei Grande (V) [16:09:52]: I går var justisministeren, forsvarsministeren og politidirektøren på åpninga av studiet nasjonal beredskap og krisehåndtering. Da sa justisministeren i sin åpning:

«... 22. juli var historien om ressursene som ikke fant hverandre. Den historien kan ikke gjenta seg, og vi må trekke lærdom av det som ikke fungerte godt nok.»

Målgruppa for dette kurset er ifølge Politihøgskolens nettsider, ledere innenfor forsvar og politi. Men ifølge Dagsrevyen var kun én av 27 politimestre påmeldt. Synes statsråden at det harmonerer med det å trekke lærdom fra det som ikke fungerte godt nok?

Statsråd Grete Faremo [16:10:43]: Som jeg sa i går, synes jeg dette kurset er kjempeviktig, og vi har fått en god begynnelse. Der var noen av dagens ledere som er ansvarlige for krisehåndteringen i sine politidistrikter, til stede. Det var også et sett av morgendagens ledere. Det var flere som ønsket å delta enn de som fikk plass. Jeg tror vi har fått en god start som vi likevel skal jobbe hardt for å sikre at også blir bedre i fortsettelsen. Og jeg regner med at de som nå deltar, også vil kunne være gode ambassadører i sitt distrikt. At det var politimester Aas fra Finnmark som deltok, kan godt forklares med at det i et lite politidistrikt med stor geografi og færre ansatte er helt sentralt at politimesteren er tett på. I andre, større distrikt som er organisert annerledes, kan det være riktig at det var stabssjef eller leder av andre enheter som deltok.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Jan Böhler (A) [16:12:03]: Da vi la fram innstillingen fra Stortingets 22. juli-komiteé i slutten av februar i år, så roste vi fra alle partier hverandre for at vi hadde utviklet et godt og reelt samarbeid. Vi hørte nøye på hverandre, gikk grundig inn i hverandres forslag og etter hvert lagde en i stor grad samlet innstilling. Vi levde opp til det situasjonen og landet krevde av oss og unngikk at noen prøvde å slå politisk mynt på den grufulle terrorhandlingen. Det ble 14 viktige, enstemmige vedtakspunkter og mange andre ting som ligger i innstillingen som vi var enige om.

Noen av punktene her vil bli fulgt opp i statsbudsjettet på mandag. Mange av dem skal følges opp i stortingsmeldingen om Gjørv-kommisjonens rapport og resultatreformen i politiet. Noen av dem vil bli egne lovsaker som bl.a. handler om forebygging av soloterrorisme, som ble sendt ut på høring i sommer. Noen av punktene fra Stortingets 22. juli-komiteé er gjennomført eller er i ferd med å bli gjennomført, som bl.a. bedre helikopterberedskap med store militære helikoptre i beredskap på Rygge for å kunne frakte beredskapstroppen rundt i landet om det skjer noe akutt. Det er innleid et nytt politihelikopter i Oslo med mannskapet på plass fra 1. september. Instruksen til redningshelikoptrene rundt i landet er endret slik at de skal prioritere å frakte politiets utrykningsenheter dersom det oppstår skarpe, akutte situasjoner. Vi har fått en bedre bistandsinstruks for samhandlingen mellom politi og forsvar, og vi har også iverksatt det Stortinget ba om: en ekstern evaluering av ressurser og kompetanse i PST. PST har også fått nye ressurser til å jobbe på nettet for å kunne følge med på voldelige ekstremister der. Systemet med riksalarm har blitt testet og overvåkes på en helt ny måte slik at det fungerer, og kapasiteten på 112-numre og operasjonssentralenes evne til å ta imot telefoner er oppgradert.

Dette er bare et lite utvalg av ting som allerede er gjort ut fra 22. juli-komiteens innstilling. Så har vi vært enige om at det viktigste som skulle gjøres, måtte bygge på rapporten fra Gjørv-kommisjonen som kom for knappe to måneder siden. Da blir det lite konstruktivt å slå fast med bred penn at ingenting er skjedd med beredskapen i Norge etter 22. juli, slik det ble hevdet tidligere i uken og som det også er vist til i debatten i dag. Vi påstår slett ikke at alt er i

orden, og vi har en stor jobb å gjøre framover. Men når regjeringen endelig – etter elleve år med utallige utredninger av tomtevalg, etter mye kritikk for ubesluttsomhet og etter at 22. juli-komiteen hadde bedt om fortgang i saken – bestemmer seg for hvor det nye nasjonale beredskapssenteret skal bygges, da blir det spesielt å høre representanter fra det partiet som her i dag etterlyser gjennomføringskraft, etterlyse nye utredninger av flere alternativer lenger fra Oslo. Det røper for øvrig også at de ikke har fått med seg at beredskapstroppen må holde til nærmest mulig det sentrale Oslo hvor den brukes døgnet rundt, og hvor sekundene teller når den rykker ut i skarpe situasjoner. Man burde i det hele tatt være mer tilbakeholdne med å ta det for et fullgodt sannhetsbevis når PF-tillitsvalgte i 21 politidistrikter sier at beredskapen ikke er bedret etter 22. juli og viser til forskjellige ressurs- og bevilgningsspørsmål. For det som er kjernen i Gjørsv-kommisjonen, som alle partier her på Stortinget sier at de slutter seg til, er jo nettopp at det ikke først og fremst handler om ressurser som vi også trenger mer av etter hvert, men om andre og mer grunnleggende endringer i holdninger, lederskap og kulturer. Da burde vi her på Stortinget støtte opp om alle de politilederne som, slik justisfraksjonen også hørte på besøk hos Vestfold politidistrikt i går, tar sitt lederansvar, studerer Gjørsv-kommisjonen og gjennomfører konkrete lokale tiltak, som f.eks. bedre varslingsrutiner for alle mannskapene, bedre operasjonssentraler med større kapasitet og skjerpede rutiner for å unngå fatale feil som på 22. juli. De lager bedre treningsopplegg for mannskaper som skal brukes i de skarpeste situasjonene, og bedre samhandlingsrutiner og samtrening med nødetater, HV, forsvar og sivilforsvar.

Heldigvis er det veldig mange positive krefter i politiet som tar Gjørsv-kommisjonens kritikk om for svak ledelse og gjennomføringsevne på dypeste alvor og som nettopp ser på hva de selv kan gjøre – og må gjøre – uten bare å be om økte bevilgninger og ressurser. Da blir det også lettere for oss her på Stortinget etter hvert å løse dette siste, når vi vet at vi har en ledelse og en kultur i politiet der man vil bruke nye ressurser godt. Det er det resultatreformen skal handle om.

Jeg ser fram til et godt og bredt samarbeid mellom alle partier på Stortinget – i ånden fra 22. juli-komiteen – også når vi utover i denne sesjonen skal behandle hvordan vi skal bygge bedre beredskap, sikkerhet og trygghet i landet vårt.

Bård Hoksrud (FrP) [16:17:11]: I dag diskuterer vi trontalen og regjeringens mål i året som kommer. På samferdselsområdet var det ikke mange setningene om hva regjeringen skal satse på det kommende året – kun to linjer og fire tall: et årstall. Jeg registrerer at regjeringen i trontalen sin det siste året i perioden har valgt å ta ut en hel setning om at regjeringen gjennom oppfølging av Nasjonal transportplan vil arbeide for å nå målet om et sikkert og miljøvennlig transportsystem som er tilgjengelig for alle. Det ble altså tatt ut av trontalen. Det er umulig å forstå det på noen annen måte enn at regjeringen har redusert ambisjonene for samferdselspolitikken sin i 2013.

Tidligere i dag hørte vi parlamentarisk leder i Arbeider-

partiet, Helga Pedersen, skryte av regjeringens gjennomføringsevne. Da var det interessant i dag å se i VG og en rekke andre medier at Jernbaneverket skal bruke åtte år på å planlegge og bygge en 10 km lang jernbanestrekning fra Sandbukta nord for Moss til Såstad i Rygge. En liten trøst er det at strekningen får dobbeltspor hele veien. Dette kan i hvert fall ikke være et godt eksempel på gjennomføringsevne. Men det kan jo hende at det er det i den rød-grønne regjeringens verden.

For Fremskrittspartiet er det viktig å sørge for at folk skal ha frihet til å kunne velge hvor man ønsker å bo – eller etablere næringsvirksomhet i landet vårt. Skal vi klare å sikre det, er det helt avgjørende at Stortinget vedtar en langt mer ambisiøs samferdselspolitikk enn den regjeringen står for. Det å bygge ut jernbanenettet og kollektivtilbudet i og rundt de store byene er viktig. Fordi veksten skjer i så raskt tempo, har vi ikke råd til å vente i mange år før vi bygger ut et intercitytriangel mellom Skien og Oslo, Halden og Lillehammer eller rundt de store byene Bergen og Stavanger. Vi må komme i gang umiddelbart, og det betyr at vi må vise handlekraft nå. Derfor foreslår Fremskrittspartiet i dag at vi må etablere et statlig foretak for jernbane som får tilført kapital og som kan sørge for å gire opp utbyggingen av jernbanen i et langt større tempo enn det som gjøres i dag. Fremskrittspartiet mener også at det må bygges ut og rustes opp veier i et langt større tempo enn det som gjøres i dag. Det er fortsatt strekninger på E18 mellom svenskegrensa og Kristiansand i sør som ikke er bygd ut med skikkelig standard. E39 mellom Kristiansand og Stavanger og videre til Trondheim skriker etter å bli rustet opp og bygd ut. Videre er det store behov for investeringer på E6 som går fra Østfold og videre oppover hele landet. Med dagens bevilgninger vil det ta tiår før disse veiene er bygd ut til en skikkelig standard – til tross for at vi vet at mange av disse strekningene er svært trafikkfarlige, og det skjer enormt mange ulykker. I tillegg vet vi at det å ikke bygge ut veier og jernbane koster samfunnet mange milliarder kroner hvert eneste år i form av ulykker, kø og andre utfordringer for næringslivet. Det er penger som vi i Fremskrittspartiet mener heller burde vært brukt til å trygge tilbudet til innbyggerne enn til å betale dette andre.

Fremskrittspartiet foreslår derfor at vi oppretter et statsforetak Riksvei SF som får tilført kapital, og som kan sørge for å gire opp utbyggingen av veier i et langt høyere tempo enn det regjeringen gjør i dag. Vi må sørge for at utbyggingen av et trygt og forsvarlig veinett med skikkelig kapasitet blir bygd ut i raskt tempo mellom alle de store byene i Norge, samtidig som veinett over hele landet må rustes opp mye raskere enn det som skjer i dag.

Når vi nå gjentatte ganger får dokumentert at dårlige veier koster samfunnet mange milliarder hvert år i form av ulykkeskostnader og køer, er det nesten utrolig at partiene Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ikke ser at det å bygge infrastruktur er det beste vi kan gjøre nå. Når regjeringen hele tiden hevder at den gjør så mye på samferdsel, er i hvert fall ikke det den tilbakemeldingen jeg fikk da jeg ba om innspill til ting jeg burde ta opp i denne trontaledebatten. Det har tvert imot kommet innspill om veier og utford-

ringer over hele landet, avgifter og bompenger, som folk er opptatt av og håper at vi kan gjøre noe med. Ingen skryter av regjeringens satsing.

Til slutt vil jeg bare peke på at i stedet for å tape penger på ikke å ruste opp vei- og jernbanenettet, vil Fremskrittspartiet bruke pengene til å bygge ut infrastrukturen nå, og bruke besparelsene dette gir i fremtiden, til å gi folk skikkelig utdanning, helsetjenester og andre viktige tjenester. Det er å føre økonomisk forsvarlig politikk.

Jeg har også lyst til å si at Fremskrittspartiet kommer til å støtte Venstres forslag om å få en skikkelig forsering av intercitytriangelet mellom Halden, Skien og Lillehammer, som er kjempeviktig – for befolkningsveksten er her allerede. Vi har ikke tid til å vente med å komme i gang med den storstilte utbyggingen på intercitytriangelet. Men vi må også gjøre det samme på veinettet, og det er derfor vi fremmer forslag om to statlige selskaper som får fullmakt og blir tilført kapital, nettopp for å foreta en skikkelig infrastrukturutbygging.

Elisabeth Aspaker (H) [16:22:12]: Dagens elever er Norges fremtid, og stortingsrepresentant Audun Lysbakken er tydeligvis vikar for kunnskapsministeren i dagens debatt. Han snakket seg varm om rød-grønne resultater i skolepolitikken.

Men det Lysbakken ikke kan ha lest, er forskningsrapporten om reproduksjon av sosiale forskjeller i norsk skole, om store kjønnsforskjeller, om gutter som faller fra. Lysbakken kommenterte heller ikke at en tredjedel av årets 10.-klassinger gikk ut av skolen med karakteren 1 eller 2 på matteeksamen.

Det er heller ikke belyst i Lysbakkens innlegg at selv om jentene leser litt bedre på siste PISA-rapport, går fortsatt én av fem gutter ut av skolen uten å kunne lese skikkelig. Tusenvis av ungdommer kommer også denne høsten etter alt å dømme til å mangle læreplan med de konsekvensene det kan få for det fagbrevet de hadde ønsket seg.

Fortsatt er det mye som kan og må forbedres i norsk skole, og Høyre har både nye ideer og bedre løsninger i skolepolitikken. Det mange velgere nå åpenbart spør seg, er hva flertallsregjeringen skal få til i utdanningspolitikken på tolv år, som den ikke har hatt muligheten til å gjennomføre på åtte år.

Et godt utdanningssystem som setter eleven og studenten i sentrum, er den beste investeringen Norge kan gjøre for at generasjoner etter oss skal kunne få oppfylt sine drømmer. Høyres mål er å skape en skole i verdensklasse og bygge universitetsmiljøer i verdenstoppen, fordi dette vil være den beste forsikringen om at vi vil greie å skaffe oss den kompetansearbeidskraften og den innovasjonsevnen vi som nasjon trenger.

Valget om et knapt år står om fortsatt rød-grønt styre eller nye ideer og bedre løsninger med Høyre. I utdanningspolitikken kan vi faktisk nå snakke om sju tapte år etter fire SV-statsråder i Kunnskapsdepartementet, fordi regjeringen ikke har satset nok på det aller viktigste, nemlig læreren.

Frafallstallene i videregående opplæring er et alvorlig

samfunnsproblem, og Høyre etterlyser mer forpliktende tiltak fra regjeringens side. Vinteren 2010 fremmet Høyre en rekke forslag for et yrkesfagløft uten å få støtte fra regjeringen.

Når tusenvis av ungdommer ikke fullfører fram til fagbrev, er det en stor nedtur for hver enkelt av dem, og svært alvorlig for samfunnet som dermed går glipp av verdifull arbeidskraft. I dag utfordrer Høyre regjeringen og legger fram nye forslag til tiltak for at flere unge skal få en mer relevant og engasjerende yrkesopplæring og motiveres til å fullføre videregående opplæring. Når gamle løsninger ikke virker godt nok, vil Høyre satse på nye ideer og bedre løsninger.

For noen uker siden besøkte jeg Stangnes 8–13, en ny ungdomsskole i Harstad, der elever som sliter, kan få mer tilpasset opplæring uten at det er gjort enkeltvedtak om spesialundervisning med den stigmatisering som ofte følger med det. Jeg møtte elever som blomstret, og som hadde fått ny skolemotivasjon.

Høyre er opptatt av at alle elever må få bedre tilpasset opplæring og har i flere sammenhenger foreslått forsøk om å flytte PP-tjenesten nærmere klassen, men uten å få respons fra regjeringen. Høyre mener delegert myndighet til skoler kan gi mer tidlig innsats og en bedre tilpasset skole. Og Høyre ønsker å vri ressurser fra saksbehandling i PP-tjenesten til tidlig innsats i klasserommet med veiledning fra spesialpedagoger. Slik vil Høyre redusere behovet for spesialundervisning, beholde store ressurser i klasserommet og skape en vinn-vinn-situasjon for alle elever.

Den gode læreren er veien til økt kvalitet i skolen. Da er det nedslående å registrere at regjeringen ikke har evnet å prioritere det viktigste først; en reform for etter- og videreutdanning for landets lærerkorps. Regjeringens innsats står ikke i forhold til behovet og den betydningen forskningen så tydelig slår fast at lærerkompetanse har. Høyre er på kollisjonskurs med regjeringen som ikke vil innføre kompetansekrav for dagens lærere, men bare for de lærerne som utdannes heretter. Konsekvensen av det vil være at det vil ta 30–40 år før alle norske elever kan være sikret å møte en lærer med nødvendig faglig fordypning i sine undervisningsfag. Det er uakseptabelt.

Norge har forutsetninger for å satse på utdanning og forskning andre land bare kan misunne oss. Det er ikke godt nytt når norske universiteter faller under 200. plass på internasjonale rankinger, og når forskningsinnsatsen vår havner langt nede på statistikken og bak kriserammede europeiske land.

Høyre undrer seg derfor over hvordan regjeringen kan forklare og forsvare en slik innsats i kunnskaps- og forskningspolitikken. Sannheten er jo at forskningsinnsatsen ikke står i forhold til verken økonomisk evne eller behovet for innovasjon og nyskaping.

Nei, regjeringen mangler gjennomføringskraft på et av de områdene som er mest sentralt for å bygge og trygge velferden i Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Truls Wickholm (A) [16:27:30]: En av de tingene som jeg synes er veldig viktig, og som jeg tror at ganske mange skoleunger synes er veldig viktig, er selvfølgelig å få god undervisning på skolen. Men det er også å kunne få muligheten til å gå på skolen i et skolebygg som er nytt, som er moderne, hvor det er mulig å puste uten at en skal være redd for å få steinlunge eller andre sykdommer.

I Trondheim tok Arbeiderpartiet over i 2003. Der har vi brukt 1 mill. kr hver dag på å ruste opp skolene. I Høyre har man tydelig sett for seg at lavvo er løsningen. Høyre-lavvoen i Bergen er tydeligvis det som skal framheves, og ble framhevet som en suksess av Høyres leder her tidligere i debatten i dag.

Er det ikke på tide at Høyre også tar ansvar der man har ansvar, og gjør noe for inneklimaet, og gjør noe for helsesituasjonen for norske skoleunger?

Elisabeth Aspaker (H) [16:28:33]: Høyre erkjenner viktigheten av et godt klima og gode skolebygg. Derfor har Høyre i mange kommuner satset – som her i Oslo – milliardbeløp på å rehabilitere bygningsmasse. I dag har vi kanskje i Norges land flere moderne skoler og nybygde skoler enn vi noensinne har hatt.

Når det så gjelder Bergen og denne lavvoen, har jeg faktisk sjekket litt opp rundt det i løpet av dagen, siden det har blitt et stort tema. Det har seg nemlig slik at det er foreldrene og elevene selv som har valgt en lavvoløsning fremfor bussing til en skole som lå et stykke lenger unna. Hvis jeg skal tolke representanten Wickholm her rett, må jeg kanskje stille spørsmålet tilbake: Mener han at man skal sette i gang bussing til en skole lenger bort, når det er foreldrene og elevene som har funnet ut at en slik friluftsskoleløsning fram mot jul kan være akseptabelt inntil man skal flytte inn i et nytt skolebygg?

Truls Wickholm (A) [16:29:31]: Representanten Wickholm mener nok at man aldri burde satt seg selv i den situasjonen i første omgang, og at man burde vært fører- var i stedet for etter-snar, å være strålende fornøyd med lavvoer under påskudd om at det ville elevene og foreldrene selv, heller enn å busses langt. Her forklarer Høyre fortere enn de klarer å tenke, tror jeg. Det er for meg veldig skremmende å se Høyres ordfører i Bergen skåle i champagne for at eiendomsskatten er gravlagt og koser seg med det, samtidig som skolebyggene forfaller og vegger detter ned.

Regjeringen har gitt resultater – regjeringen har sørget for at PISA-resultatene for første gang går opp. Vi har sørget for at vi ikke lenger krangler med norske lærere sånn som Kristin Clemet og Elisabeth Aspaker gjorde, og vi har gitt flere timer i matte, norsk og engelsk. Ikke bare tar vi kunnskap på alvor, vi tar også byggene på alvor. Det kan synes som at Høyre ikke gjør noen av delene.

Dagfinn Høybråten hadde her overtatt presidentplassen.

Elisabeth Aspaker (H) [16:30:36]: Nå tror jeg representanten Wickholm skal ta det litt med ro, og så skal han

se på hva slags reaksjoner norske lærere har kommet med den senere tiden når det gjelder de løftebruddene som regjeringen nå serverer med hensyn til lærernorm og etter- og videreutdanning, som ikke står i forhold til det behovet som absolutt er hos norske lærere.

Det er faktisk sånn at selv om Bergen kommune ikke har gjort enn fullgod jobb når det gjelder skolebyggene, så ble de faktisk av regjeringen i fjor kåret til sølvplass i norgesmesterskapet når det gjelder å oppnå gode resultater og det å være en god skoleeier. Så jeg kan være enig i at jobben med å være en god skoleeier ikke er gjort før også alle byggene er bra, men sannheten er altså at Bergen leverer veldig gode resultater, og var faktisk best av storbyene på grunnskolerresultater denne våren.

Truls Wickholm (A) [16:31:36]: Det er veldig fint å være på sølvplass hva angår resultater, men det er sånn at det er TV 2, det er Bergen Arbeiderparti og det er Brennpunkt som har gjort en gravejobb for å finne ut at Bergenskolen er for dårlige, noe byrådene burde ha visst selv og burde ha tatt tak i uten at media skulle sette søkelyset på det.

Så er det selvfølgelig gledelig å høre at Høyre nå erkjenner at det er viktig, men man har også den samme situasjonen i Oslo. På Årvoll nederst i Groruddalen har de en brakke som de har brukt i over 50 år, med forferdelig inneklima. Her har Høyre mange gamle synder å ta tak i. For en gangs skyld kan man gå litt i seg selv og innrømme at dette ikke var bra nok, og slutte å peke på regjeringen – for vi er faktisk avhengig av å ha ansvarlige politikere der ute, som sørger for at ungene får et respektabelt læremiljø.

Elisabeth Aspaker (H) [16:32:37]: La det ikke herske noen tvil om at for Høyre er skole et av de aller, aller viktigste politikkområdene. Det er også et av de aller viktigste politikkområdene for Høyres skolepolitikere landet over. Derfor anstrenger man seg maksimalt i kommuner og i fylker. Man kommer til departementet, man kommer med søknader om forsøk og man anstrenger seg for å få ned frafallet i videregående opplæring osv. Så det er ingen tvil om at Høyres lokalpolitikere rundt omkring gjør en suveren jobb for å løfte prestasjonene til elevene i norske grunnskoler der de har ansvar.

Men jeg vil utfordre Truls Wickholm til å gå hjem og se at i det ganske land vil han helt sikkert også finne arbeiderpartikommuner som ikke har sin sti hundre prosent ren. Jeg vil faktisk utfordre ham til å si at det også er et ansvar for regjeringen å sørge for tilsyn, og sørge for at alle elever i Norge sikres et likeverdig og godt skoletilbud.

Presidenten: Da er utfordringen gitt.

Aksel Hagen (SV) [16:33:54]: Elisabeth Aspaker er særdeles god til svartmaling. Det skal Aspaker ha – ingen over, knapt noen ved sida av.

For å fortsette kanskje litt ironisk: Hvis bekymringa er reproduksjon av sosiale forskjeller, så er det jo mildt sagt en original løsning å gå inn for at vi skal skille elevflokk-

ken i privatskoler og offentlige skoler, og en enda mer original løsning at vi skal ta ut de såkalt flinke tidligst mulig og gi dem egen undervisning, og så skal resten sitte igjen i egne klasser. Det er i hvert fall ikke fagfolk som støtter den måten å gjøre det på.

Men spørsmålet mitt går til et innlegg som tidligere har vært holdt av Tord Lien fra Fremskrittspartiet, dvs. Høyres viktigste samarbeidsparti, der han nærmest raljerte over kommunenes satsing på kulturskole. For kunst, kultur og estetiske fag er et forstyrrende element inn i skoledagen, fikk vi vite. Skolen skal bare brukes til å lese, skrive og regne. Deler Høyre det kunnskapssynet? I så tilfelle er det ganske originalt i forhold til de innspill vi får fra bl.a. næringslivet.

Elisabeth Aspaker (H) [16:35:01]: Høyre er opptatt av at vi skal ha en skole som utvikler det hele mennesket, som det står i den generelle delen av læreplanen til Kunnskapsløftet. Det betyr at vi skal ha et mangfold av fag, og vi skal ha et mangfold av ferdigheter som vi skal trene.

Men når Aksel Hagen nå gjør det til et poeng at Høyre vil ha en segregert skole, så har vi aldri sagt det. Tvert imot har jo denne regjeringen sørget for at vi har fått en segregert skole med 5 000 elever som er over i andre tiltak som regjeringen og kunnskapsministeren nå ikke vil svare for, verken hvor de er hen, hva slags tilbud de får eller hvem som faktisk står for opplæringen av disse elevene. Det synes jeg er høyst betenkelig.

Når det gjelder å sikre flinke elever: Høyre er opptatt av at alle elever som går i den offentlige skolen, skal møte en undervisning som er tilpasset dem. Men også Aksel Hagen og kunnskapsministeren er opptatt av at elever som har forutsetninger for det, skal få mulighet til å ta fag på trinn over det trinnet de selv går på.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Eirik Sivertsen (A) [16:36:23]: For Arbeiderpartiet er bolig en av hovedpilarene i velferdspolitikken, Arbeid til alle, retten til utdanning, hjelp når du trenger det sammen med muligheten til en god bolig, er plattformen vi bygger og utvikler velferdssamfunnet på.

La meg slå fast aller først: Norsk boligpolitikk har i all hovedsak vært vellykket. De fleste bor godt i Norge.

La meg nevne to sentrale kjennetegn på den norske boligpolitikken. For det første: Det er en politisk målsetting at flest mulig skal være i stand til å eie sin egen bolig – det vi velger å kalle eierlinja. Fordelene ved eierlinja er flere – det er både sosiale og økonomiske fordeler. Og det har vi lyktes med. Nesten åtte av ti husholdninger i Norge eier sin egen bolig.

For det andre: Vi har en veldig høy boligstandard i Norge. Vi har både romslige boliger og høy standard på boligene. I 1985 var boarealet per person om lag 40 kvadratmeter, mens det var steget til 54 kvadratmeter, en økning på nær 40 pst., i 2006. Andelen boliger med minst to bad har økt – en klar indikator på en standardheving.

Men selv om mye er bra, er det ingen grunn til å undergå at det også er nok av utfordringer i det norske bo-

ligmarkedet. Befolkningsvekst, kjøpekraft, god tilgang på kreditt og redusert bygging har gitt økte boligpriser. Det er blitt vanskeligere å etablere seg og grunn til å frykte at flere kan få en uakseptabel bosituasjon. I tillegg har mange pådratt seg for store boliglån. OECD har påpekt at norske husstander er sårbare for små rentesvingninger.

Husbanken er i dag det viktigste boligpolitiske verkøyet vi har. Regjeringen har økt bostøtten, slik at 50 000 nye husstander kan ha krav på støtte. Det gis startlån til flere ungdom og vanskeligstilte enn tidligere, derfor er det også varslet at rammen til Husbanken blir økt med 5 mrd. kr for 2012. Arbeiderpartiet mener at startlånet er viktig for veldig mange mennesker – det er en hjelp til å komme inn i egen bolig.

Den politiske hovedutfordringen er like enkel som den er vanskelig: å bygge flere boliger. Verken skattekutt eller skatteskjerpelser gir flere et sted å bo. Det finnes ingen snarveier. Det aller viktigste med en boligpolitikk er at den sikrer boligforsyningen. Det årlige behovet for nye boliger er beregnet til ca. 38 000. I 2010 ble det bygd 21 000, og i 2011 var tallet 28 000. At det bygges mer, er bra. Men det bygges ikke nok boliger.

Mens norsk næringsliv ellers er blitt stadig mer produktiv, peker kurvene for byggebransjen nedover. Fallende produktivitet gir unødige høye byggekostnader. Av hensyn til næringen og boligkjøpere er det en utvikling som må snus.

Å overlate alt til markedet er en resept som ikke fungerer, heller ikke i denne sektoren. Boligpolitikken har heller ikke fått nødvendig oppmerksomhet, verken her på Stortinget eller i kommunene. Jeg hørte representanten Erna Solberg etterlyse nye og effektive metoder for å bygge i framtiden, men jeg har ikke hørt noen konkrete forslag fra Høyre. Det vi hører av forslag fra Høyre, er mer av samme medisin som ikke virker – mer liberalisering og mindre regulering. De mest konkrete tiltakene er enda mindre skatt til de som har mest – og som kan spare best. I tillegg hører vi om reduksjon av innsigelsesretten. Men Høyre har ikke sagt noe om hvilke hensyn man ikke skal kunne legge inn innsigelser mot. Er det trafikkssikkerheten som stor-samfunnet ikke skal kunne legge inn innsigelse på, er det kulturminnene som skal bort eller er det andre ting?

Høyre har styrt Oslo i mange år og har ansvaret for en feilslått boligpolitikk i hovedstaden. På boligområdet er Høyre ikke et opposisjonsparti. Partiet har ansvaret for kommunale boliger, reguleringsplaner, byggesaksbehandling og tomtepolitikk i mange av de kommunene der utfordringene er størst. På Fornebu har Bærum Høyre hindret utbygging av flere tusen boliger. Staten kan gjøre mye, men kommunene må ta sin del av ansvaret. I Oslo viser Høyre sin sanne boligpolitikk – en politikk som ikke virker.

Det kommer ingen nye ideer og løsninger, slik representanten Solberg og andre fra Høyre har lovet i dag. Det er bare resirkulering av gammeldags, borgerlig politikk.

Boligpolitikk er en del av den brede velferdspolitikken, og boligforsyning er et politisk ansvar. Regjeringen har varslet en boligmelding, og i denne skal vi avklare hvor-

dan vi tar det politiske ansvaret. I Norge skal alle kunne bo godt.

Lillian Hansen (A) [16:41:10]: I fjor på denne tiden oppsummerte Fremskrittspartiets Siv Jensen debatten med å si at jeg fikk det til å høres ut som om fisken i havet har det bedre med en rød-grønn regjering. Jeg legger ikke skjul på at jeg var fristet til å tro det, fordi framtiden ser veldig lys ut for denne næringen. Etterspørselen etter norsk sjømat er stor, samtidig som ny forskning vil danne grunnlaget for nye produkter og utvikling av nye næringer.

Den norske sjømatnæringen kan – ifølge en fersk rapport – få en omsetningsverdi på 550 mrd. kr i 2050. Det er en seksdobling fra 2010. Dersom vi fortsetter å forvalte havet vårt bærekraftig, vil sjømatnæringen være avgjørende for norsk økonomi i all framtid. Men for å nå dette målet er jeg sikker på at fiskerinæringen er best tjent med rød-grønn politikk.

I tre år har Høyre reist rundt og dobbeltkommunisert sin politikk på fiskeri og landbruk, og latt som om de er opptatt av sysselsetting og bosetting langs kysten og i distriktene. Dette har nå endret seg. Høyre har i sitt programforslag virkelig satt retning for partiets fiskeripolitikk. Og la det ikke herske noen tvil: I fiskeripolitikken går det nå et klart skille mellom Arbeiderpartiets og høyresidens politikk. Høyres forslag vil innebære en dramatisk endring, som ikke er godt nytt for kysten.

For det første ønsker Høyre å endre råfiskloven for å sikre retten til individuelle avtaler om leveranse av fisk mellom kjøper og selger. Jeg vet at det i dag finnes slike avtaler, men de ligger innenfor råfisklovens rammer, med en minstepris i bunnen. Det er all grunn til å tro at Høyre ikke ønsker en slik sikkerhet.

Råfiskloven har vært en avgjørende faktor når det gjelder oppbyggingen av norsk fiskerinæring til det den er i dag. I tillegg har den vært veldig avgjørende for å opprettholde en desentralisert bosetting langs kysten. Jeg er redd for at vi med Høyres forslag er tilbake til den tiden da fiskeren må stå med luen i hånden og forhandle pris og leveringsbetingelser på kaikanten.

For det andre vil også Høyre endre deltakerloven, fra fiskereid fiskeflåte til at hvem som helst kan bli eier og deleier i et fartøy. Det betyr at Høyre vil bort fra det viktigste fiskeripolitiske prinsippet i Norge: at fiskeflåten skal, som hovedregel, eies og drives av aktive fiskere. For Arbeiderpartiet er disse to lovene viktige pilarer i fiskeripolitikken og grunnsteinen i norsk fiskerilovgivning. Råfiskloven sikrer fiskerne medinnflytelse, som bidrar til sunn konkurranse, markedsriktig pris og likebehandling av fisker og kjøper.

For det tredje ønsker Høyre å fjerne eierskapsbegrensningene i havbruksnæringen. Ingen kan i dag eie mer enn 25 pst. i denne næringen. Forslaget fra Høyre vil mest sannsynlig bidra til at vi i framtiden ikke lenger vil ha et mangfold av eierskap i denne næringen som er lokalt forankret langs kysten. Arbeiderpartiet vil ikke ha en slik utvikling.

Med en bærekraftig forvaltning er våre havressurser evigvarende. Arbeiderpartiet er helt klar på at fiskerires-

sursene tilhører fellesskapet. Vi vil ikke at denne næringen bare skal bidra til store inntekter for Norge som nasjon, men også til sysselsetting og aktivitet langs kysten. Det er verd å merke seg at det ikke framkommer med ett eneste ord i Høyres forslag at partiet er opptatt av at fiskerinæringen skal ha betydning for sysselsetting og bosetting langs kysten vår.

Norge står på terskelen til et nytt haveventyr. Arbeiderpartiet skal bidra til denne veksten med trygg økonomisk styring, langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressursene, og vi skal fortsatt føre en aktiv næringspolitikk rettet mot marin forskning, havbruk og bioprospektering.

Endringene som Høyre foreslår, vil føre til en radikal endring i norsk fiskeripolitikk. Forslaget åpner for at kapital og makt i altfor stor grad vil styre fiskerinæringen i Norge. Kystfolket har ingen grunn til å glede seg over forslaget. De eneste som kan glede seg er Fremskrittspartiet, som har programfestet at liberaliseringen av norsk fiskeripolitikk går for sakte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [16:46:15]: Jeg har tenkt å løfte blikket litt og faktisk også snakke litt om vår egen politikk – i motsetning til forrige taler.

Anvendelsen av fossile energikilder i maskiner, transportmidler og til oppvarming, representerer et av de største gjennombruddene i menneskehetens historie. Få andre faktorer har bidratt mer til vår utvikling, velstand og vekst. Et moderne samfunn kan ikke fungere uten en forutsigbar energiforsyning. Jeg vil gå så langt som å si at vår frihet og trygghet på denne måten faktisk er uløselig knyttet til vår tilgang til energi.

Fremskrittspartiet legger til grunn at Norge er og skal fortsatt være en stor produsent og eksportør av energi – i første rekke olje og gass. Norge har – etter Russland – Europas største olje- og gassressurser. I tillegg har vi store ressurser innenfor fornybar energi, f.eks. vannkraft.

Fremskrittspartiet vil styrke den norske energisektoren. Vi vil sikre en høy aktivitet og en videreutvikling av petroleumsnæringen. For å sikre fortsatt verdiskapning på kontinentalsokkelen i et flergenerasjonsperspektiv må det føres en aktiv politikk som motvirker produksjonsfall og som gir muligheter for å gjøre nye funn. Hvis ikke nye områder av betydning åpnes de nærmeste årene, er det en fare for at viktige teknologiklynger i Norge vil forvitte, enten ved å bli nedlagt eller ved å bli flyttet til andre deler av verden. Når klyngene først har forvitret, kan det være vanskelig å bygge disse opp igjen. I så fall må teknologien hentes fra andre steder i verden. For Fremskrittspartiet er trygghet for arbeidsplasser og fortsatt teknologiutvikling viktig.

Nordområdene og Arktis er også viktige, og det er avslått at disse områdene kan ha så mye som en tredjedel av de uoppdagede ressursene av olje og gass i verden.

Petroleumsnæringen har identifisert havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja som de mest prospektive arealene på norsk sokkel – hvor sannsynligheten for å gjøre store funn er størst. Ressursene er så store at de kan gi grunnlag for en feltutbygging av en størrelse vi ikke har sett i Norge på mange år og industriprosjekter i verdensklasse. Dessverre har regjeringen vist seg lite handle-

kraftig når det kommer til å realisere mulighetene for befolkningen i denne regionen. Vi venter fremdeles på en konsekvensutredning.

I Fremskrittspartiet mener vi at de områdene som hittil ikke har vært tilgjengelig for petroleumsvirksomhet, bør åpnes gradvis og kontinuerlig, for det tar lang tid fra lisenstildeling til oppstart av produksjon.

Regjeringen sier at den i petroleumspolitikken vil legge til rette for ny aktivitet i nord, men samtidig ser vi handlingslammelse når de ikke klarer å ta stilling til konsekvensutredningen for områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det er ikke Norge tjent med, og nå som eierne av Snøhvit-lisensen har besluttet å stanse arbeidet med mulig kapasitetsøkning på Melkøya, er det enda viktigere å fokusere på disse områdene.

I Fremskrittspartiet etterlyser vi en mer handlekraftig regjering. Vi ønsker å åpne for petroleumsvirksomhet i alle de lovende områdene utenfor Nord-Norge, naturligvis med strenge krav til miljø, sikkerhet og beredskap og samskilt med andre næringer. Det bør så raskt som mulig igangsettes en konsekvensutredning for olje- og gassaktivitet på feltene Nordland VI og VII og Troms II.

Store deler av Lofoten, Vesterålen og Senja er områder som i dag har utfordringer i form av fraflytting og befolkningsnedgang. Reduksjon i næringsaktivitet og nedgang i andelen yrkesaktive er en utfordring for velstandsutvikling. Samtidig blir befolkningen i de fleste kommunene i dette området stadig eldre. For å snu denne trenden vil Fremskrittspartiet skape trygghet for ny vekst og nye arbeidsplasser i denne regionen.

Norge har bygd opp en velferdsstat som er fullstendig avhengig av de store inntektene vi har hatt gjennom eierskap og beskatning av virksomheten på kontinentalsokkelen og ringvirkninger på land. Men det kommer ikke av seg selv. For at Norge skal fortsette å være en stor produsent av energi og eksportør av det samme, må vi videreutvikle og styrke den norske energisektoren. Vi trenger en handlekraftig regjering.

Sonja Mandt (A) [16:51:33]: Opposisjonens elendighetsbeskrivelse av norsk helsevesen preger mediebildet. Enten er det for lite som skjer, eller for mye, eller så er det for sent eller for tidlig. Når Fremskrittspartiet nå foreslår å sette ned en kommisjon som svar på de utfordringene vi vet er i det norske helsevesenet, kan en jo undres.

Vårt svar er handling. Vi vil bygge videre på alt det gode som skjer innenfor både sykehussektoren og eldreomsorgen. Så vil vi forandre på det som ikke fungerer. Og vi har svar på hvordan vi skal gjøre det: Pasienter skal føle seg trygge og ha tillit til helsevesenet. Nødvendige helseopplysninger skal være tilgjengelige ved behov. Vi vil ha mer åpenhet og bedre kvalitet og forsterke arbeidet med å øke pasientsikkerheten. IKT vil utgjøre en viktig forskjell når vi skal ivareta både pasientsikkerheten og personvernet i helsesektoren.

Vi vil fortsette fornyelsen av offentlig sektor og videreføre innovasjonssatsingen på helse og omsorg, bl.a. med fokus på kompetanseutvikling, boligpolitikk, hjelpemidler, velferdsteknologi og forskning. Alt dette viser at vi

vil forandre, vi vil forbedre og vi vil fornye – nå og inn i framtiden.

Tydelig politisk satsing med tre stortingsmeldinger vil belyse temaer som gir nye, bedre og framtidsrettede løsninger. Igjen er stikkordene pasientsikkerhet og kvalitet, IKT og innovasjon.

Vi har mye å være stolt av. Vi vet at selv om det fortsatt er mye å ta tak i, gjør mange tusen helsearbeidere sitt beste hver dag for å lege, pleie og gi omsorg og sørge for en bedre hverdag for pasienter og pårørende. Når opposisjonen snakker helsevesenet ned, snakker de også ned alle de ansatte der ute. Feil kan skje, og feil skjer hver dag. Det er ikke risikofritt å være syk. Og noen feil får alvorlige konsekvenser. For dette dreier seg ikke bare om systemer, det dreier seg om mennesker som skal utføre handlinger – og mennesker kan feile – og det dreier seg om sykdom.

Vår oppgave er å sørge for at pasienten settes i sentrum, og at vi har systemer og rammer som bygger videre på den åpenheten og tryggheten som preger vårt helsevesen. Vårt ansvar er å lære av feil og unngå at skader skjer, og alltid med dette for øye: til beste for pasienten. Derfor er pasientsikkerhetskampanjer, Kompetanseløftet, god fagutdanning og gode rutiner der en vet hva en skal gjøre, så viktig. Hver pasientskade eller hvert unødvendig dødsfall er en tragedie, særlig for den involverte pasienten eller pårørende, men det er også en tragedie for den som begår feilen.

Flere undersøkelser viser at helsevesenet vårt fungerer godt, og det forbedres stadig. I en Lancet-undersøkelse, der ti sykehus i Norge var med, scorer vi bra på risikoen for dødsfall i løpet av de siste 60 dager etter inngrep, fra én og samme uke i 2011. 28 land var med, og Norge fikk her det tredje beste resultatet. Selv om dette er en liten undersøkelse, indikerer det at vi ligger godt an på det området. OECD-tall viser også at vi er fjerde best på overlevelse ved slag og scorer nest best på overlevelse ved hjerteinfarkt. Norge scorer også godt på overlevelse ved livmorhalskreft og ligger godt an når det gjelder både tykktarmskreft, endetarmskreft og brystkreft. Vi har bygd opp gode og sterke kompetansemiljøer i Norge som bidrar til dette. Vi har mye å være stolt av i norsk helsevesen.

At ventetiden for mange behandlinger nå går ned, er også et tegn på at vi er på rett vei. Derfor mener jeg at vi har god grunn til å rose helsevesenet vårt, men at vi likevel skal være opptatt av alt det som ikke fungerer. Det viser vi ved å ta det ansvaret vi gjør, ved å legge fram alle de stortingsmeldingene som nå kommer. Det ansvaret tar Arbeiderpartiet.

Robert Eriksson (FrP) [16:55:52]: La meg få lov til å starte med å sitere innledningen i trontalen, der det står:

«Regjeringens mål er å gi mennesker i Norge frihet og trygghet, frihet til å leve meningsfulle liv og trygghet for jobb (...)»

Det står også at Norge har lav ledighet. Med respekt å melde tror jeg ikke det er alle som kjenner seg igjen i den beskrivelsen. Ser vi på hvordan situasjonen er for funksjonshemmede i arbeidslivet, har vi de to siste årene fått 37 000 færre funksjonshemmede i arbeidslivet. Nedgan-

gen i sysselsettingen er størst for funksjonshemmede kvinner over 40 år. Der har nedgangen vært på 7 pst. Regjeringen har laget en såkalt jobbstrategi der man skulle ha et økt fokus på å få flere funksjonshemmede inn i arbeid, men siden den handlingsplanen ble lagt på bordet og frem til i dag, har det blitt 16 000 færre funksjonshemmede i arbeidslivet. Man kan da stille spørsmål ved om tiltakene har vært riktige.

Jeg vil imidlertid rose regjeringen på ett område, nemlig at man nå vil innføre et nytt tilskudd for å få funksjonshemmede inn i arbeidslivet. Fremskrittspartiet foreslo allerede i fjor et fleksibelt lønnstilskudd. At regjeringen nå i år ser at vår politikk er den riktige veien for å få flere funksjonshemmede inn i arbeidslivet, synes jeg er positivt, og vi vil gjerne samarbeide med regjeringen om det.

Men jeg vil også komme med flere tiltak til regjeringen, som kan gjennomføres, og der man kan vise handlekraft, for Fremskrittspartiet er opptatt av at man også viser handlekraft for å få flere inn i arbeidslivet. Da må man spille mer på lag med attføringsbedriftene. Da går det ikke an å bygge ned antall plasser, man må bygge dem opp så man får kvalifisert enda flere inn i arbeidslivet. Da må man kanskje også legge fram en ny stortingsmelding som viser hvordan vi skal bruke attføring på en moderne, fremtidsrettet og god måte. Dette er ting regjeringen kunne ha startet med istedenfor å skyve problemene foran seg.

Et annet sentralt moment i denne jobbstrategien var å få flere unge inn i arbeidslivet fremfor at de skulle på uføretrygd. Jeg registrerer at de siste tallene viser at for dem under 30 år har det det siste året blitt en økning i antall uføretrygdte på 10,7 pst. For dem mellom 30 og 40 år har økningen vært på 12,2 pst. Aldri før har økningen vært større.

For Fremskrittspartiet handler det også her om å ta disse ungdommene på alvor. Det handler om å realisere ungdommenes ønske og en drøm om et liv fylt av arbeidsglede, og ikke stemple dem varig ut av arbeidslivet. Når vi vet at 62 pst. av disse ungdommene vi snakker om, har psykiske lidelser, og da lettere psykiske lidelser, bør man også møte dem med et styrket og bedre tilbud innen psykisk helse.

Jeg var for kort tid tilbake i Nordland, i Salten, og besøkte RIBO, som er de eneste i landet som driver den type arbeid, med stor suksess. Videre har jeg besøkt Rosenborg Ballklub i Trondheim og prosjektet RBK – ung i jobb. Også der bruker man nye metoder for å realisere ungdommenes drømmer om et liv fylt av arbeidsglede fremfor å sende dem på uføretrygd. Fremskrittspartiet har også foreslått tiltak som Inn på tunet. Dette er enkle og klare tiltak som jeg håper regjeringen kan følge opp, for på den måten gir man norsk ungdom og funksjonshemmede frihet og trygghet til å leve et meningsfylt liv og trygghet for jobb.

Til slutt registrerer jeg at regjeringen ikke sier noe om den fattigdommen vi har i Norge, men snakker kun om at «Norge står i fremste rekke i kampen mot global fattigdom», som det står i trontalen. Hva med fattigdommen i vårt eget land? Hva med de 6 000 flere barna som lever i fattigdom? Hvorfor satser man ikke i større grad på frivilligheten i kampen mot fattigdom, som bl.a. et større samar-

beid med Maritastiftelsen, med Kirkens Bymisjon og Røde Kors? Nei, i stedet øker man prisen på matvarer, som gjør det dyrere for de fattige.

Jeg bare registrerer til slutt, og konstaterer det jeg sa for noen år tilbake: Matvarekjeden Kiwi har gjort mer for fattigdommen i dette landet enn det regjeringen har gjort.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [17:01:11]: Etter å ha hørt på debatten i dag, er det fristende å be opposisjonen om heller å ta seg en tur rundt i Norge enn å reise til Albania for å se på infrastrukturen. Da vil de kanskje oppdage hvor høy aktivitet det er landet over. Men det fordrer jo selvsagt at de måtte ha tatt av seg noen skylapper.

Opposisjonen har i dag prøvd å tegne et bilde av at ingenting skjer. Det er feil. Den rød-grønne regjeringen satser på vei og bruker 15 mrd. kr mer i året på Statens vegvesen enn den forrige regjeringen. Vi har tredoblet investeringene på bane. Vi er faktisk det landet i Norden som bruker mest penger på samferdsel. Tidligere NHO-direktør John G. Bernander sier at denne regjeringen er den første som har oppfylt forutsetningene i NTP, en NTP som representerer en historisk satsing.

Nylig åpnet Kvivsvegen, som er en viktig delstrekning langs E39. Reisetiden mellom Indre Nordfjord og Sunnmøre forkortes med hele 50 minutter. Den 19. september avfyrte samferdselsministeren den første dynamittsalven ved byggingen av nytt dobbeltspor mellom Farriseidet og Porsgrunn. 25 års kamp er over, og reisetiden mellom Larvik og Porsgrunn forkortes til 12 minutter. Under den rød-grønne regjeringen er det åpnet firefelts motorvei fra Svinnesund til Minnesund, og vi bygger videre mot Hamar. Det er firefelts motorvei inn til Porsgrunn for første gang, og byggingen av E18 i Vestfold til firefelts vei har så langt ført til en reduksjon i antallet drepte og hardt skadde på over 85 pst. Nå står resten av Telemark og Aust-Agder for tur.

Vi bygger E6 oppover Gudbrandsdalen, og vi rustet opp nordover. Byggingen av Hålogalandsbrua starter på ny året og gir 20 minutter mindre reisetid mellom Narvik og Bjerkvik og kommer hele Nord-Norge til gode.

Ja, vi har fortsatt store samferdselsutfordringer. Vedlikeholdsetterslepet og behovet for nyinvesteringer medfører at aktiviteten innenfor samferdselssektoren må være høy i mange år framover. Men opposisjonens «quick fix»-løsninger er ikke svaret.

I forrige uke besøkte transportkomiteen Spania og Portugal, to land som har oppnådd fremragende infrastrukturresultater. Men satsingen har en mørk bakside. Den høye utbyggingstakten på vei, bane og flyplasser er en vesentlig del av årsaken til det økonomiske uforet disse to landene nå befinner seg i. Et samrøre av offentlige og private lånefinansielle løsninger har skapt en situasjon der Portugal nå har stoppet alle samferdselsprosjekter. I Spania står flunkende nye flyplasser i milliardklassen ubrukte fordi det ikke finnes et passasjergrunnlag. Begge landene drar med seg en enorm gjeldsbyrde, en gjeldsbyrde som befolkningen må lide for gjennom kutt i lønninger, i sosiale ytelser, gjennom resesjon – en ledighet som fører til at halvparten av alle ungdommer går ledig.

Opposisjonen, og særlig Høyre, prøver å framstille det

som om Arbeiderpartiet har ideologiske motforestillinger mot bruken av private aktører. Det er feil. Det er private som vedlikeholder så å si alle veier, det er private som bygger de fleste veiene. Det er anbud og markedsbasert vedlikehold og utbygging av vei i Norge. Det er Offentlig Privat Samarbeid som er regelen for infrastrukturutbygging i Norge.

I dag har Høyre lagt fram et representantforslag der de vil ta til orde for såkalt moderne løsninger innenfor samferdselssektoren. Det i det hele tatt å kalle OPS moderne er i seg selv et paradoks, all den tid flere og flere land i Europa, bl.a. Høyres partikolleger i Storbritannia og Sverige, nå går bort fra denne løsningen. Høyre hevder at OPS gir raskere utbygging, og viser ofte til strekningen Kristiansand–Grimstad. Men heller ikke dette gir grunn for Høyre til å være dogmatiske. E6 nord for Gardermoen ble bygd med om lag 800 meter per måned, men i tillegg bygde vi 400 meter jernbane langs E6. Dette er altså den raskeste utbyggingen noen gang, når vi ser dette samlet.

Men det alvorligste ankepunktet mot OPS er likevel de økonomiske konsekvensene. Høyres OPS-forslag i nåværende NTP hadde for tre år siden et grovt estimat på minimum 110 mrd. kr. Den listen Høyre har lagt fram, vil føre med seg årlige utbetalinger fra staten på over 10 mrd. kr fra 2020 og utover. Etter hvert vil hele Høyres veibudsjett gå til å betale OPS-avdrag. Mot slutten av planperioden vil forpliktelsene bli så store at det rett og slett ikke er penger igjen til å bygge nye veier for, eller gjennomføre et vedlikeholdsløft. Gjeldsbyrden vil ha konsekvenser også for andre samfunnsområder dersom Norge skulle havne i en finanskrisen. Høyres «quick fix»-løsninger kan fort ramme de svakeste, også i Norge, og det er en høy pris.

Arbeiderpartiet syder av gjennomføringskraft. Vi skal fortsette den massive satsingen på samferdsel, vi skal forkorte planleggingstiden, vi skal fortsatt styrke konkurransekraften. Vi skal ta Norge videre!

Knut Gravrák (A) [17:06:35]: Først vil jeg gjerne starte med å si at på tross av den elendighetsbeskrivelsen som vi har blitt servert av opposisjonen så langt i denne debatten, er jeg stolt over å bo i Norge. Det er flere grunner til det, men det jeg har lyst til å fokusere på i dag, er hvor langt vi har kommet på likestillingsfronten og hvor mye det betyr for den videre utviklingen av vårt velferdssamfunn.

For det er ikke sånn at vi først og fremst lever av olje her i landet. Vi lever av hverandres arbeid, og derfor er det avgjørende viktig for oss og for vår samfunnsmodell at flest mulig av våre innbyggere har føttene innenfor arbeidsmarkedet. For å oppnå en høy deltagelse i arbeidslivet har likestillingen stått sentralt. Satsingen på barnehager og foreldrepermisjon har sprengt barrierer og gjort det lettere å kombinere familieliv med en yrkeskarriere. Norge har faktisk blitt det landet i verden med mest yrkesaktive kvinner, nest etter Island, og det skal vi være stolte av.

En annen viktig målestokk for likestilling er hvorvidt fedre får mulighet til å tilbringe tid med sine barn. Også der har vi tatt mange viktige skritt, ikke minst under dagens regjering. I Norge ble det innført fedrekvote for første gang i 1993. Den gangen var det veldig omstridt, enkelte spådde

at det norske næringslivet ville gå mot undergang. Heldigvis har verden gått videre siden den gang, og nå sier faktisk til og med NHO-folk at det norske næringslivet ikke ennå er modent for å fjerne denne fedrekvoten. Da blir jeg litt i stuss over at høyresiden til stadighet i den offentlige debatten tar til orde for nettopp det. De ønsker å fjerne fedrekvoten. Begrunnelsen for dette forslaget er valgfrihet. Erna Solberg sa tidligere i dag i en av sine replikker at politikk som handler om virkelighet, er bedre enn politikk som handler om retorikk. Det er jeg 100 pst. enig i, men hvordan det henger sammen med deres standpunkt i denne saken, det har jeg veldig store problemer med å forstå, for det er sånn at også virkeligheten i mange sammenhenger er høyst subjektiv. Det som f.eks. er virkeligheten i et godt møblert hjem på vestkanten, er ikke alltid virkeligheten i andre sosiale lag.

Når jeg ikke vandrer rundt i gangene i dette huset og møter som stortingsrepresentant, har jeg en ganske annen hverdag. I mitt yrke som lastebilsjåfør er jeg en del av en veldig mannsdominert bransje, en bransje der holdningen til ansvarsfordeling i hjemmet ofte er – i mangel på et bedre ord – veldig gammeldags. Der er det sånn at det fremdeles finnes arbeidsgivere som mener det er feil at fedre tar ut sin rettmessige del av foreldrepermisjonen. Det finnes arbeidsplasser med en så inngrodd machokultur at menn som ønsker å benytte seg av denne muligheten til å være sammen med sine egne unger, blir regelrett mobbet på grunn av sitt valg.

Da jeg satt i går og funderte på hva jeg skulle si i denne debatten, tok jeg kontakt med en gammel kollega av meg for å slå av en prat. Han er en av de forholdsvis få i vår bransje som har valgt å ta ut hele sin del av foreldrepermisjonen. For ham gikk det riktignok nokså smertefritt å ordne seg med denne permisjonen i samtale med ledelsen, selv om de hevet et par øyenbryn, men da han kom tilbake igjen, fikk han stadig spørsmål om han nå var ferdig med å leke husmor, om det var godt å bli ferdig med dette påtvungne kjerringarbeidet, som kollegaene omtalte det som.

For hans del gikk dette greit, men det er ikke alle som er like godt rustet til å stå imot denne typen latterliggjøring. For noen menn i den situasjonen vil en fjerning av fedrekvoten i praksis være å bli fratatt en rettighet. For mange vil terskelen for å benytte seg av foreldrepermisjonen da bli så høy at de ikke orker den belastningen.

Det er der vi finner sakens kjerne, for hele poenget med denne typen kvotering – om det så handler om kvinners rett til å delta i yrkeslivet, om å sikre representasjon i norske styrerom, eller om fars rett til omsorg for egne barn – er at kvotering er et effektivt virkemiddel for å framskynde endringer i samfunnet. Det har virket før, og det er ingen grunn til å tro at det ikke vil virke igjen. Derfor kan vi ikke slutte å benytte oss av virkemidlet, når innbyggerne i samfunnet ennå ikke har kommet langt nok. Min påstand er derfor at å droppe fedrekvoten ikke vil føre til mer valgfrihet, men til det stikk motsatte.

Det har tidligere i debatten blitt brukt begrep som «prinsipiell valgfrihet» og «reell valgfrihet». For meg er dette en sak som handler nettopp om det. For høyresiden

er det tydeligvis viktigst å tilby folk en prinsipiell valgfrihet. Jeg synes det er langt bedre å tilby folk en faktisk, reell valgfrihet.

Mitt ønske er at vi i denne salen fortsetter å ta valg som gjør at fedre i framtiden tar ut enda mer permisjon for å være sammen med sine barn. Ikke minst ønsker jeg at vi skal fortsette å bidra til at menn som har valgt et tradisjonelt mannsdominert yrke, også kan gjøre det uten å bli latterliggjort på grunn av sitt valg.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Bendiks H. Arnesen (A) [17:11:03]: Denne trontaledebatten er den siste jeg er med på, og da faller det naturlig for meg å snakke om nordområdene. Ikke under noen regjering før har så mye positivt skjedd i nordområdene. Vi som bor i den nordlige landsdel, ser med all tydelighet hva dette har betydd for både framtidstro, bosetting, etableringer og verdiskaping. Her har det vært handlekraft fra regjeringens side.

Jeg håper at alle ser dette, og ikke av valgtaktiske grunner «snakker ned» dette viktige faktum for denne landsdelen. Jeg er glad for at regjeringen i trontalen signaliserer at fokuseringen på nordområdene skal fortsette.

Nord-Norge er mulighetenes landsdel. Vi har meget stor tilgang på naturressurser som verden trenger, og som kan gi verdiskaping i landsdelen og i resten av landet. Dette gjelder både mat, energi og mineralressurser. Disse ressursene må vi ha gode muligheter til å utnytte.

I klartekst betyr det at landsdelen ikke må bli liggende som et verneområde, slik noen vil, men kunne utvikles på en måte som gir innbyggerne framtidstro og trygghet for arbeid, hus og hjem, og samtidig ivaretagelse av natur og miljø.

Vi ser med all tydelighet hva den spede starten på petroleumsalderen i nord har betydd for hele landsdelen. Se f.eks. på den meget positive utviklingen i Hammerfest i Finnmark, i Harstad i Troms og i Sandnessjøen i Nordland. Det som skjer her, har skapt optimisme i hele landsdelen.

Derfor må den forutsigbarheten som regjeringen hittil har lagt opp til i petroleumsnæringen, fortsette, og derfor må det klargjøres, slik at nye arealer for leting blir tilgjengelig i nord. Fiskerinæringen er også av største betydning i nordområdene, og her vil verdiskapingen kunne øke ytterligere i våre viktige kystsamfunn. Det arktiske landbruket bør også ha store utviklingsmuligheter både for matproduksjonen, for verdiskapingen og for levende bygder.

Jeg hilser også velkommen regjeringens nye strategi for mineralnæringen. Jeg er ikke i tvil om at dette vil bli en stadig viktigere næring i nordområdene og i landet for øvrig. Nordområdesatsingen er en nasjonal satsing som helt klart kommer hele landet til gode. Vi er mange som håper at regjeringen får anledning til å fortsette dette viktige og aktive arbeidet.

Arne Sortevik (FrP) [17:15:07]: Dette er den åttende trontalen fra rød-grønn regjering. Flere og flere velgere ser

ut til å mene at det bør bli den siste. I forhold til den politiske plattformen til denne regjeringen, er mangel på innhold og mangel på visjoner tydelig. Uttalt vilje og evne til fornyelse mangler. En slik mangel er samtidig en fremvisning av mangel på handlekraft.

Den åttende trontalen fra rød-grønn regjering og fra statsminister Stoltenberg er en passiv melding fra en styringstrøtt regjering, tilfreds med å administrere mens den venter på å forlate regjeringskontorene.

Det skal bli godt å få en regjering som ser manglene i dagens norske samfunn, og som gjennom fornyelse med handlekraft forbedrer og videreutvikler det norske samfunn, med økt trygghet og økt frihet for innbyggerne. Og la meg understreke: Fremskrittspartiet mener at fornyelse, forbedring og utvikling selvsagt kan og skal skje innenfor rammen av en ansvarlig økonomisk politikk.

I denne regjeringens politiske plattform står forbedring, forsterking og fornyelse av de offentlige velferdsordningene sentralt. En av disse ordningene er offentlige sykehus. Sykehusene er blitt dårligere, ikke bedre, med styring fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Pasientene har fått færre sykehus og dårligere sykehustjenester. Ahus er en skandale. Det trengs penger og handlekraft for å rydde opp og rette opp. Trontalen sier ingenting om ressurs situasjonen ved norske sykehus. Fremskrittspartiet vil ha opprydding. Pasientene har ingen tid og heller ingen liv å miste.

Om samferdsel har trontalen aldri sagt så lite. Alle vet at ny Nasjonal transportplan skal vedtas for sommeren 2013. Men samferdselssektoren skal fungere også i 2013 – altså det året vi går inn i.

I sin politiske plattform sier Regjeringen at økt satsing på samferdsel vil bety økt satsing på vedlikehold av veinettet. Slik er det ikke blitt. Forfallet på veinettet i Norge har økt under denne regjeringen – det er større enn noen gang. Fylkeskommunene, som er tvunget til å overta statens dårligste veier, roper om hjelp. Uansett politisk farge i fylkeskommunens ledelse er meldingen den samme: Vi klarer ikke å ta igjen etterslep i vedlikehold på fylkesveier uten hjelp fra staten.

Fremskrittspartiet vil hjelpe. Vi mener staten også må finansiere opprustning av fylkesveinettet – selve grunnlaget i verdiskaping og bosetting. Også på europaveier og riksveier må vedlikeholdet økes kraftig. Det vil Fremskrittspartiet gjøre.

I sin rød-grønne analyse av situasjonen i Portugal og Spania glemte representanten Bjørnflaten å fortelle at det nå er konservative regjeringer som rydder opp etter sosialistisk vanstyre. Jeg skal nøye meg med å avslutte med følgende: Trontalen bekrefter at folket trenger en ny regjering. Denne regjeringen bør ikke ta Norge videre.

Svein Harberg (H) [17:18:32]: Kort: Årets trontale vil neppe få plass i historiebøkene som overraskende og nytenkende. Spesielt er vi i Høyre betenkt over at det heller ikke denne gangen varsles politikk for å løfte kompetansebyggingen i landet vårt. Den rød-grønne regjeringen satsar ikke på fagskolene og har heller ikke hatt en klar plan for hva de vil og hvor de vil med høyere utdanning. Det er

underlig at det etter sju år fortsatt er så stor avstand mellom festtalene og den politikken regjeringen legger fram for Stortinget.

Norske bedrifter har innenfor flere fagområder, spesielt innen olje- og gassindustrien og nye spennende næringer, vist at høy kompetanse gir dem en posisjon helt i verdens-toppen. Kombinasjonen av fagfolks praktiske kunnskap og erfaring og topp utdannede ingeniører har gitt denne posisjonen. Deres kompetanse og løsninger har gitt Norge en konkurransekraft som gir et sterkt bidrag til den velferden vi nå kan tilby. Skal vi beholde denne posisjonen, også innen ny næringer, må vi etablere utdanningsinstitusjoner som rekrutterer de beste hodene både nasjonalt og internasjonalt. Da må vi stimulere de beste kompetansemiljøene til å bli enda bedre, og bidra til å gi dem en posisjon som gjør at de tiltrekker seg medarbeidere i ypperste internasjonale klasse.

Jeg blir skikkelig bekymret når statsråd Halvorsen på regjeringens nettside nå slår fast at vi skal være fornøyd med norske universiteter og deres posisjon internasjonalt. Dette sier hun samtidig som de siste rankingene viser at våre utdanningsinstitusjoner også i år rykker nedover på de ferske rankingene. Ikke bare taper vi terreng i verdensmålestokk, men vi er i ferd med å havne på sisteplass i Norden!

Vi kan ikke slå oss for brystet når utviklingen går feil vei, når vi taper posisjon og renommé internasjonalt. Da må vi erkjenne at det må endring til. Statsrådens uttalelser understreker behovet for et skifte, og Høyre er godt forberedt med nye ideer og bedre løsninger for å løfte norske utdanningsinstitusjoner opp på et langt høyere internasjonalt nivå. Ja, Høyre er tydelig på at vi vil gi de beste instituttene marsjordre om å posisjonere seg på topp i Europa. Det er slike mål vi og en borgerlig regjering vil utvikle politikken rundt. Det trenger norsk næringsliv, og en slik konkurransekraft trenger det norske velferdssamfunnet.

Så en liten kommentar til forslaget om forbud mot særskilte rom for organisert religiøs aktivitet i den offentlige skolen. Høyre er tydelig på at utdanning er primær oppgaven til norsk skole, og at ressursene skal settes inn på læring. Den prioriteringen tror vi også at den enkelte kommune har. Det er derfor unaturlig for Høyre å lage nasjonale forbud i saker som definitivt hører hjemme hos de lokale politikerne. Vi tror at lokale politikere vet best hvordan de skal unngå at skolen blir en del av religiøs aktivitet, samtidig som de tar på alvor oppgaven med å legge til rette for den enkeltes rett til å utøve sin tro. Høyre vil derfor ikke støtte dette forslaget.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [17:21:45]: Norsk matproduksjon er unik. Norge er et bratt land, det et kaldt land, og det er et vått land, men vi produserer mat over hele landet, og landbruket er en betydelig næring. Det er 50 000 mennesker, bønder, som dyrker jorda – produserer mat rundt omkring i hele Norge. Det er ca. 40 000 som arbeider i den landbaserte næringsmiddelindustrien, det er ca. 47 500 som jobber i hele næringsmiddelindustrien. 40 000 jobber med å bearbeide mat rundt omkring på store og små steder i alle landets fylker.

Norske fylker og Norge hadde vært et helt annet land om vi ikke hadde hatt landbruket, om vi ikke hadde hatt næringsmiddelindustrien. I og med at vi har et landbruk i hele landet, og vi har en næringsmiddelindustri i hele landet, ser vi et stadig større matmangfold. Vi ser at vi klarer å sikre sysselsetting, og at vi har arbeidsplasser på store og små steder.

Regjeringens mål er å bygge opp norsk matproduksjon. For å få til et landbruk i hele landet og for å øke norsk matproduksjon, er vi helt avhengig av å ha virkemidler. Det er noen få hovedvirkemidler som jeg vil løfte fram:

Punkt 1. Et sterkt tollvern. Norsk landbruk og norsk matproduksjon er helt avhengig av et sterkt og solid tollvern.

Punkt 2. En jordbruksavtale der staten og næringen sammen former ut en strategi og er villig til å bruke budsjettmidler slik at man kan utvikle næringen i hele Norge.

Punkt 3. At vi tar vare på den dyrkede marka, for jorda er grunnressursen for alt landbruk og alt jordbruk, og det er en knapp ressurs i Norge.

Punkt 4. Samvirkets rolle – som sikrer at vi har avsetning og omsetning av produkter rundt omkring i hele landet.

Disse bærebjelkene er under angrep. Både Høyre og Fremskrittspartiet vil svekke tollvernet og er veldig tydelige på at de vil svekke tollvernet. Både Høyre og Fremskrittspartiet har ved de siste behandlingene av Jordbruksavtalen vært veldig kritisk til de budsjettmidlene som legges inn, og ønsker en helt annen innretning. Både Høyre og Fremskrittspartiet har vært veldig kritisk til jordvernet, og til at regjeringen har strammet inn for at mindre dyrket mark bygges ned. Både Høyre og Fremskrittspartiet er kritiske til samvirkets viktige rolle i norsk jordbrukspolitik.

Det året vi går inn i, er et skjenneår for norsk landbruk. Den rød-grønne regjeringen og Senterpartiet vil bygge opp matproduksjonen, men Høyre og Fremskrittspartiet vil bygge ned. Det er det politiske valget folk står overfor, om vi ønsker å ha mer norsk mat på norske bord, eller om vi ønsker å ha mindre norsk mat. Det er ingen tvil om hva denne regjeringen ønsker.

Camilla Storøy Hermansen (KrF) [17:24:56]: Mellom 20 000 og 35 000 menneske dør kvar dag av svolt eller svoltrelaterte lidingar. Ein milliard menneske svelt. Innan 2050 må matproduksjonen aukast med 70 pst. for å gi verdas befolkning nok mat, i følge SN. Vi må altså nesten doble verdas matproduksjon i løpet av 35 år for å gi befolkninga nok mat. I ein situasjon der store delar av verda lid pga. global matvarekrise, har Noreg ei moralsk plikt til å bruke landbruksareal til matproduksjon. Samtidig er auka handel med dei aller mest fattige landa viktig, for at også desse landa kan byggje opp og vidareutvikle sitt landbruksareal.

Dei siste 50 åra har meir enn 1 mill. dekar produktiv jordbruksareal blitt omdisponert i Noreg. Kornarealet har blitt redusert med 640 000 dekar på 20 år, og utviklinga ser ut til å halde fram.

Matjord som er blitt bygd ned, kan ikkje takast i bruk igjen til matproduksjon. Mest matjord går tapt på grunn av

bustadbygging og industriutbygging. Berre 3 pst. av vårt landareal blir rekna som dyrka eller dyrkbar jord.

Dersom vi beheld same forbruksmønsteret som i dag, må kornareala i Noreg auke med 300 000 dekar innan 2020. Vert dietten vår endra, slik at vi et meir svin, egg og kylling, vert arealbehovet endå større. Dette behovet står i sterk kontrast til den nedbygginga vi ser og har sett dei seinare åra.

Det er få land i verda som har eit mindre areal dyrka jord per person enn det Noreg har. Noreg har i dag nedgang i bruk av både gras- og kornareal. Samtidig aukar verdas behov for mat sterkare enn veksten i produksjon. I dag importerer Noreg kraftfôr som tilsvare 2,5 mill. dekar kornjord i utlandet. Det inneber at vi baserer store delar av landbruksproduksjonen vår på andre land sine ressursgrunnlag. Rask økonomisk vekst i folkerike land som Kina og India gir auka etterspørsel etter matvarer.

Etterspørselen etter matjord aukar dramatisk, og vi baserer oss stadig meir på andre sine ressursar. Finanskrise, miljøkatastrofe, handelsbarriere eller anna uforeseieleg hending kan lamme store delar av Noregs matproduksjon. Det er derfor viktigare enn nokon gong å verne om matjorda i landet vårt.

Kristeleg Folkeparti meiner at vi må ha eit strengt jordvern, slik at vi også i framtida har nasjonal matforsyning. Det er vår oppgåve å sikre spiskammerset også til etterkomarane våre.

Tor Bremer (A) [17:27:53]: For oss i Arbeidarpartiet er det slik at ei god utdanning skal vera den beste dørøpnaren til arbeidslivet.

Det norske utdanningssystemet sitt største fortrinn er at det er basert på fellesskulen sine solide fortrinn. Høgresa, og sist den elles så sindige representanten Svein Harberg, brukar mykje energi på å svartmåla den norske skulen og utdanningspolitikken, og då spesielt på to område: Det er på forskingspolitikken og på kunnskapsnivået i skulen vår.

I dag er det ro i skulen – han er ingen ideologisk kamparena. Skulen er prega av konstruktivt samarbeid, og difor er skulen også mykje meir attraktiv som arbeidsplass. Talet på kvalifiserte søkjarar som hadde læreryrket som førsteval, har auka med 54 pst. sidan 2008. Skulen i dag er prega av at stadig fleire lærer meir. PISA-resultat viser at norske elevar har framgang på alle område.

I løpet av dei sju siste åra har høgare utdanning og forskning vorte styrkt på mange område. Me har etablert 23 000 nye studieplassar, bygd nesten tre nye studentbustader kvar bidige dag. Det offentlege forskingsbudsjettet har under Stoltenberg-regjeringa auka med ca. 28 pst. realvekst, korrigert for all mogleg pris- og lønnsvekst.

Eg vil peika på at knapt noko anna budsjettområde har hatt ein slik vekst som forskinga. Når Høgre no prøver å svartmåla utdanningspolitikken ved å visa til forskingsinnsatsen – av alle ting – då må dei vera sørgjeleg i beit for argument.

Representanten Solberg var i sitt innlegg på ein liknande politisk bærtur då ho bombastisk slo fast at norsk innovasjonskraft no er på nivå med kriselanda i Europa. Eg

vil visa til den årlege indikatorrapporten for forsking- og innovasjonssystem som viser at norske forskingspublikasjonar innan f.eks. klinisk medisin, landbruksvitskap, zoologi, molekylærvitskap, genetikk, geovitskap, økologi og miljøfag blir siterte meir enn 40 pst. meir enn verdsgjennomsnittet. Eg vil òg kort nemna at NTNU førre året blei arrangert som det fjerde beste universitetet i verda på samarbeid med næringslivet. Så det er nok ikkje noko eintydig bilete.

I fjor var temaet frå Høgre at i ei tid med økonomisk krise, så satsar heile Europa unntatt Noreg på høgare utdanning og forskning. Nei, igjen, dette stemmer ikkje. Det er svære kutt i land etter land på dette området. Det er i ferd med å bli innført eit nytt utdanningsmessig klasseskilje i mange land.

Ingebjørg Godskesen (FrP) [17:31:15]: I Aust-Agder venter vi ennå på å få bygd ut hele E18. Vi har to parseller hvor det ikke er gjort noe som helst. Det gjelder strekningen Arendal–Tvedestrand som har to fotgjengerfelt og masser av avkjørsler og påkjørsler. Og det gjelder strekningen Tvedestrand–Vinterkjær som har et særdeles farlig kryss ved avkjørselen til Risør. Da E18 fra Brokelandsheia mot Arendal ble bygget, forsvant det penger på en mirakuløs måte, slik at strekningen brått ender i en rundkjøring, før den går over til en vanlig tofeltsvei. Bråstoppen ved Vinterkjær blir på folkemunne kalt Skogsholmen, etter den statsråden som forsynte seg av gitte bevilgninger og brukte pengene til andre ting, slik at veiprosjektet ikke ble ferdig. Fremskrittspartiet vil bygge en trygg firefelts E18 gjennom hele Aust-Agder, og vi vil vise handlekraft.

Når jeg er inne på handlekraft, så synes jeg ikke at regjeringen har vist handlekraft, verken når det gjelder sykehus, politi eller annen sikkerhet. Med handlekraft menes at man skal kunne se resultater av det man snakker om. Det nytter ikke å si at man har bevilget mer penger til infrastruktur enn noen gang for at veiene skal være mer trafiksikre og trygge, når resultatet av byggingen er 11 km med motorvei i året. Det nytter ikke for regjeringen å si at de har brukt store summer på å utdanne nye politifolk, når man ikke har råd til å ansette disse som politifolk, altså til det de har utdannet seg til.

Vi har f.eks. ikke merket at det er mer synlig politi i gatene i Arendal og Aust-Agder, og vi burde vel ha merket noe til regjeringens satsing, selv om vi ligger et stykke fra Oslo. Det blir ikke mer trygghet i Aust-Agder når befolkningstallet om sommeren øker til det mangedobbelte, og det viser seg at det er enda færre politibetjenter på vakt per 1 000 personer enn under resten av året. Da øker usikkerheten, og tryggheten går ned til det minimale.

Trygghet på sykehus er noe vi i det siste har sett at vi ikke kan ta en selvfølge, og hvor er regjeringens handlekraft her?

Fremskrittspartiet vil gjøre noe med dette. Vi ønsker at befolkningen skal føle seg trygge, både i hjemmene, når de er på tur i byen, når de kjører på veiene og når de er innlagt på sykehus. Da trenger vi en handlekraftig regjering som viser en ansvarlig økonomisk politikk, og det får vi ved et regjeringsskifte høsten 2013.

Lars Myraune (H) [17:33:52]: Norge er på mange måter et moderne og godt land å bo i. Men når vi kommer til infrastruktur for samferdsel, ligger vi dårlig an.

Norge trenger en infrastruktur som er tilpasset framtidens krav til sikkerhet, komfort, kvalitet, forutsigbarhet og tilgjengelighet. Flere og bedre veier knytter landet sammen, legger bedre grunnlag for økonomisk vekst og gir livskraftige lokalsamfunn. En moderne og effektiv jernbane gjør toget mer attraktivt for næringslivet og reisende, og fører til redusert bilbruk. Næringsdrivende lastebilsjåfører, pendlere, skoleelever og småbarnsfamilier er alle avhengige av god framkommelighet. Effektive kommunikasjonsmuligheter er god næringspolitikk, god distriktspolitik og god bypolitikk. Mobilitet er det viktigste vilkåret for vekst. Norge ligger her langt bak.

Transport- og kommunikasjonskomiteen var forleden på reise i Portugal og Spania. Det var som å komme til en annen verden når det gjelder infrastruktur. Ja, en infrastruktur som kanskje var i overkant av hva de har råd til, men de har en stor gjeld, og vi har mye penger.

Veistandarden i Norge er langt dårligere enn i land det er naturlig å sammenligne seg med. Mens Sverige har om lag 4 500 km møtefri vei, har vi kun 500 km. I tillegg har vi et vedlikeholdsetterslep estimert til 400–500 mrd. kr. I 2011 omkom 168 personer på norske veier. Over 8 500 ble skadd. Det må bli tryggere å ferdes i trafikken, og det er behov for satsing på trafiksikkerhet. Vi må kunne få en sterkere prioritering av midtrekkverk og flerfeltsveier.

Høyre har ved flere anledninger tatt til orde for en raske og kortere planleggingsprosess og alternative finansieringsmuligheter. Hver gang har forslagene blitt avvist av regjeringen.

I mai 2012 ble rapporten Alternative finansierings- og organiseringsformer for transportinfrastruktur levert av Vista Analyse på bestilling fra Samferdselsdepartementet. Rapporten uttrykker at dagens bevilgnings- og beslutningssystem for offentlige infrastrukturinvesteringer innenfor vei og bane gir uforutsigbare rammebetingelser. Rapporten anbefaler bruk av Offentlig Privat Samarbeid, såkalt OPS, på veiprosjekter. Høyre er ikke overrasket over det, for OPS har visse fordeler: vesentlig kortere utbyggingstid – nesten halvert, optimal prosjektframdrift og tilpasning av prosjektet til et livsperspektiv, ferdigstilling til rett tid og avtalt pris, sannsynligvis rimeligere gjennomføring enn ved tradisjonell utbygging, premierer privat utbyggers kompetanse og fleksibilitet, og tar større hensyn til tilpasningsevne til brukerkrav.

Høyre har nye ideer, vil ta i bruk nye løsninger og vil øke bruken av penger på infrastruktur i tråd med handlingsregelen.

Tor-Arne Strøm (A) [17:37:12]: Siden 2005 har vi sammen med folk i hele landet, næringslivet, fagbevegelsen og organisasjoner jobbet for å gjøre Norge bedre. Vi er ett av verdens beste land å bo i.

Det er viktig med gode rammebetingelser for norsk næringsliv, ikke minst forutsigbare rammebetingelser. Jeg skal ta et par eksempler som har stor betydning for industrien, næringslivet og ikke minst de ansatte, spesielt kan-

skje fra den landsdelen jeg kommer fra. CO₂-kompensasjon for industrien var en viktig sak, og formålet er å hindre at norsk industri flytter ut til land med en mindre aktiv klimapolitikk. Vi vil fortsatt legge til rette for en god utvikling av norsk industri og næringsliv. Dette ble utrolig godt mottatt av bedriftene rundt omkring, og dette er en viktig sak for å beholde de bedriftene i landet. Det er også viktig i denne sammenhengen med partssamarbeidet, og dette er livsnødvendig for å få til slike ordninger.

Jeg var for en stund siden på besøk på Finnfjord Smelteverk på Finnsnes. Der uttalte direktøren på bedriften at trepartssamarbeidet er livsnødvendig. Men han sa en ting til, og det skal man legge merke til i denne salen. Han sa at vi i Norge har gode rammebetingelser, og at vi antakeligvis er den beste plassen å drive norsk industri på, og det var ikke dårlig sagt av en industrileder. Det bør man lytte til.

Et annet eksempel er den nye godkjenningsordningen for renholdsbedrifter som ble satt i verk fra den 1. september. Alle renholdsbedrifter som ønsker å drive i Norge, skal godkjennes av Arbeidstilsynet. Følger man ikke regelverket kan både firmaet og den som kjøper tjenester, straffes. Vi kan heller aldri akseptere en politikk som svekker stillingsvernet og kollektive avtaler. Vi er på arbeidstakernes lag.

Olje- og gasspolitikken har bidratt til å styrke en sektor som i dag er i utvikling. Det er en motor for vekst og har stor betydning for nasjonen. Derfor er det viktig at det som skjer i nord, også skal skje i framtida – at vi får utvikling, og at vi får regionale ringvirkninger. Det har allerede begynt å gi resultater, bl.a. i Sandnessjøen i Nordland, i Hammerfest i Finnmark og i Kristiansund i Møre og Romsdal. Vi er også opptatt av at det skjer videreutvikling i disse områdene.

Så en liten visitt til infrastruktur og samferdsel. Jeg synes Anne Marit Bjørnflaten har en god oppstilling av det som skjer på samferdselssiden. Jeg kjørte på sensommeren bil fra Fauske til Oslo. Hvis dere ikke har kjørt den strekningen, må dere være snille og ta en tur. Jeg ble to timer forsinket til Oslo på grunn av mye veiarbeid. Det rulles ut asfalt, det bygges bruer, og det skjer en masse ting på samferdselssiden. Bård Hoksrud, du holder deg ikke til sannheten, du må reise en tur utenfor Oslo-gryta.

Torkil Åmland (FrP) [17:40:32]: Jeg skal inn på et litt annet tema enn veiarbeid. 22. juli-rapporten ble lagt fram for ikke så lenge siden. Rapporten avslørte en grunnleggende systemsvikt i det som skal være statens primære oppgave, nemlig å skape trygghet og beskyttelse for sine egne borgere. Jeg tror vi kan si at ikke siden 9. april 1940 har beredskapssystemene sviktet så fundamentalt som de gjorde denne gangen. Vi var rett og slett ikke forberedt på at noe slikt som dette kunne skje.

Før 22. juli ble det også gitt inntrykk av at beredskapen var god, alt var under kontroll. Da krisen inntraff, viste det seg at det var det på ingen måte. Det sviktet i utstyr, koordinering og kommunikasjon. Det var manglende øvelser og en del svikt i grunnleggende ferdigheter. Nå er politiet gjennom en grundig prosess for å bedre beredskapen.

Men når slike ting skjer, sitter man igjen med noen

spørsmål i forlengelsen av det. Et spørsmål i hvert fall jeg har stilt meg, er: Når det sto slik til med den indre beredskapen som det vi opplevde 22. juli, hvordan står det da til med den ytre sikkerheten, den ytre beredskapen, i landet vårt? Har vi en sikkerhetspolitikk som er god nok? Har vi en sikkerhetspolitikk som er rettet inn mot de endringer som sannsynligvis kommer til å skje i framtiden, hvor vi nok må ta en større del av ansvaret for vår egen sikkerhet? USA fokuserer mot Asia, Russland holder på å bygge opp i nordområdene, mens NATO-landene i Europa har mer enn nok med å håndtere finanskrisen og sannsynligvis vil måtte kutte i forsvars- og sikkerhetsbudsjettene sine. Er vi forberedt? Har vi en god nok beredskap og sikkerhetspolitikk for å møte en slik situasjon i framtiden? Er det forsvaret vi har i dag, med den militære beredskapen vi har, godt nok hvis det oppstår en overraskende og uventet situasjon?

På papiret har vi et godt forsvar. På papiret har vi jagerfly, 57 stykker. Men hvor mange av disse er operative? På papiret har vi ubåter. Men hvor mange av disse er operative? I 2001 ble det bestilt 14 nye kamphelikoptre til Kystvakten og fregattene. I dag er kun ett av disse mottatt.

Jeg har en viss bekymring for at vi på samme måte som når det gjelder den indre beredskapen, også når det gjelder den ytre beredskapen har en situasjon hvor vi har gode planer på papiret, men i praksis er situasjonen kanskje en annen enn det som framgår av offentlige dokumenter.

Statsministeren erkjenner at man hadde planene, men ikke erkjennelsen av behovet for sikkerhet. Jeg tror det er nødvendig å vise gjennomføringsevne og handlekraft også når det gjelder å få plass den ytre sikkerheten, og den beredskapen som er nødvendig i forhold til det.

Trond Helleland (H) [17:43:44]: Siste trontaledebatt i en stortingsperiode er ofte en indikator på hva vi har i vente i kommende valgkamp. Dagens debatt gir noen svar. De rød-grønne skryter av hva de har gjort. De vil styre videre, men presenterer ingen nye ideer, bare ideer om nye stortingsmeldinger. Det kommer til å bli en travel vår – det skal ryddes på rød-grønne regjeringskontorer.

På ikke-sosialistisk side er situasjonen en annen: fire offensive partiledere, enighet om at regjeringsskifte er nødvendig, utålmodighet etter å sette egne ideer ut i livet, og enighet om at Høyre skal være en sentral del av et alternativ til dagens slitne, visjonsløse regjering.

Et typisk eksempel på rød-grønn idétørke fikk vi i representanten Sivertsens innlegg. Ja, han reklamerte til og med på Facebook for at han skulle tale om boligpolitikk. Interessant, tenkte jeg – har regjeringen skaffet seg en boligpolitikk? Men etter å ha hørt innlegget skjønte jeg hva han skulle snakke om, nemlig Høyres boligpolitikk, som naturligvis ble sablet ned. Hva med å fokusere på egen politikk? Tidligere arbeiderpartileder, statsminister og stortingspresident Thorbjørn Jagland sier i Dagbladet i desember i fjor:

«Det finnes ikke noe land i verden som har en så total mangel på boligpolitikk som vi har i Norge.»

Det er litt av en attest til sine egne.

Ett år er gått, og i trontalen varsles det nok en gang en

stortingsmelding om boligpolitikk. Høyre har foreslått en rekke tiltak for å bedre situasjonen på boligmarkedet. Det må bygges mer, og kommunene må få større frihet til å sette i gang større utbyggingsprosjekter. Lier kommune vil bygge flere tusen boliger på Lierstranda. Kommunen har nå ventet i 18 måneder på behandling av reguleringsplanen. Den ligger i Miljøverndepartementet. Der ligger den tydeligvis godt. Departementet var på befaring i juli i fjor, og fortsatt ligger planen nederst i bunken på miljøvernministerens bord.

Høyre vil samle behandlingen av plan- og bygningsloven i Kommunaldepartementet. Vi vil redusere statens muligheter for innsigelser og styrke koblingen mellom kollektivutbygging og boligutvikling.

Jeg hørte at representanten Tor-Arne Strøm hadde blitt to timer forsinket fra Fauske til Oslo. Jeg sjekket det på kartet nå, det er 1170 km. Jeg kan si at vi som bor i Drammen – hvis vi skulle være så dumme å kjøre bil – blir forsinket en time hver dag på 40 km på grunn av manglende veiutbygging og på grunn av dårlig satsing på veier i sentrale strøk.

Høyre har nye ideer og bedre løsninger. Arbeiderpartiet har styrt i sju år. Neste år skal de legge fram en stortingsmelding. De etterlyser boligpolitikk. De har hatt sju år på seg. Etter lang erfaring med rød-grønne stortingsmeldinger spør jeg meg selv: Hva kan Arbeiderpartiet få til på tolv år som de ikke har fått til på åtte?

Aksel Hagen (SV) [17:47:07]: Mer bolig, ikke så overraskende kanskje: Dette er jo et tema som går igjen i mange aviser, og vi har mange debatter og utspill for tida. Alle er vi enige om at det må bygges flere boliger. Fra ytterste venstre til ytterste høyre kappes vi om å ville det mest. Det er bra, for vi trenger flere boliger, og f.eks. har SV sagt at vi kanskje må opp i 40 000 om tilbudssida skal bli god nok. Men det er også grunn til å rope et lite varsko her, for boligdebatten viser en trend som går igjen i mange andre debatter: Det er først og fremst middelklassen vi prater til, og for få snakker om de svake gruppene. Det må vi ta hensyn til når vi skal lage boligmeldinga i år.

Det er først og fremst to ting som jeg har lyst til å trekke fram her, som jeg syns meldinga må stå opp for. Det er en sosial og rettferdig boligpolitikk, som ikke minst hjelper ungdom og vanskeligstilte til å få et godt sted å bo, og så er det viktig at vi står fast på at byggenæringa har et ansvar for at boligene som bygges, skal være tilpasset framtidens behov i forhold til miljø og tilgjengelighet. Dette er sosiale, grønne og rettferdige mål, som vi er overbevist om at de rød-grønne vil stå fast på. Jeg håper at det blir et samlet storting som står fast på dette.

Et av forslagene til SV er å bygge flere billige utleieboliger på utsida av det ordinære markedet, slik at noen, ikke minst studenter og vanskeligstilte en periode av livet, kan få komme inn på den typen utleiemarked, kanskje mens de sparer opp penger til å komme inn på det mer ordinære eiemarkedet. Det er å håpe at Høyre kan retenke litt her og bli med på en slik ordning og ikke avvise det litt for mye på autorefleks.

Litt mer om studenter: Det er viktig av to grunner også

å bygge flere studentboliger. Vi har sagt at vi bør opp til 2 000. For det første hjelper vi studentene isolert sett, for det andre letter vi presset på utleiemarkedet, noe som gjør det enklere for alle de andre som vil inn på utleiemarkedet. Her er det viktig å stimulere både kommuner, boligbyggelag og andre aktører til å bygge opp et mer profesjonelt utleiemarked. Det er et tankekors at Norge ikke har det i dag, i motsetning til hva en har i sammenlignbare land.

Så litt om dette med nye krav til nybygg. Vi har etter vår mening en litt uryddig debatt både på krav til miljø og energiforbruk og på krav til tilgjengelighet. Vi ser at Høyre bruker Selvaags tall, som er voldsomt høye, opp i 600 000 kr ekstra på en toroms leilighet. Vi anbefaler heller å lytte til SINTEF Byggforsk, som kommer med langt mer avdempede beregninger her. SSB gjør det samme. For det må være et poeng, ikke minst for byggenæringa sjøl, at vi opererer med krav og forventninger til framtidige boliger som gjør at dette blir en moderne næring som bl.a. kan konkurrere på det globale markedet, i stedet for at vi skal stå fast i gamle måter å bygge på.

Irene Lange Nordahl (Sp) [17:50:36]: Det siste året har nasjonal sikkerhet og beredskap preget den norske politiske debatten. I dette ligger oppmerksomhet rundt en rekke områder og ikke minst samhandling mellom alle etater som skal bidra når katastrofen inntreffer.

I begrepet «sikkerhet og beredskap» ligger også mat-sikkerhet. Derfor har regjeringen i landbruksmeldingen slått fast at enhver nasjon har rett og plikt til å brødfø sin egen befolkning.

Katastrofer rammer hardt når de inntreffer, og det er viktig at vi som storsamfunn møter disse utfordringene. Sist sommer rammet naturkatastrofer Troms og Buskerud, og store landbruksarealer ble rammet av skader som følge av flom. I Kirkesdalen i Målselv i Troms opplevde befolkningen de enorme naturkreftene da storflommen rammet dalen. Dette betegnes som en 200-årsflom, og befolkningen i dalen har aldri opplevd noe slikt tidligere. Da vannet var borte, så vi de store ødeleggelsene som flommen hadde skapt, med ødelagte veier, men framfor alt raserte jorder. Slam og grus dekket store jordbruksarealer, og elven hadde regelrett vasket bort matjorden mange steder. Dette er en stor katastrofe for dem som er rammet.

Erstatningsordningene for slike hendelser er ikke godt nok tilpasset ekstremsituasjoner som den Målselv-bøndene opplevde denne julidagen, og de bøndene som er rammet, sitter igjen med store egenandeler og store tap som følge av det som har skjedd. I tiden framover må vi belage oss på mer ekstremvær, og derfor har jeg tatt til orde for at regelverket for erstatningsordninger må endres, for å møte de utfordringene vi kommer til å stå framfor i årene som kommer. Jeg håper derfor at partene i jordbruksforhandlingene, jordbruksorganisasjonene og staten kan komme fram til enighet om endring i erstatningsordningene.

Et annet tema Senterpartiet er veldig opptatt av, er fiskeri- og havbruksnæringen. Vi vet at vi går en utfordrende vinter i møte, og vi er veldig opptatt av å være rede til å sette inn tiltak dersom det blir nødvendig.

Arbeidet med den nye sjømatmeldingen er i gang, og vi

er opptatt av en framtidsrettet fiskerinæring med lønnsomhet både i flåten og i industrien. Dette vil skape livskraftige fiskerisamfunn i årene framover, noe vi ikke minst ser på Senja, i Lofoten og i Vesterålen, og vi ønsker flere av disse livskraftige samfunnene framover.

Vi er opptatt av lokalt eierskap, og i Senterpartiet er vi veldig tydelige på at råfiskloven og deltakerloven skal ligge fast – i motsetning til Høyre og Fremskrittspartiet, som vil rokke ved fiskernes grunnlov. Senterpartiet er opptatt av bærekraftig og treffsikker vekst i havbruksnæringen. Vi er opptatt av økt produksjon, og vi er opptatt av at framtidige konsesjoner skal tildeles små og mellomstore lokalt eide bedrifter.

Sjømatnæringen har en lysende framtid foran seg, og Senterpartiet skal bidra til å legge til rette for det.

Ingrid Heggø (A) [17:53:51]: Denne veka kunne vi lesa i Aftenposten at fjoråret var eit jubelår for norske bedrifter – stikk i strid med opposisjonen si svartmaling og pessimisme på vegner av norsk næringsliv. Vi har tidenes satsing innanfor industrien:

- langsiktige kraftkontraktar
- nytt investeringsfond under Enova
- CO₂-kompensasjonsordninga
- industriinkubatorar
- historisk høge rammer innanfor GIEK
- etablering av Eksportkreditt Norge
- tiltakspakker til treforedlingsindustrien og verfta og leverandøriindustrien
- satsing på SIVA.

Det er levert på dette og meir til. Likevel snakkar Høgre om manglande gjennomføringskraft, og i dagens innlegg snakka representanten Solberg med uro om viktig industrikompetanse som kan forvitra. Ja, dette er ei ny og rørende omtanke for industrien frå Høgre si side.

Då Elkem vart seld til Kina, sa Høgres Svein Flåtten at han såg for seg ei framtid utan storindustri på norsk jord, og at vi i staden burde satsa på å etablere norskeide selskap i utlandet. Solnedgangsindustri, kalla dei aluminiumsindustrien. Og då vi behandla eigarskapsmeldinga her i Stortinget i fjor, var Høgre mest oppteken av å selja seg kraftig ned i statlege selskap og dermed sleppa inn utanlandske investorar. For det hadde vorte resultatet.

Denne utsalsiveren delar dei med Framstegspartiet. Ja, Framstegspartiet går som vanleg litt lenger. Og då vert det underleg å høyra representanten Jensen svara representanten Sande i replikkvekslinga her i dag at Framstegspartiet ikkje ivrar etter å selja ut kraftressursane. Jo, Framstegspartiet har stemt for kraftig reduksjon i eigarskapet i både Statkraft og Statoil.

Og kva skjedde i Trondheim då Framstegspartiet og Høgre rådde grunnen der? Jo, dei selde ut Trondheim energi, og kommunen tapte millionar av kroner, som kunne gått til betre skular og fleire sjukeheimplassar.

I fjorårets trontaledebatt var det låg konkurransekraft, i år er det manglande gjennomføringskraft som er Høgre og Framstegspartiet sitt mantra. Kritikken på låg konkurransekraft stilna då vi fekk målingar som viste at Noreg var på topp ti i verda over best konkurransekraft.

Tru om næringslivet er samd i at næringsministeren manglar gjennomføringskraft? Kva er det eigentleg Høgre etterlyser innanfor næringspolitikken? Er problemet at det skapast for mange bedrifter innanfor privat sektor? Eller er problemet at forenklinga går for fort? Eller er det plagsamt med lukta av nylagd asfalt over heile landet? Eller er det synet av jordbruk over heile landet?

Europa blør med høg arbeidsløyse og må kutta i velferdstenestene, medan vi i Noreg har fleire folk i arbeid enn nokon gong før, og det er skapt 320 000 nye arbeidsplassar.

Laila Marie Reiertsen (FrP) [17:57:07]: Vi bur alle i eit godt land. Mykje er bra, men jammen kan mykje bli betre, og det ønskjer Framstegspartiet å bidra til ved neste val.

I trontalen blei det hevda at ein må leggja til rette for individet, at ein må ta omsyn til det enkelte mennesket i ulike samanhengar. Det er vel og bra å seia, men det er langt frå handling til å gjera det i verkelegheita.

Vi kan alle vera einige i at arbeid er viktig – viktig for samfunnet og viktig for den enkelte. Vi må leggja til rette for at fleire kan vera med i dette arbeidslivet. Spesielt er det fleire grupper som heile tida ikkje klarer seg sjølve, eller som ikkje får den rette hjelpa frå det offentlege til å opna arbeidsdøra – ei arbeidsdør som gjev moglegheiter for den enkelte i form av trygg økonomi, som aukar sjølvtilfredsheita og aukar helsa.

Framstegspartiet vil fortsetja sitt arbeid også for desse. Vi vil sjå på moglegheiter der kvart enkelt individ skal få hjelp ut frå sine kvalitetar og utfordringar. Det nytter ikkje å laga system og ordningar der grunnpilaren har eit utgangspunkt der alle er like – eit utgangspunkt som Framstegspartiet er sterkt imot.

Det viser seg også at uansett kor mange rapportar ein lagar, både med og utan tiltak, er det ikkje alltid at dei har funne dei rette tiltaka – noko tal frå Nav og SSB viser tydeleg når det gjeld funksjonshemma som ønskjer seg arbeid. Her går pilene i feil retning. Klart og tydeleg fortel dei at jobbstrategien framleis berre er eit papir. Derfor er det ein mangel at når ein ser at tiltak eller fråvær av tiltak ikkje nyttar, må ein inn og justera, og det raskt – sjølv sagt under føresetnad at ein verkeleg ønskjer det.

Framstegspartiet har ein jobb å gjera for å skapa tryggleik og fridom for enkeltmennesket. Vi ønskjer å bruke vår handlekraft.

Ei anna gruppe som vert heldt stabilt nede hos dei raudgrøne, er eldre eller godt vaksne arbeidsledige som har vore ledige over lang tid. Ja, eg har registrert at talet har gått litt ned, men er dette godt nok utifrå kva regjeringa har sagt i si politiske plattform? Viss ein ser på dei som er over 50 år og arbeidsledige, så utgjør dei over 11 000 menneske. Dette er menneske som har viktig kompetanse og kunnskap, og mange av desse er langtidsledige – langtidsledige som etter alt å dømma ikkje har fått den rette hjelpa frå Nav til å komma seg i arbeid. Da må ein sjå på tiltaka og verkningen av desse. Samfunnet har behov for mange arbeidstakarar framover, og langtidsledige seniorar burde vera ei gruppe som også hadde fått sitt fokus.

Framstegspartiet har ein jobb å gjera for å skapa trygg-

leik og fridom for enkeltmennesket. Vi ønskjer å bruke vår handlekraft.

A k t h t a r C h a u d r y hadde her overtatt presidentplassen.

Anders B. Werp (H) [18:00:15]: Vi ser en økende politisk polarisering i flere land i Europa. Gjeldskrisen som mange land er inne i, har ført til uro og demonstrasjoner. Politiske bevegelser som representerer ekstreme standpunkter, virker forlokkende med sine enkle løsninger. Disse fløypartiene, både til venstre og høyre, representerer ingen varige løsninger.

Denne utviklingen gir et uhyggelig ekko fra Europas nyere historie. Vi må derfor skjerpe både oppmerksomhet og innsats mot denne utviklingen.

Det må selvfølgelig samarbeides internasjonalt om en vei ut av gjeldskrisen. Flere av innleggene i denne trontaledebatten har hatt en nedsettende tone til EU og europeisk samarbeid. Mitt spørsmål til dette er: Hva hadde situasjonen vært uten EU? Jeg mener den hadde vært mye verre.

Men mitt innlegg skal ikke dreie seg om utenrikspolitikk. Jeg vil peke på den holdningsmessige mobiliseringen mot ekstremisme, for vi møter dette også her hjemme. 22. juli i fjor var utslag av ekstremisme. PST gir i sine åpne trusselvurderinger et tydelig signal om at muslimsk ekstremisme representerer den største trusselen for terrorhandlinger. Men også høyre- og venstreradikale miljøer er omtalt av PST.

Det er vel og bra at regjeringen la fram en handlingsplan for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme i desember 2010. Vi så en statusrapport for denne handlingsplanen i desember i fjor. Den viser at mye er igangsatt, men også at mye gjenstår. Dette er tiltak på lokalt nivå, innen politiet og med kommunene som viktig part.

Men mange av tiltakene er lite målbare. Høyre er bekymret for at dette blir lite effektivt og målrettet. Vi håper vi tar feil. Men hvordan er det mulig å måle og vurdere f.eks. «Politiets arbeid for dialog og ytringsfrihet», som er ett av tiltakene?

Tiltakene er viktige, jeg vil understreke det. Men Høyre mener at utfordringene er større og mer komplekse i dag. Arbeidet for toleranse, respekt og gjensidig ansvar må fortsette. Men samtidig vil vi særlig framheve PSTs rolle, kapasitet og kompetanse. Vi kommer ikke unna den spisse delen av kampen mot ekstremisme. Med demokratiet og rettsstaten som ramme er det fortsatt rom for å styrke dette virkemidlet.

Også her vil Høyre etterlyse nye ideer og bedre løsninger. Kampen mot ekstremismen vil bli viktig, og da må vi våge å tenke nytt.

Torfinn Opheim (A) [18:03:11]: Vi blir stadig minnet om finanskrisen i Europa. I de analysene som blir gjort, er det begreper som «gjeldsgrad», «lånebetingelser», «rentenivå», «eurokrise», «rating» osv. som dominerer.

Vi ser at arbeidsledigheten nå er skyhøy. Det er 25 millioner ledige i eurosonen, og vi vet at ungdomsledighe-

ten som skjuler seg bak disse tallene, er langt høyere enn dette. Vi vet at det er store forskjeller mellom Nord-Europa og Sør-Europa i dette bildet. Likevel skal vi bare rett over grensen til Sverige for å finne urovekkende høye ledighetstall og enda høyere ungdomsledighetstall.

Men bak disse fakta, disse kjølige og nå nesten dagligdagse begrepene er det enkeltmennesker og enkeltskjebner. Når vi opplever at vi ikke lenger kan få bruke våre tilregnede kunnskaper og skaperkraft gjennom arbeid, mister en troen, ikke bare på arbeidslivet og samfunnet. Man mister også framtidshåpet. Det er dette som er virkeligheten. Det er dette som er fakta. Det er dette som er hverdagen til svært mange, også små barn – barn som i hele sin oppvekst risikerer å ha foreldre som er arbeidsledige.

Både arbeidsledige i Spania og Hellas og ungdom i Sverige vet at jo lengre tid de er borte fra arbeid, jo vanskeligere er det å komme tilbake i arbeid. Derfor snakkes det nå stadig oftere om en tapt generasjon i Sør-Europa.

Jeg vil tilbake til utgangspunktet. Flere i Europa erfarer nå smertelig at det er en sterk og brutal sammenheng mellom inntekter og utgifter, ganske enkelt fordi land og regioner har hatt større utgifter enn inntekter over lang tid. Dermed svekkes den reelle muligheten for å komme seg ut av denne situasjonen, men også tilliten svekkes. For å bevare og utvikle en trygg og sikker velferdsstat må det være en tillit til økonomien, en tillit som skaper forutsigbarhet. Banker må ha den samme tilliten, og folk må ha tillit til at de folkevalgte klarer å løse oppgaven. Her er det store utfordringer i dag. Vi ser at fordi arbeidsledigheten er så høy, stiger også den sosiale uroen.

I flere kommentarer etter trontalen i år ble det sagt at dette var kun en oppramsing av hva regjeringen jobber med, og at den sågar var litt kjedelig. I trontalen står det at vi i dette landet klarer å skape mer enn 300 000 nye arbeidsplasser, at det aldri før har vært flere sysselsatte, at ledigheten er lav, at renten er lav, osv. – kanskje kjedelig, men ufattelig viktig for dem det gjelder, og også viktig for landet og fellesskapet.

Vi har hatt en enorm barnehageutbygging for at flere skal komme seg i arbeid fordi de trengs. Vi bygger ut og forbedrer stadig utdanningssektoren. Den er sågar gratis fra barneskole til forskning fordi vi vil forberede oss på morgendagens behov.

Vi ser at det fortsatt må gjøres mye for å fortsette den gode velferdsbyggingen og sørge for at enda flere får det bedre enn i dag. Men det må gjøres i trygghet for at vi ikke mister tillit til økonomien.

Olemic Thommessen (H) [18:06:30]: Høyre ønsker et kraftig taktskifte i samferdselspolitikken. Det betyr en ny politisk kurs der mer penger til vei og bane følges av en ny politikk, som gir bedre langsiktighet, helhetlige løsninger og mer vei og bane for de pengene vi setter inn.

Mange distrikter i Oppland – og Oppland kan godt tjene som eksempel også for andre områder – har slitt med negativ befolkningsmessig økonomisk utvikling, samtidig som vi i stadig sterkere grad ser at vekstsmertene rammer Oslo-regionen med økende boligpriser og plagsom trafikkthet, med de negative miljøeffekter dette har.

Hadeland og Gjøvik-regionen ligger klar med gode utbyggingsmuligheter, boligmuligheter og næringsarealer. Flaskehalsen er, selv om avstanden ikke er stor, transportmulighetene, kommunikasjonsårene til Oslo. Rv. 4 har en uendelig historie av reguleringsproblemer og klattvis utbygging. Selv om utbyggingen nå snegler seg videre, er det en realitet at standarden vil være bortimot utdatert før veien er ferdig. Blant annet fremstår planene for parseller gjennom Nittedal som lite tilfredsstillende for en hovedåre som vi her snakker om.

Gjøvikbanen har også et prekært behov for oppdatering. Gjøvikbanen må ses som en del av intercityområdet rundt Oslo og oppgraderes i takt med dette. I et miljøperspektiv er det opplagt at vi skulle ønske en bane som i tid og komfort er konkurransedyktig med bilen. Slik er det ikke i dag.

Behovene er altså tydelige nok. Spørsmålene blir bare hvordan vi dekker dem. Mer penger – det synes alle å være enige om. Imidlertid er investeringsbehovet så gedigent at vi også må gjøre nye grep for å øke utbyggings tempoet drastisk. Det er på tide å tenke nytt. Vi har behov for en politikk som er preget av vilje til nye ideer og gjennomføringskraft.

Høyre satte i gang pilotprosjekter for OPS. Kanskje er det på tide å bruke de erfaringene vi har innhentet, til faktisk å sette nye prosjekter ut i livet?

Høyre satte også ut Gjøvikbanen på konkurranse. Det ga umiddelbare, positive resultater. Det er heller ikke et arbeid som er fulgt opp av denne regjeringen.

Regjeringspartiene hevder at OPS på konkurranseutsetting ikke vil fungere. Hva er da alternativene? Vi kan ikke akkurat se at ideene er der. Idéfattigdommen og mangelen på politiske løsninger er påfallende. Vi kommer kort og godt ikke i land på denne måten. Norge trenger en ny regjering som vil ta nye politiske grep i bruk.

Bente Thorsen (FrP) [18:09:38]: Regjeringen sier at den vil sikre gode helsetjenester for folk, at den vil følge opp Samhandlingsreformen, og at den vil satse på utdanning. Men de sier lite eller ingenting konkret om hvordan de skal gjøre dette.

Utfordringene i dagens helsesektor er store, og det er ingenting som tyder på at de blir mindre. Selv om vi har fått en ny helseminister som er veldig fornøyd i sitt møte med den private helsesektoren, og derfor helst vil snakke om hvor godt det fungerer, så betyr ikke det at alt er på stell i helsesektoren.

Flere folk får konstatert ulike kroniske sykdommer, og vi lever lenger. I mange tilfeller fører dette til et stort sammensatt hjelpebehov. I tillegg viser framskrivninger at dersom vi ikke gjør endringer i måten som vi løser oppgavene i sektoren på, må hver fjerde ungdom ta helsefaglig utdanning i 2025. Går vi enda ti år framover, er tallet at hver tredje ungdom på landsbasis må ta den slags utdanning. Dette er selvsagt ingen bærekraftig utvikling. Men vi må uansett rekruttere og utdanne flere.

Det må endringer til i hvordan vi løser oppgavene. Fremskrittspartiet mener at for å sikre tilstrekkelige, trygge og gode helsetjenester, så må det også satses vesent-

lig på utdanningssektoren. I mai behandlet og vedtok Stortinget Meld. St. 13 for 2011–2012 Utdanning for velferd, Samspill i praksis. Meldingen inneholder mange gode konkrete løsninger på utfordringer innen det helsefaglige og sosialfaglige området, som det både var mulig og viktig å gjennomføre snarest mulig. Fremskrittspartiet hadde store forventninger til at regjeringen virkelig ønsket å sette i gang gode tiltak for å styrke helsesektoren. Fremskrittspartiet og de andre opposisjonspartiene fremmet en rekke gode forslag i saken. Regjeringspartiene stemte ikke for et eneste konkret forslag. De stemte kun for at saken ble vedlagt protokollen. Forslagene ville gjort at vi hadde fått flere faglærte og en bedre helsetjeneste hurtigere.

I dag er strykprosenten enkelte steder så høy som 50 pst. innen sykepleierutdanningen. Flertallet støttet ikke engang Fremskrittspartiets løsning for å redusere frafallet, nemlig å tilby forkurs innen norsk, matematikk og engelsk for søkere til sykepleierutdanningen, når karakterene til søkerne tilsa at det var behov for det. Dette ville nok kostet noen kroner, men ville gitt langt bedre kvalifiserte søkere til utdanningen. Melding nr. 13 er nok et eksempel på regjeringens handlingslammelse.

I dag har vi hørt mye selvskryt fra regjeringspartienes representanter. Det er ikke måte på hvor godt alt går i dette landet. Men Fremskrittspartiet har gode løsninger, og vi har vilje til å gjennomføre det – ikke minst.

Tove-Lise Torve (A) [18:12:56]: Norge er flere år på rad kåret til verdens beste land å bo i. Én årsak er at vi legger til rette for og stimulerer til at kvinner kan være yrkesaktive og slik delta i verdiskapingen. Nylig utpekte Redd Barna oss til verdens beste mammaland. Det betyr at vi gjør mye rett i landet vårt.

I Arbeiderpartiet er vi opptatt av å bekjempe uønsket deltid. Tall fra Arbeidskraftundersøkelsen viser at siden regjeringen Stoltenberg overtok og fram til i dag er andelen ufrivillig deltid faktisk halvert.

Debatten i dag har vært spesiell. Høyre har i hele dag drevet med svartmaling av hvordan det står til her i landet. Men svartmaling er ingen ny aktivitet fra Høyre. Jeg husker godt hva Høyre forsøkte seg med i oppkjøringen til valgkampen foran stortingsvalget i 2005. Daværende næringsminister Børge Brende fra Høyre varslet dommedag dersom de rød-grønne skulle vinne valget. Men dommedagsprofetier slo ikke til.

Arbeid til alle har alltid vært Arbeiderpartiets viktigste sak. Siden 2005 er det, som flere har vært inne på, skapt flere enn 300 000 nye arbeidsplasser. Da Høyre hadde næringsministeren kunne de vise til noen få titusen nye arbeidsplasser.

I mitt hjemfylke, Møre og Romsdal, er det siden 2005 skapt nærmere 10 000 nye arbeidsplasser, hele 7 569 nye i privat sektor. De siste tallene for arbeidsledigheten i mitt hjemfylke er på 1,8 pst. I løpet av trontaledebatten i dag har jeg ikke hørt at en eneste høyrerepresentant har sagt noe positivt om hvor godt det går i landet vårt. Jeg tror ikke folk kjenner seg igjen i elendighetsbeskrivelsen. Høyre har også i løpet av dagen sagt mange ganger at de har nye ideer og nye og bedre løsninger. Det er ikke slik at jo flere gan-

ger man sier noe, jo mer sant blir det. Høyre sin politikk er fortsatt skattelettelse og ønsket om å privatisere velferdstjenestene. Det eneste nye er at de har sluttet å snakke om skattelettelse og privatisering.

Til slutt et hjertesukk: Jeg husker godt hvor frustrerende det var å være kommunestyrerepresentant da Erna Solberg var kommunalminister. Jeg vurderte faktisk å slutte som kommunestyrerepresentant. Heldigvis ble situasjonen en helt annen da vi tok over. Kommunene er blitt styrket med 60 mrd. kr siden 2005. Det har bl.a. resultert i at vi har fått hele 22 000 nye ansatte i kommunehelsetjenesten. Det er resultat jeg ikke ser noen grunn til å svartmale.

Siri A. Meling (H) [18:16:06]: Flere representanter har allerede beskrevet situasjonen i Europa og de utfordringene våre naboland møter når det gjelder økonomi og høy arbeidsledighet.

Med dette som bakteppe skal vi være takknemlig for at Norge er i en helt annen posisjon, takket være våre petroleumsressurser og vår evne til å kombinere ressursgrunnlaget med kompetanse for å sikre landet et godt økonomisk fundament. Dette gjør at vi har høy sysselsetting og etterspørsel etter varer og tjenester innenfor industrien, eller i alle fall den delen av norsk industri som er oljerelatert, enten den er rettet mot norsk sokkel eller for eksport.

Utfordringene fremover står likevel i kø fordi vi allerede er på god vei til å ha et todelt næringsliv, hvor den delen som er petroleumsrelatert, går på høygir, mens den andre delen av norsk industri og tjenesteyting sliter fordi det er nedgang i viktige eksportmarkeder. Denne situasjonen avspeiler seg bl.a. i investeringsviljen innenfor de ulike sektorene. SSB forventer at investeringene i industri utenfor oljerelatert næringsliv vil være ca. 9,5 pst. av totalen dette året. Dessverre er forventningene til hva som skjer neste år, ganske dystre, og SSB forventer at bare rundt 7 pst. av investeringene i næringslivet vil komme til den delen som ikke er avhengig av petroleumsaktiviteten.

Dette er en alvorlig situasjon, og vi risikerer en forvring av industrikompetanse i Norge dersom denne todelingen får fortsette i samme retning. Manglende investeringsvilje er et faresignal. Det er farlig å gjøre seg altfor avhengig av én faktor, og vi trenger å styrke annen type industri i Norge. Hvilken politisk kurs vil best sikre industriutviklingen og arbeidsplasser i Norge fremover? Hvilken politikk skal føres for å stimulere og tilrettelegge for at også den delen av industrien som ikke retter seg mot petroleumssektoren, skal ha vekstmuligheter også i Norge?

Denne regjeringen har i løpet av sine syv år hatt om lag 270 mrd. kr mer til disposisjon enn tidligere regjering. Det er interessant å se hvordan dette økte handlingsrommet er benyttet. Vel, det kan i alle fall umulig ha blitt benyttet til å styrke kvaliteten ved norske universiteter. Dessverre var ingen av våre universiteter å finne blant verdens 200 beste på en ranking omtalt i Dagens Næringsliv i dag. Å satse på økt kunnskap er faktisk noe av det viktigste vi kan gjøre for å bygge fremtiden, og det virker som om Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har oversett dette faktum. Høyre ser behovet for at vi får en styringsdyktig regjering som evner å investere i fremtiden. Vi trenger ikke fire nye år

med en regjering som ikke har klart å ta denne utfordringen på de syv årene de allerede har hatt til rådighet. Vi trenger en ny politikk, nye ideer og bedre løsninger for samfunnet fremover.

Olov Grøtting (Sp) [18:19:24]: Vi i Senterpartiet er som kjent opptatt av å ta hele landet i bruk. Derfor er vi også opptatt av et best mulig transportsystem, både for folk og varer.

Den rød-grønne regjeringen har gjort mye disse sju årene, og bevilgningene til samferdsel har økt mye. Framover blir den store utfordringen å få enda mer igjen for pengene vi investerer. Dette er det også mange på høyresiden som snakker om, og det lanseres mange til dels lettvinte løsninger. Men det er faktisk ikke slik at det finnes lettvinde løsninger på de store utfordringene vi har innen samferdselssektoren. Vi i Senterpartiet erkjenner at snarveiene ikke finnes.

Vi har gjort mye, og vi tar tak videre, spesielt innenfor tre områder:

Vi skal øke utbyggingstakten ved å bygge lengre strekninger i ett, og planleggingen må også gjøres for lengre strekninger. Av og til stopper prosjekter opp av forskjellige årsaker. Det kan være av jordvern hensyn, og jordvern er viktig for å sikre produksjon av norsk mat – og for matvaresikkerheten. Jeg mener man allerede svært tidlig i en planleggingsfase må luke vekk traseer som kommer i konflikt med større arealer dyrket mark, nettopp for å sikre rask framdrift.

Vi i Senterpartiet mener at det lokale handlingsrommet må beholdes, men det må raskere statlig styring inn der man lokalt ikke kommer til enighet om viktige samferdselsprosjekter.

Det andre viktige området er å få enda mer for pengene, og da trenger vi en mer forutsigbar finansiering. Det er dette transportetatene etterspør, og det er det store samferdselsprosjekter trenger for å sikre optimal framdrift. OPS er ikke nødvendigvis svaret, men det viktigste er at prosjektene sikres framdrift og finansiering i et lengre perspektiv.

Det siste området vi vil ha fokus på framover, er helhetlig utbygging. For å ta unna befolkningsveksten som er varslet, trenger vi en kraftig kollektivsatsing i og rundt byer. Utbygging av intercitytilbudet og andre togtilbud vil være helt avgjørende for å spre befolkningsveksten, slik at også fylker som Hedmark kan få ta del i veksten og ikke minst avlaste det sentrale Oslo-området.

Jeg er også opptatt av å knytte landsdeler sammen med robuste transportkorridorer, det gjelder både med jernbane, vei og fly. Ett av de prosjektene jeg er mest opptatt av, er å elektrifisere Røros- og Solørbanen. Det er et rimelig tiltak – og med stor samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Det er viktig for persontrafikken, selvfølgelig, men aller viktigst er det for å sikre en rask og robust måte å sende gods på mellom nord og sør i dette landet. Det er noe som ikke minst fiskerinæringen i nord vil nyte godt av.

Kåre Simensen (A) [18:22:45]: Når man følger debatten her i dag, er det tydelig å se at selvtilitten hos repre-

sentantene fra Høyre stiger i takt med meningsmålingene. Hovedbudskapet er at de vil forandre Norge. Kommer de i regjering sammen med Fremskrittspartiet, blir Norge forandret – og det tror jeg dem på.

Ett av områdene der Høyre kjører på med rimelig stor selvtilitt, er barnehageområdet. Det overrasker meg, spesielt når vi vet hva de sto for da de satt i regjering. Jeg vil ikke bruke et uparlamentarisk uttrykk som «bløff» om Høyres barnehagepolitikk, men det må være lov å si at det er mye at «keiserens nye klær» over den politikken de har ført – og fører.

Vi vet at partiet lot være å bygge barnehager da de satt i regjering, de var imot barnehageforliket, og hver gang Høyre fremmer nye forslag innen barnehagesektoren, følger det med en liten hilsen til landets småbarnsforeldre om en økning av maksprisen. Det skal Høyre ha – når de foreslår skattekutt i milliardklassen, må noen betale regningen. For foreldre med barn i barnehagen vil Høyres mange forslag koste mange tusen kroner mer i året per barn enn med politikken til dagens regjering. Regjeringen er derfor svært tydelig på at den ikke går inn for skattekutt. Vi står på lovnaden om at skattenivået fortsatt skal være på 2004-nivå. Derfor kan vi si til alle småbarnsforeldre: En barnehageplass skal maksimalt koste 2 330 kr per måned.

Regjeringen blir av talspersoner for de mørkeblå kritisert for at vi har fokusert mer på kvantitet enn på kvalitet i vår barnehagesatsing. Vårt svar tilbake til dem er: Det blir ikke mer kvalitet i barnehagene av at private, kommersielle selskaper kan ta ut store utbytter, slik Høyre og Fremskrittspartiet ukritisk går inn for. Vi har innført utbyttebegrensning i private barnehager nettopp for å sikre at pengene skal komme barna til gode ved at pengene blir i barnehagen og ikke havner i lommene til barnehagebaroner.

Gjennomføringsevne har vært stikkordet her i dag – lovnaden om full barnehagedekning er ett av mange eksempler på regjeringens handlinger på dette området.

Min og manges ubeskjedne påstand er at barnehageløftet er en av tidenes største velferdsreform, en reform der Høyre har spilt en beskjeden rolle.

Til slutt: Jeg er stolt av å høre til et parti som har satt familie og likestilling i fokus. Vedtakene om å utvide foreldrepermisjonen og fedrekvoten er gode eksempler på en slik satsing – vedtak som har fått god tilslutning hos både NHO og LO. Men dessverre: Høyre og Fremskrittspartiet matcher dette med å si at foreldrepermisjonen og fedrekvoten er det første som vil bli fjernet hvis de kommer i regjeringssposisjon.

Som en pappa som kun opplevde fire timer med ubetalt pappapermisjon, gremmes jeg over måten partiene velger å demonstrere sin gjennomføringsevne på. Jeg vet at retten til foreldrepermisjon er viktig for norske fedre. Det er naivt å tro at flere menn vil ta ut permisjon dersom man fjerner denne retten for far.

Regjeringen har gjennom sin familie- og likestillingspolitikk ført Norge videre. Det vil være en katastrofe om Høyre, med støtte fra Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet får anledning til å sette håndbrekket på også på dette politikkområdet. En slik beslutning for-

andrer riktignok Norge, men det fører ikke Norge videre.

Bente Stein Mathisen (H) [18:26:07]: I Norge har vi i mange år hatt stabile og gode tall på sysselsettingen i befolkningen, med derav lav arbeidsledighet. Det er vi veldig fornøyd med. Men disse tallene viser ikke hele virkelighetsbildet. 600 000 mennesker i yrkesaktiv alder står helt eller delvis utenfor arbeidslivet fordi de er på helserelaterte trygdeordninger, og da er ikke langtidsledige og de på sosialhjelp med i tallene.

Andelen uføretrygdde øker, særlig gjelder det personer med psykiske vansker. Seks av ti uføretrygdde under 40 år er trygdet på grunn av en psykisk lidelse ifølge ferske tall fra Nav.

Statistisk sentralbyrå rapporterer at yrkesdeltagelsen til funksjonshemmede har hatt en klar negativ trend siden 2008, og er lavere nå enn den var i 2006. Regjeringens jobbstrategi for funksjonshemmede, som ble lagt fram i fjor, har tilsynelatende ikke hatt noen effekt på yrkesdeltakelsen til denne gruppen, snarere tvert imot. Det kraftige fallet man så i 2010 og 2011, har fortsatt. SSBs tall viser at fallet i yrkesdeltagelse har vært spesielt markert for den yngste aldersgruppen.

Vi har hatt IA-avtalen i snart ni år. Inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne har vært ett av tre hovedmål i denne avtalen. Det er en viktig og fin målsetting, men det holder ikke med gode målsettinger hvis det ikke fører til resultater. Det er dessverre ikke oppløftende tall å vise til når det gjelder å få flere arbeidsføre og arbeidslyste mennesker med nedsatt funksjonsevne ut i jobb – og det er leit.

Mange forteller om slitsomme møter med hjelpeapparatet og om tidkrevende søkeprosesser når det gjelder ulike tilretteleggingsordninger, som ofte er lite kjent hos fastleger og hos arbeidsgivere. Og det er rett og slett trist å høre historier om unge mennesker med nedsatt funksjonsevne som får tilbud om uføretrygd i 18-årspresang fra Nav. Når en ung person tar kontakt med Nav for bistand og hjelp i arbeidslivet, bør bistanden være målrettet, treffsikker og effektiv.

Høyres mål er et samfunn med muligheter for alle, hvor alle skal gis anledning til å være mest mulig selvhjulpne, kunne delta i arbeidslivet og ta del i velstandsutviklingen. Høyre har tatt dem som sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet, på alvor og lyttet til hva de mener er hindringene. Høyre utarbeidet derfor i 2010 en sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne, hvor det vises til flere gode tiltak som kan bidra til at de som trenger litt tilrettelegging, kan fungere i jobb.

Jeg opplever at regjeringspartiene er selvtilfredse og fornøyd med tingenes tilstand. De forholder seg til sitt virkelighetsbilde, med gode tall på sysselsettingen og en tilsynelatende lav arbeidsledighet. Men når vi vet at mer enn 600 000 mennesker står helt eller delvis utenfor arbeidslivet, og at nesten 80 000 mennesker med nedsatt funksjonsevne venter på bistand og tilrettelegging for å komme ut i jobb, kan vi ikke være fornøyd. Vi må ta i bruk alle gode krefter. Norge har rett og slett ikke råd til

å la så mange mennesker stå ufrivillig utenfor arbeidslivet.

Høyre etterlyser derfor en mer offensiv politikk fra regjeringens side når det gjelder å tilrettelegge for å få flere med nedsatt funksjonsevne inn i ordinært arbeidsliv. Det er god samfunnsøkonomi, og det vil i tillegg gi gevinster i et folkehelseperspektiv.

Gunvor Eldegard (A) [18:29:28]: Tryggleik og fri-dom for alle – det er vårt prosjekt. Like muligheter for alle og arbeid til alle er det det handlar om. Arbeid er det viktigaste du kan ha for å oppnå tryggleik og fridom, i tillegg til ein velferdsstat som stiller opp dersom du vert sjuk, får barn eller vert gammal og treng hjelp.

Difor har arbeid til alle alltid vore sak nr. éin for oss i Arbeidarpartiet. Da er det gledeleg å konstatere at sidan me overtok i 2005, har det vorte skapt over 300 000 nye arbeidsplassar – to av tre i private bedrifter. Til samanlikning vart det skapt 25 000 i Bondevik II-regjeringa. Aldri før har så mange vore i arbeid her i landet. Me har den lågaste arbeidsløysa i Europa.

Men det betyr ikkje at me er ferdige. Me er nøydde til å satsa vidare på arbeidslivet; først og fremst ved å halda orden i norsk økonomi, sånn at me tryggjar arbeidsplassane. Dersom me set kronekurs og rente på spel, kan det gå ut over våre eksportretta bedrifter. Difor held me fast på handlingsregelen. Difor er det utrygt med eit mørkeblått økonomisk eksperiment som stiller spørsmål ved handlingsregelen, og som vel skatteutt framfor velferd.

Me skal fortsetta å satsa på arbeidsplassar, ved å leggja til rette, forenkla og styrka forskning og innovasjon. Det er viktig at me byggjer bruer inn til arbeidslivet for alle. Den nye uførereforma skal gjera det lettare å kombinera arbeid og trygd. Da må det leggst til rette for at fleire får moglegheit til å vera med. Både det offentlege og det private må bidra. Regjeringa har varsla at det offentlege skal kunna bidra med tilskot til bedrifter som tilset dei med nedsett arbeidsevne.

Mange gjer ein god innsats. Fotballaget på min heim-plass har laga eit eige prosjekt, som heiter «Ja, jeg kan». Follo fotballklubb har i fleire år engasjert menneske med spesielle utfordringar i klubben. Viktige arbeidsoppgåver blir utførte av personar med f.eks. Asperger syndrom, personar som tidlegare har hatt rusproblem, personar med psykisk utviklingshemming osv. Dette har gjeve mange menneske muligheter i arbeidslivet som dei kanskje aldri ville fått elles – og deltaking i eit inkluderande miljø. Det har vore viktig for den enkelte, men kanskje endå viktigare for klubben. Klubben seier sjølv at han har vorte betre, og det er ein plass der det er triveleg å vera. Dei unge spelarane har tileigna seg viktige erfaringar i møte med menneske som er noko annleis enn dei sjølve. Prosjektet skal no vidareførast saman med Nav, Follo Futura og bedrifter i Follo.

Regjeringa skal laga politikk og leggja til rette, men me er òg avhengig av dei frivillige, bedrifter og positive menneske.

Alf Egil Holmelid (SV) [18:32:57]: Mange som har hatt ordet her i dag, har peika på at det går godt i norsk arbeidsliv og i norsk økonomi. Men høgrepartia snakkar om at vi er i ein heldig situasjon, og dei prøver å underslå at suksessen er eit resultat av bevisste, politiske val. Eg vil bruke tida mi her i dag til å peike på dei sentrale politiske vala som har brakt oss i den situasjonen vi er i i dag, og korleis vi kan bruke dei erfaringane vi har gjort, til å komme vidare.

To viktige politiske strategiar har lagt grunnlaget for eit moderne og konkurransedyktig næringsliv. Vi har satsa på ein velutvikla velferdsstat og ein offensiv miljø- og klimapolitikk – det er dei to grunnleggjande pilarane som har skapt det konkurransekraftige næringslivet vi har sett resultatet av i det siste. Det blir ofte sagt at vi må skape for å dele, og det er riktig, men vi må også dele for å skape. Vi må ha eit skattesystem og eit skattenivå som kan oppretthalde den velferdsmodellen som eit moderne næringsliv er heilt avhengig av.

Velkvalifiserte arbeidstakarar på alle nivå i organisasjonen er kanskje det viktigaste konkurransefortrinnet i norsk næringsliv, og det er den velutvikla velferdsstaten som skaffar den velutdanna arbeidskrafta som næringslivet treng. Når eg er ute på arbeidsplassar og snakkar med bedriftsleiarar og med klubbleiarar, er ofte det første dei tar opp, bekymringa for at dei ikkje får tilstrekkeleg med velkvalifisert arbeidskraft.

Eit anna element som er viktig og som er eit resultat av ein velutvikla velferdsmodell, er at vi har ein stor del kvinner som er ute i yrkesaktivt arbeid. Det er også eit resultat av at vi har full barnehagedekning, og av at vi har gode permisjonsordningar her i landet.

Sist, men ikkje minst – det at vi har gode trygdeordningar i offentleg regi, gjer at vi har ein fleksibilitet og ei omstillingsevne i norsk næringsliv som mange land i Sør-Europa misunner oss.

Det andre sentrale elementet som har gjort norsk næringsliv konkurransedyktig, er ein offensiv miljøpolitikk. God miljøpolitikk er god næringspolitikk, og god næringspolitikk er god miljøpolitikk – det kan ikkje gjentakast for ofte.

Eg jobba i prosessindustrien på 1980-talet, då industrien fekk mange nye miljøkrav. Mange hevda desse krava ville ta knekken på industrien, og protestane var omfattande. Men næringslivet tok utfordringa, og med støtte frå staten klarte dei å modernisere teknologien og foreta omstillingar som gjer at dei i dag er langt meir konkurransedyktige enn dei elles ville ha vore. Utan den omstillinga, utan dei miljøkrava, hadde vi kanskje ikkje hatt ein prosessindustri i Noreg i dag.

Kari Henriksen (A) [18:36:25]: I Norge lever vi på den grønne gren. Folk i andre deler av verden og i Europa har helt andre forutsetninger for hverdagen sin, enn oss. Vi blir friskere, flere får utdanning, alle har barnehageplass, god likestillingspolitikk har vi, og ikke minst har vi holdt det viktigste løftet denne regjeringa ga – at vi skulle komme gjennom krisa med Europas laveste arbeidsledighet.

Arbeiderpartiet vil ta Norge vidare i denne retninga. Vi vil arbeide hardt og systematisk for å gjøre teknologien bedre og for å gi mennesker hjelp og behandling uten unødvendig ventetid fordi datasystemet er for gammelt, eller fordi vi ikke samhandler nok. Ikke minst skal vi jobbe hardt og iherdig for at alle skal ha jobb.

Høyre mener regjeringa mangler handlekraft og gjennomføringsevne. Skal vi måle oss etter Høyres mål – ja, så har vi ikke lyktes. Denne regjeringa har ikke redusert antall ansatte, vi har ikke fått økte ledighetstall, vi har ikke en skole som skiller barn etter foreldrenes lommebok, vi har ikke kommersielle skoler eller kommersiell omsorg for de gamle.

I Høyre-styrte Bergen forfaller skolene, i Kristiansand inviterer Høyres ordfører til byball under prismekroner for å gi overskudd til kommunale tiltak for rusavhengige. Slik handlekraft har heldigvis ikke denne regjeringa eller vårt parti. I prismekronenes skygge lusker de økte klasseforskjellene. Vår politikk har en annen retning – handlekraften har næring i fellesskapstanken, i en politikk som omfordeler, i handlinger og tjenester som sikrer at ingen står alene om oppgaver de ikke kan løse selv, eller som de ikke har råd til, og vi har en trygg økonomisk politikk.

Representanten Solberg synes å mene at økonomiske oppgangstider gjør som verselinja i en kjent julesang: De daler ned – om ikke i skjul, men som et slags automatisk dryss over oss, bare her i Norge. Sånn er det ikke. Å gi arbeid til alle er hardt, daglig arbeid og krever godt treparts-samarbeid. Også her går Arbeiderpartiet og høyresida i forskjellig retning.

Representanten Solvik-Olsen sier regjeringa mangler visjoner. Ja, vi mangler Fremskrittspartiets visjoner om ikke reduserte klimautslipp, om mer bilkjøring, om frislipp av alkohol og ikke minst om en utrygg økonomisk politikk. Fremskrittspartiets politikk skal gi trygghet til alle, sier de. Jeg lurer på om de som er avhengig av trygdeytelser, ville vært veldig trygge dersom Fremskrittspartiet hadde fått styre i 2012. Da kuttet nemlig Fremskrittspartiet 2 mrd. kr i trygdeytelsene fra den ene dagen til den andre. Etter mine begreper er det en ganske utrygg situasjon å være i. Høyresida vil ha en annen grunnleggende politikk – det er forskjellen – og med Fremskrittspartiet som partner blir den grunnleggende politiske retninga dramatisk forskjellig fra vår. Denne regjeringa vil ta Norge vidare, og vi skal kjempe til siste minutt for å få velgernes tillit for nye fire år.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [18:39:45]: Nå har jeg hørt veldig mange talere fra Arbeiderpartiet understreke at regjeringen har gjennomføringskraft. Det slår meg som litt merkelig, for anklagen fra opposisjonen er ikke at regjeringen ikke snakker om gjennomføringskraften sin ofte nok – det er at regjeringen snakker, men ikke gjennomfører. Gjennomføringskraft er vel på mange måter litt sånn som sjarm. Hvis du gjentatte ganger må understreke hvor mye sjarm du har, er det en viss sjanse for at ikke alle er enig.

På området arbeid og sosial – som jeg jobber med – ser vi veldig tydelig både mangel på gjennomføringskraft og behovet for nye løsninger og bedre ideer. Hver eneste dag

faller det flere ut av arbeidslivet i Norge. Her om dagen nådde vi en dyster rekord: Flertallet av de unge som faller ut av arbeidslivet, har psykiske lidelser, ikke bare muskel- og skjelettlidelser. Det betyr at når de faller ut av arbeidslivet, er tilbudet de får, ofte å stå i en kø og vente på time hos psykolog. Mange opplever også at når de først får time hos en psykolog, er det ingenting til å fylle de syv dagene mellom psykologtimene. Vi har et system som altfor raskt gir opp folk.

Vi vet at det i mange år har vært sånn at uføreandelen øker mest blant dem som er yngst. Den øker mest blant dem under 30 år. Det er allikevel flest på 50 pluss som går ut av arbeidslivet, men økningen er størst blant de aller yngste. Det er altså flere og flere i den unge generasjonen som faller ut av arbeidslivet. En fjerdedel av alle sosialklienter i Norge er under 30 år og menn.

Det er mye som er bra i Norge, men skyggesidene er også ganske tydelige.

Vi i Norge diskuterer ikke om et politisk valg skal føre oss til himmelen eller til helsike, som vel er parlamentarisk språkbruk. Norge har ifølge FN vært det beste landet å bo i siden 2000 og var det i alle årene under Bondevik-regjeringen. Det vi diskuterer, er: Har vi handlekraft nok? Har vi nye ideer og bedre løsninger for å møte de utfordringene som Norge står overfor? Klarer vi raskere å gi folk tilbud om å komme tilbake i jobb? Klarer vi å sørge for bedre oppfølging av unge som faller ut av arbeidsmarkedet? Klarer vi å stille krav til dem som møter opp på Nav-kontoret, og si at en del av den samfunnskontrakten vi alle er omfattet av, faktisk er at hvis du krever noe, skal du også yte noe?

Vi har på arbeids- og sosialfeltet vært så heldige at vi har fått en ny arbeidsminister. Det begynner å bli to uker siden – i morgen. Hun har delt ut litt penger. Det er bra. Jeg ser også at vår nye arbeidsminister er aktiv på Twitter. Det er morsomt. Jeg gleder meg til hun kommer til Stortinget og sier mer om hva hun skal gjøre med politikken.

Thor Erik Forsberg (A) [18:43:08]: Jeg er trygg på at norske foreldre velger å investere i våre barn framfor å velge høyresidens skatteutt. Det er dette stortingsvalget handler om. Den viktigste investeringen foruten å stille opp som foreldre, med trygge rammer og kjærlighet, er å sørge for gode barnehageplasser og en skolehverdag hvor barna møter en lærer som har trygghet, kompetanse og evne og mulighet til å se dem.

Vi risikerer ved valget å investere mindre i våre barn. Mest utsatt er barna som vokser opp i kommuner med svakere skattegrunnlag enn gjennomsnittet. Østfold-kommunene og min egen hjemby, Sarpsborg, er blant dem. Skulle Høyre vinne valget, vil utjevningen vi har mellom skatterike og mindre skatterike kommuner, forandre seg. Det betyr at Høyre tar penger fra de lokalsamfunnene som har størst levekårsutfordringer, og sender dem til sine egne kjernevelgere – med store inntekter – i Asker og Bærum. Bare i Sarpsborg vil det bety nær 46 mill. kr mindre. Det tilsvarer ca. 80 færre lærere.

Lokalt går Høyre også til angrep på eiendomsskatten og vil fjerne den, som betyr nye 120 mill. kr.

Både sentralt og lokalt sier Høyre at man vil satse på kunnskap og utdanning. Det er å tale med to tunger. Dette viser noe av baksiden av medaljen, som verken representanten Ingjerd Schou eller lokale Høyre-topper vil fortelle velgerne om. Kuttene vil i så fall bety at alle talentene i norsk skole ikke får utvikle seg skikkelig. Å kutte i antall lærere i Sarpsborg og i Østfold for øvrig er ikke å investere i framtiden. Det betyr at færre barn blir sett, og det vil bli mindre etter- og videreutdanning for å få mer kompetente lærere. Der hvor Høyre ser utgifter, ser Arbeiderpartiet og foreldre mulighet til å investere mer i våre barn.

De mest sårbare barna blir særlig prioritert av regjeringen når vi er inne i en skikkelig opptrapping av barnevernet. Å gi barn og unge verktøy til å mestre livet er å bygge et sterkere samfunn, hvor flere får muligheten til å lykkes i sitt eget liv. Det er individuell frihet for dem som ikke har de beste oddsene for å skape et godt liv.

Politikk er å velge, og regjeringen velger barna framfor skatteutt. Da bygger vi både folket og landet. Det er et ambisiøst mål når vi sier at alle skal med, men det er det politikk handler om for oss sosialdemokrater.

Presidenten: Presidenten vil be representanten om å unngå begrepet «å tale med to tunger» neste gang han er på talerstolen.

Geir-Ketil Hansen (SV) [18:46:26]: Trontalen skal være framoverskuende og angi løsninger. Den framtiden vi ser foran oss, er flere år med økonomiske kriser i verden. Det vil kunne få konsekvenser for Norge.

Vi har så langt klart oss bedre enn de aller fleste. Det er lav ledighet. Det skapes flere nye arbeidsplasser. Velferdsstaten bygges ut. Behandlingskapasiteten i helsesektoren øker. Vi styrker skolesektoren med flere lærere, flere studieplasser og flere studentboliger. Vi har opprettet 22 000 flere årsverk innen pleie- og omsorgssektoren.

Samferdselssektoren har fått et løft, med flere milliarder kroner til kollektivtransport og vei. Jernbaneinvesteringene er nær det dobbelte sammenlignet med dem under den siste Bondevik-regjeringen.

Jeg vet ikke om mange land som bruker mer penger på å bygge ut velferdsstaten enn det Norge gjør. Og jeg vet ikke om noen land som får til omstilling i næringslivet, holder ledigheten lav og samtidig styrker omfordelingen – har en aktiv politikk for å redusere forskjellene. Ikke noen land kjenner jeg til som får til dette.

Samtidig vil jeg understreke at vi hadde ønsket å gjøre enda mer innenfor både helse, skole og miljø. Behandlingskapasiteten innen rus og psykiatri skulle gjerne ha vært enda bedre. Det er skolebygg som er i en altfor dårlig forfatning, og det er veier og jernbanestrekninger som gjerne skulle vært påbegynt, og helst ferdig. Men vi er på rett vei. Vi styrker velferden på alle områder, samtidig som vi skaper rekordmange nye arbeidsplasser – 300 000 – de fleste innenfor privat sektor.

Opposisjonens løsning på de store utfordringene vi har i årene framover, er å endre denne politikken, dreie kursen mot høyre. Skattene skal ned med 25–100 mrd. kr, ifølge programmene til Høyre og Fremskrittspartiet. Samtidig

skal det privatiseres, ikke som et supplement til det offentlige, men istedenfor. Det blir framstilt som om dette er å modernisere Norge, men det har ingenting med modernisering å gjøre. Det er gammeldags, klassisk høyrepolitikk for økte forskjeller og for sentralisering.

Bare de formidable utfordringene vi vil få innenfor pleie- og omsorgssektoren som følge av at vi blir svært mange eldre, burde ha avlyst alle løfter om skattelette. Bevilgningene til omsorgssektoren vil måtte øke med mange milliarder kroner i årene framover. Vi kommer til å trenge 160 000 nye årsverk bare i pleie- og omsorgssektoren i løpet av de neste 10–15 årene, i tillegg til at både områdene skole, sykehus, forskning og miljø skal styrkes.

Opposisjonen har ikke levert noe alternativ for fornying og forbedring. Det viser debatten i dag. De har presentert gammeldags, klassisk høyrepolitikk – skattelette og privatisering. Det er det mange land som har prøvd, ikke minst i Sør-Europa, og de har konstatert at det ikke virker.

Dag Ole Teigen (A) [18:49:50]: Vanlige folks arbeidsinnsats er Norges viktigste økonomiske ressurs. Oljeinvesteringene i Nordsjøen skaper store verdier, men vanlige menn og kvinner i vanlige jobber med vanlig lønn skaper enda større. Disse menneskene holder hjulene i gang. Landet må styres i rett retning for dem.

Vi tror at vekst og velstand fremmes best når vanlige mennesker føler seg trygge, fordi fattigdom, forskjeller og utrygghet begrenser veksten. Når folk har trygghet for jobb, inntekt, helse og alderdom, våger de å bidra mer både til sine nærmeste og til fellesskapet.

Høyresiden mener mindre skatt er en forutsetning for vekst. Men er veksten høyere i høyrestyrte land, ledigheten lavere, overskuddene større, gjelden mindre? Jeg tror heller det er omvendt. Det vi vet, er at de som tjener mest på regjeringsskifte, er dem med høyest inntekt, og at det blir mindre igjen til investeringer i vekst og i velferd når mer penger brukes til skattelette. To pluss to er fortsatt fire.

Får vi det bedre med Arbeiderpartiet i regjering enn med Høyre? Ja, det gjør vi.

Regjeringen håndterte finanskrisen godt. Norge har Europas laveste arbeidsledighet, og det er skapt 300 000 nye jobber. Nå må vi sikre økonomien for nye generasjoner.

Handlingsregelen gir oss anledning til å bruke oljeinntekter på en klok måte, samtidig som den tar hensyn til kommende generasjoner og håndterer svingninger i økonomien. La oss støtte en trygg og langsiktig økonomisk politikk med ansvarlige budsjetter.

Høyre sier de vil fjerne formues- og eiendomsskatten, men hindre folk i å bli nullskattytere. Hvordan? De svarer nok gjerne – etter valget. Skattepolitikken vår tar mest hensyn til vanlige mennesker med vanlige jobber og vanlige inntekter. La oss fortsette slik og hindre at de rikeste blir nullskattytere igjen.

Vi investerer i framtiden gjennom mer til vei og bane, til utdanning og forskning. Men vi investerer også i trygghet, gjennom å gi kommunene bedre økonomi, så over 20 000 nye årsverk innen pleie og omsorg har kunnet komme på plass. Vi trenger flere årsverk. La oss sørge

for det, og for full sykehjemsdekning, i årene som kommer.

Delelinjeavtalen med Russland er i havn, Norge har bidratt til klasevåpenkonvensjonen, og vi bidrar til å vaksinere flere barn i fattige land. I forhold til vår størrelse står Norge sterkt i verden. La oss bruke innflytelsen til å arbeide for nye globale klimatiltak, for nedrustning og for diplomati.

Å gi mennesker like muligheter er både god politikk og god økonomi. La oss fortsette innsatsen for verdiskaping og rettferdighet, og alltid tenke på morgendagen.

Bjørn Lødemel (H) [18:53:05]: Høyre er ein sterk forsvare av lokaldemokrati og den private eigeomsretten. Ein av dei største skadeverknadene av sju år med raudgrønt styre, er den harde medfarten lokaldemokrati og privat eigeomsrett har fått av Senterpartiet, Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

På tross av fagre ord frå regjeringspartia, har praktisk politikk vist at både lokaldemokratiet og den private eigeomsretten har fått langt dårlegare kår enn det som var tilhøvet under tidlegare borgarlege regjeringar.

Eit godt døme på statleg overstyring ser vi i Flora kommune i Sogn og Fjordane, der ein privat utbyggjar ønskte å byggje tre hytter ved Endestadvatnet.

Reguleringsplanen blei utarbeidd i samsvar med dei kommunale retningslinjene for dette området. Det var ingen naboprotestar mot planen. Plan- og utbyggingsutvalet i Flora kommune har ved fleire høve samrøystes støtta reguleringsplanen, og kommunen vedtok samrøystes planen 16. juni 2009.

På grunn av motsegn frå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og merknader frå Direktoratet for naturforvaltning, blei reguleringsplanen sendt til Miljøverndepartementet for endeleg godkjenning. Miljøverndepartementet støtta Fylkesmannen si motsegn og forkasta planen i vedtak av 29. juni 2011.

Høyre ønskjer at lokale styresmakter i Flora kommune og i andre kommunar sjølve skal ta avgjerda i slike saker. Større lokal råderett vil føre til større legitimitet til dei avgjerder som blir fatta, det vil leggje til rette for større lokal medverknad, og ikkje minst kan byråkratisk dobbeltarbeid rasjonaliserast bort.

Høyre har nye idear og betre løysingar for å styrke lokaldemokratiet og få til ei effektiv sakshandsaming i forvaltningssaker:

- Høyre ønskjer å avgrense Fylkesmannen si moglegheit til å overprøve kommunale vedtak til berre legalitetskontroll og klagehandsaming, slik at Fylkesmannen si moglegheit til å overprøve kommunane basert på skjønn blir fjerna.
- Høyre ønskjer å overføre ansvaret for plandelen i plan- og bygningslova frå Miljøverndepartementet til Kommunal- og regionaldepartementet for å få ei heilskapleg handsaming.
- Høyre ønskjer å leggje forvaltningsmyndigheita over område som er verna med heimel i naturmangfaldlova, til kommunar det vedkjem.
- Høyre ønskjer òg å stille krav til statlege tilsynsorgan

og direktorat om å koordinere sine utsegn overfor kommunane i lokale saker.

Dette er døme på Høgre sin måte å styrke lokaldemokratiet på, og det viser òg Høgre sin tillit til lokalt folkevalde.

Gorm Kjernli (A) [18:55:57]: For Arbeiderpartiet er samferdsel viktig. Jeg merket meg tidligere i debatten at leder av transport- og kommunikasjonskomiteen, representanten Hareide, brukte to minutter av sitt innlegg på RLE-faget, men uten å ofre et ord på samferdsel. Det kan bety én av to ting: Tross Hareides høye medieprofil på samferdsel, så er ikke dette en prioritert sak for Kristelig Folkeparti, eller det kan bety at Kristelig Folkeparti er fornøyd med Arbeiderpartiet og regjeringens samferdselspolitikk. Det siste er det ikke vanskelig å skjønne. Én ting er at vi bygger mer og bruker mye mer penger enn tidligere regjeringer, men vi øker også samferdselsbudsjettene år for år. Jernbanen har endelig fått en ny vår. Under rød-grønt styre har vi bygd ferdig og åpnet dobbeltspor mellom Asker og Lysaker og mellom Sandnes og Stavanger. Gevingåsen tunnel er bygd og åpnet i Trøndelag og har kuttet reisetiden mellom Trondheim og Nord-Trøndelag betydelig. Det er blitt bygget og bygges dobbeltspor i Vestfold og mellom Larvik og Porsgrunn. Vi har begynt arbeidet med Follobanen. Det blir oppstart for dobbeltspor Bergen–Arna og ny Ulriken tunnel neste år. Det blir gitt klarsignal for detaljplanlegging av ny mossetunnel på Østfoldbanen med sammenhengende dobbeltspor fra Rygge til Oslo og kraftig redusert reisetid fra Østfold-byene. Dette er ikke skryt, men realiteter.

Regjeringen leverer ikke resultater, sier Høyre. Listen jeg nettopp gikk gjennom, er bare et lite knippe av resultater. All politikk handler om prioritering. Jeg kan være med på at denne regjeringen har mer penger å bruke, men la oss se på prioriteringene i en regjeringssperiode. Rett nok mener jeg, og store deler av det norske folk, at det gikk dårlig i Norge sist Høyre satt i regjering, men så dårlig gikk det ikke at de fikk mindre penger å rutte med i løpet av perioden. Men hva skjedde med oppfølgingen av NTP? Bevilgningene sto omtrent på stedet hvil fra rett i underkant av 10 mrd. kr til rett i overkant av 10 mrd. kr på fire budsjetter – på stedet hvil. På de fire siste budsjettene har Arbeiderpartiet og regjeringen økt oppfølgingen av NTP med over 2 mrd. kr til nær 16 mrd. kr. Neste år vil vi øke ytterligere.

Det blir for enkelt å sutre over at vi har mer penger å bruke. Det handler også om hvordan man vil prioritere når man sitter i posisjon til det. Når mannen og kvinnen i gata viser utålmodighet og forventninger til samferdsel, da lytter jeg og tar det på alvor. Når Høyre klager over alt som er galt med veier og bane, kan jeg ikke ta det på samme alvor. Arbeiderpartiet vil fortsette å bygge landet tettere sammen, og vi vil gjøre det raskere og smartere enn det vi gjør i dag.

Vigdis Giltun (FrP) [18:59:02]: Regjeringen har gjennom trontalen gitt uttrykk for stor tilfredshet, og fortsetter en stø politisk kurs mot ukjent mål. Vi er på vei, men ikke i

mål er et vanlig svar man får fra statsrådene når de blir konfrontert med fakta om at helsekøene blir lengre, at frafallet i den videregående skolen øker, at antall unge med psykiske lidelser øker, at voldskriminaliteten øker og at funksjonshemmede ikke kommer inn i arbeidslivet. Men den rød-grønne regjeringen vil aldri komme i mål så lenge de velger feil vei og så lenge de ikke omsetter ord i handling.

Kampen mot et klassesdelt samfunn er også en kamp for et inkluderende samfunn, et samfunn hvor alle får mulighet til å delta på egne premisser. Jeg merket meg at Audun Lysbakken sa ulike mennesker skal ha like muligheter – det er jeg enig i. Stortinget skal i høst, som siste land i Norden, ratifisere FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. En av konvensjonens målsetninger er at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal få et selvstendig liv og kunne delta fullt ut på alle livets områder.

Dette forplikter oss som politikere i et rikt land, og vi har større muligheter enn andre til å innfri målsettingene i konvensjonen raskt. I den forbindelse vil jeg trekke fram noe av det Fremskrittspartiet allerede har foreslått.

Vi forventer at regjeringen legger fram en forpliktende opptrappingsplan for et universelt utformet samfunn hvor de økonomiske forpliktelsene er tatt med. Vi forventer at det kommer en TT-ordning som blir et statlig ansvar, og at trygdebilordningen forbedres. Tilrettelegging av boliger og hjelpemidler for å fungere i hverdagen kan ikke være avhengig av kommunale forhold og prioriteringer. Regjeringen må også snart få på plass en rettighetsbasert BPA-ordning og godkjenne ordningen med servicehund. 26-årsregelen, som hindrer at voksne får hjelpemidler til trening og fritid, er også overmoden for å fjernes. Dette er saker Fremskrittspartiet og andre partier vekselvis har tatt til orde for. Nå må det handling til.

HVPU-reformen er ikke fulgt opp, verken når det gjelder retten til bolig eller retten til deltakelse i arbeid og aktivitet. Vi hører nå også om kommuner som nekter å godkjenne bygging av boliger til utviklingshemmede, da de frykter økte utgifter. Utviklingshemmede får ikke tilpasset jobb selv om de ønsker det. Dette er ren diskriminering, og det kan ikke aksepteres.

Stortinget skal i høst også behandle et representantforslag fra Fremskrittspartiet om hvordan vi skal sørge for å oppfylle utviklingshemmedes rett til utdanning og jobb. Det forslaget forventer jeg at støttes av alle partiene.

Så vil jeg avslutte med å nevne behovet for å tilpasse ordningen med pleiepenger. Der har også Fremskrittspartiet et forslag for å få en bedre ordning til behandling i høst. Jeg vil også etterlyse en mer fleksibel sykelønnsordning for dem som har kronisk syke barn. Vi trenger å tilrettelegge for at alle skal kunne delta på egne premisser, men da kreves det politisk handling. Fremskrittspartiet vil fortsette å vise vei og fremme gode forslag som kan realiseres etter neste valg, hvis vi får muligheten til å vise handlekraft.

Anne Karin Olli (H) [19:02:30]: Regjeringen sier at de fortsatt vil satse på nordområdene. Jeg synes det er flott at regjeringen fortsetter dette engasjementet. Men regjeringen står i gjeld til den forrige borgerlige regjeringen. Høy-

res utenriksminister Jan Petersen satte nordområdene på agendaen gjennom nordområdemeldingen fra 2005. Den rød-grønne regjeringen kom til duk og dekket bord.

Det er heller ingen nyhet at regjeringen har fokus på nordområdene. Allerede i Soria Moria-erklæringen ble det definert at nordområdene ville være et av de viktigste satsingsområdene i de kommende år. Dette er nå sju år siden, og hvis man ser bort fra avtalen om delelinjen i Barentshavet og grenseboerpass, er det i bunn og grunn lite konkret som er kommet ut av regjeringens nordområdesatsing. Det er ikke mangel på abstrakte ambisjoner, store ord og gode ønsker fra regjeringens side. Det er etter min mening mer mangel på vilje og gjennomføringsevne når det gjelder vedtatt politikk, og mangel på evne til nytenkning.

Høyre mener at en god nordområdesatsing kan representere en av de største vekst- og kompetanseimpulsene som Nord-Norge har stått foran på årtier. Hovedutfordringen er å legge til rette for at flest mulig folk kan og vil bo og satse i nord. Landsdelen trenger flere ben å stå på. Det må satses offensivt på kunnskaps- og kompetanseutvikling, slik at man får økt verdiskaping.

Dagens regjering henger ikke med når det gjelder utdanning og bygging av infrastruktur i nord. For at landsdelen skal kunne utnytte de naturgitte ressursene, er det en klar forutsetning. Kunnskapsskolen og forskningsmiljøene i Nord-Norge må styrkes, og man må øke satsingen på kunnskapsbaserte næringer. Sjømatnæringen blir stadig mer avhengig av kompetanse, og dette er en utvikling der Nord-Norge ikke kan sakke akterut.

Høyres løsninger er å sikre sterk norsk tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nordområdene og på Svalbard, og å sikre gode rammevilkår til å utvikle næringsklynger i nord. Dette må gjøres med de eksisterende forskningsmiljøene i landsdelen. Regjeringen har varslet om en mineralstrategi, og det er bra. Men det var Høyre som i 2011 foreslo at det måtte utarbeides en mineralstrategi. Verdien vi har, må tas godt vare på. Det må lages en helhetlig forvaltnings- og utviklingsplan for en bærekraftig utnyttelse av naturressursene. Det må være strenge miljøkrav, og om nødvendig skal det styrkes. Høyre vil videreføre samarbeidet mellom norske og russiske organisasjoner, institusjoner og folk-til-folk-samarbeid, dette for å nevne noe.

For kysten av Nord-Norge har fisken til alle tider vært hovednerven og en forutsetning for bosetning. I 2011 eksporterte sjømatnæringen i Norge for 53 milliarder norske kroner og er dermed en av våre største og viktigste eksportnæringer. Jeg ser med bekymring på hva som skjer når den rød-grønne regjeringen øker tollene på matvarer. De skyver den norske fiskerinæringen foran seg for å sikre seg Senterpartiets stemmer. Det er i dag stor optimisme også innenfor næringer som marin sektor, oppdrett, vindkraft, mineraler og reiseliv. Og endelig ser det ut som om befolkningsnedgangen har snudd i veldig mange kommuner.

Høyre vil være garantisten for nye ideer og bedre løsninger i nordområdepolitikken. Vi vil legge til rette for at Nord-Norges befolkning og lokale myndigheter kan ta ledelsen i utformingen av vår egen framtid. Myndighetene

må i større grad snakke med dem det gjelder – med dem som vet hvor skoen trykker.

Karin Yrvin (A) [19:05:51]: Jeg har hørt Høyre i dag snakke litt om at de er så idérike. Men jeg lurer litt på hvem som fikk den ideen om å svartmale den fantastiske innsatsen som gjøres ved universiteter og høyskoler, ved å være litt bekymret over at vi har falt noen plasser på en indeks som heter The Times Higher Education. Dette er en indeks med en forskningsmetodikk som professor Bjørn Stensaker, som forsker på akkurat denne indeksen, sier nesten er en skandale. Det er litt tilfeldig hvor man havner på indeksen. Han får støtte av rektoren ved Universitetet i Oslo, som mener at den ikke sier at UiO er noe dårligere enn før, kanskje bare at de andre er litt bedre. Studentorganisasjonene er også kritiske til rangeringene. Indeksen holder rett og slett ikke mål. Den sier ikke noe om tilstanden i høyere utdanning. Vi må forholde oss til reelle tall. Det satses på forskning, det satses på utdanning.

Forskning og innovasjon er viktig for hvordan vi som samfunn skal være rustet til å møte de store utfordringene vi står overfor – klimautfordringene, finansiering av velferdsstaten og integrering. Vi går i front når det gjelder disse områdene. Siden Stoltenberg II-regjeringen tok over, har man økt forskningsbudsjettene med nesten 50 pst. – mer penger, som gir mer forskning.

Mange enkeltresultater kan trekkes fram – at vi er i teten når det gjelder fornybar energi. I 2009 åpnet vi verdens første flytende havvindmølle utenfor Karmøy. Finnfjord smelteverk har som mål å bli verdens mest energieffektive smelteverk ved hjelp av miljøvennlig teknologi. De er avhengig av at vi fortsetter å satse. Ledende ingeniører på norske verft bygger skip med en kompetanse som er unik for Norge, fordi vi lærer å tenke innovativt, kreativt, klimavennlig og matematisk, samtidig som vi lærer om ny teknologi.

Aldous Huxley, romanforfatteren, har sagt:

«Den medisinske forskningen har gjort så enorme framskritt at det praktisk talt ikke er noen som er friske lenger.»

Sykehussektoren har i dag 1,5 millioner flere utredninger og behandlinger enn i 2005. Teknologireformene i helsetesenet gjør at alle de som hver dag tar vare på andre mennesker, kan slippe de tyngste løftene. Vi kan forenkle deres hverdag gjennom GPS-bruk og robotmekanismer når vi satser på forskning.

Det er et ordtak som sier: Der alle tenker likt, tenkes det lite. Det er en oppsummering av enfoldet eller fravær av mangfold. Norge er blitt et mer og mer mangfoldig samfunn. Det er bra. Det krever også av oss at vi lærer å forske på integrering av minoriteter. Forskning handler om landets mentale kapital. Den skal vi forvalte for framtiden på en klok måte.

Per Roar Bredvold (FrP) [19:08:52]: Fokuset på bergindustrien i Norge har vært lav i flere tiår, og næringen har i stor grad kommet i skyggen av olje- og gassindustrien. Få snakker om at det i norsk grunn ligger mineraler og metaller for 1 500 mrd. kr. Derfor er det på tide at regjeringen

tar initiativet til å kartlegge mineralforekomster i landarealet og på den norske kontinentalsokkelen. Mineraler og metaller kan bli vår nye olje.

Ved utgangen av fjoråret var kartleggingsgraden på 21 pst. I Sverige og Finland er kartleggingsgraden på henholdsvis 90 og 100 pst. Fremskrittspartiet har ved flere anledninger etterspurt behovet for å få på plass en samlet strategi for mineralnæringen som gir næringen langsiktige og forutsigbare rammevilkår, bl.a. innen kartlegging av ressursene, økt mulighet for rekruttering av kvalifisert arbeidskraft fra norske utdanningsinstitusjoner samt rammevilkår for å kunne innhente kapital for investering i avdekking og utvinning av mineralressurser.

Navs bedriftsundersøkelse høsten 2011 avdekket mangel på om lag 200 geologer og geofysikere og mangel på ca. 1 450 sivilingeniører innen geofag, petroleumsteknologi, metallurgi og lignende. Planlagte studieplasser for året 2011 var kun 181.

Regjeringen signaliserte at en strategi ville komme senest våren 2012. Nå er den utsatt. Fremskrittspartiet mener at denne treneringen bare er med på å nøre opp under usikkerheten om det vil være lønnsomt å satse på bergindustrien i Norge både som næring og som karrierevei.

Fremskrittspartiet er opptatt av at bergverksindustrien får den status den fortjener og trenger for å hevde seg både nasjonalt og internasjonalt.

For å unngå at næringen skal være med på å bidra til negative ringvirkninger for miljøet og andre næringer, er det også viktig å få avklart mulighetene for bl.a. opprettelse av deponi av gruveavfall på land eller i sjø.

Fremskrittspartiet er fast bestemt på at norsk bergverksindustri har en framtid i Norge, men da må rammevilkårene komme på plass snarest, slik at næringen får muligheten til å markedsføre mineralnæringen som en attraktiv arbeidsplass og en næring i vekst.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [19:11:28]: Høyres fiskeripolitikk har vært gjenstand for debatt i salen i dag. Det er egentlig veldig positivt. Jeg griper derfor muligheten til å rydde opp i litt misforstått rød-grønn tolking fra representantene Lillian Hansen og Irene Lange Nordahl.

Høyre har en fiskeripolitikk som har vist seg å fungere godt. Fiskeriminister Svein Ludvigsen fra Høyre satt bak roret i Fiskeri- og kystdepartementet da pessimismen i næringen ble snudd til optimisme.

I 2005 ga til og med de største fiskerierisasjonene støtte til den borgerlige regjeringens arbeid og ba om en fortsettelse av den fremtidsrettede og forutsigbare fiskeripolitikken som Høyre førte i regjering.

Om Hansen og Lange Nordahl er i tvil, så kan jeg berolige dem med at Høyre mener at råfiskloven er grunnsteinen i fiskerinæringen, og at loven skal bestå. Vi mener at loven legger et godt grunnlag for en effektiv og velorganisert markeds plass og god ressurskontroll, men at den er moden for en gjennomgang.

Mer konkret mener vi at det bør gis adgang til å inngå individuelle avtaler mellom kjøper og selger om leveranser av fisk, og at dette må innarbeides i forretningsreglene til alle salgslagene.

Det må også bli en mulighet for at salgslagene sjøl skal få bestemme salgsmetode. Lokale løsninger vet vi fungerer ofte bedre enn diktat fra et departement.

Det bør ryddes opp i eierbestemmelsene i deltakerloven og praktiseringen av disse – dette for å sikre en enhetlig og forutsigbar praksis. Vi må legge bedre til rette for å gjennomføre generasjonsskifte i familieselskaper, og flest mulig må få anledning til å bli fiskere.

På prinsipielt grunnlag mener vi det er betenkelig at vi i dag har en særegen prosentregulering av eierskap i havbruksnæringen, men ikke i andre næringer, og vi lurar på hvorfor det skal være slik.

Det har vært gjennomført endringer i eierskapsregler tidligere uten at næringen har blitt rasert. Tvert imot opplever vi at vi nå har en næring som eksporterer mer fisk enn noen gang før.

Jeg mener at Kyst-Norge heller bør være engstelig for den rød-grønne politikken, med tanke på at tollene på en rekke landbruksvarer nå vil øke. Men det er noe som jeg vil komme tilbake til i et senere innlegg.

Steinar Gullvåg (A) [19:14:35]: Her om dagen løp det inn en melding fra LOs Brussel-kontor, hvor det heter at bare tre land i EØS-området har hatt økning i reallønnen i 2011. Det er Norge med 3 pst., Tsjekkia med 0,8 pst. og Sverige med 0,3 pst. Alle andre land opplevde reallønnsnedgang. Det er nok et bilde av norsk arbeidslivs særstilling i europeisk sammenheng. Mens den gjennomsnittlige arbeidsledigheten i EU-området nå nærmer seg 12 pst. og annenhver ungdom i Hellas og Spania ikke får arbeid, er arbeidsledigheten i Norge under 3 pst. I nabolandet Sverige, der unge mennesker nå søker til Norge for å finne arbeid, er ungdomsledigheten på 25 pst.

Det er denne situasjonen Fremskrittspartiets leder, Siv Jensen, i dag beskrev som kortsiktig ubehagelig for arbeidstakerne i Europa. Sann kan det også oppleves av en som åpenbart tror at arbeidsledigheten i Europa er en teoretisk tallstørrelse. Fremskrittspartiets leder mener vi bør bekymre oss mer over at det går så godt i Norge, fordi det svekker vår konkurranseevne. Formodentlig ville det ha vært bedre om vi hadde stilt i samme klasse som flertallet av landene i Europa, med økende arbeidsledighet og reallønnsnedgang, av hensyn til konkurranseevnen. Jeg tviler ikke et øyeblikk på at hun vil klare å snu denne utviklingen dersom valget neste høst gir borgerlig stortingsflertall og en regjering med Høyre og Fremskrittspartiet.

Siden regjeringsskiftet i 2005 er det skapt 330 000 nye arbeidsplasser her til lands, to tredjedeler i privat sektor, og prognosene peker fortsatt oppover. Også i 2013 vil arbeidsstyrken vokse, hvilket også er grunnlaget for vår felles velferd. Samtidig er veksten i arbeidsstyrken et godt bilde på en vellykket næringspolitikk.

Nå kan det selvfølgelig være at jeg beveger meg i andre sirkler enn Høyre- og Fremskrittsparti-folk, men i den grad jeg møter næringslivsfolk, er det ikke først og fremst skatten de klager over. De er langt mer opptatt av gode kommunikasjoner, vei og jernbane, altså økt offentlig forbruk, ikke mindre. Vår velferd bygger på høy sysselsetting, trygge arbeidsplasser og et velfungerende og godt arbeidsliv.

Vi har utviklet det i Norge. Jeg er redd situasjonen raskt kan bli ubehagelig for norske arbeidstakere om vi slipper Erna Solberg og Siv Jensen med følge inn i regjeringsskontorene. Det er dette de vil komme til å angripe: arbeidstakernes rettigheter, ansettelsestryggheten og arbeidsvilkårene. Slik vil de snu utviklingen i norsk arbeidsliv, og det kommer ikke til å stå på gjennomføringsviljen.

Truls Wickholm (A) [19:17:55]: Denne regjeringen har snudd en negativ kurve på PISA-resultatene til å bli en positiv kurve. Norske skolebarn leser og skriver bedre. Vi har vært opptatt av å anerkjenne den viktige jobben som norske skoler og lærere gjør, og det har også gitt en økning i antall søkere med lærerutdanning som førstevalg – på over 50 pst. Vi har lagt på is eksperimenter med at privatisering er det som gir bedre undervisning, og det har vært godt mottatt av lærere, foreldre og elever.

Høyre hamrer løs med slagordet om nye ideer og nye løsninger. Jeg har lurt litt på hva dette skal være. Er det enda flere tester for testen skyld? Er det mer krangling med lærerorganisasjonene, slik vi husker fra Kristin Clemet og det vi ser med Høyre i Oslo? Nei, dette ville jo, som dere skjønner vært gammelt nytt, slik som det ofte er fra Høyre. Vi har sett løsningene deres før, og vi er ikke særlig interessert.

Men så hørte jeg et nytt forslag i dag under slagordet om nye løsninger og nye ideer – Høyre-lavvoen, alternativet for deg som ikke vil gå på helsefarlig skole eller ikke er glad i buss. For som Elisabeth Aspaker sa, hun hadde sjekket dette ut litt nærmere, og det var jo tross alt noe foreldre og unger ønsket. Jeg er ganske sikker på at hadde vi tatt en ny prat med dem, kunne vi slått fast at det de ønsket seg, var nye og trygge skolebygg.

Det holder ikke. De er nok ganske fortvilet over at regjeringen ser ut til å bringe Skole-Norge i riktig retning. Vår regjering har jobbet målrettet, og det har gitt resultater. Tiden er heller ikke denne gangen inne for å åpne døren for Høyres slitne eksperimenter. Vi trenger ikke skoler med AS bak navnet sitt. Norske kommunestyre ønsker ikke fri etableringsrett for privatskoler. De ønsker seg heller ikke kommuneøkonomien til Erna Solberg, som sist gang hun satt i regjering, ga en nedgang i antall lærere.

Moderaterna i Sverige har vist oss hva som kan skje med en skolepolitikk fra et høyreparti. Det har ført til økte forskjeller, tillitssvikt når det gjelder karaktersystemet, og skolerresultater som går i feil retning.

Jeg mener det er all grunn til å la oss fortsette jobben. Vi har vist vilje til å prioritere skolen. Vi har økt antallet undervisningstimer i kjernefagene norsk, matematikk og engelsk med til sammen fem uketimer på barnetrinnet. Vi har innført tre timer fysisk aktivitet, som gir bedre helse og bedre konsentrasjon. Vi har innført valgfag. Og vi har etablert praksis som metode for læring av teori. Akkurat som i skolen selv finnes det ingen lettvinte løsninger i skolepolitikken, bare hard jobbing og prioritering.

Janne Fardal Kristoffersen (H) [19:21:13]: Framtidsrettet veiutbygging og god infrastruktur er alfa og omega for innbyggerne og for næringslivet i landet vårt.

Stamveinettet i Norge er elendig sammenliknet med alle land det er naturlig å sammenlikne seg med. Vi kan ikke gå baklengs inn i framtiden. Det er på høy tid at vi bygger moderne veier med god framkommelighet. Framfor alt må vi sørge for at ikke nye veier er utdaterte allerede før bilistene tar dem i bruk.

Flere steder i landet bygges det tofelts stamvei, til tross for at all fornuft tilsier at fire felt ville vært det eneste riktige. Veiutbyggingen skjer stykkevis og delt, og planleggingen tar umåtelig lang tid. Det er på høy tid å tenke nytt når det gjelder veiutbygging i dette landet.

Det undrer meg at regjeringen har avvist OPS-modellen der den vil være naturlig. Det viktigste må være å gi vei til folket, ikke hvem som bygger veien. Jeg vil be alle som er skeptiske til OPS: se til Sørlandet og den utbyggingen som har skjedd mellom Kristiansand og Grimstad. Det har vært en stor suksess, og det er ingen strekning i dette landet som har vært bygd på kortere tid.

NHO har bestilt en rapport som helt tydelig sier at Statens vegvesen på tre ulike strekninger planlegger vei ut fra feil trafikk tall. En av disse strekningene gjelder ny stamvei på Sørlandet. Det planlegges bygging av tofelts vei på deler av strekningen mellom storbyene Kristiansand og Stavanger, til tross for at denne rapporten fra NHO viser at det ikke er tatt høyde for befolkningsveksten som kommer, og det faktum at den økonomiske veksten er ulikt fordelt nasjonalt.

Sørlandet er dessverre en landsdel med store utfordringer i forhold til levekår. Landsdelen har mange kommuner som ligger helt på bunnen i SSBs statistikker. Jeg håper regjeringen merker seg at områdene med store levekårsproblemer er identiske med de områdene som har dårlige stamveier. Dårlig veinett gjør pendling tidkrevende, og mange av de små kommunene har et smalt arbeidsmarked og for få arbeidsplasser til egne innbyggere.

Levekår handler ikke bare om arv og miljø. Det handler i all hovedsak faktisk om veiutbygging. God infrastruktur gir flere mennesker en ny sjanse, får flere mennesker ut i arbeid og tar hele landet i bruk. Vi har ikke lov til ikke å få fart på veiutbyggingen.

Jeg forventer at regjeringen vil gjøre nødvendige endringer i NTP, slik at planlagte tofelts strekninger mellom storbyene Kristiansand og Stavanger bygges som smal firefelts. Det er det eneste framtidsrettede.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [19:24:33]: Trontalen har gitt Stortinget innsikt i oppgaver og områder som dagens regjering vil arbeide med og for i det neste året, og det er gjennom debatten i dag gjort grundig rede for de fleste forhold. Jeg er trygg på at Stortinget vil klare å gjennomføre mye god politikk de neste tolv månedene. Derimot er jeg ganske bekymret for den politikken et eventuelt nytt flertall fra dagens opposisjon vil prioritere, om de får styre landet fra neste høst.

Opposisjonen lover skatte- og avgiftslette – igjen. De ønsker utstrakt privatisering og kommersialisering av offentlige tilbud og tjenester. De vil sette individet og familien fri. Det høres besnærende ut, men det er en liten hake ved den friheten. Det er bare de personene og familiene

med nok ressurser, i ordets videste forstand, som virkelig kan nyttiggjøre seg en slik frihet.

Opposisjonen har gjennom de siste åra angrepet regjeringa for å ha lave ambisjoner, for å være sjølsikker og for å være handlingslammet. Sjøl lover de større, bedre og flere satsinger enn de rød-grønne i de fleste debatter. Men høyresida sier veldig lite om hvordan de skal finansiere de lovnadene og de forbedringene de til enhver tid overbyr de rød-grønne politikerne med.

Svaret på det får vi ved å lese opposisjonens budsjetter og partiprogram. Høyre-politikk vil avvikle distriktene slik vi kjenner dem i dag. Landbruket er utsatt, det er klart. Det blir hyttebygging og skuterkjøring, men det blir ikke mye produksjon av mat. Kommunene, som er viktige både som tjenesteyter og som en stor arbeidsgiver, ligger egentlig ganske dårlig an.

Et blå-blått styre vil føre til at ikke-lovpålagte oppgaver blir redusert eller fjernet, og det meste som går an, blir overlatt til markedet. Folk med høye inntekter, og fast arbeid og noen penger på bok vil være vinnerne i et Høyre-styrt Norge.

Det som virkelig bekymrer meg, er hvor lite vi får vite om hvordan Høyre vil drive landet. De har ikke mange ambisjoner. De snakker veldig lite om det som jeg syns er aller viktigst: miljø og rettferdig fordeling. De sier ingenting om hvordan vi skal hjelpe dem som har et helt annet utgangspunkt enn oss.

Det vi trenger, er å arbeide enda sterkere internasjonalt med klimaspørsmål, med fattigdomsbekjempelse, med likestillingsarbeid, med toleranse, med menneskeverd, inkludering og demokratisering. Som jeg leser høyresida nå, er deres ambisjoner lysår unna det Norge og verden trenger.

Frøydis Elisabeth Sund (SV) [19:27:42]: Den 25. september ble en viktig norsk offentlig utredning, nemlig NOU 2012: 15 Politikk for likestilling, overlevert til barne-, likestillings- og inkluderingsminister Inga Marte Thorkildsen, og stortingsmeldinga som skal følge opp utredninga, er ventet våren 2013.

Utredninga viser at vi ikke har kommet for langt med likestillinga her i landet, slik som noen hevder, men vi har kommet for kort. Vi er ikke fullt og helt likestilt i landet – tro det eller ei. Det er behov for systematisk og kontinuerlig jobbing gjennom flere år og gjennom ulike program, bl.a. program for likestilling i pedagogikk, for bredde i folkestyre og mot seksuell trakassering i ungdomsmiljø. Først da får vi et reelt folkestyre, vi får valgfrihet, vi får fordeling og får ivaretatt sårbarhet, som Likestillingsutvalget har valgt som sine fire innsatsområder. Med SVs øyne er dette gode innsatsområder for likestillinga, men også for samfunnsutviklinga for øvrig.

Anbefalingene knyttet til valgfrihet dreier seg bl.a. om frie utdanningsvalg og en trepartsavtale for likestilling i arbeidslivet. For arbeidslivet er en veldig viktig arena for framtidens likestilling.

Her er den norske modellen med trepartssamarbeid veldig viktig, både på nasjonalt nivå og også med lokal forankring. Bare gjennom et trepartssamarbeid og tegning av

samarbeidsavtaler mellom arbeidstakerorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og myndighetene er en forpliktet til å iverksette de mange tiltakene som må gjøres.

Blant annet kan en likestillingsavtale inneholde nasjonale mål for reduksjon av deltid. En likestillingsavtale kan også være en oppfølging av program for likestilling i pedagogikk, der ansatte i skoler og barnehager får et kompetanseløft på likestilt pedagogikk og veiledning i hvordan integrere likestilling i pedagogikk og praksis – egentlig bare en oppfølging av likestillingsloven og de lovene de skal følge i dag, men vi trenger systematikk for å få gjennomført det.

Anbefalingene fra Likestillingsutvalget er at de virksomhetene som tegner likestillingsavtaler, skal få tett faglig oppfølging, veiledning og kurs i likestillingsarbeid, samt tilskudd til aktivt likestillingsarbeid. Det er utrolig bra.

I tillegg har vi en utfordring knyttet til arbeidsmarkedet, at det er kjønnsdelt. Og det er vel mye på grunn av en kjønnsdelt barndom at ungdom i for stor grad tar kjønnsstereotype valg av utdanning. Derfor ser vi med spenning på forslaget om likestillingsstipend innen utdanning, som forhåpentligvis kan bidra til å redusere kjønns skillet i mange utdanninger og yrkesfag. Sammen med en bevissthet i pedagogikken og bedret rådgivningstjeneste i ungdomsskole og videregående skole kan ungdom få muligheten til å ha frie og reelle valg av utdanning. Og det er en frihet som veier mye tyngre enn retten til å velge spansk ost framfor norsk matproduksjon.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Roald Aga Haug (A) [19:30:51]: Om eitt år står valet om samfunnsretning for neste valbolck. Dei blå-blåe har samla seg. Vi har to regjeringsalternativ å velja mellom, raud-grønt styre eller den mest høgrevridde regjeringa vi har hatt nokosinne. Valet står mellom eit klart og tydeleg raud-grønt alternativ og eit mildt sagt uklart og sprikjande mørkeblått eksperiment. Kva veg skal Noreg ta? Ein overgang til eit blått styre vil ikkje nødvendigvis merkast så veldig – til å begynna med. Høgre freistar jamvel å framstilla det som at folk får alle velferdsgode, trygg økonomi pluss stor skattelette over heile linja. Alt skal vera like bra som med Arbeidarpartiet – pluss litt til. Det verkar for godt til å vera sant. Og det er det også.

Dei borgarlege partia vil overlata meir til private. Dei store pengane skal gå til skattelett. Etter kvart vil det medføra ei satsing på skattelett framfor velferd, i alle fall velferd for alle. For dei som får store skattelett på ein god økonomi, spelar velferdsnivået ei mindre rolle. Ein kan alltid kjøpa seg velferd om inntekta er stor og skatten liten. Velferd er ikkje gratis. Ved å vri prioriteringane over på skattelett vil folk flest få mindre velferd, mens dei velstående har det økonomisk endå betre enn i dag.

Det er i dag vegarbeid over store delar av landet. Det er nesten irriterande å måtte venta her og der på grunn av arbeid med vegutbetringar, men berre nesten. For det blir bygt meir veg enn nokosinne. Det skapar likeverd og tryggleik. Vi skal raskare og tryggare fram.

Det handlar om å skapa verdiar for næringsliv og folk flest.

Skatteinntektene gjev midlar til vegar, skular og barnehageplassar. Innsatsen skal vera eit spleiselag. Vi skal yta etter evne og få etter behov. Arbeidarpartiet skal kjenast att på det. Vi skal ha ein god fellesskule for alle. Vi skal satsa vidare på kvalifiserte lærarar. Det skal vera meir fokus på basisfag og auka innsats mot frafall.

Høgres placebopolitikk om at alt blir bra med skattekutt og privatisering, er utgått på dato. Det er ikkje fornying. Det er same gamle lekser frå nye konservative kostar.

Knut Storberget (A) [19:33:56]: Jeg har sett fram til denne debatten – opposisjonens debatt, opposisjonens mulighet til å markere seg både som opposisjon og, ikke minst, som samlet opposisjon. Men etter min mening har denne debattdagen egentlig vist oss tre ting.

Det er uklart, kanskje mer uklart enn tidligere, hva opposisjonens samlede politikk innebærer. Det spriker. Replikskiftene opposisjonspartiene imellom i formiddag illustrerte egentlig det veldig godt. Kanskje best eksemplifisert ble det gjennom representantens Skei Grandes replikk, som så å si ble stående ubesvart fra Fremskrittspartiets leder, Siv Jensen, om det i det hele tatt finnes menneskeskapte klimaendringer. På et så sentralt punkt klarer man altså ikke å gi klare svar.

Dessuten oppfatter jeg opposisjonens politikk som uklart og uuttalt. Det blir liksom vår oppgave å peke ut de deler av politikken som synes klar – for noe er klart. Neste års valg, og de månedene vi nå går inn i, blir en debatt og en kamp rundt retningen for samfunnet vårt videre. Ett område som kanskje synes å være klarere enn andre fra opposisjonens side, er deres manglende innsats for å kunne opprettholde en aktiv distriktspolitikk og ikke minst – som flere har vært inne på – en aktiv matproduksjon. I et møte med Hedmark Bondelag forleden ble jeg gjort kjent med ny forskning, bl.a. fra mitt eget distrikt. Bare for Hedmarks del betyr primærnæringene vel 14 000 arbeidsplasser – med hele kjeden. Vi snakker altså om en årlig verdiskaping på henimot 5 mrd. kr bare for Hedmark fylke. Vi vet at mange andre fylker også har liknende tall. Her snakker vi altså om å opprettholde bosetting, produksjon av egen mat, ta vare på kulturlandskap og mye mer. Ja, vi snakker i realiteten om trygghet for folks sentrale arbeidsplasser – enten det er ute på åkeren, eller det er i foredling, i videresalg eller noe i administrasjon. Derfor er det etter min mening et betydelig retningsvalg i Høyres og Fremskrittspartiets forslag til kutt overfor både matprodusenter og andre. 1,6 mrd. kr er foreslått fra Høyre og henimot 6 mrd kr fra Fremskrittspartiet. Det vil være av stor betydning for hele denne verdikjeden om man ikke er villig til å se at dette har store konsekvenser for mange av de kanskje mest sårbare arbeidsplassene vi skal kjempe for inn mot valget neste år.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [19:37:23]: I løpet av de siste tre årene har jeg, sammen med transport- og kommunikasjonskomiteen, reist landet rundt. Det er godt å se at aktiviteten i anleggsbransjen er så høy landet over. Nye

veganlegg er under utbygging, vi ser resultater av arbeid på jernbanesektoren. Forsinkelsestimen på jernbanen er gått kraftig ned. Vedlikehold gir resultater. Nye strekningsvise utbygginger er igangsatt og mer planlegges. På vegene asfalteres det, bygges og settes i stand. På én uke i vår gjorde Stortinget vedtak i fire store vegprosjekter som startes nå: Tresfjordbrua og Vågstrandtunnelen på E136 i Møre og Romsdal, Fønhus–Bagn på E16 i Oppland, Ryfast på rv. 13 i Rogaland og Hålogalandsbrua og Trældal rassikringstunnel på henholdsvis E6 og E10 i Nordland. Alle er store og viktige prosjekter som knytter landet sammen og gir regional effekt for et mer sammenhengende bo-, arbeids- og servicemarked.

Det er derfor med undring jeg hører at høyrepartiene sier at regjeringen lider av beslutningsvegring. Det er ikke det vi har sett resultater av når vi har reist ute i landet. Men Senterpartiet vil bygge mer. Vi vil ha mer satsing på samferdsel i kommende år. Penger må til, og finanseringen må bli mer stabil. Det vil gi en mer optimal framdrift i de ulike prosjektene. Mange løsninger kan være aktuelle for å sikre nettopp dette, og det viktigste for oss er ikke modellen, men å gi forutsigbarhet og mer helhetlig utbygging. Nye, smartere kontraktstrategier er et mål. La f.eks. utbygger stå for drift og vedlikehold etter utbyggingen. Senterpartiet mener også at mer av vedlikeholdet kan gjøres lokalt ved at man kan dele opp kontraktene, slik at lokale entreprenører kan være aktuelle.

Planleggingstiden må ned. Jeg er veldig glad for det arbeidet som både den forrige og den nye samferdselsministeren her har satt i gang. Her er det viktig at alle instanser bidrar til at planleggingstiden blir vesentlig kortere.

Senterpartiet vil sikre at hele landet knyttes sammen med gode transportformer. I byene må mer av persontrafikken gå over på kollektive løsninger for å gi rom for næringslivets transportbehov på veiene. Kollektive løsninger er viktig i hele landet. Senterpartiet vil ha sterkere satsing på ekspressbuss og taxi for buss for å knytte rutenettet sammen kollektivt – øg ute i landet.

I distriktene vil det være slik at vei, fly og sjøtransport har hovedprioritet, i tillegg til at det er viktig å oppgradere eksisterende jernbanestrekninger både i nord, øst og vest. Vei er og blir viktig for å sikre framkommelighet og trafikksikkerhet og for å ivareta vårt næringsliv som ligger rundt omkring i hele landet. Derfor kan ikke bare én transportsektor prioriteres, alle må ha prioritet i de kommende år, men på en smartere og mer effektiv måte.

Elisabeth Aspaker (H) [19:40:44]: Mange rød-grønne representanter har i dag vært mer opptatt av å snakke usant om Høyre enn å presentere sitt eget partis politikk. Det tror jeg velgerne faktisk vil merke seg.

Representanten Truls Wickholm har vært innom Bergen opptil flere ganger i dag, og han har trukket fram Bergen som et eksempel på en kommune som ikke tar skolevedlikehold nok på alvor. Det er ganske dristig når representanten ikke har gjort hjemmelekse sin bedre. For faktum er at hvis man går inn på vedlikeholdsinnsats i Bergen de siste to–tre tiårene, viser det seg faktisk at de periodene hvor skolevedlikeholdet lå på det laveste nivået i

Bergen, var mens Bengt Martin Olsen fra Arbeiderpartiet styrte byen, og mens Anne-Grete Strøm-Erichsen styrte Bergen. Det Høyre nå holder på med i Bergen, er faktisk å rydde opp etter tidligere forsømmelser fra arbeiderpartistyret i Bergen. Da tenker jeg at når man ikke gjør hjemmeløksen sin bedre enn det, må man også tåle å bli konfrontert med hva som faktisk er sannheten i den saken.

Så var det representanten Lillian Hansen, som brukte hele sitt innlegg til å skremme om Høyres fiskeripolitikk. Det må jo være et tankekors for Hansen at mens etterspørselen etter norsk fisk har gått opp, har etterspørselen etter mer rød-grønn politikk gått dramatisk ned. Høyre har altså presentert et program med nye ideer og bedre løsninger for å videreutvikle og styrke lønnsomheten i norsk fiskerinæring. Vi opplever nå økt etterspørsel etter Høyre-politikk, også på kysten.

Det etterlyses nye grep om modernisering av fiskerinæringen, slik at dette kan bli en bærende næring og skape vekst også i fremtiden. De rød-grønne sier at de vil ta Norge videre, men velgerne sier nå noe annet. Åtte år får være nok, nye krefter må slippe til.

For Høyre er det et stort paradoks at regjeringen i så gode tider ikke ser seg i stand til å oppfylle statsministerens mantra om at kunnskap trumfer alt og lar det bli en realitet i sine budsjettprioriteringer. Tvert imot prøver nå regjeringen etter beste evne å pakke inn store løftebrudd i nytt papir, i håp om at lærere og andre ikke skal oppdage hva som faktisk skjer. Kunnskapsløftet var et viktig tidsskille, med en vektlegging av kunnskap og grunnleggende ferdigheter. Regjeringen har for så vidt videreført reformen, men har forsømt seg stygt overfor landets lærere. For høyt kvalifiserte lærere er den viktigste forutsetningen for å lykkes med Kunnskapsløftet og for å lykkes med å heve kvaliteten i norsk skole. Vi må gjøre mer for etter- og videreutdanning, vi må lage nye karriereveier, vi må satse på senior tiltak, vi må lage en mer attraktiv lærerutdanning, og vi må rekruttere flere lærere fra arbeidslivet inn i yrkesfag.

Nå ser jeg at Trond Giske presenterer Arbeiderpartiets nye utdanningspolitikk og har kopiert Høyres krav om skjerpet inntakskrav til høyere utdanning. Han må gjerne kopiere mer, vi har en knallgod skolepolitikk, vi har gjennomføringsevne – det har Kristin Clemet vist – og vi tar gjerne over Kunnskapsdepartementet.

Henning Skumsvoll (FrP) [19:44:05]: Fremskrittspartiet ønsker å komme i regjering etter valget i 2013. Med Fremskrittspartiet i regjering vil landets innbyggere kjenne oss igjen på følgende: frihet, trygghet og handlekraft.

Friheten for den enkelte borger vil være full ytringsfrihet. Videre vil fritt skolevalg bli tillatt. Foretrekker foreldrene at barna skal gå på en privat skole, har man frihet til å gjøre det. Tilsvarende kan de som ønsker å sende sine barn til den offentlige skolen, gjøre det, selv om denne skolen ligger lenger bort. Utgifter til skolegang skal dekkes 100 pst. av det offentlige med Fremskrittspartiet i posisjon.

Frihet betyr også at ved behov for lege eller sykehus velger man den ønskelige tjenesten. Fremskrittspartiet vil også være en pådriver, slik at de gamle og pleietrengende skal kunne velge hvilken institusjon de ønsker å benyt-

te. Med Fremskrittspartiet i posisjon vil pengene følge pasienten.

Hvor ofte hører vi ikke, særlig fra eldre mennesker, at tryggheten er blitt sterkt utvannet de senere årene. Mye småkriminalitet er ofte begrunnelsen for at tryggheten er dårligere enn tidligere. Eksempler som veskenapping, mobiltyverier, korttyverier samt persondatasvindel rapporteres det stadig om. Kommer Fremskrittspartiet i posisjon, skal tryggheten for den enkelte borger forbedres betydelig. Den enkelte borger skal kunne si og skrive det han ønsker, uten redsel for reaksjon fra andre.

Antall politi skal økes, og vi skal få flere synlige politi i gatene. Fremskrittspartiet vil forby tigging og arbeide for at mennesker som ikke har penger, eller som bare kan forsørge seg ved tigging eller kriminalitet, snarest blir sendt ut av landet.

Det tredje punktet som Fremskrittspartiet vil bli gjenkjent på, er handlekraft. Fremskrittspartiet vil vise handlekraft på flere områder av samfunnet som det er ønskelig å forandre. Tiden tillater ikke å gå inn på mer enn ett område. Dette området er å øke det kommunale selvstyret. I dag sitter lokalpolitikeren igjen med liten makt. Arealplanlegging og bestemmelsesrett er et område lokalpolitikerne burde og gjerne vil bestemme over. Det får de ikke. For overordnede myndigheter uten politiske utvalg tar byråkrater avgjørelser. Innbyggerne får således liten tillit til det politiske systemet, og det kan være en av hovedårsakene til at så få vil være lokalpolitikere.

Vi så nylig fra Bergen at nesten all boligbyggingen hadde stoppet opp. Det ble nevnt i reportasjen fra Bergen at 26 forskjellige myndigheter hadde innsigelsesrett til reguleringsplaner. Godkjenning av reguleringsplaner vil være bortimot umulig uten Miljøverndepartementets avgjørelse.

Når vi nå går inn i et valgår, vil frihet, trygghet og handlekraft være det som kjennetegner Fremskrittspartiets politikk.

Laila Dāvøy (KrF) [19:47:15]: Mer enn 200 000 mennesker i Norge sliter med nedsatt arbeidsevne. Både for den enkelte og for norsk økonomi er det viktig at så mange som mulig kan komme ut i arbeidslivet. Aftenposten meldte 20. april i år at det er store forskjeller mellom fylkene i hvor stor grad de lykkes med attføringsarbeidet.

Kristelig Folkeparti har gjentatte ganger løftet frem denne saken, senest i en interpellasjonsdebatt i juni dette år. Mennesker som kan og vil arbeide, må få mulighet til å være en del av arbeidslivet. I sitt hovedinnlegg til trontalen i dag påpekte vår partileder, Knut Arild Hareide, at det er blitt flere og flere funksjonshemmede utenfor arbeidslivet under dagens regjering, dessverre.

I den ovennevnte interpellasjonsdebatten i juni opplevde interpellanten Ropstad at daværende statsråd Bjørnstrøm ikke svarte på spørsmål om hvilke mål regjeringen hadde i attføringspolitikken. Nei, hun returnerte egentlig spørsmålet tilbake til interpellanten med følgende:

«Hva ville være bra nok? For jeg må jo vite hva man mener jeg skal levere på.»

Interpellanten svarte, han, men statsråden vegret seg ty-

delig og mente at å sette et mål på f.eks. 60–70 pst. oppnåelse, ville bety mer arbeid både med virkemiddelbruk og med næringslivet. Ja, selvsagt, vil jeg si. Det var jo derfor Kristelig Folkeparti fremmet den interpellasjonen og initierte den debatten, for at regjeringen og vi alle skulle gjøre mer. Telemark har for øvrig klart å nå sitt måltall på 70 pst. Det er altså mulig å sette mål. Til dette sa statsråden på slutten av sitt innlegg:

«Det er anledning til å flytte via fylker – det er ikke et problem.»

Det er helt avgjørende med et inkluderende arbeidsliv, men det er også helt avgjørende, etter min mening, å ha en politikk med mål for å inkludere dem som har falt ut. Vi har altså 212 000 mennesker som trenger en enda mer aktiv politikk for å komme ut og tilbake igjen i arbeid.

Regjeringen kommer til å høre mer fra Kristelig Folkeparti fremover.

Lotte Grepp Knutsen (A) [19:50:05]: Vi vil i framtiden møte en situasjon med flere eldre. Det er et gode. De eldre blir stadig sprekere og mer aktive, og de lever lenger. De aller fleste ønsker å være aktive og å bo hjemme så lenge som mulig. Likevel vet vi at mange på et eller annet tidspunkt vil få behov for bistand i hjemmet, en omsorgsbolig eller en sykehjemsplass.

Det er avgjørende at omsorgssektoren ikke står stille. Vi må bruke mer penger, vi må rekruttere mange flere omsorgsarbeidere, men vi må også ta i bruk nye metoder for å gi den bistand og omsorg som best ivaretar eldrebefolkningens behov. Det handler om å tenke nytt, prøve nye metoder, ta i bruk ny teknologi, men det handler også om å samarbeide med pårørende og med frivillige organisasjoner. Derfor er jeg glad for at regjeringen har varslet at den vil legge fram en stortingsmelding neste år om innovasjon i omsorg.

Det er kommunene som står for eldreomsorgen som ytes rundt om i landet. Kommunene bygger ut plasser til heldøgns omsorg, og de gir gode hjemmebaserte tjenester til dem som trenger det. Regjeringen har lagt til rette for dette gjennom en tilskuddsordning til heldøgns omsorg, og ikke minst gjennom et kraftfullt løft i kommuneøkonomien. Kommunene er godt i gang med en stor utbygging av heldøgns omsorg.

Jeg vil lede oppmerksomheten mot Oslo, der Høyre har styrt i 15 år med støtte fra de andre borgerlige partiene. Der kuttes det i bydelenes økonomi, bydelene som nettopp har ansvaret for å gi hjemmebaserte tjenester og betale for sykehjemsplasser. En halv milliard er bydelene pålagt å spare i 2012 og i forslaget til budsjett for 2013. Høyre legger heller ikke opp til å bygge nye sykehjemsplasser før tidligst i 2015. Både fylkesmannen og helse- og sosialombudet i Oslo har flere ganger uttalt at terskelen for å få sykehjemsplass er for høy i Oslo. Det er kanskje ikke så overraskende at terskelen blir høy når man kutter i overføringene til dem som står for tjenesten, samtidig som man ikke bygger nytt.

Regjeringen legger opp til økt bygging av plasser til heldøgns omsorg. Høyre og det borgerlige styret i Oslo vil ikke bygge. Regjeringen har styrket kommunene med 60 mrd. kr siden 2005. I Oslo, der Høyre og de borgerlige

styrer, strupes bydelenes økonomi. Er det dette Høyre kaller gjennomføringskraft? Valget i 2013 er et retningsvalg også for eldreomsorgen.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [19:53:06]: På det boligpolitiske området har vi i dag store utfordringer. Selv den rød-grønne regjeringen, hvor fornøyd de enn er med seg selv, må også innrømme at på dette viktige området har de ikke levert.

I 2011 ble det bygget 28 000 nye boliger, til tross for at Prognosesenteret anslår at det årlige boligbehovet er på ca. 38 000 nye boliger. Kristelig Folkeparti frykter at den lave boligbyggingen vil føre til en videre oppheting av boligmarkedet. Norsk bolig- og byutviklingspolitikk er ikke bærekraftig slik den er i dag. Befolkningsveksten har aldri vært høyere enn nå. Befolkningen har nå bikket fem millioner innbyggere. Omtrent fire av fem nordmenn bor i byer og tettsteder, og det er i byer og tettsteder veksten er sterkest.

Boligprisene har firedoblet seg siden 1993. Nå er de høyere enn noen gang, og veksten i norsk økonomi, lav rente og endrede familiemønstre virker inn på prisene. Samtidig har administrerende direktør i Selvaag Bolig, Baard Schumann, helt rett når han sier at boligprisene kunne vært 10–20 pst. lavere med en mer aktiv boligpolitikk.

Kristelig Folkeparti mener vi må tilstrebe en by- og tettstedsutvikling som i større grad legger til rette for at vi kan bo, arbeide og handle på samme sted. Derfor vil vi ha rikspolitiske retningslinjer som sikrer tilstrekkelig boligbygging i områder med vekstpress.

98 pst. av befolkningen mellom 20 og 30 år sier at de ønsker å eie sin egen bolig. Men stadig flere står utenfor, og vi må hjelpe de unge inn på boligmarkedet. 82 pst. av de unge mellom 17 og 34 år mener at dagens BSU-ordning med en grense på 150 000 kr ikke er god nok. Senest 10. juli i år tok konsernsjef i DNB, Rune Bjerke, til orde for å øke BSU-grensen til 300 000 kr. Kristelig Folkeparti foreslo for inneværende budsjettår nettopp å øke beløpsgrensen til 300 000 kr for totalt sparebeløp, 25 000 kr for årlig sparebeløp og økt fradrag til 28 pst. Dette ville utgjøre en enorm forskjell for alle de unge som i dag strever med å komme inn på boligmarkedet.

Endringer i BSU-ordningen er særlig viktig i lys av regjeringens skjerping av egenkapitalkravet til 15 pst. ved kjøp av bolig, som isolert sett synes mer som et tiltak for å styrke bankene, snarere enn å legge til rette for et mer velfungerende boligmarked. Egenkapitalkravet vil føre til at flere unge og andre med svak økonomi vil få enda større problemer med å komme inn på boligmarkedet, og Kristelig Folkeparti mener at vi må senke egenkapitalkravet til 10 pst., slik det var tidligere.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [19:56:32]: Mange ulike typer kjøtt og ost kommer trolig til å få langt høyere toll når regjeringen legger fram statsbudsjettet førstkommande mandag. Senterpartiet feirer det som en seier. Men det er en seier med bismak. EU truer med sanksjoner mot norsk fiskeeksport. Norges forhold til EU blir salderingspost i en intern, norsk hestehandel, og Senterpartiets tollseier kan

komme til å bli svært kostbar, ikke bare for norske forbrukere, men også for en av Norges viktigste eksportnæringer – fiskerinæringen.

Høyre mener det er viktig å opprettholde et visst importvern for å sikre norsk landbruks muligheter til å produsere god norsk mat i alle deler av landet. Samtidig mener vi at det er viktig å minne om at norsk tollvern allerede er blant verdens høyeste – at vi allerede i dag er på tolltoppen.

90 pst. av norsk sjømat går i dag til eksport – 33 millioner sjømatmåltider daglig. Eksportverdien var i fjor på 53 mrd. kr. Ifølge en fersk SINTEF-rapport kan sjømatnæringen femdobles innen 2050. Det er viktig for norsk sjømatnæring å ha et konstruktivt forhold til handelspartene våre. Etter en 20 års lang kamp fjernet USA straffetollen på norsk laks, og laksenæringen vant i mars mot EUs minsteprisordning i retten.

EØS-avtalen slår fast at Norge og Europa skal arbeide for økt handel. Konsekvensene av å jobbe mot intensjonene i EØS-avtalen og en eventuell handelskrig med EU kan bli store for norsk næringsliv. Spesielt hardt vil det kunne gå ut over fiskerinæringen og gi store skadevirkninger for klippfisk- og tørrfiskeeksport til Sør-Europa. I verste fall kan det også ramme lakseeksporten etter hvert.

Økt tollvern på norske landbruksvarer kan nemlig resultere i at EU svarer med å svekke markedsadgangen til norsk sjømat. Regjeringen står helt i spagaten når det gjelder handel med matvarer. I internasjonale forhandlinger kjemper Norge og regjeringen for frihandel på fisk, samtidig forventes det aksept for økt tollvern på norske landbruksprodukter.

Norge har allerede Europas dyreste mat. Mange familier vil komme til å merke at maten i norske butikker blir enda dyrere og utvalget dårligere. Grensehandelen vil øke.

Gapet mellom norske og internasjonale råvarepriser vil øke. På lang sikt vil også norsk næringsmiddelindustri svekkes av økt tollvern.

Jeg håper at jeg våkner opp på mandag til nyheten om at regjeringen likevel ikke vil heve tollsatsene på mat. Jeg håper at jeg får høre at regjeringen vil verne om interessene til alle deler av norsk næringsliv. Norske interesser inkluderer også fiskeri- og forbruksinteresser. Det innser Høyre, og det håper jeg regjeringen også vil innse.

Oskar J. Grimstad (FrP) [19:59:51]: Frå regjeringshald blir det ofte hevda at den største trusselen vi no ser, er klimatrusselen. Forskarmiljøa viser til sterk reduksjon av havisen i polområda og andre eksempel på at vi har ei utfordring på gang for å forstå kva som skjer med det globale klimaet. Og vi manglar ikkje eksempel på himmel- og helveteskildringar frå delar av den raud-grøne regjeringa generelt og frå Sosialistisk Venstreparti spesielt. Ei rad forslag, som først og fremst rammar den vanlege innbyggjar, blir fremja. Den eine dagen blir dieselbilar anbefalt, medan ein den neste dagen opplever at eit forbod mot nettopp same drivstofftype blir lansert.

Dei grønne sertifikatene blir vedtekne, for så å oppleve at same statssekretær frå SV som bar fram saka, blir den som sablar ned det same tiltaket gjennom eit nasjonalt medium, i beste sendetid. Det underlege er at ein seinare opplever

under eit energiseminar at miljøvernminister Bård Vegar Solhjell skamrosar tiltaket. Det er difor passande å spørje seg om når den raud-grøne regjeringa og Sosialistisk Venstreparti skal bli einige med seg sjølve. Er det fornuftig med sertifikatordning eller ikkje?

Er det fordi ein angrar på innføringa av grønne sertifikat at ein no lèt svenske utbyggjarar reise med broparten av sertifikatene, gjennom ein så overbyråkratisert konsesjonsbehandling at ein no brukar mange gonger så lang tid på ei eventuell godkjenning som det som svenske myndigheter gjer?

Det gir i alle fall den effekten at dette økonomiske bidraget til produksjonen av god, fornybar energi i vesentleg grad går tapt her til lands, og bidreg ikkje til forventta nedgang i bruk av fossile energikjelder. Kan verkeleg den raud-grøne regjeringa sitje stille og sjå på at norske forbrukarar skal finansiere den svenske fornybarsatsinga?

Lat meg berre gjere det klinkande klart at Framstegspartiet meiner at dette er fullstendig uakseptabelt og i strid med intensjonane da vi gjekk inn for dette tiltaket. Framstegspartiet fører ein ansvarleg økonomisk politikk og er oppteke av at når norske forbrukarar får rekninga for eit tiltak, skal dei òg ha sin rettmessige del av dette tiltaket. Dersom regjeringa verkeleg ønskjer å setje i verk tiltak i tråd med klimaforliket, er det eit tiltak som ligg snublande nær. Trass dette skjer det lite eller ingenting. Dette tiltaket handlar om offentlege bygg og energiforbruket der. Som kjent er heile 40 pst. av energiforbruket knytt til bygging og drift av bygningsmassen vår, og kven er den store bygningseigaren, om ikkje offentleg sektor?

På spørsmål til den ansvarlege statsråden om ambisjonane for energibygging er ein så passiv at private og næringslivet overkøyrer denne regjeringa fullstendig. Den einaste rekorden denne regjeringa klarer i denne samanhengen, er lønsrekorden til den administrerande direktøren for offentlege bygg – langt over det næringslivet sjølv finn forsvarleg.

Mangelen på handlekraft er òg her påtakeleg og avslører den raud-grøne regjeringa – òg på dette området – som fullstendig handlingslamma.

Tor-Arne Strøm (A) [20:03:09]: Jeg vet ikke om nasjonalforsamlingen har tatt innover seg at vi bare har 3 pst. arbeidsledighet i dette landet. Hadde andre lands parlamentarikere hørt oss i denne salen i dag – spesielt gjelder det angrepene som kommer fra opposisjonen, om hvor dårlig stilt vi er i dette landet – så kunne nok enhver ha klødd seg i hodet, for å si det mildt.

Den høyeste prioritet for Arbeiderpartiet og denne regjeringen er arbeid til alle. Vi behøver ikke se lenger enn til Sverige, hvor arbeidsledigheten har økt formidabelt. I Spania er én av fire arbeidsledige, og halvparten av all spansk ungdom står uten jobb. I Italia frykter man at eurokrisen skal blusse opp igjen. I Hellas er statskassen tom. Når vi slår på tv-en, ser vi gatekamper hvor folk slåss for rettighetene sine i land som ligger bare ca. to timers flytid unna Oslo.

Den største utfordringen, hvis man ser på det svenske arbeidsmarkedet, er også en høy og vedvarende ungdomsledighet, som omfatter dem som er mellom 16 og 24 år

gamle. I februar 2012 var tallet på arbeidsløs ungdom hele 25,2 pst. Dette utgjør ca. 160 000 svenske ungdommer uten jobb. I tillegg har flere titusener av svensk ungdom reist til Norge – det er bra at vi får arbeidskraft – for å ha et arbeid og noe å leve av. Hadde alle de svenske ungdommene som jobber i Norge reist hjem, ville Sveriges ungdomsledighet økt til rundt 30 pst., kanskje mer.

Og jeg spør meg selv: Er det en slik ordening og en slik blå regjering Norge vil ha etter valget 1. oktober 2013? Jeg bare spør.

Den svenske regjeringens medisin er skattelette til dem som har en jobb å gå til, og det har ikke gitt resultater. Da spør jeg hvilke resultater det vil gi, hvis vi kommer i den spiralen. Vi husker også tilbake til tidligere år da det var borgerlig styre, og husker arbeidsledigheten og ikke minst renteøkningene som har vært.

Jeg tror det norske folket må tenke nøye igjennom hva slags politikk man eventuelt ønsker å føre, og at man ikke har tid og rom for eksperimenter. Den medisinen som de bruker i Sverige, virker ikke. Arbeiderpartiets mål er et samfunn som gir alle frihet og trygghet, frihet til å leve meningsfulle liv, trygghet for jobb, egen økonomi og solide velferdsordninger. Det har vi i dette landet, og det burde vi stå litt strake i ryggen og være stolt over.

Øyvind Håbrekke (KrF) [20:06:19]: Jeg tar ordet en til gang i debatten for å kommentere forslag nr. 1, som er lagt fram av Fremskrittspartiet. Der heter det:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om forbud mot særskilte rom for organisert religiøs aktivitet i den offentlige skolen.»

Jeg vil orientere om at Kristelig Folkeparti kommer til å stemme imot det forslaget, og jeg vil begrunne det.

Elever og lærere som kommer til skolen, kommer som hele mennesker, med hele seg og troen sin. Bønn er en naturlig del av mange menneskers hverdag. Et troende menneske legger ikke av seg troen når han eller hun kommer ut i det offentlige rom eller kommer på skolen – og slik vil vi heller ikke ha det. Elever og lærere må få komme som de er, og møte andre på det grunnlaget. Det er ikke en trussel mot skolen – det er en berikelse.

Skolen er en integreringsarena, ble det sagt fra Fremskrittspartiet da de begrunnet dette forslaget tidligere i dag. Ja, men det er nettopp når vi kan møtes som hele mennesker, som de vi er, med troen vår og med alt det vi bærer med oss, at vi kan integreres, det er da vi kan møtes. Det er slik vi kan lære å leve sammen.

Samfunnet vårt er i stadig utvikling. Vi ikke bare preges av den, men vårt samfunn er gjennomsyret av en tusenårig kristen kulturarv. Samtidig ser vi også et større religiøst mangfold som utvikler seg, og som synes. Derfor er et forbud mot «særskilte rom for organisert religiøs aktivitet», som det heter i forslaget, å legge bånd på menneskers trosliv, og det er å legge begrensninger på den naturlige plassen som trosliv har i samfunnet. Det rammer ikke bare trosfriheten og alle mulige trosretningers muligheter til å uttrykke seg, men det rammer kanskje aller mest den kristne kulturarven og dens posisjon i det norske samfunnet.

I media har vi hørt om enkelte muslimske elever som

ønsker den typen tilrettelegging. Vi har samtidig også 200 kristne skolelag som ønsker en viss fleksibilitet og tilrettelegging, og som sikkert er ulikt fra skole til skole rundt omkring i landet.

Staten skal ikke begrense trosliv og vår mulighet til å utøve det og la troen synes i det offentlige rommet. Staten skal legge til rette for trosliv, også på skolen. Det er hele forskjellen.

Olemic Thommessen (H) [20:09:42]: For kort tid siden gledet vi oss over åpningen av Stavangers nye konserthus, et fantastisk bygg drevet frem av Høyre-styrte Stavanger. Denne store satsingen er ledd i en offensiv politikk for å styrke Stavanger-området som en moderne europeisk region for fremtiden, noe som er veldig flott.

Men Stavanger er ikke alene om å ønske seg en god og fremtidsrettet kulturarena. Hvis kulturministeren hadde sjekket, ville hun ha sett at det i hvert fall er 40 prosjekter som ligger på hennes bord, og flere kommer. Eksempelvis kjenner vi til milliardprosjekter i Oslo, som nytt nasjonalmuseum og rehabilitering av Nationaltheatret. Bergen har en lang liste både med rehabiliteringsprosjekter og nye bygg, og en lang rekke bygg innenfor museumssektoren er anmeldt, hvor det også ropes etter magasiner.

Til tross for store økninger på kulturbudsjettet vet vi at det skal holde hardt å finne statlige midler som dekker dette behovet. Derfor er det nødvendig å tenke nytt, noe Høyre har etterspurt ved flere anledninger, men dessverre er det lite respons å få. Hvor er pilotprosjektet som gir oss erfaringer med Offentlig Privat Samarbeid for kulturbygg? Svenskene prøver det ut, med kulturhuset i Umeå. Også et stort prosjekt i Malmö er eksempel på det. Hvor er pilotprosjektene som stimulerer til kombinasjonsløsninger, slik vi eksempelvis har sett det på Terningen Arena i Elverum? Det er mye å hente i den type modeller.

Og kanskje er det slik at en gaveforsterkningsordning eller en målrettet skatteincentivordning kunne bidratt til at vi økte de private bidragene inn i kulturbyggene? Andre land har gode erfaringer med det. Det finnes givere dersom man møter dem med en annen og mer positiv holdning. Hvor er pilotprosjektet som kan vise at et OPS-prosjekt kunne løst deler av den magasinutbyggingen som det skrikes etter i Museums-Norge? Et prosjekt ligger klart på Maihaugen, det er bare å sette i gang. Det dreier seg om et stort magasinprosjekt, også koblet opp mot å ivareta de små og verneverdige håndverkene i vårt land, som også er en viktig målsetting.

Kultur-Norge har fått store økonomiske bidrag gjennom Kulturløftet. De er smurt ut veldig flott, men etter gamle mønstre og gamle løsninger. Vi trenger en ny politikk, og vi trenger en ny regjering for å finne vilje til akkurat dette.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [20:12:46]: La meg først bare si at jeg synes representanten Håbrekke holdt et veldig godt innlegg om religionsfrihet. Jeg tror dette er en av de beslutningene vi trygt kan overlate til lokale myndigheter.

Så nevnte representanten Strøm valget 1. oktober 2013. Også jeg vil benytte anledningen til å oppfordre so-

sialdemokratiske velgere til å stemme 1. oktober 2013! (Munterhet i salen)

Så til hovedsaken. Representanten Gullvåg fra Arbeiderpartiet, og flere andre, har nevnt Høyres brutale arbeidslivspolitik. Det synes jeg de skal slutte med. Det er to grunner til det: For det første er det feil. For det andre har undertegnede ledet et utvalg i Høyre som bl.a. har gitt meg tilnavnet «Røde Isaksen» av ungdomspartiet som jeg tidligere ledet, og som hadde som formål å gå igjennom hele Høyres arbeidslivspolitik. Noe av konklusjonen vår etter den gjennomgangen var at det er viktig – og dette har Høyre alltid visst – å beholde arbeidsmiljøloven som en grunnlov i norsk arbeidsliv. Det er også viktig at det ikke er fritt fram, at det ikke er texas, det er viktig at arbeidstakere har en grunnleggende beskyttelse. Men så er den avgjørende forskjellen, og det er jo det diskusjonen egentlig står om: Hvor dogmatisk er man når man ser på regelverket?

Arbeidslivet er i endring hele tiden. Derfor er det kanskje et av de aller dårligste feltene når det gjelder å si at man skal ha en lov som ikke endrer seg. Det forsto bl.a. Jens Stoltenberg i sin første regjering. Det forsto Jørgen Kosmo da han var arbeidsminister i den regjeringen. Men nå har det plutselig blitt sånn at Anne-Grete Strøm-Erichsen, da hun var helseminister, sa at for Arbeiderpartiet er arbeidsmiljøloven hellig. Det var neppe noen invitasjon til Kristelig Folkeparti, og jeg synes at det er en dårlig idé å ha som utgangspunkt at lover er hellige, i hvert fall hvis de ikke er skrevet ned på steintavler som er hentet ned fra et fjell.

Vi står altså i en situasjon hvor konkurransesituasjonen i Europa skjerpes hver eneste dag på grunn av den økonomiske krisen. Når den er over, kommer konkurransekraften i Europa til å være styrket fordi de har hatt intern devaluering, lønningene går altså ned, og de gjennomfører arbeidsreformer.

Vi skal løse enorme utfordringer innenfor pleie- og omsorgsfeltet. Hvordan skal vi klare det hvis vi ikke benytter arbeidskraften vår på en smartere måte enn nå? Det kan vi faktisk gjøre med noen oppmykninger og litt mer fleksibilitet. Og det er med respekt å melde også en fleksibilitet som veldig mange arbeidsgivere etterlyser. Det er altså ikke sånn at fleksibilitet er et onde for de ansatte. Grunnen til det er ganske enkel – og da mener jeg ikke fritt fram når jeg sier fleksibilitet – og det er at arbeidslivet i Norge ikke lenger fungerer sånn som det gjorde på 1920-tallet. Arbeidslivet i Norge har utviklet seg dramatisk siden slagordene om arbeidslivspolitikken ble oppfunnet på 1920-tallet. I dag er det sånn at på de aller fleste arbeidsplasser ser man at her er vi i samme båt – for de eldre, for pasientene eller for de verdiene vi skal skape.

Presidenten: Presidenten vil bare for protokollens skyld gjøre oppmerksom på at tidligere representant Jørgen Kosmo aldri har vært arbeidsminister, men han har vært administrasjonsminister, og det var antakeligvis den perioden det her ble vist til.

Lillian Hansen (A) [20:16:18]: Den fiskeripolitiske debatten tok seg opp utover kvelden, og det er jeg vel-

dig glad for, for det fortjener Norges nest største næring.

Først til representanten Anne Karin Olli. Med all respekt: Når man sier at det er Høyre som har løftet mineralnæringen, blir det feil. Det viktigste her er ikke å snakke om det, det er å gjøre det, som denne regjeringen har gjort. Stikkord her er mineralloven, penger til kartlegging og ikke minst mineralstrategien, som kommer.

Så til representanten Elisabeth Røbekk Nørve. Først ønsker jeg å rette på noe som representanten sa under sitt innlegg. Det er salgslagene som bestemmer omsetningsformen, ikke Fiskeri- og kystdepartementet. Nei, jeg ble ikke beroliget av det som representanten Røbekk Nørve sa. Når det gjelder råfiskloven, var jeg inne på den i mitt hovedinnlegg, og jeg har tenkt å utfordre Høyre og representanten Røbekk Nørve på den, der Høyre nå vil sikre individuelle avtaler om leveranse mellom kjøper og selger. Mitt spørsmål til representanten Røbekk Nørve er: Er det innenfor råfisklovens ramme, med en minstepris i bunnen?

Så til spredt eierskap. Rydde opp i eierbestemmelsene, sa representanten Røbekk Nørve. Ja, hva betyr det? Betyr det at investorer og hvem som helst nå kan investere i norsk fiskeriflåte? Vil Høyre gå bort fra fiskereid flåte? Det er et enkelt spørsmål som jeg utfordrer representanten Røbekk Nørve på.

Så til representanten Aspaker. Vil vi ha Høyre-politikk? Nei, vi vil ikke det. Det er jeg helt sikker på at kystens befolkning ikke vil ha. Høyre har dobbeltkommunisert over svært lang tid. Jeg skal ta ett eksempel, og det er saken som omhandler leveringsplikten.

Ingrid Heggø (A) [20:19:27]: Vi har eit levande landbruk som haustar av naturen i heile Noreg. Det er noko som verkeleg gjer oss stolte av landet vårt. Difor satsar den raud-grøne regjeringa på den norske bonden. Difor styrkjer vi importvernet frå neste år. Importvernet er ein avgjerande berebjelke i landbrukspolitikken. For vi har ugjestmild natur, vi har lite matjord, og vi har eit høgt kostnadsnivå i Noreg. Dette gjer at importvernet er nødvendig for at bonden skal kunna få leveleg pris for produkta sine.

Gjentekne stortingsfleirtal har faktisk bekrefta dette. Ei omlegging til prosenttoll vil ikkje redusera mangfaldet av matvarer i forretningane. Omlegginga omfattar f.eks. ikkje dessertostar og fleire fastostar. Omlegginga vil ikkje gi noko prishopp frå 1. januar, eller frå måndag 8. oktober, som representanten Elisabeth Røbekk Nørve prester-te å seia. Det vil likevel gi grunnlag for å auka prisane på sikt, og det i takt med kostnadsutviklinga.

Høgre avslørar her til fulle at dei ikkje ofrar ein tanke til distriktslandbruket, eller dei er ikkje i det heile opp-tekne av det å ha eit levande landbruk over heile landet.

Truls Wickholm (A) [20:21:14]: Jeg ble utfordret av representanten Aspaker, eller hun sa at undertegnede ikke hadde gjort hjemmeleksen sin, og i utdanningskomiteen er det selvfølgelig ikke noe verre det går an å si til en annen representant.

Representanten viser til Bergen, og at det egentlig ikke er Høyres skyld. Det er altså Arbeiderpartiets og Anne-Grete Strøm-Erichsens, som vel gikk av i 2003.

Jeg har registrert i denne sal tidligere en viss harme hos Høyre når denne regjeringen prøver å vise til feil som fortsatt henger med oss på grunn av dårlige prioriteringer hos tidligere regjeringer. Da er vi altså tilbake i 2005. Men så fort Høyre blir utfordret – Høyres lederskap og Høyres prioriteringer – er det altså lov til å grafse tilbake, helt til 2003. Jeg kan på Trondheims vegne grafse tilbake til 2003, for da tok Rita Ottervik over etter et ganske langvarig Høyre-styre. Men Rita Ottervik har prioritert å bruke penger på skole og skolebygg. Hun har brukt 1 mill. kr på skolebygg i Trondheim hver eneste dag siden hun tok over som ordfører. Jeg synes Høyre skal være ærlig på at for dem har det vært en viktigere politisk seier i Bergen å få stoppet eiendomsskatten. Det ser vi jo også på bilder av ordføreren, som er glad og mottar blomster og feirer med en symbolsk gravlegging av eiendomsskatten. Jeg synes Høyre bare skal si det som det er: Vår løsning er ingen eiendomsskatt – og telt til folket.

Så blir jeg også anklaget for ikke å snakke om vår politikk. Det gjorde jeg altså. Jeg nevnte flere norsk-, matte- og engelsktimer, valgfag på ungdomsskolen, mer praksis og metode. Jeg har sagt at vi har økt søkningen til lærerutdanningen med over 50 pst. Det er igjen populært å være lærer, etter at vi ikke lenger har en statsråd som snakker ned lærerne hver eneste dag. Så når det gjelder de konkrete tingene, hvor regjeringen faktisk kan bevilge og prioritere, har vi valgt å prioritere, og når det gjelder de mer myke tingene, hvor vi kan snakke om ting, hvor en kan hausse ting opp, har vi greid å skape en stemning og helt andre resultater enn det Høyre greide sist de satt i regjering. For nå har jeg skjont at det er lov til å snakke om sist Høyre satt i regjering.

Torstein Rudihagen (A) [20:24:21]: Det er skjedd eit formidabelt taktskifte i bygging og drift av samferdselsinfrastruktur i denne regjeringsperioden. Vi har langt meir ambisiøse transportplanar enn tidlegare, og planane blir gjennomførde.

Før hørde ein ofte at transportplanen ikkje var verd papiret han var skriven på. Sjølv om ambisjonane og måla var mykje mindre, blei dei altså likevel ikkje gjennomførde tidlegare. Det er derfor underleg å høyre Høgre og andre tidlegare regjeringsparti på nytt proklamere at viss dei berre kjem i posisjon, så skal det bli veg i vellinga.

Det er altså verd å merke seg at noverande fleirtal gjennomfører det vi sa. Likevel er det altså dei partia som ikkje gjennomførde, som no kritiserer denne regjeringa for manglande gjennomføringsevne. Dette blir ikkje truverdig. No blir prosjekt gjennomførde, og det er anleggsarbeid som synest over store delar av landet.

Høgre skal gjere så mykje meir ved å la private forskottere Offentleg Privat Samarbeid, men det blir ikkje noko meir veg eller bane av det, for det er likevel staten som må betale, utanom det som brukarane bidreg med der det er bompengefinansiering. Det blir ikkje noko billegare av den grunn.

Så er vi alle for at vi skal få effektiv og rask utbygging. Det har å gjere med måten utbygginga blir organisert på. Det er vi også einige om. Derfor må Statens vegvesen og Jernbaneverket sørje for å organisere dette arbeidet på ein effektiv måte. Det har vi også sett eksempel på at Vegvesenet kan få til. Jernbaneverket må også klare det, eller bli sett i stand til å gjere det. Det er viktig at regjeringa ser til at det skjer.

Klimameldinga og forliket understrekar at veksten i transporten i sentrale område må bli teken unna med betre kollektivtilbod, med gang-, sykkel- og jernbaneutbygging. Eit svært viktig prosjekt i så måte er utbygginga av dobbeltspor og ein rask jernbane i intercitytriangelet mellom Lillehammer, Skien og Halden via Oslo.

Klimaforliket seier at vi må ha ei rask utbygging og ei tidfesting for gjennomføringa. Eg vil understreke dette når det no blir arbeidd med NTP i regjeringa. Ein må ikkje stoppe med eit indre triangel. Det gir ikkje den rette samfunnsgevinsten. Skal godstrafikken ha nytte av det, må ein sjå heile strekninga heilt ut mot endestasjonane. På Dovrebanen er f.eks. dei største utfordringane nettopp mellom Hamar og Lillehammer. Samfunnsnytta er også ofte mykje større enn det reknemetodane kanskje skulle tilseie. Mange fleire vil bruke toget, arbeide på toget, framfor å køyre bil. Ikkje minst vil reiselivet og næringslivet for øvrig ha nytte av det.

Presidenten: Neste taler er representanten Svein Flåtten, deretter representanten Svein Gjelseth.

Presidenten kan for øvrig informere om at representanten Røe Isaksen for så vidt var inne på noe når det gjelder at deler av Arbeidsdepartementet ble overlatt til Administrasjonsdepartementet fra 1. januar i 2001.

Representanten Flåtten – vær så god.

Svein Flåtten (H) [20:27:55]: Takk for oppklaringen, og for ordet.

Bare kort om den smule debatt som har vært om Høyres programutkast på fiskerisiden. Den diskusjonen kommer vi selvfølgelig til å ta videre på landsmøtet. Der vil antagelig ikke representanten Lillian Hansen være til stede. Derfor veldig kort: Det er feil at vi skal fjerne loven. Jeg foreslår en justering, sånn at minsteprisfastsettelsen skjer av et uavhengig organ. Jeg vet at andre tenker i samme retning.

De helårige prisavtalene handler om pelagisk sektor, der noen aktører vil kunne skrive lengre avtaler med f.eks. kjøpesenterkjeder. Langsiktige avtaler gir ofte høyere pris. Deltakerloven vil vi se på, sånn at kanskje – skal vi si – industri skal kunne eie fiskekvoter. Men, som sagt, det blir i mai neste år, når det endelige kommer.

Så har den nye landbruksministeren avlagt Stortinget en fransk visitt i sin debut som statsråd, uten noen adgang til å diskutere – annet enn at han har fremsagt budskapet i et treminuttersinnlegg. Men budskapet var klart nok. Det var et frontalangrep på Høyre og Fremskrittspartiet om hvordan det vil gå med norsk landbruk hvis vår politikk blir satt ut i livet. Da vil jeg gjerne si at vi har ikke sagt at vi skal fjerne importvernet. Den diskusjonen som

har vært i det siste, gjelder økningen – tolløkningen – og det jeg har lyst til å bruke tiden til nå, er å si at denne økningen vil gi dyrere norske råvarer. Når statsråden skyver norsk matindustri foran seg, har han ikke dem i ryggen, for de vil få dyrere råvarer, de vil miste sin konkurransekraft når de skal konkurrere med importerte, sammensatte produkter som har en lavere toll med de samme bestanddelene. Dette er et faktum som verken Slagsvold Vedum eller andre kommer unna. Det må man ta inn over seg, for norsk landbruk er helt avhengig av at vi har en godt fungerende norsk matindustri. Man sager av den greinen man sitter på, ved å øke tollene. Det Høyre vil, er over tid – og forutsigbart og i tråd med internasjonal solidaritet og inngåtte avtaler – forsøke å redusere tollene, slik at vi på annen måte kan øke konkurransekraften over tid. Men jeg reagerer sterkt på at man forsøker å skyve industrien foran seg på denne måten.

Bare til slutt et bitte lite hjertesukk: Veldig mange fra de rød-grønne har i dag irritert seg over Høyres budskap om nye ideer og bedre løsninger. Jeg har hørt fra flere rød-grønne her at de forstår ikke hva vi mener. – Nei, det er det som er problemet.

Svein Gjelseth (A) [20:31:16]: Eg hugsar godt budsjettforslaga for 2012, frå Venstre og Høgre, og det dei ville med norsk skipsfart.

Venstre sitt budsjettforslag innebar at nettolønnsordninga skulle fjernast i si heilheit. Høgre ville kutte ca. 500 mill. kr av dette formålet, samtidig som dei ville gå over til den såkalla kompetansemodellen.

Etter mi meining var forslaga frå desse to partia svært ille for norsk skipsfart og for norske sjøfolk.

Eg hugsar godt korleis situasjonen var før Stortinget innførte nettolønnsordninga for offshoreflåten i landet vårt. Næringa såg inga moglegheit til å kunne konkurrere i ein marknad der alle konkurrentlanda hadde nettolønnsordning. Mange av reiarlaga var på veg til å flagge ut. Stortinget tok derfor grep og innførte den såkalla nettolønnsordninga, mot stemmene frå Venstre, Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Resultata av dette viktige vedtaket lét ikkje vente på seg. Det vart umiddelbart ein kraftig vekst i norsk offshoreflåte og – ikkje minst – i den maritime klynga.

Regjeringa Stoltenberg har seinare utvida nettolønnsordninga til å gjelde heile den flåten som har slike konkurranseforhold å arbeide under.

Eg merka meg også kor opptekne alle partia har vore av å behalde Hurtigruta som ei merkevare for kysten vår. For meg vert det då heilt uforståeleg at Venstre og Høgre kan forsvare ei slik fjerning eller forringing av viktige rammevilkår for Hurtigruta.

Den raud-grønne regjeringa vil behalde norske sjøfolk på norske skip også i framtida.

Vi er veldig stolte av den maritime klynga. Derfor vert nettolønnsordninga for skipsfarten viktig å vidareføre.

Slik vert det ikkje med eit anna stortingsfleirtal.

Lars Peder Brekk (Sp) [20:33:50]: Et lite innlegg fra meg i et forsøk på å svare på noe av det representanten

Flåtten her kom med. Det burde sikkert ha vært landbruksministeren som svarte på det – men det gjelder selvsagt tollbeskyttelse.

La meg slå fast at norsk matindustri på landbrukssiden er avhengig av et effektivt tollvern. Det er helt grunnleggende hvis vi skal opprettholde norsk matproduksjon både for bonden og for industriarbeideren, at vi har et effektivt tollvern. Det er utgangspunktet, og det tror jeg Høyre er enig i.

Så er spørsmålet om en på noe slags vis skal endre på det tollvernet som nå blir foreslått av regjeringen. Da hevdet det fra enkelte at det vil ha enorme negative effekter. Det vil sette fiskerinæringen og landbruksnæringen opp mot hverandre. Det er altså mange ulike – kall det – trusler overfor næringen som er antydnet i denne sammenheng.

La meg bare understreke følgende: Da det ble innført prosenttoll på drikkemelk, skjedde det relativt ukomplisert. Det skjedde for ca. to år siden. Nå innføres det endrede tollsatser, prosenttoll, på en del andre produkter. Det vil etter min ringe forstand skje også relativt ukomplisert, fordi det er vedtak som skjer innenfor eksisterende avtaler, innenfor eksisterende WTO-avtale, som også våre handelspartnere er nødt til å forholde seg til. Det handlingsrommet vi har innenfor dette området, er nedfelt i vedtak fra – jeg tror – 1995, som også antakelig Høyre stemte for i 1995. Da er det et paradoks at man hausser det opp – faktisk også hausser opp stemningen utenlands – i forhold til at det er et vedtak som er fullt ut lovlig både i henhold til norske lover og internasjonale regelverk, som vi har underskrevet. Vi forholder oss til et WTO-regelverk. Det må også EU gjøre hvis de reagerer på denne saken.

Jan Tore Sanner (H) [20:36:34]: Jeg tegnet meg primært til Svein Gjelseths innlegg, men bare en kort merknad også til Lars Peder Brekk. Jeg er glad for at Brekk erkjenner at også Høyre aksepterer en viss tollbeskyttelse. Det diskusjonen handler om, er om vi skal innføre høyere toll i den situasjonen man er nå.

Jeg synes det er grunn til også å merke seg, og registrere, at det er få fra Arbeiderpartiet som forsvare de nye tollsatsene. Det skjønner jeg godt, for utenriksministeren har undertegnet en deklarasjon hvor man nettopp advarer mot nye tollbarrierer i den situasjonen som Europa er i nå, og mot nye proteksjonistiske tiltak.

Så til Svein Gjelseth, som kommer med et ganske grovt angrep på Høyre og andre borgerlige partier med hensyn til den maritime politikken. Vi har en sammenheng i vår maritime politikk. Det handler om å styrke den maritime utdanningen, hvor Høyre har lagt frem konkrete forslag. Det handler om å ha en kompetansemodell hvor man subsidierer den kompetente arbeidskraften, fordi det er viktig å ha norsk mannskap om bord på båtene, hvor vi bygger opp under NCE-ene som er knyttet til den maritime klyngen, og hvor vi ønsker å trappe ned den særnorske skatten på norsk eierskap. Er det noe jeg møter når jeg besøker arbeidsplassene langs kysten som er knyttet opp mot den maritime næringen, er det nettopp et ønske om å trappe ned den særnorske skatten som Senterpartiet og Ar-

beiderpartiet i regjering har økt nettopp på disse norske arbeidsplassene.

Så har det også i denne debatten i dag vært mye diskusjon om redusert beskatning på norske arbeidsplasser vil gå ut over velferden. Nei, det er bare å se hva som skjedde siste gang Høyre satt i regjering. Da gikk skattene ned, og helsekøene gikk ned. Under den rød-grønne regjeringen har skattene gått opp, og helsekøene har gått opp. Vi har strategi for å skape vekst i økonomien også i årene som kommer. Når det blir vekst i økonomien, blir det mer å fordele. Og når det blir mer å fordele, er det rom både for investeringer, å trygge velferden og å trygge arbeidsplassene gjennom å trappe ned særnorsk beskatning av norske arbeidsplasser.

Svein Flåtten (H) [20:39:37]: Det er gledelig at i hvert fall den tidligere landbruksministeren er til stede.

Presidenten: Det er flere av dem!

Svein Flåtten (H) [20:39:47]: Beklager at jeg hadde glemt presidenten.

Det som var sentralt i mitt innlegg, og som representanten Brekk ikke svarte på, er at regjeringen skyver norsk matvareindustri med 50 000 ansatte foran seg når det gjelder økt tollvern. Det er helt riktig som Brekk sier, Høyre har sagt helt klart ifra i sin alternative landbruksmelding at vi mener importvern er viktig for landbruket foreløpig.

Men jeg hadde et resonnement, og jeg vil gjerne gjenta det, om at når norske råvarer blir dyrere for norsk matvareindustri, så vil konkurransekraften over tid svekkes. Jeg sa ingenting om at det ble noen enorme økninger i prisene, det har jo Slagsvold Vedum selv og andre sagt at får ingen betydning – hvis vi skulle tro på det. Men vi føler oss usikre.

Det vil bety at konkurransekraften blir svekket ved at andre varer med de samme bestanddelene kan importeres til Norge og selges her under et annet og rimeligere tollregime, og da sier det seg selv at norsk matvareindustri kommer til å lide under dette – kommer til å miste konkurransekraft.

Jeg fastholder at norsk matindustri, som er en flott industri, er noe av grunnlaget for at norske bønder har et sted å levere sine råvarer. Jeg ser ikke for meg at de råvarene vil være særlig konkurransedyktige på noen eksportmarkeder, da måtte vi subsidiere i stor stil. Det er det som er spørsmålet, og som ville vært spørsmålet til statsråd Slagsvold Vedum hvis han hadde hatt anledning til å være her i mer enn tre minutter. Da ville mitt spørsmål vært: Mener han at dette er bra for norsk matvareindustri på sikt?

Det spørsmålet må gjerne «statsråd» Brekk besvare, jeg regner med at han mener det samme som resten av regjeringen.

Bendiks H. Arnesen (A) [20:42:28]: Jeg er glad for at representanten Gjølseth tok opp spørsmålet om skipsfart, og at det kom inn i denne debatten, for det er en meget viktig næring for landet vårt.

Så sier representanten Sanner at Høyre har en sammenheng i sin skipsfartspolitik. Ja, det stiller jeg et spørsmål ved, fordi det er slik at det går ikke an å simulere seg til å bli gode sjøfolk eller offiserer til sjøs. Det må man oppleve på et dekk, det må man oppleve i et maskinrom, det må man oppleve i grov sjø. Derfor er det nødvendig å kombinere en maritim utdanning med det å kunne være på dekk, kunne være om bord i fartøyet og kunne ta en utdanning på land. Det kan man ikke gjøre med den såkalte kompetansemodellen.

Jeg vil påstå at hadde det ikke vært for at den rød-grønne regjeringen så sterkt har fokusert på den maritime næringen, hadde vi i dag hatt temmelig få norske sjøfolk på norske skip. Det er det nettolønnsordningen dreier seg om, det er det som er konkurranseaspektet oppi dette, fordi de landene vi konkurrerer med på dette området, har den ordningen, og da må også vi ha den. Det må vi ikke sette i spill.

Lars Peder Brekk (Sp) [20:44:28]: La meg først få avklare en åpenbar misforståelse i forbindelse med representanten Flåtten's innlegg. Det er jo heldigvis flere enn Senterpartiets talere som har vært på talerstolen og snakket om toll, jeg merket meg bl.a. representanten Ingrid Heggø fra Arbeiderpartiet i Sogn og Fjordane.

Så var det spørsmålet om norsk matindustri. Det er nok litt mer komplisert enn det representanten Flåtten her påpeker. Men la meg først si det sånn at etter min vurdering er hele den norske matindustrien avhengig av et sterkt tollvern, også industrisiden er avhengig av et sterkt tollvern. Ingen greier å overbevise meg om at ikke den norske matindustrien, som omfatter 50 000–60 000 mennesker, ikke er tjent med å ha et tollvern som sikrer en norsk produksjon. Det vil være helt utenkelig at man har et omfang av den norske matindustrien uten det tollvernet vi her har sikret gjennom mange, mange år. De er også opptatt av tolløkningen, for det sikrer også industrisiden. Så at man har skjøvet matindustrien foran seg – jeg har sagt det før i denne sal at det er et gjensidig skjebnefellesskap mellom den norske bonden og den norske industriarbeideren på matsiden, og det er selvsagt slik fordi man er avhengig av hverandre, og begge er avhengig av de tollbeskyttelsene vi har.

Så er det en diskusjon om det kan skje en utvikling av såkalte protokoll 3-produkter – da går vi veldig teknisk inn, jeg skal ikke gå så langt inn på det området. Men poenget er i alle fall at du kan ha bearbejdede varer som har en annen tollsats. Men også protokoll 3 er balansert gjennom avtaler med EU, og sånn som jeg ser på vurderingene, trenger det ikke å bli noen problemer når det gjelder den produksjonen.

Så er spørsmålet om konkurranseevnen til norsk matindustri reduseres på lang sikt gjennom at råvarene får en økt pris. Det skulle forundre meg om ikke all norsk industri har de samme utfordringene når det gjelder kostnadsøkninger. Hvorfor skulle det bare være matbiten som ikke kunne ha en økning i kostnader? Alle kostnader i industrien øker jevnt og trutt, og dette vil gi muligheter for norsk matindustri til å sikre seg i forhold til internasjo-

nal matindustri, det vil være en mulighet for den norske bonden til å sikre seg mot den internasjonale bonden. Det er på sett og vis det å ta vare på de norske interessene man gjør gjennom de forslagene som kommer over helgen.

Presidenten: Ingen flere har bedt om ordet.

Debatten i dagens møte er avsluttet.

Debatten om dagsordenens sak nr. 1 fortsetter i morgen.

Morgendagens møte starter kl. 9.

– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.47
